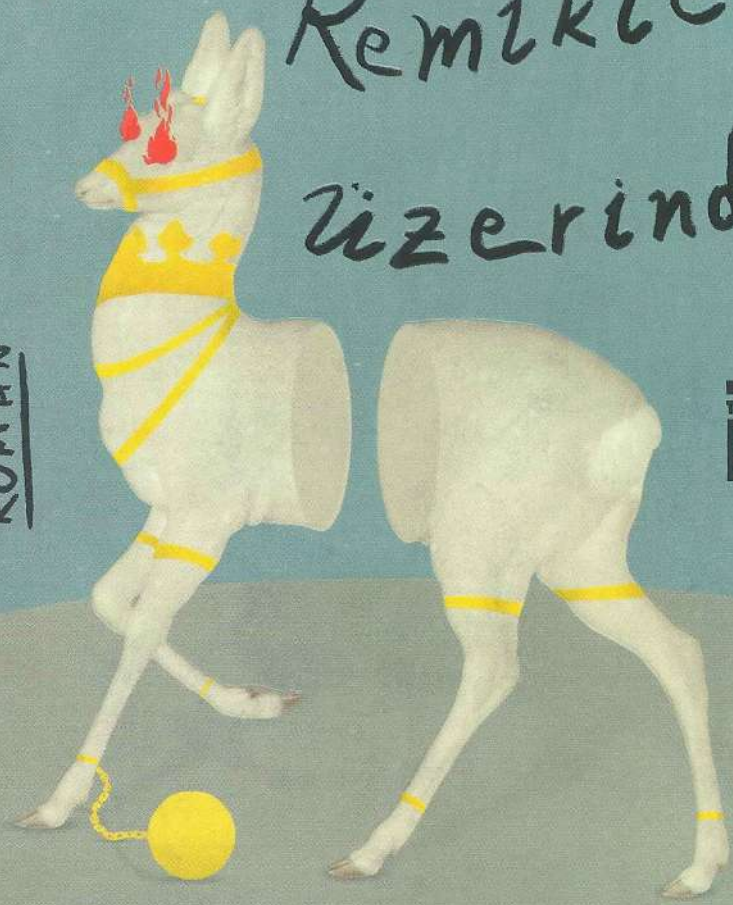
Sür pulwğunu Ölülerin Kemikleri Üzerinde

2018 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

ROMAN

TİMAŞ

olga tokarczuk

LEHÇE ASLINDAN ÇEVİREN NEŞE TALUY YÜCE

iyi ki kitaplar var...

TİMAŞ YAYINLARI

İstanbul 2020

timas.com.tr

SÜR PULLUĞUNU
ÖLÜLERİN KEMİKLERİ ÜZERİNDE
Olga Tokarczuk

Dünya Roman - Öykü

TİMAŞ YAYINLARI | 4842
Dünya Edebiyatı Dizisi | 66

EDİTÖR
Ayşe Tuba Ayman

KAPAK TASARIMI
Barış Şehri

İÇ TASARIM
Nur Kayaalp

1. BASKI
Şubat 2020, İstanbul

ISBN
ISBN: 978-605-08-3231-0
9 786050 832310

TİMAŞ YAYINLARI
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alaykösku Caddesi, No: 5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr
timas@timas.com.tr
timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT
Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Sok. No: 8
Davutpaşa-Topkapı/İstanbul
Telefon: (0212) 482 11 01
Matbaa Sertifika No: 16086

BOOK INSTITUTE
©POLAND

Bu kitap ©POLAND Translation Program - Polonya Çeviri Desteği'nin katkılarıyla yayımlanmıştır.

YAYIN HAKLARI
© Olga Tokarczuk, *Prowadź swój pług przez kości umarłych* orijinal adıyla Wydawnictwo Literackie tarafından 2009 yılında yayımlanan bu kitabın Türkiye'deki tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Sürpuluğunu Ölülerin Kemikleri Üzerinde

Olga Tokarczuk

LEHÇE ASLINDAN ÇEVİREN
NEŞE TALUY YÜCE

OLGA TOKARCZUK

29 Ocak 1962 yılında Sulechov'da dünyaya gelen Olga Tokarczuk, edebiyat kariyerine başlamadan önce Varşova Üniversitesi'nde psikolog olarak çalışmış, burada Carl Jung üzerine çalışmalar yapmıştır. Polonya'nın en başarılı yazarları arasında olan Tokarczuk, *Koşucular* romanıyla 2018 Man Booker International Ödülü'nü kazanmış, *Sür Pulluğunu Ölülerin Kemikleri Üzerinde* ile de 2019 ödülünün finalistleri arasına gimiştir. 2015'te Polonya Kültür ve Doğal Alan Bakanlığı tarafından özel bir edebiyat ödülüne layık görülmüştür. Bunun yanı sıra yazara, Polonya'nın en prestijli edebiyat nişanı olan Nike Ödülü'ne layık görülmüştür. Yazarın dokuz romanı ve üç kısa hikâye derlemesi, kırktan fazla dile tercüme edilmiştir. Yazarlığın yanı sıra Tokarczuk, Polonya Yeşiller Partisi üyeliğini sürdürmekte ve aktivist faaliyetlerde bulunmaktadır. 2018 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nün sahibi olmuştur.

NEŞE TALUY YÜCE

Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon Bölümünü ve aynı üniversitenin Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında lisans öğrenimini tamamladı. 1996'da Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Leh Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında doktor, 2005'te profesör unvanı aldı. Halen aynı bölümde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Çevirilerinin yanısıra pek çok kuramsal kitabı da bulunmaktadır. 2006'da Leh edebiyatının başyapıtlarını çevirdiği ve bu edebiyatı Türkiye'de ustaca tanıttığı için Polonya Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Stefan Meller'den özel bir ödül almıştır ve 2009 yılında *Testosteron* (A. Saramonowicz) adlı oyunun çevirisiyle, Ankara Sanat Kurumu tarafından, "En İyi Çevirmen Ödülü"ne layık görülmüştür. 2016 yılında Polonya Cumhuriyeti Kültür Bakanlığından "Polonya Kültürüne Hizmet Nişanı" almıştır. Pek çok oyun çevirisi çeşitli tiyatrolar tarafından sergilenmiştir ve sergilenmektedir.

Zbyszek ve Agata'ya

1. Şimdi Dikkat!

Bir zamanlar Adil insan,
Uysalca koyuldu tehlikeli yola
Hani ölüm vadisine uzanan.

Öyle bir yaşta, üstelik öyle bir durumdayım ki, olur da Gece bir ambulans beni almaya gelir diye, yatmadan önce ayaklarımı düzenli olarak yıkamam gerekiyor.

O gece gökte neler oluyor diye görmek için Efemerisi inceleseydim, uykuya hiç yatmazdım. Bu sefer hızla uykuya dalmıştım; çünkü şerbetçi otu kaynatmış, yanında iki tane de kedi otu hapı almıştım. Bunun içindir ki Gece Yarısı kapının –şiddetli, ölçüsüz ve uğursuzca– vurulmasıyla uyandırıldığımda kendime gelememiştim. Sıçrayıp yatağın yanında ayağa kalktım, sarsakça, zira uykulu ve sallanan gövdem, uykunun masumiyetinden uyanıklığa doğru bir sıçrama yapamıyordu. Kendimi zayıf hissetmiştim ve az sonra bilincimi kaybedecekmişim gibi sendelemeye başlamıştım. Ne yazık ki bu durum benim başıma son zamanlarda geliyordu, Rahatsızlıklarımla ilgiliydi. Oturup kendime birkaç kez; evdeyim, şimdi Gece, birisi kapıya vuruyor, demek zorunda kalmıştım ki ancak ondan sonra sinirlerimi kontrol altına alabildim. Karanlıkta terliklerimi ararken, kapıya vuranın şimdi homurdanarak evin

etrafında dolaştığını duyabiliyordum. Aşağıda, elektrik saatlerinin durduğu gözde, bana Dionisos'un kaçak avcılara karşı verdiği biber gazı spreyini saklıyordum, bu şimdi aklıma gelmişti. Karanlıkta tanıdık, soğuk aerosol şekli bulmayı başardım ve böylece silahlanmış halde dışarının ışığını açıp yan pencereden verandaya baktım. Bir kar çıtırtısı duyuldu ve görüş alanıma Garip diye adlandırdığım komşum girdi. Kendisini, bazen dışarıda çalışırken giydiğini gördüğüm eski koyun derisinden gocuğunun eteklerine sarmıştı. Paltonun altında çizgili pijamasını ve dağ yürüyüşünde giydiği botlarını görebiliyordum.

"Aç," dedi.

Üstümdeki yazlık, keten takıma (Profesör ve karısının geçen yaz atmak istedikleri, bana geçmişten kalma bir modayı ve gençlik günlerimi hatırlatan, böylece Yararlı ve Duygusalı bir araya getiren bir şeyle yatıyordum) şaşkınlığını belli eden bir bakış atıp destursuz içeri dalmıştı.

"Giyin lütfen. Koca Ayak ölmüş."

Bir süre şaşkınlıkla bir şey söyleyememiş, tek söz etmeden uzun kar botlarımla vestiyerden elime ilk gelen poları giymiştim. Dışarıda verandanın lambasından düşen ışığın altında, kar yavaş ve uykulu bir şekilde yağmaya başlamıştı. Garip, yanımda sessizce duruyordu, uzun, zayıf ve kemikli şekli birkaç kalem darbesiyle çizilmiş gibiydi. Kar, her hareketinde, kurabiyelerden dökülen pudra şekeri gibi savruluyordu üzerinden.

"Ölmüş de ne demek?" Boğazım sıkışsa da kapıyı açarken nihayet sorabilmiştim, ama Garip cevap vermedi.

Genelde çok konuşmazdı. Merkür'ü, kesinlikle suskun bir burçta olmalıydı, Oğlak'ta veya kavuşumda olduğunu, Satürn'e dik açılı ya da karşıt konumlandığını düşündüm. Geriye giden Merkür de olabilirdi –ki bu da ketumluk verirdi.

Evden çıkar çıkmaz, her kış bize dünyanın insanoğlu için yaratılmadığını hatırlatan ya da en azından yılın yarısı, bize dost olmadığını gösteren, o aşina olduğumuz soğuk, nemli hava etrafımızı sarmıştı. Ayaz vahşice yanaklarımıza saldırmıştı, beyaz buhar bulutları yükseliyordu ağzımızdan. Veranda ışığı otomatik olarak söndü, biz de kütürdeyen karın üstünde, zifiri karanlıkta yürüdük, ben Karanlık boyunca arkasında ilerlerken Garip'in başındaki lamba sadece önünde hareketli bir nokta halinde karanlığı yarıyordu.

"Fenerin yok mu?" diye sordu.

Elbette vardı, ama sabaha kadar, gün ışıyana kadar nerede olduğunu bilmem mümkün değildi. Sadece gündüz görülebilir olmaları fenerlerin bir özelliğiydi.

Koca Ayak'ın evi yolun biraz dışında, diğer evlerden yukarıdaydı. Yıl boyunca orada yaşayan üç sakinden biriydi. Sadece o, Garip ve ben kıştan korkmadan burada yaşıyorduk; diğer sakinler Ekim'de evlerini kapatır, borulardan suları akıtır, kente geri dönerlerdi.

Şimdi, yerleşim alanımızdan geçen ve evlere giden patikalara bölünen, kısmen karsız yola sapmıştık. Koca Ayak'ın evine ulaşan patika öyle yüksek karla kaplı ve öyle dardı ki dengeyi koruyabilmek için bir ayağı, hemen diğerinin arkasına koymak zorunda kalıyorduk.

"Pek hoş bir görüntü olmayacak," diyerek yüzünü bana doğru çevirmiş ve başındaki lambayla bir an için beni kör edecek şekilde beni uyarmıştı Garip.

Başka bir şey beklemiyordum. Bir süre sessiz kaldı, sonra da sanki kendine açıklıyormuş gibi dedi ki:

"Mutfağındaki ışıktan ve köpeğin hüzünlü havlamasından endişelenmiştim. Sen duymadın mı?"

Hayır, duymamıştım. Uyuyordum, şerbetçiotu ve kedi-otuyla uyuşmuş halde uyuyordum.

"O nerede şimdi, Köpek?"

"Buradan götürdüm onu –benim eve, besledim, sakinleşmiş görünüyordu."

Yine bir an sessizlik.

"Her zaman tasarruf için ışığı söndürüp erkenden yatardı, ama bu sefer ışık yandı da yandı. Karda parlak bir çizgi. Benim yatak odasının penceresinden görünüyordu. Sarhoş olmuştur ya da hayvan öyle uluduğuna göre köpeğe zarar veriyordur diye düşünüp oraya gittim."

Yıkık dökük bir ahırı geçtikten hemen sonra Garip'in feneri karanlığın içinde soluk yeşil ve flüoresan gibi parlayan iki çift gözü ortaya çıkardı.

"Bak, Geyikler," dedim, gocuğunun kolundan tutup biraz da yüksek sesle fısıldayarak. "Evin yakınına kadar geliyorlar. Korkmuyorlar mı?"

Geyikler neredeyse karınlarına kadar gelen karda duruyorlardı. Sanki onları gerçekleştirdikleri ve anlamını kavrayamayacağımız bir ritüelin ortasında yakalamışız gibi

sakince bize bakıyorlardı. Karanlıktı, bu yüzden sonbaharda Çekya'dan gelen Küçük Hanımlar olup olduklarını anlayamamıştım. Zaten niye sadece iki taneydiler ki? En az dörtlü gruplar halinde gelirlerdi.

"Hadi eve," deyip kollarımı sallamaya başladım. Aniden kıpırdanmış, ancak hareket etmemişlerdi. Ön kapıya kadar sakince arkamızdan bakmışlardı. Bir ürperti geçti içimden.

Bu sırada Garip bakımsız kulübenin eşiğinde, botlarından karı silkelemek için ayaklarını yere vuruyordu. Küçük pencereler plastik ve kontrplakla kaplanmış, ahşap kapı da siyah katranlı kâğıtla örtülmüştü.

Odanın duvarlarına soba için, eşit boyda olmayan boylarda odunlar istiflenmişti. İçerisinin hoş olmadığını söylemeye gerek yok. Pis ve bakımsızdı. Her yerde ahşabın ve toprağın nemli kokusu vardı –hani ıslak ve açgözlü toprağın. Yılların duman kokusu, yağlı bir tabaka halinde duvarlara işlemişti.

Mutfağa açılan kapı aralıktı, yerde yatan Koca Ayak'ı gördüm hemen. Bakışım ona tam değmişti ki hemen başka tarafa kaydı. Tekrar bakabilmem için üzerinden bir süre geçmesi gerekti. Korkunç bir görüntüydü.

Sanki onu sıkıştıran bir yakayı çekiştirmeye çalışıyormuşçasına elleri boynunda, garip bir şekilde kıvrılmış yatıyordu. Hipnotize olmuş gibi yavaşça yaklaştım. Açık gözlerinin masanın altındaki bir noktaya sabitlendiğini görmüştüm. Kirli fanilasının boynu yırtılmıştı. Gövdesi savaşmış da yenilmiş ve öldürülmüş gibi görünüyordu. Bu tablo, benim Korkuyla ürpermeme, damarlarımdaki

kanın donarak vücudumun derinlerine kadar çekildiğini hissetmeme neden oldu. Daha dün bu gövdeyi canlı görmüştüm.

"Tanrım," diye kekeledim, "ne olmuş burada?"

Garip omuzlarını silkti:

"Polise ulaşamıyorum, Çekya telefon şebekesi var yine."

Cebimden telefonumu çıkarıp televizyondan bildiğim numarayı, 997'yi tuşladım, hemen otomatik olarak Çekçe konuşan bir ses cevap verdi. Burası böyle işte. Şebeke, ülkelerin sınırlarına bakmadan oradan oraya gezer. Bazen operatörler arasındaki bölünme hattı saatlerce benim mutfağımda konumlanır ve arada sırada birkaç gün Garip'in evinde veya terasta durur. Kaprisli hallerini kestirmek güçtür.

"Evin arkasındaki tepenin üstüne çıkmak gerek," diyerek biraz gecikmeyle uyardım.

"Onlar buraya gelmeden önce taş gibi olacak," dedi Garip, onda özellikle sevmediğim bir tonda –bir ukala dümbeleği gibi. Koyun derisi gocuğunu çıkarıp iskemlenin arkasına astı. "Onu böyle bırakamayız, berbat görünüyor. Ne de olsa komşumuzdu."

Koca Ayak'ın acınası, kıvrılmış gövdesine baktıkça, daha dün bu Adamdan korktuğuma inanmak zor geliyordu. Ondan hoşlanmazdım. Hoşlanmazdım demek çok hafif kalıyordu. Bunun yerine onu iğrenç, korkunç bulduğumu söylemeliydim. Aslında onu bir İnsani bir varlık olarak bile nitelendirmiyordum. Şimdi kirli iç çamaşırlarıyla lekeli zeminde yatıyordu, küçük ve sıska, güçsüz ve zararsız.

Sadece bazı hayal edilmesi güç değişimlerin kırılgan bir nesneye çevirdiği, başka her şeyden ayırdığı bir cisim. Bu beni üzmüş, korkutmuştu, böyle iğrenç biri bile ölümü hak etmiyordu. Kim eder ki? Aynı kader beni de, Garip'i ve dışarıdaki Geyikleri de bekliyordu; bir gün biz de ölü bedenden başka bir şey olmayacağız.

Biraz teselli bulmak umuduyla Garip'e baktım, ama o hurda katlanır kanepe üzerindeki dağınık yatağı düzeltmekle meşgul olduğundan, kendimi rahatlatmak için kendi düşüncelerimde aradım teselliyi. Sonra birden Koca Ayak'ın ölümünün iyi bir şey olabileceği aklıma geldi. Bu onu berbat yaşamından kurtarmıştı. Ve diğer canlı Yaratıkları da ondan kurtarmıştı. Ah evet, birden ölümün ne kadar iyi bir şey olabileceğini hatırladım, nasıl doğru ve adil, hani bir dezenfektan veya bir elektrikli süpürge gibi. Böyle düşündüğümü itiraf ediyorum ve hâlâ da böyle düşünüyorum.

Koca Ayak komşumdu, evlerimiz birbirinden yarım kilometre uzaklıktaydı, ama onunla nadiren bir şey yapardım. Neyse ki. Bunun yerine onu uzaktan görürdüm –ufacık, ince bedeni, her zaman etrafta sarsak bir şekilde hareket ederdi. Yürüdükçe kendi kendine mırıldanırdı, bazen de Yaylanın rüzgârlı akustiği özünde basit, değişmeyen monoloğunun kırpıntılarını getirirdi. Koca Ayak'ın söz dağarcığı temel olarak, yanına uygun özel isimler eklediği beddualardan oluşurdu.

Bölgesinin her karışını bilmesinden burada doğduğu ve Kłodzko'dan ileri hiç gitmediği anlaşılıyordu. Ormanı da iyi biliyordu –hangi kısımlarından para kazanılır, ne kime satılır. Mantarlar, böğürtlenler, çalınmış kereste,

yakmak için çalı çırpı, tuzaklar, yıllık otomobil rallisi, avcılık. Orman bu küçük cini beslemişti. Bu nedenle onun ormana saygı göstermesi gerekirdi, ama göstermemişti. Bir Ağustos, kuraklık zamanı, bir böğürtlen alanını ateşe vermişti. İtfaiyeyi çağırmıştım, ama çoğu kurtarılamamıştı. Niye yaptığını hiç öğrenemedim. Yazın testereyle gezer, yaş ağaçları keserdi. Onu nazikçe uyardığımda ki, Öfkemi zapt etmem zor olurdu, bana en basit şekilde cevap verirdi: "Kaybol kocakarı." Ama bundan çok daha kaba bir tavırla. Her zaman fazladan para kazanmak için hırsızlığa, aşırmaya, aylaklığa eğilimliydi; yazın kalanlar bahçede bir fener veya budama makası bıraktığında, Koca Ayak hemen bunları aşırmak ve kentte okutmak için fırsat kollardı. Bana göre şimdiye kadar birkaç Ceza almalı, hatta cezaevine bile gönderilmeliydi. Bunlardan nasıl kurtulduğunu bilmiyorum. Belki de onu izleyen melekler bazen yanlış tarafta duruyorlardı.

Her türlü araçla izinsiz avlandığını da biliyordum. Ormana kendi çiftliğiymiş gibi davranıyordu –her şey ona aitti. Talan edici bir tipti.

Çok Gecemi, onun yüzünden uykusuz geçirmiştim. Çaresizlik içinde. Birkaç kez Polisi çağırmıştım –telefon sonunda açıldığında şikâyetim nazikçe dinlenir, ama başka bir şey olmazdı. Koca Ayak, kolunda tuzaklar, uğursuz bağırışlarla yoluna devam ederdi. Kötü, küçük bir cin gibi. Kötücül ve öngörülmez. Her zaman biraz sarhoştu ve belki de onu haince havaya bu sokuyordu. Sanki onları yolundan itmek istermişçesine homurdanıp ağaç gövdelerine sopayla vururdu, bir sarhoşluk ortamına doğmuş gibi görünürdü. Çoğu zaman izlerini takip edip Hayvanlar için

kurduğu ilkel tuzakları, tuzağa düşen Hayvanların havada asılı kalmalarına neden olacak şekilde eğilmiş genç ağaçlara bağlanmış ilmikleri toplardım. Bazen ölü Hayvanlar bulurdum –Tavşanlar, Porsuklar ve Geyikler.

"Onu kanepeye taşımalıyız," dedi Garip.

Bu düşünceyi sevmedim. Ona dokunma fikri hoşuma gitmemişti.

"Bence Polisi beklemeliyiz," dedim. Ama Garip katlanan kanepe üzerinde yer açmış ve kazağının kollarını sıvamaya başlamıştı bile. Bana solgun gözleriyle delici bir bakış attı.

"Böyle bulunmak istemezsin, değil mi? Bu durumda. Hiç insanca değil."

Ah evet, insan gövdesi kesinlikle en insani olmayandır. Özellikle de ölü olanı.

Koca Ayak'ın gövdesiyle uğraşmak zorunda olmak, bize, onun asla saygı göstermediği, asla sevmediği ve asla önemsemediği komşuları olan bize, bu son derdi bırakması yaman bir çelişki değil miydi?

Bana göre Ölümü, maddenin ortadan kalkması izlemeliydi. Bu beden için en iyi çözüm olurdu. Böylece, ortadan kalkan bedenler, doğruca geldikleri kara deliklere dönerlerdi. Ruhlar ışık hızında ışığa doğru giderlerdi. Şayet Ruh diye bir şey varsa tabii.

Muazzam bir direncin üstesinden gelerek Garip'in istediği gibi yaptım. Cesedi ayaklarından ve kollarından tutup kanepeye taşıdık. Ağırdı, tamamen hareketsiz değildi, ancak sanki henüz merdanelerden geçirilmiş, kolalı çarşaf gibi inat edercesine sert olması beni şaşırtmıştı. Çoraplarını da

görmüştüm ya da onların yerine ayaklarında ne varsa –grileşmiş ve lekeli pis paçavralar, şeritler halinde çarşaflardan yırtılarak yapılmış tozluklar. Nedendir bilmiyorum, ama bu tozlukların görünüşü beni göğsümden, diyaframdan, tüm bedenimden öyle fena vurmuştu ki hıçkırarak ağlamaktan kendimi alıkoyamadım. Garip bana belirgin bir şekilde paylayıcı, soğuk ve kısa bir bakış attı.

"Onlar gelmeden önce giydirmeliyiz." Bu insani sefalet karşısında onun çenesinin de titrediğini fark ettim (gerçi bazı nedenlerle bunu itiraf etmek istemiyordu).

Böylece önce kirli ve kokan fanilasını çıkarmaya çalıştık, ama fanila kafasından çıkmayı inatla reddettiğinden, Garip cebinden çok amaçlı bir çakı çıkarıp kumaşı göğsü boyunca kesti. Şimdi Koca Ayak önümüzde, kanepenin üzerinde yarı çıplak yatıyordu, bir trol kadar kıllıydı, göğsünde ve kollarında yaralar vardı ve bana hiçbir şey ifade etmeyen, okunmaz dövmelerle kaplıydı. Biz, gövdesi tamamen sertleşmeden ve eskiden olduğu haline –bir madde yığınına– dönmeden önce onu giydirmek için kırık dolabında doğru dürüst bir şey ararken, onun gözleri ironik bir biçimde kısık kısık bakıyordu. Yırtılmış donu, yeni gümüşi eşofmanın altından dışarı çıkıyordu.

Dikkatle iğrenç tozluklarını açtığımda ayaklarını gördüm. Şaşkına dönmüştüm. Aslında fazlaca değer verilen, ama pek önemi olmayan cinsel organların, kalbin veya hatta beynin değil de ayakların bedenimizin en mahrem ve özel yerleri olduğunu düşünmüşümdür. İnsan konusundaki tüm bilginin saklı olduğu yer ayaklardır; beden onlara bizim kim olduğumuz ve dünya ile nasıl ilişki kurduğumuz konusunda yüklü bir duygu gönderir. Toprağa basışın-

daki tüm gizem, bedenle temas ettiği noktadadır –hani maddenin elementlerinden yapılmış olmamızın yanı sıra, maddeye yabancıyız ve ondan ayrılmışız. Ayaklar prizdeki fişlerimizdir. Ve şimdi de bu çıplak ayaklar bana onun kökeninin farklı olduğunu ispat ediyordu. İnsan olamazdı. Bizim Blake'in dediği gibi, metalleri ölçüsüzce eriten, düzeni kaosa çeviren isimsiz biçimlerden biri olmalıydı. Belki de bir tür şeytandı. Şeytani yaratıklar her zaman ayaklarından anlaşılırlar; toprağı farklı bir izle damgalarlar.

Bu ayaklar –çok uzun, dar, ince parmak uçları ve şekilsiz siyah tırnaklarıyla– her şeyi kavrayabilecek gibi görünüyordu. Büyük ayak parmakları bir başparmak gibi, geri kalanından hafifçe ayrı gibi duruyordu. Kalın kara tüylerle kaplanmışlardı. Kimse böyle bir şey görmüş müdür? Garip'le bakıştık.

Boşa yakın dolapta, hafifçe lekelenmiş ancak az giyildiği açıkça belli olan kahverengi bir elbise bulmuştuk. Onu hiç bu elbiseyle görmemiştim. Koca Ayak yılın hangi vakti olursa olsun, her zaman kalın keçe botlar, kareli gömlek ve muflonlu yelekle birlikte giydiği, yırtık pırtık pantolonlarla dolaşırdı.

Bir ölüyü giydirmek bir tür okşama biçimi gibi gelmişti bana. Hayatında böyle bir duyarlılık yaşadığını sanmıyorum. Onu nazikçe kollarından doğrultup elbiseleri üzerine giydirdik. Ağırlığı göğsümün üstünde dururken midemin bulanmasına neden olan oldukça doğal bir tiksinti dalgasından sonra sırtını hafifçe okşamak ve merak etme, iyi olacak diyerek sakinleştirmek için gövdesini kavramam

gerektiğini düşündüm birden. Ama Garip'in varlığını hesaba katarak böyle bir şey yapmadım. Sapıtmaya başladığımı düşünebilirdi.

Duraksadığım davranışlarım düşüncelere dönüşmüştü, Koca Ayak için üzülmeye başlamıştım. Belki de annesi onu terk etmişti ve tüm sefil yaşamı boyunca mutsuzdu. Uzun yıllar süren mutsuzluk, Kişiyi ölümcül bir hastalıktan daha çok yıpratır. Ona gelen bir ziyaretçi görmemiştim hiç, ne akraba ne de arkadaşlar, kimsesi yoktu. Mantar toplayıcılar bile evinin yanında sohbet için durmazlardı. İnsanlar ondan korkarlardı, sevmezlerdi onu. Galiba sadece avcılarla arkadaşlık yapar gibiydi, ama bu bile ender olurdu. Elli yaşlarında olduğunu söyleyeyim; sekizinci evini ve Doğu ufkunda yükselen çizgisinin bir yerinde Mars'la birlikte, Neptün ve Plüton'un orada bir açıyla sıralanıp sıralanmadığını görmek için neler vermezdim ki damarlı ellerindeki sivri dişli testereyle bana sadece ölüm saçmak ve acı vermek için yaşayan bir yırtıcıyı hatırlatırdı.

Garip, onu ceketini giydirmek için oturma pozisyonuna getirdiğinde, iri, şişmiş dilinin ağzında bir şeyi tuttuğunu fark ettik; uzunca bir tereddütten sonra, dişlerimi tiksintiyle sıkıp elimi birkaç kez çektim, ucundaki şeyi nazikçe tutunca, parmaklarımın arasındakinin küçük, uzun ve ince, bir hançer kadar keskin bir kemik olduğunu gördüm. Ölü ağzından, gırtlaktan gelen bir gurultu ile tam bir iç çekmeye benzeyen ve yumuşak bir ıslığa neden olan bir miktar hava çıkmıştı. İkimiz de cesetten uzağa sıçramıştık ve eminim ki Garip benimle aynı şeyi hissetmişti: Korku. Özellikle saniyeler sonra Koca Ayak'ın ağzından koyu

kırmızı, neredeyse siyah bir kan çıkmıştı. Uğursuz bir akıntı şeklinde ağzından dışarı damlıyordu.

Oracıkta korkudan donup kalmıştık.

"E, baksana," demişti Garip titreyen sesiyle. "Boğulmuş. Kemik yüzünden, kemik boğazına kaçmış, kemik boğazına takılmış, boğulmuş," diye öfkeyle tekrarladı. Ve sonra kendini sakinleştirmek için şöyle dedi: "Hadi, iş başına. Bu eğlence değil, yakınlarımıza olan görevlerimiz her zaman keyifli olacak değil ya."

Kendini bu gece vardiyasından sorumlu tuttuğunu görebildiğimden, kurallarına uydum.

Kendimizi hiç minnet görmeden, tamamen Koca Ayak'ı kahverengi elbisenin içine sığdırma ve onurlu bir konuma getirme görevine adamıştık. Bırakın ölüyü, son defa birinin vücuduna dokunmamın üzerinden çok zaman geçmişti. Her dakika daha da sertleştikçe, hareketsizliğin hızla içine aktığını hissedebiliyordum ki, telaşımızın nedeni de buydu. Artık Koca Ayak orada en iyi Pazar giysileri içinde yatıyordu, yüzü sonunda tüm insan ifadesini kaybetmişti; hiç şüphe yok ki artık bir cesetti. Sadece sağ işaret parmağı, geleneksel, kibarca kenetlenmiş el pozuna uymayı reddediyordu; sanki dikkatimizi çekmek ve öfkeli, telaşlı çabalarımızı durdurmak istermiş gibi yukarıyı gösteriyordu. "Şimdi dikkat edin!" demişti parmak. "Şimdi dikkat edin. Burada görmediğiniz bir şey var, sürecin kritik başlama noktası sizden saklandı, oysa en yüksek dikkati hak ediyor. Bunun sayesinde biz burada, bu saatte, Yayladaki küçük bir kulübede, karın ve Gecenin ortasındayız. Ben ölü bir gövde olarak ve siz önemsiz, yaşlanan İnsan

varlıkları. Ama bu sadece başlangıç. Sadece her şey şimdi olmaya başlıyor."

Soğuk, nemli odada, gecenin bu soluk, gri zamanında hüküm süren donmuş boşlukta, Garip ile birlikte duruyorduk; bedeni terk eden şeyin, dünyanın bir parçasını emdiği, ne kadar iyi veya kötü, ne kadar suçlu veya suçsuz olduğunu fark etmeksizin arkasında büyük bir boşluk bıraktığı aklımdan geçti.

Pencereden dışarı baktım. Şafak sökmek üzereydi ve başıboş kar taneleri kademeli olarak hiçliği doldurmaya başlamışlardı. Yavaşça düşüyor, havada kendi yollarını örüyor ve tüyler gibi kendi eksenlerinde dönüyorlardı.

Koca Ayak artık gittiğinden ona acımak veya kırgınlık duymak zordu. Geriye kalan gövdesiydi, cansız ve takım elbiseli. Şimdi, sanki ruhu sonunda maddeden ve madde de sonunda ruhtan kurtulduğu için sakin ve memnun görünüyordu. Bu kısa zaman uzayında, bir metafizik boşanma meydan gelmişti. Son.

Açık mutfak girişinde oturduğumuzda Garip, masanın üstünde duran yarısı boş votka şişesine uzandı. Temiz kadehler bulup doldurdu –önce bana, sonra kendine. Şafak karlı pencerelerden içeri süzülüyordu, hastane lambaları gibi süt beyazı ışıkta Garip'in tıraş olmadığını fark ettim, kirli sakalı saçlarım kadar beyazdı; koyun derisi gocuğunun altından çıkan solmuş çizgili pijaması iliklenmemişti ve gocuk da hayal edilebilecek her tür lekeyle kirlenmişti.

İçimi ısıtan büyük bir yudum aldım.

"Ona karşı görevimizi yaptığımızı düşünüyorum. Başka kim yapardı ki?" dedi Garip, benden çok kendine. "Bacaksız, anasının gözüydü, ama ne yaparsın?"

Kendine bir bardak daha doldurduktan sonra bir dikişte içti, sonra da iğrenerek sarsıldı. Alışık olmadığı belliydi.

"Telefona gidiyorum," deyip dışarı çıktı. Bayılacak diye düşündüm.

Ayağa kalkıp Koca Ayak'ın doğum tarihinin yazdığı kimliğini bulma ümidiyle o korkunç dağınıklığı taramaya başladım. Hesaplarını bilmek, kontrol etmek istiyordum.

Eskimiş muşambayla örtülü masanın üzerinde bir Hayvanın yanmış parçalarını içeren kızartma tavasını gördüm; yanındaki sos tenceresinde beyaz bir yağ tabakasıyla kaplı koyulaşmış pancar çorbası vardı. Bir somundan kesilmiş bir dilim ekmek, altın renkli ambalajı içinde tereyağı. Yırtık muşambayla kaplı zeminde başka Hayvan artıkları da dağılmıştı; bir tabak, bir bardak ve parça pastayla birlikte masadan düşmüştü; üstelik hepsi pis zeminde ezilmiş ve çiğnenmişti.

Derken, pencerenin pervazında duran ince bir tepsinin üzerinde durduğu haliyle, beynimin tanımasının biraz zaman aldığı bir şey tüm kaçınma çabalarına rağmen gözüme takıldı; temizce bölünmüş bir Geyiğin başıydı. Yanında dört küçük paça duruyordu. Yarı açıkgözler, bizim çalışmalarımızı başından sonuna izlemiş olmalıydı.

Ah evet o, kışın donmuş elmalarla kandırılmalarına izin veren ve tuzakla yakalanıp işkenceyle ölen, telle boğulan, acıkmış, saf Küçük Hanımlardan biriydi.

Burada olup biteni yavaş yavaş anladıkça anbean Korkuya bulanmıştım. Geyiği tuzakla yakalamış, öldürmüş, sonra kesmiş, gövdesini kızartmış ve yemişti. Bir Yaratık, Gecenin sessizliğinde ve dinginliğinde diğerini yutuyor. Kimse protesto etmiyor, yıldırımlar çarpmıyor. Ve kimsenin eli ölümü yönlendirmese de Ceza şeytandan geliyor.

Titreyen ellerle, sonradan gömmek üzere kalanları, o zavallı küçük kemikleri bir noktada, yığın halinde, hızla topladım. Eski bir torba bulup kemikçikleri bir bir bu plastik kefene koydum. Sonra dikkatle başı da torbaya yerleştirdim.

Koca Ayak'ın doğum tarihini öğrenmeyi o kadar istiyordum ki öfkeyle kimlik kartını aramaya başladım –büfede, bazı kâğıtların, takvimden sayfaların ve gazetelerin arasında, sonra köy evlerinde belgelerin saklandığı çekmecelerde. Ve işte oradaydı –lime lime olmuş yeşil kabı içindeydi, elbette tarihi de geçmişti. Resimde Koca Ayak, uzun, asimetrik yüzü ve kısık gözleriyle yirmili yaşlarındaydı. O zaman bile güzel değildi. Ufalmış bir kalemle doğum tarihini ve yerini yazdım. Koca Ayak 21 Aralık 1950'de doğmuştu. Tam burada.

Çekmecede başka bir şey daha olduğunu eklemeliyim: Oldukça yeni, renkli bir tomar fotoğraf. Üstünkörü şöyle bir göz attım, biri dikkatimi çekmişti. Daha yakından bakıp kenara koymak üzereydim. Neye baktığımı anlamam biraz zaman almıştı. Birden tam bir sessizlik oldu, ben de kendimi tam ortasında buldum. Fotoğrafa baktım. Vücudum gerilmişti, savaşmaya hazırdım. Sanki ufuktan binlerce askerli bir ordu yaklaşıyormuşçasına başım dönmeye, kulaklarımda sıkıntılı bir inleme, bir uğultu

yükselmeye başlamıştı –uzaktan gelen sesler, demir şakırtıları, tekerleklerin çatırtıları.

Öfke, aklı daha berraklaştırır ve keskinleştirir, daha fazlasını görmeyi mümkün kılar. Diğer duyguları silerek gövdenin kontrolünü ele alır. Tüm sınırları aştığından, kuşkusuz tüm bilgeliğin kaynağı olur o Öfke.

Titreyen ellerle fotoğrafları cebime koyduğumda, birdenbire her şeyin ileriye doğru hareket ettiğini hissettim, dünyanın motorları ateşleniyor, makinaları çalışıyordu –bir kapı çıtırdamış, bir çatal yere düşmüştü. Gözümden yaşlar boşandı.

Garip antrede duruyordu.

"Gözyaşlarına değmez."

Numaraları tuşlamaya odaklandığında dudakları büzülmüştü.

"Yine Çekya operatörü–" dedi. "Tepeye çıkmalıyız. Benimle geliyor musun?"

Arkamızdan kapıyı hafifçe kapayıp karda yol açarak ilerledik. Garip, uzattığı ellerindeki cep telefonuyla kendi ekseni etrafında dönerek tepede sinyali aramaya başlamıştı. Şafağın gümüşi soluk parlaklığında, Kłodzko Vadisi'nin tamamı önümüzde uzanıyordu.

"Selam oğlum," dedi Garip telefonda. "Seni uyandırmadım, değil mi?"

Belirsiz bir ses anlayamadığım bir cevap verdi.

"Komşumuz öldü. Sanırım bir kemik yüzünden boğulmuş. Şimdi. Geceleyin."

Diğer taraftaki ses yine konuştu.

"Hayır. Şimdi arayacağım. Sinyal yoktu. Bayan Duszejko ile onu giydirdik, tanıyorsun, diğer komşum" bu noktada bana bir bakış atmıştı, "sertleşmeden..."

Sesi tekrar duydum, daha da öfkeli geliyordu.

"Peki, her neyse, şimdi elbiseli..."

Öteki uçtaki Kişi uzun uzadıya konuşmaya başladığından, Garip memnuniyetsiz bir bakışla telefonu kulağından uzaklaştırdı.

Sonradan Polisi aradık.

2. Testosteron Otizmi

Bir köpek, efendisinin hizmetindeyken açlıktan ölen,
Haber verir çöküşünü Devletin.

Sıcak bir şeyler içmek için beni evine davet etmişti; ona minnettardım. Çünkü tamamen tükenmiştim ve soğuk, boş evime dönme düşüncesi kendimi üzgün hissetmeme neden olmuştu.

Son birkaç saattir Garip'in evinde konuk olan Koca Ayak'ın köpeğine merhaba dedim. Beni hatırlamış ve gördüğüne açıkça sevinmişti. Kuyruğunu sallamıştı –şimdi benden kaçtığı zamanları muhtemelen unutmuştu. Bazı köpekler insanlar gibi ahmak olabilirler, bu köpek de kesinlikle onlardan biriydi.

Mutfakta ahşap bir masaya oturmuştuk, o kadar temizdi ki yanağınızı üzerine koyabilirdiniz. Ben de öyle yaptım.

"Yorgun musun?" diye sordu.

Burada her şey temiz ve parlaktı , sıcak ve keyifli. Temiz, sıcak bir mutfak yaşama nasıl da neşe katar. Benim hiç böyle bir şeyim olmamıştı. Çevremi derli toplu tutmakta asla iyi değildim. Şimdiden bu duruma ısınmaya başlamıştım. Neyse.

Daha etrafıma bakınmaya zaman bulamadan önümde bir bardak çay duruyordu. Saplı, hoş, küçük metal tepsi içinde ve bir çay tabağının üzerindeydi. Şeker çanağında şeker topları vardı –bana mutlu çocukluk saatlerimi hatırlatan bir görüntüydü, gerçekten oldukça sıkıntılı havamı iyileştirmişti.

"Belki de onu gerçekten de yerinden oynatmamalıydık," dedi Garip ve küçük çay kaşıklarını çıkarmak için çekmeceyi açtı.

Köpek, Garip'in küçük, zayıf gövdesinin yörüngesinden çıkmasına izin vermiyormuşçasına ayaklarının dibinde durdu.

"Beni devireceksin," dedi ona kaba bir sevecenlikle. İlk kez bir köpek sahibi olduğu ve ona nasıl davranacağını bilmediği hemen anlaşılıyordu.

"Ona ne ad vereceksin?" diye sordum; çaydan aldığım ilk yudum içimi ısıtmış, boğazımda takılmış karışık duygular biraz olsun erimeye başlamıştı.

Garip omuz silkti.

"Bilmiyorum, belki Sinek belki de Benek."

Hiçbir şey söylemedim, ama ikisini de beğenmemiştim. Geçmişini düşünürsek, bu isimler bu Köpeğe uymamıştı. Onun için başka bir şey düşünülmeliydi.

Resmî isim ve soyisim, nasıl bir hayal gücü yoksunluğudur. Kimse onları asla hatırlamaz, Kişiden öylesine farklı olup öyle aleladedirler ki bize onları hiç hatırlatmazlar. Dahası, her kuşak farklı modaya uyar ve birden herkes, Magdalena, Patryk veya –Tanrı korusun– Janina olursa ne olur? İşte isimleri ve soyisimleri kullanmamak için elim-

den geleni yapmaya çalışmamın nedeni budur, ama bir Kişiyi ilk gördüğümde, akla gelen lakapları tercih ederim. Anlamından yoksun kalmış sözcükleri savurmak yerine, dili kullanmanın en doğru yolunun bu olduğuna eminim. Örneğin Garip'in soyadı, Świerszczyński'dir –ön kapıda böyle yazıyor, önünde "Ś" harfiyle. Gerçekten de "Ś" harfiyle başlayan isim var mıdır? Hep kendisini Świerszczyński olarak tanıtmıştır, ama onu telaffuz ederken bizim dillerimizi bükmemizi bekleyemez. İnanıyorum ki her birimiz diğer Kişiyi kendimizce gördüğümüzden, onlara uygun olarak düşündüğümüz ismi vermeliyiz. Böylece çok isimli oluruz. İlişkide bulunduğumuz insan sayısı kadar çok ismimiz olur. Świerszczyński için uygun gördüğüm isim Garip ve bunun, onun Niteliklerini çok iyi yansıttığını düşünüyorum.

Ama şimdi Köpeğe bakarken, ilk aklıma gelen bir insan ismiydi. Marysia. Belki de yetim olması nedeniyle –öyle kimsesizdi ki.

"Acaba Marysia diye mi çağrılsa?" diye sordum.

"Olabilir," diye cevap verdi. "Evet, galiba öyle. İsmi Marysia."

Koca Ayak'ın isimlendirilmesi de benzer şekilde olmuştu. Basit –ayak izlerini karda gördüğümde ismi bana onlar önermişti. Başlangıçta Garip ona Tüylü demiş, ancak sonra benden Koca Ayak'ı ödünç almıştı. Bu da benim, ona doğru ismi seçtiğim anlamına geliyordu.

Ne yazık ki kendim için doğru dürüst bir isim seçemedim. Kimlik kartımda yazılı olanı skandal bir biçimde uygunsuz ve sakıncalı buluyorum –Janina. Zannedersem gerçek

ismim Emilia veya Joanna. Bazen Irmtrud gibi bir şey olduğunu düşünüyorum. Veya Bożygniewa.[1] Veya Nawoja.[2]

Bu sırada Garip ateşe değmekten kaçınır gibi adımı söylemekten kaçınıyor. Bunun da bir anlamı var. Her nasılsa bana "sen" olarak hitap etmenin bir yolunu buluyor.

"Onlar gelene kadar benimle burada bekler misin?" diye sordu.

"Elbette" diyerek hemen hevesle onayladım, yüzüne hiç "Garip" diye hitap etme cesaretini bulamadığımı düşünürken. Çok yakın komşular olduğunuzda, birbirinize hitap etmek için isimlere gereksinimim duymazsınız. Ne zaman geçerken onu küçük bahçesinde ot yolarken görsem, konuşmak için ismine gereksinim duymam. Bu özel bir samimiyet derecesidir.

Bizim köy, dünyanın geri kalanından çok uzakta, Yayla üzerine yerleşmiş birkaç evden oluşmakta. Yayla, Masa Dağları'nın uzak bir jeolojik kuzeni, onların uzak habercisidir. Savaştan önce kolonimize, "Cereyan" anlamına gelen Luftzug denirdi, şimdilerdeyse gayriresmî olarak Lufsug deniyor, zira resmî bir ismimiz yok. Haritada tek görebileceğiniz bir yol ve birkaç ev, hiç yazı yok. Batıdan doğuya, Çekya'dan uzanan dağlardan akan hava dalgaları gibi burası her zaman rüzgârlı. Kışın rüzgâr sertleşir ve tiz sesler çıkarır, bacalarda uğuldar. Yazın ise, yaprakların arasında dolaştıkça hışırdar durur; burada hiç sessizlik

1 Eski Slav erkek ismi, Yavuz anlamındadır. (ç.n.)
2 Eski Slav erkek ismi, Cenk anlamındadır. (ç.n.)

olmaz. Birçok insan kentteki kışlık, resmî bir evin ve taşrada bir diğerinin –hoppa, çocuksu olan– masrafını karşılayabiliyor. Aynı zamanda bu evler de böyle görünüyor –çocuksu. Küçük ve basık, dik merdivenli ve küçük pencereli. Hepsi de savaştan önce yapılmışlar ve aynı biçimde konumlandırılmışlar: Doğu ve batıya bakan uzun duvarlar, güneye bakan bir kısa duvar ve kuzeye bakan diğerinin bitişiğinde bir ahır. Sadece Kadın Yazar'ın evi biraz daha eksantrik –her yanında teras ve balkonları var.

Kışın çoğu insanın Yaylayı terk etmesi şaşırtıcı değil. Çok iyi bildiğim gibi, Ekim'den Nisan'a kadar burada yaşamak zor. Her yıl buraya çok kar yağar, rüzgâr kardan yığınlar ve tepeler oluşturur özenle. Son iklimsel değişimler bizim Yayla haricinde, her şeyi daha sıcak hale getirdi. Tam tersine, artık özellikle Şubat ayında, kar daha yoğun oluyor ve yerde uzun kalıyor. Birkaç kez sıcaklık eksi yirmi dereceye düşüyor ve kış en iyi olasılıkla Nisan'da sona eriyor. Yollar kötü, belediye kısıtlı bütçesiyle ne yapmaya çalışırsa çalışsın, kar ve don her şeyi yok ediyor. Asfalta ulaşmak için çukurlarla dolu toprak yolda dört kilometre gitmeniz gerek, ama yapacak bir şey yok –Kudowa'ya giden otobüs her sabah tepenin aşağısından kalkar, öğleden sonra da geri gelir. Yazın, yerli solgun çocukların okulu tatil olduğunda, otobüsler çalışmaz. Kasabada, bir sihirbazın sihirli değneği gibi belli belirsiz değiştiren ve kenar mahallelere giden bir otoyol vardır. İsterseniz bu yoldan Wrocław'a veya Çekya'ya gidebilirsiniz.

Bazıları içinse bu koşullar idealdir oysa. Buna bakarak kendimizi eğlendirmek istersek ileri sürebileceğimiz bir-

çok Hipotez bulunur. Psikoloji ve sosyoloji pek çok yol önerebilir, ama bu konu beni hiç mi hiç ilgilendirmiyor.

Örneğin, Garip ve ben kışa karşı güçlü dururuz. Aslında bu da pek akılcı olmayan bir söylem: "Güçlü durmak"; doğrusu saldırgan bir şekilde, köydeki yaşlı adamlar gibi alt çenemizi dışarı çıkarıyoruz. Övgü olmayan bir sözle kışkırtıldıklarında, saldırgan bir şekilde tepki veriyorlar: "Ne var? Ne var?" Bir şekilde biz de kışı kışkırtıyoruz, ama o dünyanın geri kalanı gibi bizi takmıyor. İhtiyar eksantrikler. Acınası hippiler.

Burada kış her şeyi beyaz pamuk yüne sararak güzel bir iş yapıyor ve günü elinden geldiğince kısaltıyor; gece geç yatmak gibi bir hataya düşerseniz, ertesi gün öğleden sonra Karanlıkta uyanabilirsiniz ve –içtenlikle kabul ediyorum– geçen seneden beri bu benim başıma giderek daha sık geliyor. Burada gökyüzü üstümüzde bulutların şiddetli savaşlar yaptığı, kara ve alçak bir ekran gibi asılı durur. İşte evlerimiz bunun için vardır –bizi gökyüzünden korumak için, yoksa küçük bir cam top gibi olan Ruhumuzun oturduğu bedenlerimizin ta içlerine kadar yayılacaktır. Şayet Ruh diye bir şey varsa tabii.

Karanlık aylar boyunca Garip'in ne yaptığını bilmiyorum, çünkü yakın ilişkimiz yok; ama –saklamayacağım– daha fazlasını umardım. Birbirimizi birkaç günde bir görüyoruz ve gördüğümüzde de selamlaşırken ancak birkaç kelime sarf ediyoruz. Biz buraya birbirimizi çaya davet etmek amacıyla taşınmamıştık. Garip evini, ben aldıktan bir yıl sonra almıştı ve geçmişe dair fikirleri ve amaçları tükenmiş herkes gibi yeni bir yaşama başlayacak gibi görünüyordu. Söylenene göre bir sirkte çalışmıştı, ama akrobat mıydı,

muhasebeci mi bilmiyorum. Akrobat olduğunu düşünmeyi tercih ederim ve ne zaman topallasa, uzun zaman önce, güzel yetmişli yıllarda, özel bir gösteri sırasında bir şeyin trapez barını ıskalamasına neden olduğunu, onun da talaş atılmış zemine yüksekten düştüğünü hayal ederim. Ama daha derinlemesine düşününce, muhasebeciliğin de kötü bir meslek olmadığını kabul ediyorum, muhasebeciliğin tipik özelliği olan düzene düşkünlüğü onaylıyor ve buna tam anlamıyla saygı duyuyorum. Garip'in düzene düşkünlüğü, hemen küçük ön bahçesinden belli olur: Kışlık odunlar spirali hatırlatan bir biçimde düzenlenmiş, ustaca sıralanmış yığınlar halinde durur. Sonuçta ortaya altın oranıyla düzenli bir yığın çıkmıştır. Onun bu yığınları, yerel bir sanat eseri olarak kabul edilebilir. Onların spiral düzenine karşı koymam zor. Ne zaman oradan geçsem, odun gibi önemsiz bir şeyin Evrendeki en mükemmel hareketi ifade ettiği ellerin ve aklın yapıcı iş birliğini hayran hayran izlemek için biraz mola veririm.

Garip'in evinin önünden geçen yol sanki maden cinleri tarafından işletilen, kayalık yeraltı fabrikasından elle toplanmış ve birbirine benzeyen çakıl taşlarıyla düzenli bir şekilde kaplanmıştır. Pencerelerde asılı temiz perdelerin her pilisi aynı genişliktedir; bunun için özel bir alet kullanıyor olmalı. Ve bahçesinde spora gidiyormuş gibi dik ve narin duran çiçekler düzenli ve tertiplidir.

Şimdi Garip mutfağında bana çay ikram etmek için koştururken bardakların büfede nasıl düzgünce sıralandıklarını ve dikiş makinasının üzerine ne kadar lekesiz bir örtünün serildiğini görebiliyordum. Yani dikiş makinası bile vardı!

Utanarak ellerimi dizlerimin arasına soktum. Onlara özel bakım göstermeyeli çok olmuştu. Ne olmuş, tırnaklarımın resmen pis olduğunu itiraf edecek cesaretim var işte.

Çay kaşıklarını getirirken kısa bir süreliğine çekmecesini görmüş ve gözlerimi ondan alamamıştım. Bir tepsi gibi geniş ve düzdü. İçinde dikkatle düzenlenmiş ayrı bölmelerde bir mutfak için gerekli olan her tür çatal bıçak ve çeşitli Aletler duruyordu. Çoğunun ne olduğunu bilmesem de her birinin kendi yeri vardı. Garip'in kemikli parmakları, bilinçli bir biçimde, az sonra hemen çay fincanlarının yanındaki, söğüt yeşili peçetelerin üzerinde yerini alacak iki çay kaşığını seçmişti. Ancak ben çayımı zaten içmiş olduğundan maalesef biraz geç kalmıştı.

Garip ile sohbet etmek zordu. Çok az sözcük sarf ederdi; bu durumda konuşmak imkânsız olduğundan sessiz olmak durumunda kalıyordunuz. Bazı insanlarla konuşmak zor iştir, özellikle de erkeklerle. Bununla ilgili bir Teorim var: Yaşla birlikte birçok erkek testosteron otizmi yüzünden çaptan düşer, sosyal zekâ ve insanlar arası iletişim kapasitesindeki düşüşle birlikte, düşünceleri formüle etmede azalma görülür. Bu Rahatsızlık tarafından kuşatılan Kişi suskunlaşır ve düşünceler içinde kaybolmuş gibi görünür. Çeşitli Alet ve makinelere ilgi duyar, İkinci Dünya Savaşı ve ünlü insanların, özellikle de politikacıların ve canilerin biyografilerine takar kafayı. Roman okuma kapasitesi neredeyse tamamen kaybolur; testosteron otizmi, karakterin psikolojik algısını bozar. Sanırım Garip de bu Rahatsızlıktan mustaripti.

Ama o gün şafakta, herhangi birinden söz sanatları beklemek zordu. Tümüyle keyfimiz kaçmıştı. Diğer yanda,

büyük rahatlama hissetmiştim. Bazen, enine boyuna düşünüldüğünde, zihnin bağlılıkları göz ardı edilip sevapların tamamı dikkate alındığında birinin yaşamının diğer insanlara göre hiç de iyi olmadığının farkına varılabilir. Sanırım herkes bu konuda bana hak verecektir.

Bir bardak çay daha istedim, ama sadece o sevimli kaşıkla karıştırma şansını elde etmek için.

"Bir kez Koca Ayak'ı Polise şikâyet etmiştim," dedim.

Garip bir an için pasta tabağını kurulamayı bıraktı.

"Köpek yüzünden mi?"

"Evet. Ve izinsiz avcılıktan. Onu suçlayan mektuplar da göndermiştim."

"Sonra?"

"Sonrası hiç."

"Öldüğü iyi mi oldu demeye çalışıyorsun?"

Geçen yıl, Noel'den önce meseleyi şahsen bildirmek için belediyeye gidiyordum. O zamana kadar pek çok mektup yazmıştım. Vatandaşların taleplerine cevap vermek gibi bir yasal zorunluluk olmasına karşın, kimse mektuplarıma cevap vermemişti. Polis karakolu, komünist dönemde oradan buradan toplanan malzemelerle yapılmış, tek ailenin yaşadığı küçük evlere benzeyen, sıradan, hüzünlü bir yer olarak karşıma çıkmıştı. Elbette içinde hüküm süren atmosfer de. Yağlı boyayla boyanmış duvarlar afişlerle kaplanmıştı, hepsinde "Genel Duyuru" başlığı vardı; bu ne kötü bir ifadedir. Polis "maktul" veya "gayrimeşru ilişki" gibi birçok itici sözcük kullanıyordu

Plüton'un bu tapınağında, önce ahşap bir bariyerin arkasında oturan genç adam benden kurtulmaya çalışmış, sonra daha yaşlı olan amiri de aynısını yapmayı denemişti. Kumandanı görmek istemiş ve ısrar etmiştim; sonunda her ikisinin de sabrının tükeneceğini ve beni onun yanına götüreceklerine emindim. Uzun süre beklemek zorunda kalmıştım; alışveriş yapmam gerektiğinden, buradan çıkmadan önce bakkalın kapanacağından endişeliydim. Alacakaranlık çöküyordu ki bu saat dört civarlarında demek oluyordu ve ben iki saatten fazla beklemiştim.

Sonunda büronun kapanmasına yakın koridorda görünen genç bir memure, "İçeri gelebilirsiniz hanımefendi," dedi. Şimdiye kadar düşünceler içinde kaybolduğumdan, düşüncelerimi toparlamakta zorlanıyordum. Yukarıya, Polis Kumandanının ofisinin olduğu yere, resmî görüşme yapmak için kadının arkasından giderken, yavaş yavaş kafamı toplamaya başladım.

Kumandan benim yaşlarda şişman bir adam olmasına rağmen bana annesi, hatta büyükannesi gibi hitap ediyordu. Kısa bir bakış attıktan sonra, "Otur hanım," demişti.

Bu hitap şeklinin onun kırsal kökenlerini ortaya çıkardığını hissederek öksürdü ve kendini düzeltti: "Lütfen oturun hanımefendi."

Neredeyse düşüncelerini duyabiliyordum: Önce "küçük bir kadıncık" olarak düşünmüştü, ama suçlayıcı konuşmam sürdükçe, "yaşlı karı", "deli kocakarı" veya "çatlak karı" olmuştum. Hareketlerimi seyrettikçe ve (olumsuz) yargılamalar yönelttikçe, bezginliğini hissedebiliyordum. Ne saçımı ne kılığımı ne de inatçılığımı sevmişti. Yüzümü

giderek artan bir isteksizlikle incelemişti. Ancak ben de onun hakkında çok şey söyleyebilirdim –çabuk sinirlenen, çok içen ve yağlı yiyeceklere zaafı olan biri olduğunu anlayabiliyordum. Söylevim sırasında, geniş kel kafası ensesinden burnunun üstüne kadar kızarmıştı ve görülür düğümler halinde irileşen damarları, yanaklarında garip bir ordu dövmesi gibi ortaya çıkmıştı. Emir vermeye ve emirlere uymaya alışık olmalıydı ki başı Hiddetten kolayca dönebiliyordu. Tam bir Jüpiter karakteri.

Ayrıca, öncelikle, ona yabancı savlar kullanmam gibi bariz bir nedenden dolayı, ama aynı zamanda sınırlı bir sözcük dağarcığına sahip olduğundan dediğim her şeyi anlamadığını da görüyordum. Ve anlayamadığı her şeyi küçümseyen tipte bir Adamdı.

"İnsan olan olmayan her Yaratığa karşı tehdit oluşturuyor," diyerek Koca Ayak hakkındaki gözlemlerimi ve şüphelerimi açıkladığım şikâyetimi tamamlamıştım.

Kumandan onunla dalga geçen birine mi yoksa bir deliye mi çattığını anlayamadığı için nasıl bir kadınla uğraştığından pek emin olamamıştı. Başka olasılık yoktu. Açıkça kanın yüzüne hücum ettiğini görmüştüm; hiç kuşkusuz sonunda felçten ölecek piknik tipin tekiydi.

"İzinsiz avlandığına dair bilgimiz yok. Bakacağız," diye dişlerinin arasından konuşmuştu. "Lütfen evinize gidin ve merak etmeyin. Onu tanıyorum."

"Peki," demiştim uysal bir tonda.

Ama şimdi ayaktaydı ve görüşmenin bittiğinin bir işareti olarak masanın üzerine ellerini koymuştu.

Belirli bir yaşa geldiğimizde, insanların bize her zaman sabırlı davranmayacaklarına alışmak gerekir. Geçmişte hızla onaylamak, göz temasından kaçınmak ve saat gibi, "evet, evet, evet" diye tekrarlamak gibi jestlerin varlığı ve anlamlarından haberim bile yoktu. Veya saate bakmak, birinin burnunu ovalaması –şimdiyse o basit ifadeyi, "Of bir rahat ver kocakarı," tümcesini belirtmek için gerçekleştirilen tüm o tiyatroyu tamamen anlıyorum. Çoğu kez dalyan gibi, yakışıklı genç bir adam şayet benim dediklerimin aynısını söyleseydi, ona böyle mi davranılırdı diye düşünüyorum. Veya bir balıketi esmer?

Sandalyemden fırlayıp odayı terk etmemi umuyor olmalıydı. Oysa söyleyeceğim, aynı derecede önemli bir şey daha vardı.

"Adam Köpeğini bütün gün barınağa bağlıyor. Köpek orada soğuktan havlıyor. Polis ondan Köpeği alıp onu ibret olsun diye cezalandıramaz mı?"

Bana bir süre sessizce bakmıştı; başlangıçta ona yakıştırdığım, hani küçümseme olarak adlandırdığım özellik, şimdi yüzünde açıkça görülebiliyordu. Ağzının köşeleri aşağı sarkmış, dudakları hafifçe bükülmüştü. Mimiklerini kontrol etmek için çaba harcadığını da görebiliyordum. Sigaradan sararmış, kocaman dişlerini gösteren, duygusuz bir gülümseme kaplamıştı yüzünü.

"Bu polisin meselesi değil hanımefendi," demişti. Köpek, köpektir. Köyse köydür. Ne bekliyordunuz? Köpek dediğin kulübesinde zincire vurulur."

"Ben sadece Polise bir adamın kötülük yaptığını bildiriyorum. Polisten başka nereye gidebilirim ki?"

İştahla gülmüştü.

"Kötülük mü? Belki de rahibe gitmelisiniz!" diye şaka yapmıştı, kendi espri anlayışından memnun bir şekilde, ama onun şakasını komik bulmadığımı açıkça anlamış olmalı ki yüzü hemen tekrar ciddileşmişti. "Muhtemelen hayvanlarla ilgilenen bir kuruluş veya bu tür bir şey vardır. Rehberde bulabilirsiniz. Hayvanları Koruma Derneği, hah, oraya gidin lütfen. Biz Polisler insanlar içiniz. Lütfen Wrocław'da onları arayın. Orada bir tür hayvan koruyucuları vardır."

"Wrocław'da mı?" diye bağırmıştım. "Bunu nasıl söylersiniz? Bunlar bölge Polisinin sorumlulukları. Yasayı biliyorum."

"Vay!" demişti, ironik bir şekilde gülerek, "Ne yani şimdi bana sorumluluklarımı mı anlatacaksınız, ha?"

Hayalimde birliklerimizin düzlükte toplanmaya başladıklarını, savaşa hazır olduklarını görebiliyordum.

"Evet, memnuniyetle..." demiştim, uzun bir konuşmaya hazırlanıyordum.

Panikle saatine bakıp bana duyduğu isteksizliği kontrol altına almıştı.

"Evet, tamam, bakacağız," demişti kayıtsızca ve masasındaki kâğıtları çantasına koymaya başlamıştı. Benden kaçıyordu.

Bu noktada, bu adamı sevmediğimi düşünmüştüm. Daha da fazlası: Ona karşı birden acı biber kadar keskin bir nefret hissetmiştim.

Kararlı bir biçimde ayağa kalkınca, deri üniforma kayışının, dev gibi göbeğini sarmak için kısa kaldığını fark ettim. Bu göbek, utançtan kendi alt kısmını, cinsel organların rahatsız ve unutulmuş çevresinde saklamaya çalışıyordu. Ayakkabı bağları açılmıştı; masanın altında ayakkabılarını çıkarmış olmalıydı. Şimdi hızla onları sıkış sıkış giymek zorundaydı.

"Doğum tarihinizi öğrenebilir miyim?" Kapının yanındayken kibarca sormuştum.

Şaşkınlıkla durmuştu.

"Ne yapacaksınız?" diye koridora açılan kapıyı tutarak kuşkuyla sormuştu.

"Yıldız Falı bakıyorum. İster misiniz? Sizin için de hazırlayabilirim."

Yüzünde memnun bir ifade belirmişti.

"Hayır, teşekkür ederim. Astrolojiyle ilgilenmiyorum."

"Yaşamın neler getireceğini öğrenirsiniz. İstemez misiniz?

Bu noktada danışma masasının arkasında oturan polis memuruna, bilmiş bilmiş, ironik bir gülümsemeyle bakmıştı; eğlenceli çocuk oyununa katılırcasına tüm tarihleri bana vermiş, ben de onları yazmış, teşekkür ettikten sonra, kapüşonumu kaldırıp çıkışa yönelmiştim. Antrede kahkahaya boğulduklarını duymuştum, kesik kesik de olsa şu sözcükler kulağıma gelmişti:

"Çatlak, deli karı."

O akşam, Günbatımından hemen sonra, Koca Ayak'ın Köpeği ulumaya başlamıştı. Hava jilet kadar keskin bir

maviye dönmüştü. Derin, donuk uluma onu bir huzursuzlukla doldurmuştu. Ölüm kapıda diye düşünmüştüm. Ama zaten ölüm her zaman kapımızdaydı, gündüz ve Gecenin her saatinde, demiştim kendi soruma cevaben. Çünkü en iyi sohbetler kendinizle yaptığınızdır. En azından bir yanlış anlaşılma olmaz. Mutfaktaki divana uzanıp yatmıştım, delici sesleri dinlemekten başka bir şey yapacak halim kalmamıştı. Birkaç gün önce, Müdahalede bulunmak üzere Koca Ayak'ın evine gittiğimde adam, evine girmeme bile izin vermemiş, bana sadece başkalarının işine karışmamamı söylemişti. Aslında, birkaç saat sonra o cani, Köpeği dışarı bırakmış, ancak sonra tekrar onu karanlık barınağa kilitlediğinden, hayvan bütün Gece yine ulumuştu.

Orada, bir şeyler düşünmeye çalışarak mutfaktaki divanda uzansam da faydası yoktu. Kaslarıma, kaşındıran, titreştiren bir enerjinin sızdığını hissedebiliyordum, öyle ki biraz daha artsaydı, bacaklarımı içeriden patlatırdı.

Zıplayıp botlarımı ve paltomu giymiş, bir çekiç, metal çubuk ve elime gelen her türlü Aleti gidip getirmiştim. Dakikalar sonra, nefesim kesilmiş halde, Koca Ayak'ın barınağının önünde duruyordum. O içeride değildi, ışıklar kapalıydı, bacasından duman yükselmiyordu. Köpeği kilitleyip ortadan kaybolmuştu. Kim bilir ne zaman dönecekti? Aslında evde olsa bile aynısını yapardım. Birkaç dakikalık bir çalışmadan sonra ter içinde kalmıştım, ama ahşap kapıyı açmayı başarmıştım da –kilidin her iki yanındaki plakalar gevşediğinden sürgüyü kaydırabilmiştim. İçerisi karanlık ve nemliydi; birkaç paslı eski bisiklet etrafa saçılmıştı, plastik bidonlar ve diğer işe yaramaz şeylerse

yerlerdeydi. Köpek boynundan duvara iple bağlı halde, bir kalas yığınının üzerinde duruyordu. Hemen gözüme takılan şeylerden biri de bir dışkı yığınıydı; Köpeğin aynı yerde hacetini giderdiği belli oluyordu. Kuyruğunu kararsızca sallayıp ıslak gözlerle ve sevinçle bakmıştı bana. İpi kesip onu kollarıma almıştım, sonra da eve dönmüştük.

Ne yapacağımı henüz bilmiyordum. Bazen İnsan Öfkeye kapıldığında her şey basit ve apaçık olur. Öfke her şeyi düzene koyar ve dünyayı bir kabuk içinde gösterir; Öfke, başka bir durumda elde etmesi zor olan Görüş Berraklığını yeniden canlandırır.

Onu mutfak zeminine koyunca, ne kadar küçük, ufacık olduğuna şaşırmıştım. Sesiyle kıyas edildiğinde, o iç karartıcı ulumasıyla, en azından bir Spaniel boyutlarında bir Köpek olması beklenebilirdi. Ama o, pek çekici olmadıklarından, Südetlerin Çirkini[3] olarak bilinen yerel Köpeklerden biriydi. Küçük, ince çarpık bacaklı, gri-kahverengi tüylü, şişmanlamaya eğilimli ve hepsinin ötesinde, bariz şekilde fırlak dişliydi. Kısacası, bu gece yarısı şarkıcısının güzellik günahına bulaştığını söyleyemem.

Huzursuzdu, her yeri titriyordu. Göbeğini bir top gibi şişiren yarım litre ılık süt içmişti, ayrıca onunla biraz ekmek ve tereyağımı paylaşmıştım. Misafir beklemediğimden, buzdolabım fare düşse kafasını yaracak kadar boştu. Köpekle onu teskin edecek şekilde konuşmuştum. Her hareketimin hesabını vermiştim ve o da beni sorgulayarak izlemiş, durumların ani değişimiyle açıkça şaşkına dönmüştü. Sonra, onun da aynı zamanda dinlenmek için

3 Südetler bölgesinde kurt-köpek kırması. Bu köpeğe "Ohydek Sudecki" (Südetlerin çirkini) denir. (ç.n.)

kendine bir yer bulacağını umarak divana uzanmıştım. Sonunda, radyatörün altına sıkışıp uykuya dalmıştı. Onu Gece mutfakta yalnız bırakmak istemediğimden, kanepede kalmaya karar vermiştim.

Düzensiz uyumuştum; besbelli vücudumun etrafında hâlâ endişe dolaşıyordu; sürekli alev püskürten harlı fırınlar ve sıcak, kırmızı duvarlı sonu gelmeyen kazan daireleri hakkında rüyalar görmeme neden olmuştu. Fırınlara hapsedilmiş alevler serbest bırakılmak için kükrüyorlar, o an canavarsı bir patlamayla dünyaya sıçramak ve her şeyi küle dönene kadar yakmak istiyorlardı. Bu rüyaların benim Rahatsızlığımla bağlantılı gece ateşinin bir belirtisi olabileceğini düşünüyordum.

Şafak sökmeden önce, hava hâlâ karanlıkken uyanmıştım. Boynum rahatsız bir pozisyonda uyumaktan sertleşmişti. Köpek, başımın üstünde duruyor, ısrarla bana bakarken acıklı acıklı sızlanıyordu. İnleyerek onu dışarı çıkarmak için kalkmıştım –içtiği sütün sonunda bir şekilde çıkması gerekiyordu. Aniden toprak ve çürük kokan nemli, soğuk bir rüzgâr –mezardan geliryormuşçasına– kapıdan içeri esmişti. Köpek dışarı mermi gibi fırlamış ve arka ayağını yukarı kaldırarak, sanki bir erkek Köpek mi, dişi Köpek mi olduğuna karar verememişçesine işemişti. Sonra da bana kederle bakmış –gözlerimin ta içine baktığını söyleyebilirim– ve Koca Ayak'ın evine doğru koşmuştu.

İşte böylece Hapishanesine geri dönmüştü.

Bu onu son görüşüm olmuştu. Ona seslendim, bu kadar kolay aldatıldığım ve bu köleliğin tüm mekanizmalarına karşı çaresiz kaldığım için kızgındım. Ayakkabılarımı

giymeye başladım, ama o korkunç gri sabah beni endişelendirmişti. Bazen sanki birçok insan için geniş ve ferah olan bir mezarın içinde yaşıyormuşuz gibi hissederim. Gri Karanlıkla kaplanmış, soğuk ve nahoş dünyaya baktım. Hapishane dışarıda değildi, her birimizin içindeydi. Belki de onsuz nasıl yaşanacağını bilmiyorduk.

Birkaç gün sonra, yoğun kar yağışından önce Koca Ayak'ın evinin önünde bir polis arabası görmüştüm. Onu görmekten memnun olduğumu itiraf ediyorum. Evet, Polisin sonunda onu aradığını bilmenin tatminini yaşıyordum. Her ikisi de doğru çıkan iki kart açmıştım. Onu tutukladıklarını, elleri kelepçeli halde dışarı çıkardıklarını, halatlarına, tellerine el koyduklarını ve testeresini (özellikle bu Alet bitkiler arasında Tahribata yol açtığından, bir silah gibi izin gerektirmeli) aldıklarını hayal etmiştim. Ama araç Koca Ayak olmadan ayrılmış, Alacakaranlık hızla çökmüş ve kar yağmaya başlamıştı. Tekrar kilitlenen Köpek bütün gece ulumuştu. Ertesi sabah, güzel ve lekesiz beyaz karda gördüğüm ilk şey, Koca Ayak'ın sarsak ayak izleri ve benim gümüş Ladinimin etrafındaki sidik izleriydi.

Bütün bunlar o zaman aklıma gelmişti, hani Garip'in mutfağında otururken. Ve tabii Küçük Kızlarım.

Hikâyemi dinlerken, Garip porselen kaplarda sunduğu sulu yumurtalar hazırlamıştı.

"Benim senin gibi yetkililere güvenim yok. İnsan her şeyi kendisi halletmeli."

Bununla tam olarak neyi kastettiğinden emin olamadım.

3. Ebedi Işık

Topraktan Doğan, ne varsa Yaşayan
Dönmeli Toprağa

Eve geldiğimde, hava aydınlanmıştı ve ben tetikte durma halimi kaybetmiştim, zira bir kez daha Küçük Kızlarımın salon zeminindeki pıtırtılarını duyarım, onların meraklı bakışlarını, kırışık alınlarını, gülümseyişlerini görürüm gibi gelmişti bana. Bedenim birden duygusal yakınlık göstermek ve hoş geldin törenleri için hazırlanmıştı.

Ama ev boştu. Kışın beyazlığı yumuşak dalgalar halinde pencerelerden akıyordu ve Yaylanın geniş açıklıkları ısrarla içeri süzülüyordu. Geyiğin başını soğuk garaja koydum ve odun sobasını doldurdum. Elbiselerimle yatağa girip ölü gibi uyudum.

"Bayan Janina."

Ve kısa bir süre durduktan sonra, tekrar daha yüksek sesle:

"Bayan Janina."

Salondaki ses beni uyandırmıştı. Alçak, erkeksi ve cesaretsiz. Orada biri duruyor, beni hoşlanmadığım ilk ismimle çağırıyordu. İki kat rahatsız oldum: Hem uykum

bölünmüştü hem de sevmediğim ve kabul etmediğim o İsimle çağrılmıştım. Bu isim düşünülmeden rastlantısal bir biçimde verilmişti. Bir İnsan Sözcüklerin ve özellikle de İsimlerin anlamını dikkate almaz, onları görmeden kullanırsa olacağı budur. Kimsenin beni "Bayan Janina" diye çağırmasına asla izin vermezdim.

Kalkıp elbisemi silkeledim, çünkü pek de iyi görünmüyorlardı, ne de olsa iki Gece onlarla yatmıştım, sonra odadan dışarı göz attım. Salonda, erimiş kar yığını içinde köyden iki adam duruyordu. İkisi de uzun boylu, geniş omuzlu ve bıyıklıydı. Kapıyı kilitlemediğimden içeri girmişlerdi ve belki de bu sebeple makul bir suçluluk duyuyorlardı.

"Acaba bizimle oraya gelebilir misiniz?" dedi biri kalın bir sesle.

Özür diler gibi gülümsediler, dişlerinin tıpa tıp aynı oluşu dikkatimi çekti. Onları tanımıştım, keresteci olarak çalışıyorlardı. Köydeki dükkânda görmüştüm ikisini de.

"Daha şimdi oradan geldim," diye mırıldandım.

Polisin henüz gelmediğini, ayrıca rahibi de beklediklerini, bütün Gece yağan kardan yolların kapandığını, Çekya ve Wrocław'a giden yolun bile geçit vermediğini, tırların uzun sıralar halinde yolda kaldığını söylediler. Komşular hakkındaki haberler hızlı yayılırdı, Koca Ayak'ın tanıdıklarından bazıları yürüyerek gelmişlerdi. Bana, sanki kötü hava koşulları onların ruh hallerine daha iyi geliyormuş gibi görünmüştü. Kar fırtınasıyla mücadele etmek, ölümle yüzleşmekten daha kolaydı.

Onlarla yürüdüm. Bembeyaz, kabarık karda güçlükle ilerliyorduk. Kar tazeydi ve aşağıdaki kış Güneşi ona bir

kızarıklık veriyordu. Adamlar, buradaki erkeklerin tek kış modası olan kalın lastik botlar ve keçe üstlükler giyiyorlardı. Geniş tabanlarıyla benim için küçük bir tünel açıyorlardı.

Birkaç adam daha kulübenin önünde durmuş, sigara içiyordu. Göz temasından kaçınarak tereddütle selam verdiler. Tanıdık birinin ölümü, insanı özgüvenden mahrum bırakır. Hepsinin yüzünde aynı bakış vardı –törensel bir ciddiyet ve resmî bir seremoni kederi. Birbirleriyle kısık sesle konuşuyorlardı. Sigarayı bitiren içeri giriyordu.

Hepsi de istisnasız bıyıklıydı. Cesedin üzerinde yattığı katlanır kanepenin etrafında hüzünlü hüzünlü duruyorlardı. Arada sırada kapı açılıyor, odaya kar ve ayazın metalik kokusunu getiren yeni adamlar geliyordu. Çoğu şimdilerde işsizlik maaşıyla geçinen, arada bir de ağaç kesmekte çalıştırılan eski devlet çiftliği işçileriydi. Bazıları İngiltere'ye çalışmaya gitmişler, ama gurbetten korktuklarından hemen dönmüşlerdi. Veya inatla Avrupa Birliği'nden gelen desteklerle, küçük, kâr etmeyen çiftliklerini işletmişlerdi. Kulübede sadece erkekler vardı. Oda nefesleriyle buharlanmıştı; şimdi sindirilmiş alkolün, tütünün ve nemli elbiselerin hafif kokusunu alabiliyordum. Cesede kaçamak, ani bakışlar atıyorlardı. Burunlarını çektiklerini duyabiliyordum, ancak bu soğuktan mıydı, yoksa gözyaşları bu büyük, iri adamların gözlerine gelmişler de çıkış bulamadıklarından burunlarına mı akıyorlardı bilmiyorum. Garip veya tanıdığım biri yoktu orada.

Adamlardan biri, cebinden küçük metal kaplardaki mumlardan bir avuç yassı mum çıkarıp aleni bir jestle bana verdiğinde, gayriihtiyari onları almıştım da bunlarla ne yapacağımdan pek emin değildim. Uzun bir bekleyişten sonra aklındakini anlayabildim. Ah, evet—mumları gövdesinin etrafına yerleştirip yakmak gerekiyordu, böylece işler daha ciddi ve törensel olacaktı. Belki de mumların alevleri çalı gibi bıyıkları tarafından emilecek gözyaşlarının akmasına olanak verecekti. Bu bana bir rahatlık verdi. Böylece benim etkinliğimi çoğunun ters anlayacağını düşünerek hemen mumlarla işe koyuldum. Mumlar yanmaya başladığında, beni törenin sahibesi, baş cenaze ağıtçısı olarak düşünmüş olacaklar ki birden sessizleşip üzgün bakışlarını üzerimde sabitlediler.

"Lütfen başlayın," dedi bana fısıldayarak bir yerlerden tanıdığımı düşündüğüm bir adam.

Anlamamıştım.

"Lütfen ilahi söylemeye başlayın."

"Ne söyleyeceğim?" diye sordum, gerçekten telaşlanarak, "Ben beceremem ki."

"Ne olursa. En iyisi, Ebedi İstirahat."

"Neden ben?" diye sordum sabırsız bir fısıltıyla.

Bu noktada, en yakınımda duran adam, kesin bir tonla cevap verdi:

"Çünkü siz bir kadınsınız."

Ah, evet. Demek roller bu biçimde paylaşılmıştı. Şarkı söylemekle cinsiyetimin ne ilgisi olduğunu bilmiyordum, ancak böyle bir zamanda geleneğe karşı gelmeyecektim.

"Ebedi İstirahat." Çocukluğumda gittiğim cenazelerden bu ilahiyi hatırlamıştım, yetişkin olarak hiçbir cenazeye katılmamıştım. Ancak sözlerini unutmuştum. Neyse ki tek yapmam gereken başlangıçta mırıldanmakmış, kalın seslerden oluşan, akortsuz, ama her tekrarla güç toplayan koro, kararsız bir çokseslilikle hemen güçsüz sesime katılmıştı. Ve birden kendimi rahatlamış hissettim, sesim güven kazanmıştı ve hemen Koca Ayak'ı kucaklayacağına inandığımız Ebedi Nur hakkındaki basit sözcükleri hatırlamıştım.

Yaklaşık bir saat, sözcüklerin anlamı kalmayıncaya kadar, aynı şeyi tekrar tekrar, sanki yuvarlak ve birbirinin tıpa tıp aynısı iki kum tanesi olana kadar, dalgalarca sonsuza dek savrulan denizdeki taşlar gibi durmaksızın söyledik. Şüphesiz ki bu bize soluk aldırmıştı; ta ki rüzgârlı Yayladaki bu çalışkan insanların bir araya gelmesi için bir bahane olana kadar orada yatan ceset giderek daha az gerçek olmaya başlamıştı. Uzaklarda bir yerde var olan, şimdilerde seçilemeyen, ama ölür ölmez göreceğimiz gerçek Nur hakkında ilahi söylemiştik. Şimdi onu sadece bir camın arkasından veya kırık bir aynadan görebiliyoruz, ama bir gün onunla yüz yüze geleceğiz. Ve o bizi kucaklayacak, çünkü bu Nur annemiz ve biz ondan geldik. Hatta içimizde ondan bir parçacık bile taşıyoruz, her birimiz, Koca Ayak bile. Bu nedenle, aslında ölüm bizi memnun etmeli. Gerçekte Ebedi Nurun kişisel dağıtımına hiç inanmasam da, ilahi söylerken düşündüğüm işte buydu. Ne bir tanrı ne de bir göksel muhasebeci bununla ilgilenecekti. Bir bireyin, özellikle ilahi bir bakış açısı olanın, bu kadar acı çekmeye dayanması çok zor olmalıydı; bana göre, İnsan gibi, baştan bir tür savunma mekanizması ile donatılmış

olmadıkça, o acının yükü altında çökerlerdi. Sadece bir parça makine aksamı dünyanın acısını taşıyabilirdi. Sadece basit, etkili ve dürüst bir makine. Ancak her şey mekanik olarak gerçekleşseydi, dualarımıza gerek kalmazdı.

Dışarı çıkınca, rahibi çağıran bıyıklı adamların şimdi kulübenin önünde onu karşıladıklarını gördüm. Rahip buraya kadar arabasıyla gelememişti; aracı kara saplandığından, onu buraya traktörle getirmişlerdi. Peder Hışırtı (aklımdan onu öyle isimlendirmiştim) cüppesini silkeleyip minnettar bir tavırla yere atlamış, kimseye bakmadan, hızla içeri girmişti. O kadar yakınımdan geçmişti ki kolonya ve isli şömine kokusu beni sarmıştı.

Garip'in her şeyi çok iyi organize ettiğini fark etmiştim. Koyun derisi kabanıyla, törenlerin ustası gibi büyük bir Çin malı termostan plastik kaplara kahve koyup yas tutanlara dağıtıyordu. Biz de dışarıda durup şekerli, sıcak kahveden içtik.

Kısa bir süre sonra Polis geldi. Ancak arabayla değil, yürüyerek; zira kış lastikleri olmadığından araçlarını asfaltta bırakmak zorunda kalmışlardı.

İki üniformalı ve uzun siyah paltolu sivil polisti gelenler. Onlar karla kaplı botlarıyla, nefes nefese kulübeye varmadan hepimiz dışarı çıktık. Bence yönetime nezaket ve saygı gösteriyorduk. Her iki üniformalı polis memuru soğuk ve çok resmîydi, görünür biçimde kar, uzun yolculuk ve olayın genel koşulları yüzünden öfkeden köpürüyor gibiydiler. Ayakkabılarını silkeleyip konuşmadan evin içinde

kaybolmuşlardı. Bu arada, hiç beklenmeyen bir şekilde siyah paltolu olan bana ve Garip'e doğru yürümüştü.

"Günaydın. Hanımefendi, selam Baba."

Garip'in böyle komik siyah paltolu, bir polis oğlu olacağını hiç beklemezdim.

Telaşlanan Garip bizi oldukça beceriksiz bir şekilde tanıştırdı, ama Siyah Palto'nun resmî adını unuttum, dışarı çıkar çıkmaz, oğlunun babasını azarladığını duydum:

"Tanrı aşkına Baba, neden cesede dokundun? Filmlerde görmedin mi hiç? Her ne olursa olsun Polis gelene kadar cesede dokunulmayacağını herkes bilir."

Garip oğluyla konuşurken sanki çaresiz kalmıştı, kendini pek savunamamıştı. Oysa ben, kendi çocuğuyla konuşmanın ona fazladan güç vereceğini düşünerek aksini tahmin ederdim.

"Berbat görünüyordu Oğlum. Sen de aynını yapardın. Bir şey yüzünden boğulmuştu, kıvrılmış ve pisti... Komşumuzdu, biliyorsun –onu yerde o şekilde bırakamazdık, öyle, öyle..." dedi, doğru sözcükleri ararken.

"Bir Hayvan," diye belirttim yanlarına giderek; Siyah Palto'nun babasını böyle azarlamasına dayanamamıştım, "Avladığı bir Geyiğin kemiğiyle boğulmuş. Mezarın ötesinden gelen intikam."

Siyah Palto bana kısa bir bakış attıktan sonra babasına:

"Baba, soruşturmayı engellemekle suçlanabilirsin. Siz de hanımefendi."

"Şaka yapıyor olmalısın! Daha neler. Hem de savcı oğlu varken."

Oğul bu utandırıcı konuşmaya bir son vermeye karar vermişti.

"Tamam Baba. İfadelerinizi sonra verirsiniz. Bir otopsi yapmaları gerekebilir."

Sanki üzme canını eski toprak, artık işi ben devralıyorum dermiş gibi, hâkimiyet de içeren bir jest olarak, sevecen bir şekilde Garip'in koluna hafifçe vurdu.

Sonra ölü adamın kulübesinde kayboldu. Herhangi bir çözüm beklemeden, soğuktan donmuş halde, boğazım ağrıyarak eve döndüm.

Penceremden buralarda Belarus olarak adlandırılan kar makinesinin köyün tarafından geldiğini görmüştüm. Açtığı yol sayesinde, akşama doğru uzun, alçak, koyu renkli, siyah perdelerin camlarını örttüğü bir cenaze arabası Koca Ayak'ın evine gelebilmişti. Ancak sadece gelebilmişti. Saat dört civarında, Günbatımından önce, terasa çıktığımda, uzakta siyah bir şeklin hareket ettiğini gördüm –bıyıklı adamlar cesurca cenaze arabasını, üstünde arkadaşlarının cenazesiyle köye doğru Ebedi Nur içindeki sonsuz uykusuna doğru itiyorlardı.

*

Genellikle, kahvaltıdan sonra bütün gün televizyonum açık olur. Bu beni rahatlatıyor. Dışarıda kış sisi bastırdığında veya sadece şafağın anlaşılmazlığı, birkaç saatlik gün ışığından sonra Karanlığa dönüştüğünde, dışarıda hiçbir şey olmadığına inanmaya başlarım. Dışarı bakarsın, ama

camlar sadece mutfağımın içini, Evrenin küçük karmakarışık merkezini yansıtır.

İşte televizyon bunun için.

Çok sayıda program seçeneğim vardı; bir gün Dionisos bana emaye bir çanağa benzeyen bir anten getirmişti. Birkaç düzine kanal vardı ama bunlar benim için çok fazlaydı. On tanesi bile çok fazla olurdu. Hatta ikisi bile. Aslında ben sadece meteoroloji kanalını seyrediyordum. Onu bulduğumdan beri, gereksinimim olan her şey olduğunu söylemekten mutluyum ve uzaktan kumandanın da nereye gittiğini bilmiyorum.

Böylece sabahtan sonra, durmak bilmeden batıdan, Çekya ve Almanya üzerinden yaklaşan hava cephelerinin resimleriyle, haritalar üzerindeki sevimli soyut çizgilerle, mavi ve kırmızı olanlarla yarenlik ediyordum. Kısa süre önce Prag'ın, belki de Berlin'in de soluduğu havayı taşıyorlardı. Bu hava Atlantik'ten içeri sızıp tüm Avrupa boyunca süzüldüğünden, burada, dağlarda deniz havası var denilebilir. Özellikle, yataktan kalkmaya karşı ani bir direnç, dizlerde bir ağrı veya yine başka bir şeyi –atmosferle aynı karakterde açıklanamayan bir tasa, Dünyanın atmosferinde karamsar bir *figura serpentina*– açıklayan basınç haritalarını göstermelerini çok seviyorum.

Uydu resimleri ve Dünyanın yuvarlaklığı beni etkiliyor. Bizim kürenin, yani gezegenlerin bakışına maruz kalan, Patlamadan sonra ışığın parçacıklara bölündüğü ve havaya dağıldığı büyük bir boşlukta terk edilmiş kürenin yüzeyinde yaşadığımız doğru mu? Evet, doğru. Unutmaya eğilimli olduğumuzdan, her gün bunu kendimize hatırlatmalıyız.

Özgür olduğumuz ve Tanrı'nın bizi affedeceğine dair bir düşüncemiz var. Kişisel olarak aksini düşünüyorum. Sonunda minik, titreyen fotonlara dönüşmüş olarak, her bir etkinliğimiz gezegenlerin dünyanın sonuna kadar bir film gibi seyredecekleri Dış Uzayda yola çıkacaklardır.

Kahvemi yaparken genellikle kayakçılar için hava durumunu okuyor olurlar. Dağların inişli çıkışlı dünyasını, eğimleri ve vadileri kaprisli bir kar tabakasıyla gösterirler –Dünyanın kaba derisi sağda solda sadece karla kaplı alanlarla beyazlatılır. Baharda, kayakçıların yerini alerji mağdurları alır ve resim renklenir. Yumuşak hatlar tehlikeli bölgeleri oluşturur. Kırmızı olan yerlerde, doğanın saldırısı en şiddetlidir. Tüm kış boyunca uyuklarken, İnsanlığın bir filigran kadar kırılgan olan bağışıklık sistemine saldırmayı bekler. Bir gün bizi bu şekilde tamamen ortadan kaldıracak. Hafta sonundan önce, sürücüler için hava tahminleri ortaya çıkar, ama onların dünyası bu ülkenin otoyollarını işaretleyen birkaç ender çizgiye indirgenmiştir. İnsanların bölünmelerinin üç grupta –kayakçılar, alerji mağdurları ve sürücüler– toplamasını çok inandırıcı bulurum. Bu iyi ve doğru bir tiplemedir. Kayakçılar hedonisttir. Yamaçlardan aşağı kayarlar. Oysaki sonuçta genellikle sırtları ağrısa da sürücüler kaderlerini ellerine almayı yeğlerler; hayatın zorluğu ortada zaten. Alerji mağdurlarıysa hep savaştalar. Ben de kesinlikle bir alerji mağduru olmalıyım.

Yıldızlar ve gezegenlerle ilgili de bir kanal olmasını isterdim: "Kozmik Etkiler Kanalı". Bu kanal yayını, gezegenlerin etkisini ve alanlarının çizgilerini gösteren haritalardan oluşmalıydı. Zarif ve ruhani bir kadın sunucu, "Sayın seyirciler, Mars, tutulma dairesinin üstüne çıkmaya başladı

ve bu akşam Plüton'un etkisinin kuşağını geçecek. Lütfen araçlarınızı garajlarda veya kapalı yerlerde bırakın, lütfen bıçakları kenara koyun, kilere inerken dikkatli olun; gezegen Yengeç burcundan geçene kadar banyo yapmaktan ve aile tartışmalarından kaçınmanız konusunda çağrıda bulunuyoruz," diyecekti. Bugün trenlerin neden geciktiğini, postacının Fiat Cinquecento'sunun neden kara saplandığını, mayonezin neden tutmadığını veya beklenmeyen şekilde gelen baş ağrısının ağrı kesici almadan neden birden kesildiğini bilebilirdik. Saçımızı boyamaya başlamanın doğru zamanını ve düğünlerimizi ne zaman yapmak gerektiğini de bilebilirdik.

Gece Venüs'ü gözlemler, bu güzel Genç Kızın dönüşümlerini yakından izlerim. Sanki aniden bir sihirle ortaya çıkmış gibi Güneşin arkasına geçtiğinde, onu Akşam Yıldızı olarak yeğlerim. Ebedi bir ışık kıvılcımı. En ilginç şeyler, basit farklılıkların kaybolduğu alacakaranlık zamanı olur. Hiç bitmeyen Günbatımında yaşayabilirdim.

4. 999 Ölüm

Gördüğünden kuşku duyan kişi,
Hafife alır senin ricalarını.
Şayet güneş ve ay kuşkuya düşselerdi,
Gökyüzünden hemen kaybolur giderlerdi.

Ertesi gün Geyiğin başını evin yanındaki mezarlığıma gömdüm. Neredeyse Koca Ayak'ın evinden aldığım her şeyi yerdeki bir deliğe sığdırmıştım. Üzerinde hâlâ kan lekeleri olan naylon torbayı anı olarak bir erik ağacının dalına astım. Hemen üzerine karlar düştü ve o gece sıfırın altındaki sıcaklık onu buza dönüştürdü. Donmuş, taşlaşmış toprakta yeterli bir çukur kazmak için uzun süre uğraşmıştım. Yanaklarımdan akan yaşlar donmuştu.

Yapılageldiği biçimde, mezarın üstüne bir taş koydum. Zaten mezarlığımda bu taşlardan oldukça çok sayıda vardı. Çoğu burada yatıyor: Bu evi aldığımda kilerde ölüsünü bulduğum yaşlı bir Erkek Kedi ve doğurduğu Miniklerle birlikte ölen yarı vahşi bir Dişi Kedi. Kuduz olduğunu iddia eden ormancılar tarafından öldürülen bir Tilki, birkaç Köstebek ve geçen kış Köpekler tarafından yaralanıp can veren bir Geyik. Bunlar Hayvanlardan sadece bazılarıydı. Ormanda, Koca Ayak'ın tuzaklarında ölü bulduklarımı,

hiç olmazsa başka biri onları yesin diye başka yerlere taşımıştım.

Göletin yanına güzelce yerleşmiş, hafif bir eğimde yer alan mezarlıktan, galiba tüm Yayla görülebiliyordu. Ben de burada yatmak isterdim, sonsuza kadar her şey kontrolüm altında olurdu.

Günde iki kez mülkümde tur atmaya çalışırdım. Sorumluluğu üzerime aldığım için, Luftsug'a dikkat etmek zorundaydım. Sırayla bana emanet edilmiş evlere giderdim ve sonunda, tüm Yaylayı tek bir bakışa sığdırmak için de tepeyi tırmanırdım.

Bu açıdan, yakından görülemeyen şeyler görülebilirdi: Etrafta, kışın, en küçük hareketle karda işaretlenen hiçbir şey gözden kaçamazdı –kar, bir vakanüvis gibi Hayvanların ve insanların ayak izlerini özenle kaydeder ve araba tekerleklerinin seyrek izlerini ölümsüzleştirirdi. Saçaklarda biriken kar sonradan olukları yırtmasın veya –Tanrı korusun– bacayı tıkamasın, bir yere toplanıp yavaşça eridiğinde suyu kiremitlerin altından eve sızmasın diye dikkatle çatılarımızı incelerdim. Pencerelere el değmiş mi, önceki ziyaretimde ihmal ettiğim bir şey var mı veya bir ışığı açık bırakmış mıyım diye dikkatle bakar; ayrıca bahçeleri, kapıları, girişleri, barınakları ve odun depolarını kontrol ederdim.

Komşularımın mülklerinin bekçisiydim, onlar kendilerini kış işlerine ve şehirdeki eğlencelere adarken –ben burada kışı onlar için geçiriyordum, evlerini soğuk ve neme karşı koruyordum ve kırılgan mülkleriyle ilgileniyordum. Bu

şekilde onları Karanlıkta, merakta kalmaktan kurtarıyordum.

Maalesef, Rahatsızlıklarım bir kez daha varlıklarını bildirmişlerdi. Aslında stres ve diğer alışılmamış olaylar sonucu hep nüksederdi. Bazen uykusuz geçen bir Gece yüzünden her şey azap vermeye başlardı. Ellerim titrer, sanki görünmez bir elektrik ağı vücudumun etrafına sarılmış ve birisi bana rastgele küçük Cezalar veriyormuşçasına kollarımdan ve bacaklarımdan akım geçiyormuş gibi hissederdim. O zaman, acılı bir kramp omzumu veya bacaklarımı kaplardı. Şimdiyse ayağımın tamamen hissizleştiğini, sertleştiğini ve karıncalandığını hissediyordum. Yürürken topallayarak arkamda sürüklüyordum onu. Ve dahası da vardı: Aylarca gözlerim sulanmıştı, gözyaşlarım birdenbire sebepsiz yere akıyordu.

Ağrıya rağmen, bugün o yamaca çıkıp dünyayı yukarıdan izlemeye karar vermiştim. Elbette dünya yerli yerinde olacak. Belki bu beni sakinleştirecekti, boğazımı rahatlatacak ve kendimi daha iyi hissettirecekti. Koca Ayak için o kadar da üzgün değildim. Ama uzaktan kulübesinin önünden geçerken, o ifritin ölü bedenini kahve renkli giysisi içinde düşündüm, sonra da evlerinde canlı ve mutlu olan tüm tanıdıklarımın bedenleri aklıma geldi. Kendimi de düşündüm, ayağımı ve Garip'in ince, damarlı bedenini; hepsi dayanılmaz müthiş bir kederle dolu gibi göründü. Yaylanın siyah beyaz manzarasını izlerken, kederin dünyayı tanımlamak için önemli bir sözcük olduğunu anlamıştım. Her şeyin temelinde bu yatıyordu, beşinci elementti, özün özüydü.

Önümde açılan manzara, siyah ve beyazın gölgelerinden, tarlalar arasındaki sınırlar boyunca, çizgiler halinde birbirlerine sarılmış ağaçlardan oluşuyordu. Otların kesilmediği yerlerde kar, tarlaları yekpare beyaz bir örtü gibi kaplamakta başarılı olamamıştı. Otların uçları beyaz örtüyü delip çıkıyorlardı uzaktan kocaman bir el, kısa darbelerle, ince ve ustaca soyut bir şekil karalamaya başlamıştı sanki. Şeritler ve dikdörtgenler halinde, hepsi farklı dokuda, her biri kendi gölgesine sahip, kışın hızlı Günbatımına karşı farklı açılarda eğimli olmak üzere tarlaların hoş geometrik şekillerini görebiliyordum. Ve hepsi yedi tane olan evlerimiz, burada sanki tarla sınırlarıyla birlikte ortaya çıkmış da doğanın bir parçası olmuş gibi dağılmışlardı, tıpkı dere ve üzerindeki küçük köprü gibi; çizimleri yapan aynı el tarafından hepsi özenle tasarlanmış ve konumlandırılmış gibi görünüyorlardı.

Ben de aklımdan bir harita çizebilirdim. Bir yanda Gümüş Dağlarla –Çekya ile paylaştığımız oldukça küçük, oldukça alçak bir dağ sırası– diğer yanda, Polonya tarafında Beyaz Tepelerle çevrilmiş Yaylamız, bu harita üzerinde şişman bir hilal şeklinde görünürdü. Üstünde tek yerleşim yeri vardı –bizimki. Köy ve kasaba aşağıda, geri kalanı gibi kuzeydoğudaydı. Yayla ve Kłodzko Vadisi'nin geri kalanı arasındaki seviyelerdeki farklılık öyle çok değil, ama her şeye yukarıdan baktığından, insanın burada kendini biraz daha yüksekte hissetmesi için yeterlidir. Yol aşağıdan güç bela, kuzeydense oldukça rahat tırmanır, ancak doğu tarafında Yayladan iniş kışın tehlikeli olabilecek kadar diktir. Sert kışlarda Karayolları ya da her ne kuruluşu diyorlarsa

ona, bu yolu trafiğe kapatır. O zaman biz de yasadışı olarak kullanırız, bu durumda aldığımız risk bize aittir. Tabii iyi araçlarımız olduğu sürece. Aslında kendimden bahsediyorum. Garip'in sadece bir mobileti var, Koca Ayak'ın ise iki ayağı vardı. Bu dik yola Geçit deriz. Ayrıca yakında sarp bir kayalık da vardır, ama burası Yayladan parçalar çıkarmak için kullanılan ve hepsinin sonunda kazıcıların açgözlü ağızlarında tüketildiği eski bir madenin kalıntılarıdır, doğal bir yaratı olduğunu düşünen yanılır. Tekrar çalıştırmak için planlar olduğu söyleniyor, işte o zaman Dünya yüzünden silinip, Makineler tarafından yutulacağız.

Geçidin üstünde, sadece yazları kullanılabilen toprak yol köye doğru gider. Yolumuz batıda daha büyük, ama anayol olmayan başka bir yolla birleşir. Bu yol üstünde genel karakterinden dolayı, Transilvanya olarak adlandırdığım bir köy var. Bir kilise, bir dükkân, kırık dökük kayak lifti ve bir kulüp. Ufuk çizgisi yüksekte olduğundan, burada sonsuz Günbatımı egemendir. Burayla ilgili izlenimim böyle. Köyün en sonunda Tilki çiftliğine giden bir yan yol var, ama doğrusu ben o yönden gitmem.

Transilvanya'yı geçtikten sonra, otoyola çıkan tali yoldan hemen önce, sık sık kazaların olduğu keskin bir dönemeç var. Dyzio[4] ona Öküz Yüreği Köşesi ismini vermişti, zira bir keresinde yerel bir kodamana ait mezbahadan gelen bir kamyondan bir kutu sakatatın düştüğünü, inek yüreklerinin yola döküldüğünü görmüştü veya öyle olduğunu iddia ediyordu. Bunu oldukça dehşetli bir hikâye olarak düşünürüm, onun hayal ürünü olup olmadığından da

4 Dionisos. (ç.n.)

emin değilim. Dyzio bazı konularda aşırı hassas olmaya eğilimlidir çünkü. Asfalt yol Vadideki kasabaları birbirine bağlar. Güzel bir günde, Yaylamızdan yol ve yol boyunca yer alan Kudowa ve Levin görülebilir, hatta kuzeyde uzakta Nowa Ruda, Kłodzko ve savaştan önce Frankenstein olarak adlandırılan Ząbkowice bile.

Şimdi o dünya çok uzaklarda. Samurai'mi genellikle Geçitten kasabaya doğru sürerim. Ötesinde, sola döndüğünüzde kaprisli bir şekilde dolana dolana giden yol, her uzun yürüyüş sırasında, sınıra ulaştığınızı fark etmeden karşıya geçmenizi kolaylaştırır. Günlük turlarımda çok kez yanlışlıkla geçmişimdir. Ancak bilerek geçmeyi de severim, kasten gidip dönmeyi. Düzinelerce kez. Kendimi yarım saat kadar böyle eğlendirirdim –sınırı geçme oyunu oynayarak. Bana zevk verir, çünkü bunun mümkün olmadığı zamanları hatırlıyorum. Sınırları geçmeyi seviyordum.

Denetleme turumda ilk ev Profesör ve eşine aitti, en sevdiğimdi. Küçük ve sade. Sessiz, kendi başına, beyaz duvarlı bir ev. Nadiren buradaydılar; onların yerine çocukları arkadaşlarıyla gelir, rüzgâr onların gürültülerini taşırdı. Panjurları açık, aydınlık ve yüksek sesli müzikle dolu ev, biraz sersemlemiş ve şaşkın görünürdü. Açık pencere boşluklarının evi oldukça aymaz gösterdiğini söylemek olası. Onlar gider gitmez hemen kendine gelirdi. Dik çatısı zayıf noktasıydı. Kar aşağı doğru kayıp Mayıs'a kadar kuzey duvarında dayalı durur, nemin içeri girmesine neden olurdu. Bu nedenle karı küremem gerekirdi ki bu zor ve nankör bir işti. Baharda işim, küçük bahçeye bakmaktı –çiçek dikmek ve evin önündeki taşlı toprak

parçasında yetişenlere bakmaktı. Bu zevkle yaptığım bir şeydi. Arada bir küçük tamiratlar gerektiğinde hesabıma para aktarmaları için Wrocław'daki Profesör'ü ve eşini arardım, sonra da işçileri tutup işi denetlemem gerekirdi.

Bu kış genişçe bir Yarasa ailesinin kileri mesken tuttuğunu fark ettim. Bir ziyaretimde aşağıda suyun damladığını duyunca oraya inmek zorunda kalmıştım, bir boru patladıysa sorun olurdu. Sıkıca bir araya gelmiş bir grup halinde uyuduklarını, taş tavanda hareketsiz asılı durduklarını gördüysem de, lambanın parlaklığının açık gözlerinde yansımasından, uykularında beni gözlediklerini düşünmeden edemedim. Onlara bahara kadar veda ettim ve hiçbir hasar emaresi göremediğimden, parmaklarımın ucunda yukarı çıktım.

Bu sırada Sansarlar, Kadın Yazarın evinde besleniyorlardı. Ne sayabildiğimden ne de birbirinden ayırabildiğimden, onlara herhangi bir isim vermemiştim. Kendilerine has Karakteristiklerini belirlemek zor oluyor; hayalete benziyorlar. Hızla ortaya çıkıp aniden kaybolduklarından, insan gerçekten onları görüp görmediğinden emin olamıyor. Sansarlar güzel Hayvanlardır. Öyle bir gereksinim olursa, onları armama koyabilirdim. Hafif ve masum gibi görünseler de sadece görüntü olarak böyledir. Gerçekte kurnaz ve tehditkâr Yaratıklardır. Kedilerle, Farelerle ve Kuşlarla küçük savaşlarını sürdürürler. Kendi aralarında da dövüşürler. Yazarın evinde kiremitlerle çatı yalıtımı arasına girip cam elyaf yününe zarar verdiklerinden ve ahşap plakaları kemirerek tahribata yol açtıklarından şüpheleniyordum.

Yazar genellikle Mayıs'ta, ağzına kadar kitap ve egzotik yiyeceklerle dolu bir arabayla gelirdi. Boşaltırken ona yardım

ederdim, çünkü omurgası hastaydı. Herhalde geçmişte bir kaza geçirmişti ki ortopedik bir boyunlukla dolaşırdı. Belki de omurgası yazmaktan zarar görmüştü. Pompei'den kurtulan biri gibi görünüyordu –sanki tümüyle küllerle kaplıydı; yüzü, dudakları da dahil olmak üzere kül grisiydi, gözleri ve kafasının üstünde sıkıca küçük bir topuz halinde topladığı uzun saçları da. Onu iyi tanımasaydım, eminim kitaplarını okurdum. Ama onu iyi tanıdığımdan, kitaplara uzanmaya bile korkuyordum. Ya kendimi onlarda kavrayamayacağım bir şekilde anlatılmış görürsem. Veya ona benim için ifade ettiğinden tamamen farklı şeyleri ifade edecek olan en sevdiğim yerleri. Bir şekilde onun gibi kalem kullanan insanlar tehlikeli olabilirler. Birden sahtecilik kuşkusu ortaya çıkıyor –böyle biri değildir, ama sürekli gözleyen bir gözdür ve ne görürse cümlelere dönüştürür; süreç içinde gerçeğin en esaslı niteliğini –ifade edilemezliği– ortaya çıkarır.

Eylül sonuna kadar burada zaman geçirirdi. Evden pek çıkmazdı, sadece arada sırada, bizim rüzgâra rağmen sıcaklık yapışkan bir hale geldiğinde ve dayanılmaz olduğunda, solgun gövdesini verandadaki şezlonga atar ve daha da grileşerek, hareket etmeden güneşin altında otururdu. Keşke ayaklarını da görebilseydim, belki de İnsan olmadığı, ama başka bir yaşam biçimi olduğu ortaya çıkardı. *Logos*'un bir su perisi veya bir hava perisi. Bazen, parlak renkli ruj süren, güçlü ve koyu renk saçlı kız arkadaşı onu görmeye gelirdi. Yüzünde bir doğum işareti vardı, Doğum saatinde Venüs'ün birinci evde olduğunu ifade ettiğine inandığım küçük kahverengi bir leke. Sanki birden atalarından gelen aile geleneğini hatırlamış gibi beraber yemek yaparlardı. Geçen yaz birkaç kez onlarla birlikte yemiştim: Hindis-

tancevizi sütlü baharatlı çorba ve horoz mantarlı patates mücveri. İyi yapıyorlardı –lezzetliydi. Kız bizim Küllü'ye karşı çok sevecendi ve ona çocuğu gibi bakıyordu. Ne yaptığını çok iyi bildiği apaçıktı.

Nemli bir korunun altında yer alan en küçük ev Wrocław'dan gürültülü bir aile tarafından satın alınmıştı. İki şişko, şımartılmış ergen çocukları ve Krzyki mahallesinde bir bakkal dükkânları vardı. Ev yeniden yapılıp minyatür bir Polonya malikânesine –bir gün kolonlu bir veranda eklenecekti ve arkada bir yüzme havuzu olacaktı– dönüştürülecekti. Babaları böyle söylemişti bana. Ama önce çevresi prefabrik beton çitle kapatılmıştı. Bana cömertçe bir ödeme yapmış ve kimsenin girmediğinden emin olmak için her gün içeriyi yoklamamı istemişlerdi. Evin kendisi eski ve kötü durumdaydı ve çürümeye devam edebilmek için huzur içinde bırakılmayı istiyor gibi görünüyordu. Bu sene, her nasılsa onu bir devrim beklemiş, yığın yığın kum getirilip kapının dışına istiflenmişti. Rüzgâr sürekli üstündeki folyoyu uçurduğundan, onu yeniden örtmek bana bir hayli yük oluyordu. Arazilerinde küçük bir kaynak vardı ve buraya balık havuzlarıyla bir tuğla mangal yapmayı planlıyorlardı. Soyadları Kuyucu'ydu. Onlara kendim isim vermeli miyim diye uzun süre düşündüm, ama sonra resmî soyadlarının tam da Kendilerine uyduğu tanıdığım iki örnekten biri olduğuna karar verdim. Gerçekten kuyudan çıkmış insanlardı bunlar, hani sanki uzun zaman önce içine düşmüşlerdi ve şimdi kuyuyu dünyaları olarak düşünerek yaşamlarını onun dibinde düzenlemişlerdi.

Yolun sağındaki son ev kiralıktı. Genellikle hafta sonu için doğa arayışında olan çocuklu genç çiftler tarafından kira-

lanırdı. Bazen de sevgililer kiralardı. Arada sırada, akşam sarhoş olup tüm Geceyi bağırarak geçiren, sonra da öğlene kadar uyuyan, kuşkulu tipler de olurdu. Bizim küçük Luftsug'umuzdan gölge gibi geçerlerdi. Ancak sadece bir hafta sonu için. Kısa süreliğine. Yenilenmiş küçük kulübe, her vadide ve her düzlükte bir malı olan, çevrenin en zengin Kişisine aitti. Adamın soyadı Muhteva'ydı ki soyadının sahibine cuk oturduğu diğer örnek de buydu. Söylendiğine göre evi, arazisi için satın almıştı. Yine söylendiğine göre niyeti, onu bir gün maden ocağına dönüştürmekti. Rivayet bu ya, bütün Yayla maden ocağına uygundu. Yine söylendiğine göre, bir altın madeni üzerinde yaşıyorduk, granit olarak bilinen altın.

Her şeye dikkat etmek için epey çaba harcamak zorundaydım. Ve küçük köprü için de geçerliydi bu, her şeyin yolunda olup olmadığını, suyun son selden sonra onarılan köşebentleri yerinden sökmediğini kontrol etmek durumundaydım. Ve tabii suyun delikler açıp açmadığını da. Turumun sonunda, son bir kez daha etrafa bakıp her şeyin yerli yerinde olduğundan memnun olmalıydım. Ne de olsa, tüm bunlar olmayabilirdi. Otlardan başka bir şey bulunmayabilirdi –hani rüzgâr tarafından tokatlanan step otu yığınları ve devedikenlerinden. Böyle de görünebilirdi. Veya hiçbir şey olmayabilirdi –uzayda tam bir boşluk. Ama belki de hepsinin içinde bu en iyi seçenek olurdu.

Turlarımda tarlalarda ve tenha yerlerde dolaşırken, milyonlarca sene sonra nasıl görüneceğini hayal etmeyi severdim. Aynı bitkiler burada olacak mıydı? Ya göğün rengi, aynı mı olacak? Tektonik plakalar oynayıp yüksek bir dağ silsilesinin burada ortaya çıkmasına mı neden olacak yoksa? Veya

bir deniz yükselip "yer" sözcüğünün kullanım nedenini ortadan mı kaldıracak, dalgaların başıboş hareketinin ortasında? Emin olunacak bir şey var –bu evler burada olmayacak; önemsiz çabalarım, yaşamımın olduğu gibi bir iğne başına bile sığar. Bu asla unutulmamalı.

Sonra, ne zaman çitlerimizin ötesine geçsem, manzara değişirdi. Orada burada ünlem işaretleri ya da saplanmış sivri iğneler gibi görünen ahşap yapılar dikkat çekiyordu. Gözüm ne zaman onlara takılsa, göz kapaklarım titremeye başlar, tarlalara, tarla sınırlarına veya ormanın kenarı üstünde dikilmiş ahşap yapılar gözümü sakatlardı. Toplamda Yaylada sekiz tane vardı, Don Kişot'un değirmenleri gibi, geçmişte onlarla ilgilendiğim için tam sayıyı biliyorum. Enine yerleştirilmiş, tamamen kesişen ahşap kerestelerden bir araya getirilmişlerdi. Bu biçimsiz figürlerin dört ayağı ve üstünde mazgal deliği olan bir de kabinleri vardı. Vaiz Kürsüleri. Bu laf her zaman beni hayrete düşürmüş ve öfkelendirmiştir. Böyle bir kürsüden ne öğretilir ki? Ne tür bir İncil telkin edilir? Kibrin en üst seviyesi değil mi bu, birinin öldürdüğü yere kürsü demek; şeytani bir fikir değil mi?

Bu tabloları hâlâ görebiliyorum. Şekillerini soldurmak, görünmez kılmak için gözlerimi kısarak bakıyorum. Bunu sadece varlıklarına dayanamadığımdan yapıyorum. Ama gerçek şu ki kim Öfke hissediyor ve harekete geçmiyorsa, sadece salgını yayar. Bizim Blake böyle diyor.

Orada durmuş, kürsülere bakarken, etrafımda her an dönerek ufkun keskin hatlarını bir saç teliymiş gibi tutabilirdim. Ötesine bakmak için. Orada Çekya var. Yeteri kadar vahşet gördükten sonra Güneş oraya kaçar. Benim Genç

Kızım da Geceleyin oraya iner. Ah evet, Venüs Çekya'da uykuya yatar.

İşte akşamları böyle geçiriyordum: Büyük mutfak masasında oturup kendimi en sevdiğim uğraşıma adıyordum. Masada Dyzio'nun verdiği ve yalnızca tek bir programını kullandığım bilgisayar duruyordu. İşte Efemerisim, not almak için biraz kâğıt ve birkaç kitap. Çalışırken yediğim kuru müsli ve başka bir türünü içmediğimden küçük bir çaydanlık siyah çay.

Aslında tüm hesaplamaları elimle yapabilirdim ve belki de bunu yapmadığım için biraz üzgündüm. Ama bugünlerde kim hâlâ sürgülü cetvel kullanıyor ki?

Gerçi Burçları çölde hesaplamam gerekseydi, bilgisayar, elektrik veya herhangi tür Alet olmadan da yapabilirdim. Tek gereken Efemerisimdi ve bu nedenle birisi aniden bana ıssız adaya hangi kitabı götüreceğimi sorsaydı (maalesef kimse sormayacaktı) yanıtım şu olurdu: *Efemeris gezegen, 1920-2020.*

İnsanın ölüm tarihi Burcunda görülür mü diye hep merak etmişimdir. Burçta ölüm. Neye benzer ki? Kendini nasıl ortaya koyar? Hangi gezegenler Kaderlerin rolünü oynar? Burada aşağıda, Urizen[5] dünyasında yasalar yürürlüktedir. Yıldızlı göklerden aşağıdaki ahlaki bilinç. Bunlar sıkı yasalardır, acımasız ve istisnasız. Doğumların bir düzeni olduğundan, Ölümlerin neden düzeni olmasın?

5 William Blake'in mitolojik çalışması The Book of Urizen'deki yaratıcı. Sakallı bir yaşlı adam olarak tarif edilmiş, William Blake'in ilustrasyonlarında da böyle resmedilmiştir. Yaratılışa alternatif bir bakış açısıdır. (ç.n.)

Zaman içinde, 1042 doğum, 999 ölüm tarihi topladım ve küçük araştırmam hâlâ devam ediyor. Avrupa Birliği'nden destek almayan bir proje. Bir mutfak projesi.

Her zaman Astrolojinin deneyimle öğrenilmesi gerektiğine inanmışımdır. Bu sağlam bir bilgidir, geniş bir kapsamda ampiriktir ve psikoloji kadar da bilimseldir diyelim. İnsan kendi çevresinden birkaç kişiyi yakından gözlemlemeli ve yaşamlarındaki anları gezegenler sistemiyle eşleştirmelidir. İnsan ayrıca çeşitli insanların katıldığı aynı Olayları da izleyip analiz etmelidir. Benzer astrolojik şekillerin benzer olayları açıkladığını kısa sürede görecektir. İşte o zaman aydınlanma gelir –ah evet, düzen vardır ve ona erişilebilir. Yıldızlar ve gezegenler onu oluştururken, gökyüzü yaşamlarımızın şeklini düzenleyen şablondur. Yoğun bir çalışma sonrası, gökteki gezegenlerin düzenlerini Dünyadaki küçük detaylardan tahmin etmek olasıdır. Bir öğleden sonra fırtınası, postacının kapı aralığına sıkıştırdığı mektup, banyodaki bozuk bir ampul. Hiçbir şey bu düzenden yakasını sıyıramaz. Bende alkol gibi veya yeni ilaçlardan biri gibi etki yarattığından, insanı saf hazla doldurduğunu hayal ederim.

Gözlerini ve kulaklarını açık tutmak, gerçekleri birbiriyle ilişkilendirmeyi bilmek gerek. Başkalarının kesin farklılık gördükleri yerde benzerliği görmek, bazı olayların çeşitli seviyelerde gerçekleştiğini hatırlamak gerek; başka şekilde söylemek gerekirse, pek çok olay aynı *aspekt*ten[6] gelir Ve dünya, hiçbir şeyin ayrı olarak var olmadığı büyük bir ağ, bir bütündür. Dünyanın her bir kırıntısı, son küçük

6 Aspekt: Astrolojide, güneş sistemindeki gezegenlerin, konumları itibarıyla aralarında meydana gelen açılardır. (ç.n.)

parçasına kadar, sıradan bir aklın kavraması zor olduğu, karmaşık Kozmos ilişkileri sayesinde geri kalanıyla bağlantılıdır. İşte düzenin işleyiş şekli böyledir. Bir Japon arabası gibi.

Blake'in tuhaf sembolizmi konusunda coşkulu bir şekilde konudan sapmaya eğilimli olan Dyzio, hiçbir zaman benim Astrolojiye olan tutkumu paylaşmamıştı. Çünkü Dyzio çok geç doğmuştu. Onun kuşağında Plüton, Terazi burcundaydı ki bu onların duyarlığını zayıflatıyordu. Ve cehennemi dengeleyebileceklerini düşünüyorlardı. Bunu başarabileceklerini sanmıyorum. Belki projeler tasarlamayı ve uygulamalar yazmayı bilebilirler, ama çoğu duyarlı olma özelliklerini kaybetmiş.

Ben çok güzel bir çağda yetişmiştim, şimdi geçmişte kaldı ne yazık ki. O çağda, değişime hazır olmak ve devrimci önseziler yaratmak için bir yetenek vardı. Şimdilerde kimsenin yeni bir şeyler düşünmeye cesareti yok. Durmadan var olan düşünceler konuşuluyor, eski düşünceler yuvarlanıp duruyor. Gerçek yaşlandı ve bunadı; ne de olsa, her canlı organizma gibi kesinlikle aynı yasalara tâbi –yaşlanıyor. Onun küçük parçaları olan duyular da apoptoza uğrar. Apoptoz, maddenin yorgunluğu ve tükenmesiyle gelen doğal ölümdür. Yunancada bu sözcük, "taç yapraklarının dökülmesi" anlamına gelir. İşte dünya da taç yapraklarını döktü.

Ancak, yeni bir şey gelmek zorunda; hep böyle olmuştur –bu komik bir paradoks değil mi? Uranüs Balık burcunda, ama Koç burcuna girdiğinde, yeni bir döngü başlayacak ve gerçek yeniden doğacak. Baharda, iki yıl içinde.

Yıldız haritalarını çalışmak bana hep zevk vermişti, ölüm düzenini keşfettiğimde bile. Gezegenlerin hareketleri her zaman hipnotik ve güzeldir, durdurulması veya hızlandırılması olanaksızdır. Bu düzenin Janina Duszejko'nun zamanının ve yerinin ötesine gittiği gerçeğini dikkate almak iyidir. Bir şeye tamamıyla güvenebilmek iyidir.

İşte böyle, doğal ölümü belirlemek için, *hyleg*in[7] konumlarını, yani Kozmostan bizim için yaşamsal enerjiyi emen varlığı inceleriz. Gündüz gerçekleşen doğumlar için bu Güneş'tir, gece olanlar için ise Ay'dır ve bazı durumlarda, Yükselenin yöneticisi *hyleg*dir. Ölüm genellikle, *hyleg* sekizinci evin yöneticisiyle veya içinde konumlanmış gezegenle tamamıyla uyumsuz bir açıya eriştiğinde meydana gelir.

Berbat bir ölümün riskini dikkate aldığınızda, *hyleg*in, evinin ve bu evin içinde bulunan gezegenlerin notunu almak zorundaydım. Bunu yaparken *hyleg*den daha zararlı olan ve onun negatif bir açı oluşturduğu gezegenlere –Mars, Satürn veya Uranüs– dikkatimi verirdim.

O gün çalışmak için oturmuş ve ölüm doğru zamanda mı geldi diye kontrol etmek için cebimden Koca Ayak'ın ayrıntılı tarihlerini yazdığım buruşturulmuş kâğıt parçasını çıkarmıştım. Doğum tarihine bakıyordum ki kâğıt parçasına göz atarken detaylarını av takviminden aldığım "Mart" başlıklı bir sayfaya yazdığımı fark ettim. Mart ayında avlanabilen Hayvanların resimlerini gösteren bir tablo vardı.

Önümde açılan Yıldız Haritasından bir saat boyunca gözümü alamamıştım. Öncelikle Satürn'e baktım. Satürn

7 Hygleg: Astrolojide yaşam alanı. (ç.n.)

genellikle boğulmayla, tıkanmayla veya asılmayla gelen ölümü gösteren sabit bir işarettir.

Dyzio arayana kadar, iki akşam boyunca Koca Ayak'ın Yıldız Haritası üzerinde çalıştım ve onu beni ziyaret etme düşüncesinden vazgeçirmeye uğraştım. Dyzio'nun yaşlı, cesur Fiat 126'sı yumuşak kara saplanabilirdi. Öyleyse hadi o altın çocuk, işçi otelinde Blake'i tercüme etsin. Haydi, aklının karanlık odasında Lehçe cümleler üretmek için İngilizce negatifler banyo etsin. Cuma gelirse daha iyi olurdu; o zaman ona tüm hikâyeyi anlatıp yıldızların hassas gruplaşmalarını kanıt olarak sunabilirdim.

Çok dikkatli olmalıyım. Şimdi şunu söylemeye cüret ediyorum: Ben iyi bir Astrolog değilim ne yazık ki. Korkularımın içinden bakıyorum ve insanların bana saflıkla ve samimiyetle yükledikleri neşeli görünüşe karşın, her şeyi karanlık bir aynadaymış gibi, sanki koyulaştırılmış camın arkasından bakıyormuşum gibi görüyorum. Dünya'yı, diğerlerinin tutulma esnasında Güneş'e baktığı gibi gözlemliyorum. Evet, Dünya'yı tutulmuş gibi görüyorum. Zalim bir çocuk tarafından kutuya hapsedilmiş Mayıs böcekleri gibi, sonsuz bir Kasvet içinde körlemesine hareket ettiğimizi görüyorum. Kendimize zarar vermek ve özümüzü yaralamak kolay, karmaşık olarak yapılmış, tuhaf varlığımızı parçalamak. Her şeyi anormal, korkunç ve tehditkâr olarak yorumluyorum, sadece felaket görüyorum. Ama Düşüş başlarken daha da aşağıya düşebilir miyiz?

Her durumda kendi ölüm tarihimi biliyorum ve bu benim özgür hissetmemi sağlıyor.

5. Yağmurda Bir Işık

Yapılır Zindanlar Yasanın taşlarıyla
Batakhaneler ise Dinin tuğlalarıyla

Sanki yan odadan birisi şişirilmiş kese kâğıdını patlatmış gibi bir gümbürtü, uzaktan bir patlama sesi.

Kötü bir şeyler olduğuna dair içime doğan korkunç hisle yatakta doğrulmuştum; bu duyduğum gürültü, birinin yaşamı hakkında bir hüküm olabilirdi. Gürültüleri başkaları da izlediğinden, tam kendime gelemesem de çarçabuk giyinmeye başlamıştım. Süveterimle boğuşurken, odanın ortasında durup birden kendimi çaresiz hissetmiştim –ne yapacaktım ki? Böyle günlerde her zamanki gibi hava güzel olurdu, hava tanrısı açıkça avcıları gözetiyordu. Güneş göz kamaştırıyordu ve henüz yükselmişti, çabalamaktan dolayı hâlâ kızıldı, uzun, uykulu gölgeler saçıyordu. Dışarı çıkmıştım ve yine sanki Küçük Kızlarımın yeni bir günün geldiğine sevindiklerini ve kar görünce ona doğru koşacaklarını, hem de neşelerini açıkça ve edepsizce göstereceklerini hissetmiştim ki neredeyse beni de etkileyeceklerdi. Onlara kartopu atacaktım, onlarda bunu her tür çılgınlık için bir çağrı olarak algılayacaklar ve hemen kovalayanın kovalanan haline geldiği, kaotik kovalamacalarına başlayacaklar, böylece yarışın sebebi her an değişecek ve sonunda

neşeleri öyle artacak ki evin etrafında deli gibi koşmaktan başka bunu ifade etmenin bir yolu olmayacaktı.

Yine yanaklarımda gözyaşlarını hissetmiştim –belki de bunun bir dermatolojist olmasına rağmen her şeyi bilen ve her şeyden anlayan Doktor Ali'ye göstermem gerekiyordu. Gözlerim gerçekten hasta olmalı.

Samurai'ye doğru yürüdüm, çantayı açıp erik ağacının dalından içi buzla doldurmuş poşeti aldığımda ağırlığını hissettim. "*Die kalte Teufelshand*", geçmişten uzak bir hatıra gelmişti aklıma. Bu *Faust* muydu? Şeytanın soğuk yumruğu. Samurai, derdimi anlamış gibi, ilk seferde çalıştı ve alçak gönüllü bir biçimde karda hareket etti. Kürekler ve yedek lastik arkada tıkırdamıştı. Silah seslerinin nereden geldiğini belirlemek zordu, ormanın duvarında yansıyıp, güçleniyordu. Geçide doğru sürdüm ve sarp kayalığın iki kilometre kadar ötesinde arabalarını gördüm –fiyakalı cipler ve küçük bir kamyonet. Yanlarında bir adam duruyor, sigara içiyordu. Gaza basıp hemen bu kampın yanından geçmiştim. Samurai'nin ne düşündüğümü bildiği açıkça belliydi zira ustaca her yöne sulu kar sıçratmıştı. Adam, muhtemelen beni durdurmaya çalışmak için arkamdan birkaç metre kollarını sallayarak koşmuştu. Ama ona aldırmadım.

Adamların avcı düzeninde yürüdüklerini görmüştüm. Ordu kamuflajlı, yeşil üniformalı ve şu aptal tüylü şapkaları takmış yirmi, otuz kişiydiler. Aracımı durdurup onlara doğru koştum. Hemen birkaçını tanımıştım. Onlar da beni görmüşlerdi. Bana şaşkınlıkla bakıp birbirlerine eğlenceli bakışlar atmışlardı.

"Ne saçmalık dönüyor burada?" diye bağırdım.

İçlerinden biri, bir yardımcı yaklaştı. Koca Ayak'ın öldüğü gün beni götürmeye gelen iki bıyıklı adamdan biriydi.

"Bayan Duszejko, lütfen daha yakına gelmeyin, tehlikeli. Ateş ediyoruz."

Yüzünün önünde ellerimi salladım.

"Hayır, siz buradan defolacaksınız. Aksi halde Polisi ararım."

Başka biri kendini sıradan ayırıp bize doğru geldi, onu tanımıyordum. Şapkayla birlikte klasik av kıyafetleri giymişti. Adamlardan oluşan sıra, tüfekler önde hareket etmişti.

"Gerek yok hanımefendi," dedi kibarca. "Polis zaten burada." Patronluk taslayarak gülmüştü. Aslında, uzaktan Kumandanın koca göbekli siluetini görebiliyordum.

"Ne var?" diye biri bağırdı.

"Yok bir şey, Luftsug'daki yaşlı hanım. Polisi aramak istiyor," dedi, sesindeki ironik tonla.

Ona karşı nefret hissetmiştim.

"Bayan Duszejko, lütfen saçmalamayın," dedi Bıyıklı dostane bir tavırla. "Burada gerçekten ateş ediyoruz."

"Canlılara ateş etmeye hakkınız yok!" diye en yüksek sesimle bağırdım. Rüzgâr sözcükleri ağzımdan almış, tüm Yaylaya taşımıştı.

"Tamam, lütfen evinize gidin. Biz sadece sülünleri vuruyoruz," diye protestomu hiç anlamamışçasına Bıyıklı

bana güvence vermişti. Diğer adam tatlı bir tonla araya girdi: "Tartışma, delinin teki işte."

O noktada bir Öfke patlaması hissetmiştim, gerçek ve İlahi denilebilecek Öfke. İçimi yakıcı sıcak bir dalga kaplamıştı. Bu enerji, vücudumun evreninde küçük ölçekli bir Büyük Patlama'yla beni yerden yükseltiyormuşçasına, kendimi çok iyi hissetmemi sağlamıştı. İçimde nötron yıldızı gibi bir ateş yanıyordu. İleri doğru sıçrayıp saçma sapan şapkalı Adamı öyle hızlı ittim ki kara düştü, onu tamamen gafil avlamıştım. Ve Bıyıklı yardımına koştuğunda, ona da saldırdım, tüm gücümle omzuna vurdum. Acıyla inlemişti. Ben çelimsiz bir kız değilim.

"Hey, hey, kadın, insana böyle mi davranılır?" Elleriyle beni tutmaya çalışırken, ağzı acıyla bükülmüştü.

Tam bu sırada, arabaların yanında duran Adam arkamdan koşup –demek arabayla gelmişti– beni bir pense gibi yakaladı.

"Sizi arabanıza kadar götüreceğim," dedi kulağıma, ancak götüreceği falan yoktu, aksine öyle bir geriye çekti ki yere düştüm.

Bıyıklı kalkmam için yardım etmek istedi, ama onu tiksintiyle ittim. Başka şansım yoktu.

"Sinirlenmeyin hanımefendi. Yaptığımız iş yasal."

Evet, "yasal" dedi. Üstümdeki karları silkeleyip arabama doğru yollandım. Öfkeden titreyerek tökezledim. Bu sırada avcı sırası alçak çalılıklarda, çamurlu arazideki genç söğütler arasında kaybolmuştu. Kısa süre sonra tekrar silah seslerini işittim, Kuşlara ateş ediyorlardı. Arabaya girip

ellerim direksiyonun üstünde öylece oturdum, hareket edebilmem için biraz zaman geçmesi gerekmişti.

Çaresizlikten ağlayarak eve doğru sürdüm. Ellerim titriyordu ve artık bunun kötü biteceğini biliyordum. Samurai, rahatlamışçasına evin önünde durmuştu, sanki her şey benim tarafımı tutuyordu. Yüzümü direksiyona bastırdım. Korna bir çağrı gibi kederle tepki verdi. Adeta bir yas çığlığı.

Rahatsızlıklarım namertçe nüksediyordu, ne zaman gelecekleri asla belli olmazdı. Sonra bedenimin içinde bir şeyler olur, kemiklerim ağrımaya başlardı. Bu tatsız, candan usandıran bir ağrıydı –onu böyle adlandırıyorum. Aralıksız devam eder, saatlerce durmaz, bazen günlerce sürerdi. Bu ağrıdan kaçış olanaksızdı, onun için bir ilaç veya iğne yoktu. Bir nehrin akması ve ateşin yanması gerektiği gibi bu da ağrımalıydı işte. Bu, her saniye boşluğa kayan fiziksel parçacıklardan oluştuğumu hatırlatıyordu bana haince. Belki de insan ona alışabilirdi? Onunla yaşamayı öğrenebilirdi. Tıpkı orada geçmişte neler olduğunu hiç düşünmeden Auschwitz veya Hiroşima şehirlerinde yaşayan insanlar gibi. Hani sadece yaşamlarını sürdüren.

Ama kemiklerimdeki ağrılar midemde, bağırsaklarımda, karaciğerimde, içimizde olan her şeyde ağrılar haline geliyor durmaksızın. Glikoz bir süre rahatlattığından, her zaman cebimde küçük bir şişe taşıyorum. Ne zaman Kriz geleceğini veya ne zaman daha kötü hissedeceğimi bilemiyorum. Bazen sadece hastalık belirtilerinden ibaretmişim, ağrıdan yapılmış bir hayaletmişim gibi hissediyorum.

Ne yapacağımı bilemediğimde, göbeğimde bir fermuar olduğunu hayal ederim, boynumdan kasıklarıma inen ve onu yukarıdan aşağıya açtığımı. Sonra kollarımı kollarımdan, bacaklarımı bacaklarımdan ve başımı da başımdan çekerim. Kendimi kendi vücudumdan çıkardığımda, eski giysiler gibi aşağı düşer. Onların altında, daha ufak, yumuşak ve neredeyse şeffaf olurum. Bir Denizanası gibi olur vücudum, beyaz, sütlü, fosforlu.

Beni rahatlatan tek fantezi bu işte. Ah evet, ancak ondan sonra özgürüm.

*

Hafta sonuna doğru, Cuma günü doktora gitmeye karar verecek kadar hasta hissettiğimden, Dyzio'dan her zamankinden daha geç gelmesini rica ettim.

Bekleme odasında sırada otururken Doktor Ali ile nasıl tanıştığımı hatırladım.

Geçen sene Güneş beni yine yakmıştı. Oldukça acınası görünüyor olmalıydım, çünkü hasta kabulde telaşlanan hemşireler beni hemen koğuşa götürmüşlerdi. Orada beklememi söylemişlerdi; ben de aç olduğum için çantama tıktığım hindistancevizi serpilmiş bisküvileri alıp onlara yumulmuştum. Kısa bir süre sonra doktor görünmüştü. Bir ceviz gibi solgun kahverengiydi. Bana bakıp, "Ben de kızarmış hindistancevizi rendesini severim," demişti.

Bu benim ona karşı bir sıcaklık hissetmemi sağladı. Sonradan özel bir Karakteri olduğu ortaya çıkmıştı –yetişkin yaşamlarında Lehçe öğrenen birçok insan gibi bazı sözcükleri tamamen farklılarıyla değiştirmişti.

"Neyiniz olduğuna şimdi *takacağım*," demişti bu defa.

Bu Adam Rahatsızlıklarımı özenle ele almıştı, hem de sadece derimi etkileyenleri değil. Koyu renkli yüzü her zaman sakindi. Acele etmeden nabzımı ve tansiyonumu ölçerken, anlaşılması güç anekdotlar anlatırdı. Ah evet, bir dermatolojistin görevlerinin çok dışına çıkıyordu. Orta Doğudan gelen Ali'nin, deri hastalıklarını tedavide bir hayli geleneksel, güvenilir metotları vardı –eczanede hanımlara alışılmışın dışında, zaman alan ve çok detaylı içeriğe sahip bazı merhemler ve losyonlar hazırlamalarını söylerdi. Sanırım çevredeki eczacılar onu bu yüzden sevmezdi. Karışımları şaşırtıcı renkler ve şok edici kokulara sahipti. Belki de Ali, alerjik bir kızarıklık için tedavinin kızarıklığın kendisi kadar gösterişli olması gerektiğine inanıyordu.

Bugün kollarımdaki morlukları da yakından incelemişti.

"Bu nasıl oldu?"

Meseleyi hafife almıştım. Küçük bir darbe bile her zaman bana bir ay boyunca kırmızı izle gezmeme yeterdi. Ayrıca boğazıma da baktı, lenf nodüllerimi yokladı ve ciğerlerimi dinledi.

"Beni uyuşturmak için lütfen bana bir şey verir misiniz? Bu tür ilaçlar olmalı. Çok hoşuma giderdi doğrusu. Hani bir şeyler hissetmemi veya dert etmemi engelleyecek, uyumamı sağlayacak türden. Bu mümkün mü?"

Reçete yazmaya koyulmuştu. Her adımda, kaleminin ucunu ısırarak uzun uzadıya düşünmüş, sonunda elimde bir tomar reçete olmuştu: Her ilacın ısmarlama üzerine hazırlanması gerekiyordu.

*

Eve geç dönmüştüm. Çoktandır karanlık basmıştı; dünden beri fön rüzgârı estiğinden kar hızla eriyor, üstüne de dehşetli sulu kar yağıyordu. Şans eseri soba sönmemişti. Yumuşamış, kaygan kar yüzünden araç sürmek olanaksız olduğundan Dyzio da gecikmişti. Küçük Fiat'ını asfaltın bittiği yerde bırakmış, iliklerine kadar ıslanmış ve donmuş bir şekilde yürüyerek gelmişti.

Dyzio, Dionisos her Cuma doğrudan işten çıkıp evime gelirdi, ben de o gün yemek yapardım. Haftada bir gün. Kendim içinse Pazar günü büyük bir tencere çorba kaynatıp her gün ısıtır içerdim. Çarşamba'ya kadar yeterdi, Perşembe günü mutfak dolabından kuru erzak veya kasabada Margarita pizza yerdim.

Dyzio'nun ciddi bir alerjisi olduğundan, aşçılık hayal gücümü serbest bırakamıyordum. Ona, süt ürünleri, fındıklar, biberler, yumurtalar veya buğday kullanmadan yemek yapmak gerekiyordu ki bu durum menümüzü büyük ölçüde kısıtlıyordu. Özellikle de et yemediğimiz için. Bazen, ona uygun olmayan bir şey tarafından düşünmeden baştan çıkarıldığında, derisi su dolu kabartılarla kaplanıyordu. Sonra kontrol edilemez bir biçimde kaşınmaya başlıyordu ve kaşınan deri cerahatli yaralar dönüşüyordu. Bu nedenle denememek daha iyiydi. Ali ve karışımları dahi Dyzio'nun alerjisini sakinleştirmekte yetkin değildi. Alerjinin yapısı gizemli ve hainceydi –belirtileri değişiyordu. Kimse onu herhangi bir testle suçüstü yakalamayı başaramamıştı.

Dyzio, eski püskü sırt çantasından, yemek boyunca sabırsız bakışlar attığı bir egzersiz kitabı ve renkli kalem takımını

çıkarmış, sonra en küçük lokmaya kadar silip süpürmüş, siyah çayımızı (başka tür kullanmıyoruz) yudumlarken o hafta yaptıklarını rapor etmişti. Dyzio Blake'i çeviriyordu. Buna karar vermiş ve şimdiye kadar da hedefine emin adımlarla ilerlemişti.

Eskiden, uzun zaman önce benim öğrencim olmuştu. Şimdi otuz yaşına gelmişti, ancak ortaokul İngilizce mezuniyet sınavı sırasında kendini yanlışlıkla tuvalete kilitleyen ve sonucunda başarısız olan Dyzio'dan pek de farklı değildi. Yardım istemeye çok utanırdı. Silik, çocuksu bir hali vardı, hatta kız çocuğu gibiydi, küçük elli ve yumuşak saçlıydı.

Kaderin bizi o şanssız sınavdan çok seneler sonra kasabada, pazar yerinde bir araya getirmesi garipti. Bir gün onu postaneden çıkarken görmüştüm. İnternetten ısmarladığı bir kitabı almaya gelmişti. Ne yazık, çok değişmiş olmalıydım ki beni tanımamıştı ama ağzı açık, gözlerini kırparak bana bakmıştı.

"Siz misiniz?" diyerek sonunda fısıldamıştı şaşırmış bir sesle.

"Dionizy?"

"Burada ne yapıyorsunuz?"

"Yakınlarda yaşıyorum. Senden ne haber?"

"Ben de öyle öğretmenim."

Sonra kendiliğinden birbirimizin kollarına atılmıştık. Meğerse Wrocław'da Poliste bilgisayar uzmanı olarak çalışırken, yeniden düzenleme ve yapılanmaları atlatamamıştı. Kendisine taşrada bir iş önerilmiş, hatta düzgün bir yer bulana kadar, bir lojmanda geçici ikamet garanti edil-

mişti. Ama Dyzio, daire bulamadığından, hâlâ Çekya'ya giden gürültülü tur gruplarının yol üstünde durduğu ve işletmelerin takım oluşturma etkinliklerinin yapıldığı, sabaha kadar süren içkili festivallerin düzenlendiği, yerel işçilerin büyük, çirkin beton blok lojmanında yaşıyordu. Burada giriş holüne ve üst katta paylaşımlı bir mutfağa sahip, büyük bir odası vardı.

Şimdi, *Urizen'in Kitabı* üzerinde çalışıyordu ki, önceden gönüllü olarak yardımcı olduğum, *Cehennem Özdeyişleri* ve *Masumiyet Şarkıları*'ndan çok daha zor gelmişti bana. Aslında Blake'in sözlerle yarattığı dramatik resimlerden hiçbir şey anlamıyordum. Gerçekten böyle mi düşünmüştü? Acaba ne açıklıyordu? Nerede? Nerede ve ne zaman gerçekleşiyor? Fabl mı, yoksa mit mi? –Dyzio'ya bunları sorup duruyordum.

Bir pasajı bitirdiğinde her dizeyi bana ciddiyetle okur ve yorumlarımı beklerdi. Bazen sadece tek tek sözcükleri anladığımı hissederdim, ancak anlamlarını kavrayamazdım. Ona nasıl yardımcı olacağımdan emin değildim. Şiiri sevmezdim, dünyadaki tüm şiirler bana gereksiz yere karmaşık ve anlaşılmaz görünürdü. Bu ilhamların neden düzgünce, düz yazı halinde kaydedilmediğini anlayamıyordum. O zaman Dyzio sabrını yitirir ve usanırdı. Onu bu şekilde kızdırmayı severdim.

Ona özellikle yardımcı olmadığımı düşünmüyorum. Çünkü benden çok daha iyiydi, aklı çok daha hızlıydı, dijitaldi, benimkinin daha çok analog kaldığını söyleyebilirdim. Hemen doğru ifadeyi bulurdu ve bir sözcüğün gereksiz

eklentisini bir kenara bırakmak, ancak fikir alışverişinde bulunup yeni ve güzel bir şeyle geri gelmek için çevrilmiş cümleye tamamıyla başka bir açıdan bakabilirdi. Tuzun sinir verilerini sinapsislerden aktarma konusunda çok iyi olduğuna dair bir Teorim olduğundan, ona her zaman tuz kavanozunu uzatırdım. O da tükürüklediği parmağını içine daldırıp tuz yalamayı öğrenmişti. Şimdilerde İngilizcemin çoğunu unutmuştum, Wieliczka tuz madenini dahi yutsam, bana faydası olmazdı ve ayrıca zahmetli işler hemen sıkıcı gelirdi. Tam olarak çaresiz hissediyordum kendimi.

İnsan sürekli "Portakalı soydum başucuma koydum"u söylemektense, küçük çocukların bir oyunu başlatmak için kullandıkları bir uyağı nasıl çevirir?

Every Night & every Morn
Some to Misery are Born
Every Morn & every Night
Some are Born to sweet delight,
Some are born to Endless Night.[8]

Bu Blake'in en ünlü şiiridir. Ritmi, uyağı ve çocuksu özünü kaybetmeden Lehçeye çevirmek olanaksızdır. Dyzio birçok kez denemişti ve bu bir zırvayı çözmek gibiydi.

Şimdi çorbasını bitirmişti; yemek içini öyle ısıtmıştı ki yanakları kızarmıştı. Saçı şapkası yüzünden elektriklenmişti –başının etrafında komik, küçük bir hale.

8 Her Gece ve her Sabah ve de / Bazen doğar Sefalete / Her Sabah ve her Gece / Bazen doğar Doğar tatlı zevklere / Bazen de Sonsuz Geceye. (İng.) (ç.n.)

O akşam çeviriye odaklanmak zor gelmişti. Çok yorgundum ve endişeli hissediyordum kendimi. Düşünemiyordum.

"Neyin var? Bugün dalgınsın," dedi.

Onu haklı buldum. Ağrılar daha hafiflemişti, ama beni tamamen terk etmemişlerdi. Hava berbattı, rüzgârlı ve yağmurlu. Fön rüzgârı estiğinde konsantre olmak zordur.

"Hangi Şeytan bu iğrenç boşluğun müsebbibi?" diye sordu Dyzio.

Blake o akşamki havaya uygun düşmüştü: Sanki gökyüzü Dünya'nın üstüne inmiş ve Canlıların yaşamını sürdürebilmesi için pek yer veya hava bırakmamıştı. Alçak, kara bulutlar gün boyunca, gece geç saatlere kadar, gökyüzünde hızla yol alıyorlar, nemli göbeklerini tepelere sürtüyorlardı.

Onu bazen yaptığı gibi, Gece kalması için ikna etmeye çalışmıştım –o zaman ona küçük çalışma odamdaki kanepede bir yatak hazırlardım, elektrikli ısıtıcıyı açıp yattığım odanın kapısını açık bırakırdım– böylece birbirimizin nefeslerini duyabilirdik. Ama bugün kalamazdı. Uykulu uykulu kaşlarını ovalarken polis karakolunun yeni bir bilgisayar sistemine geçtiğini anlatmıştı, aslında detayları bilmek istemiyordum, sonuçta önemli olan yapacak çok işi olmasıydı. Sabah erkenden orada olmalıydı. Burada yollar da çamurluydu.

"Nasıl gideceksin oraya?" dedim endişeyle.

"Asfalta çıktım mı kolay."

Onun gitme düşüncesinden hoşlanmamıştım. İki polar giydim ve başıma şapka taktım. Üstümüzde de bizi cüce

gibi gösteren sarı naylon yağmurluklarımız vardı. Onu yola kadar geçirdim, hatta onunla seve seve asfalta çıkabilirdim. Dyzio paltosunun altına ona bol gelen ince bir ceket giymişti, botları radyatörün üstünde kurutmaya çalışmamıza rağmen hâlâ ıslaktı. Ama ona eşlik etmemi istememişti. Yolda vedalaştık, arkamdan seslendiğinde eve doğru yollanmıştım çoktan.

Geçidi işaret ediyordu. Orada bir şey parlıyordu, zayıf bir şekilde. Tuhaf.

Geri döndüm.

"Ne olabilir ki?" diye sordu.

Omuz silktim.

"Belki de biri orada fenerle dolaşıyordur?"

"Gel, bakalım." Bir gizemin peşindeki izci çocuk gibi elimden tutup çekmişti.

"Şimdi mi, Geceleyin? Saçmalama, orası yaş," dedim inadı karşısında şaşırarak. "Garip bir fener kaybetmişti, belki de fener oralarda bir yerdedir."

"Bu bir fener ışığı değil," dedi Dyzio ve yukarı yöneldi.

Onu durdurmaya çalıştım. Elini yakalamıştım ama eldiveni elimde kaldı.

"Dionizy, hayır, oraya gitmeyelim. Lütfen."

Bir şey onu ele geçirmiş olmalıydı zira hiç tepki vermiyordu.

"Ben burada kalıyorum," dedim, şantaj yapmaya çalışarak.

"İyi, sen eve git, ben yalnız gidip bakacağım. Belki bir şey olmuştur. Sen git."

"Dyzio!" diye öfkeyle bağırdım.

Cevap vermedi.

Böylece arkasından giderken, her rengin içinde kaybolduğu karanlıkta uygun yerleri seçmek için feneri yaktım. Bulutlar öyle alçaktaydı ki insan onlara asılıp uzaklara, güneye, sıcak iklimlere taşınabilirdi. Orada, doğrudan zeytin bahçesine veya en azından Moravia'daki lezzetli, yeşil şarabın yapıldığı bağlara atlanabilirdi. Bu sırada ayaklarımız yarı sıvı sulu kara saplanırken yağmur, kapüşonlarımızdan içeri girmeye çalışıp yüzümüzü durmaksızın tokatlıyordu.

Sonunda gördük.

Geçitte bir araba duruyordu, büyük bir arazi aracıydı. Kapılarının hepsi açıktı ve içinde zayıf bir ışık yanıyordu. Yaklaşmaya çekinip birkaç metre uzakta durdum, korkudan ve stresten, sanki her an bir çocuk gibi gözyaşlarına boğulacaktım. Dyzio feneri benden alıp yavaşça arabaya yaklaştı. İçini aydınlatmıştı. Araba boştu. Arka koltukta siyah bir evrak çantası duruyordu ve belki de alışverişle dolu birkaç siyah poşet vardı.

"Baksana!" dedi Dyzio sessizce ve her heceyi uzatarak. "Bu arabayı tanıyorum. Bizim Komutan'ın Toyota'sı."

Şimdi arabanın etrafındaki alanı, fenerin ışığıyla tarıyordu. Araba yolun sola döndüğü noktada durmuştu. Sağ tarafta, Almanlardan önce bir evin ve değirmenin olduğu yoğun bir çalılık vardı. Şimdiyse burada yıkıntılar ve Sincapların

sonbaharda civardan koşarak geldikleri büyük bir ceviz ağacı bulunuyordu.

"Bak," demiştim, "bak karın üstünde ne var!"

Fenerin ışığı bazı esrarengiz izler yakalamıştı –arabanın etrafında ve yolun üzerinde her yerde, bozuk para büyüklüğünde bir yığın yuvarlak nokta vardı. Ayrıca kalın, tırtıklı topuklu erkek botu izleri de görülüyordu. Eriyen karın koyu renkli suyu her ayak izine sızdığından bunlar rahatça görülebiliyordu.

"Bunlar toynak izleri," demiştim diz çöküp, yakından küçük, yuvarlak izleri inceleyince. "Bunlar geyik izleri. Görüyor musun?"

Ama Dyzio diğer tarafa, sulanmış karın ezildiği, tamamen düzleştirildiği bir noktaya doğru bakıyordu. Fenerin ışığı ağaçların altındaki çalılığa doğru kaymış ve bundan kısa bir süre sonra da inlemesini duymuştum. Çalıların arasında, yolun kenarındaki eski bir kuyunun üstüne doğru eğiliyordu.

"Aman Tanrım, aman Tanrım, aman Tanrım..." Tekrarlayan mekanik inlemesi sinirlerimi bozmuştu. Hiçbir tanrının gelip de işleri yoluna koymayacağı ortadaydı.

"Aman Tanrım, burada biri var," diye sızlanmıştı.

Sıcak basmıştı. Yaklaşıp feneri elinden kaptım ve ışığı kuyunun ağzına çevirdiğimde korkunç bir manzarayla karşılaştım.

Sığ kuyuda başı aşağıda, bükülmüş bir ceset yatıyordu. Bir kolun arkasından, korkunç, kanla kaplı, gözleri açık yüzünün bir kısmı görünüyordu. Bir çift gösterişli, kalın

topuklu bot yukarı uzanıyordu. Kuyu yıllar önce doldurulmuştu ve bir çukur gibi sığlaşmıştı. Hatta Dişçi'nin koyunu içine düşmesin diye üstünü dallarla bizzat ben örtmüştüm.

Dyzio diz çöküp çaresizce botlara dokunmuş, üstüne de vurmuştu.

"Dokunma," diye fısıldadım.

Kalbim deli gibi atıyordu. Her an, kanla kaplanmış başı şimdi bize doğru dönecek, gözlerinin beyazı kurumuş kanın arkasından parlayacak, dudakları hareket edip bir şeyler söyleyecek, arkasından bu irikıyım ceset yavaşça doğrulup kendi ölümüne öfkelenmiş halde yaşama geri dönecek ve beni boğazımdan tutacakmış gibi hissetmiştim.

"Belki hâlâ yaşıyordur," dedi Dyzio kederle.

Öyle olmaması için dua ettim.

Dyzo ile birlikte, orada, soğuktan donmuş ve korkudan tutulmuş bir halde kalakalmıştık. Dyzio seğirir gibi titrediğinden, onun için endişeleniyordum. Dişleri birbirine vuruyordu. Birbirimize sarıldığımızda, Dyzio ağlamaya başladı.

Gökten yağan su yerden akıp gidiyordu –toprak soğuk suya doymuş büyük bir süngermiş gibi bir izlenim veriyordu.

"Zatürre olacağız," dedi Dyzio burnunu çekerek.

"Oradan çekil. Gidip Garip'i bulalım, ne yapılacağını o bilir. Hadi gidelim. Burada durmayalım."

Yaralı askerler gibi birbirimize acemice sarılarak geri döndük. Başımın ani, huzursuz düşüncelerle yandığını hissedebiliyor, neredeyse yağmurda buharlaşıp beyaz bir buluta dönüştüğünü ve kara olanlara karıştığını görebiliyordum. Hamur gibi yumuşamış zeminde kayarak yürürken dudaklarıma acilen Dyzio'yla paylaşmak istediğim sözcükler geldi. Onları yüksek sesle söylemek istediysem de o anda yapamadım. Benden kaçıyorlardı. Nereden başlayacağımı bilememiştim.

"Yüce İsa!" diye hıçkırmıştı Dyzio. "Bu Komutan. Yüzünü gördüm. Oydu."

Dyzio'yu her zaman çok önemsemiştim ve bir çatlak olduğumu düşünmesini istemezdim. Özellikle onun. Garip'in evine geldiğimizde, cesaretimi toplayıp ona ne düşündüğümü söylemeye karar verdim.

"Dyzio," dedim, "hayvanlar insanlardan intikam alıyor."

Dyzio hep bana inanırdı, ama bu sefer dinlemiyordu bile.

"Göründüğü kadar esrarengiz değil," diye devam ettim. "Hayvanlar kuvvetli ve akıllıdır. Ne kadar akıllı olduklarını düşünmeyiz bile. Hayvanların mahkemede yargılandığı zamanlar olmuştur. Hatta bazıları mahkûm bile edilmiştir."

"Ne diyorsun? Ne diyorsun?" diye bilinçsizce konuştu.

"Bir yerlerde çevrelerine çok zarar vermekten dava edilen Sıçanları okumuştum, ancak duruşmalara hiç gelmediklerinden dava ertelenmiş. Sonunda mahkeme onlara bir savunma avukatı atamış."

"Yüce İsa, sen neden bahsediyorsun?"

"Sanırım on altıncı yüzyılda Fransa'daydı," diye devam etmiştim. "Nasıl sona erdiğini ve mahkûm olup olmadıklarını bilmiyorum."

Birden durmuş, beni kollarımdan sıkıca yakalayıp sarsmıştı.

"Sen şoktasın. Ne diyorsun yahu?"

Ne dediğimi çok iyi biliyordum. Fırsatını bulur bulmaz gerçekleri incelemeye karar vermiştim.

Garip başına taktığı fenerle çitin arkasında belirdi. Fenerin ışığında yüzü acayipti, bir kadavra gibi görünüyordu.

"Ne oluyor? Gece vakti ne yürüyorsunuz?" diye bir muhafız tonuyla sordu.

"Komutan orada, ölmüş. Arabasının yanında," dedi Dyzio dişleri çatırdayarak, ardından işaret etti.

Garip ağzını açıp bir ses çıkarmadan dudaklarını oynatmıştı. Gerçekten konuşma yetisini yitirmiş diye düşünmeye başlamıştım ki uzun bir aradan sonra: "Bugün onun büyük arabasını görmüştüm. Böyle biteceği belliydi. Sarhoş sarhoş sürüyordu. Polisi aradınız mı?"

"Aramalı mıyız?" diye sordum, aklımda Dyzio'nun endişesiyle.

"Bir ceset buldunuz. Şahitsiniz."

Telefon etmeye gitti, hemen sonra bir adamın ölümünü sakince bildirdiğini işittik.

"Oraya geri dönmem," dedim, Dyzio'nun da dönmeyeceğini biliyordum.

"Bir kuyuda yatıyor. Ayakları yukarıda. Başı aşağıda. Kanla kaplı. Her yerde ayak izi var. Geyik toynakları gibi küçük olanlar..." diye geveledi Dyzio.

"Adam polis olduğundan epey yaygara kopacak," dedi Garip soğuk bir tavırla. "Umarım izlere basmadınız. Suç filmlerini seyrediyor olmalısınız, değil mi?"

Garip polisi beklerken biz onun sıcak, aydınlık mutfağına yerleşmiştik. Tek kelime etmiyorduk. Balmumu figürler gibi iskemlelerde, hareketsiz oturmuştuk. Düşüncelerim yoğun yağmur bulutları gibi yarışıyorlardı.

Polis yaklaşık bir saat sonra bir ciple geldi. Arabadan en son inen Siyah Palto'ydu.

"Ah, selam Baba, evet, burada olacağını düşünmüştüm," dedi alaylı bir şekilde, Garip de bundan çok utandı.

Siyah Palto sanki biz izci oğlanlarmışız, o da bizim takım liderimizmiş gibi askerce bir tokalaşmayla selamlamıştı bizi. İyi bir iş yapmıştık, o da bize teşekkür ediyordu. Gerçi Dyzio'ya şüpheli bir bakış atıp, "Tanışmıyor muyuz?" diye sormuştu.

"Evet, ama karşılaştık sadece. Polis karakolunda çalışıyorum."

"Benim arkadaşım. Cuma günleri beni görmeye gelir, birlikte Blake'i çeviriyoruz," diye aceleyle açıklama yaptım.

Memnuniyetsizce bana bakıp kibarca onunla birlikte polis arabasına binmemizi istedi. Geçide ulaştığımızda, polis memurları kuyunun etrafındaki alanı polis kordonuna

almış, projektörleri yakmışlardı. Yağmur yağıyordu ve damlalar, parlak ışıkta, Noel ağacının üstündeki melek gibi uzun gümüş iplikler halinde yansıyordu.

Garip bu defa hiç hak etmiyor olsa da bütün sabahı üçümüz de polis karargâhında geçirdik. Telaşlanmıştı. Onu bu işin içine sürüklendiğim için korkunç bir suçluluk duyuyordum.

Komutanı sanki ellerimizle biz öldürmüşüz gibi sorgulanmıştık. Şans eseri karakolda sıcak çikolata da yapan değişik bir kahve makinası vardı. Tadı çok hoşuma gitti; Rahatsızlıklarımı göz önünde bulundurduğumda daha dikkatli olmam gerekse de beni hemen rahatlatmıştı.

Eve götürüldüğümüzde çoktan öğle vaktini geçmişti. Soba söndüğü için yeniden yakmaya çalıştım güçlükle.

Kanepenin üstünde uykuya dalmıştım. Elbiselerimle. Dişlerimi fırçalamadan. Ölü gibi uyumuştum ve şafaktan hemen önce, karanlık hâlâ dışarıda tüm gücüyle hâkimiyetini sürdürürken, birden esrarengiz bir gürültü duymuştum. Hafif uğultusu kesildiğinden, merkezi ısıtma çalışmayı durdurmuştur diye düşündüm. Sırtıma bir palto atıp aşağı indim. Kazan dairesine giden kapıyı açtım.

Annem çiçekli yaz elbisesi, omuzuna asılı çantasıyla orada duruyordu. Tedirgin ve şaşkındı.

"Tanrı aşkına, burada ne yapıyorsun Anneciğim?" diye şaşkınlıkla bağırdım.

Cevap verecekmiş gibi ağzını açıp bir süre dudaklarını oynatmaya çalıştı, ama herhangi bir ses çıkarmadı. Sonra

vazgeçti. Gözleri kazan dairesinin duvarlarında ve tavanında gelişigüzel gezinmişti. Nerede olduğunu bilmiyordu. Bir kez daha bir şeyler söylemek istemiş, ancak tekrar vazgeçmişti.

"Anneciğim..." diye fısıldadım kaçak bakışını yakalamaya çalışarak.

Uzun zaman önce öldüğü için ona kızgındım. Zaten çoktan gitmiş olan anneler böyle davranmazlardı.

"Buraya nasıl geldin? Sana göre bir yer değil," diyerek sitem etmeye başladım, ama bu sırada tüm varlığım büyük bir keder sarmıştı. Bana korkmuşçasına bir bakış attı, sonra da gözleri şaşkın şaşkın duvarlarda gezinmeye başladı.

Onu istemeyerek bir yerlerden buraya getirdiğimi düşündüm –burada olması benim hatamdı.

"Hadi git Anneciğim," dedim nazikçe.

Ama beni dinlemiyordu, belki de duymuyordu bile. Bakışları bana yönelmeyi reddediyordu. Usanmıştım, kazan dairesi kapısını vurup kapattım, sonra da öteki tarafta durup dinledim içeriyi. Tek duyabildiğim, Farelerin bir şeyi tırtıklaması veya kerestelerdeki tahtakurularının hışırtılarıydı.

Kanepeye döndüm. Sabah kalkar kalkmaz her şeyi hatırladım.

6. Önemsiz Şeyler ve Banallikler

Yabani geyik orada burada dolaşan
Kurtarıyor insanın ruhunu kaygıdan.

Garip muhtemelen benim gibi, yalnız bir yaşam için yaratılmıştı, ancak bizim ayrı yalnızlıklarımızın birleşmesinin de bir yolu yoktu. Bu dramatik olaylardan sonra, her şey eski haline dönmüştü. Bahar geldiğinden, Garip enerjik bir biçimde temizliğe koyulmuştu ve atölyesindeki inziva sırasında, yazın benim yaşantımı sevimsiz hale getirmek için kullanacağı çeşitli Aletleri –elektrikli testereyi, öğütücüyü ve hepsinden çok nefret ettiğim çim biçme makinesini– hazırlıyordu kesinlikle.

Bazen benim günlük törensel turlarım sırasında, ince, kambur figürünü görürdüm, ama hep uzaktan. Bir keresinde ona tepeden el bile sallamıştım ama cevap vermemişti. Belki de beni fark etmemişti.

Mart başlarında başka bir şiddetli Kriz geçirdiğimde, Garip'i telefonla aramak veya zor da olsa yürüyerek kapısını çalmak aklımdan geçmişti. Sobam sönmüştü, kazan dairesine inecek gücüm de yoktu. Zaten bu iş için aşağıya inmek hiçbir zaman zevkli olmayan bir şeydi. Müşterilerim yazın evlerini ziyarete geldiklerinde, onlara ne yazık ki

gelecek sene işlerini yapamayacağımı söyleyeceğime dair kendi kendime söz vermiştim. Ve bu benim buradaki son yılım olabilirdi. Belki de gelecek kıştan önce Wrocław'da, Wiezienna Caddesi'nde, üniversitenin yanındaki, bıkmadan usanmadan hipnotize edici bir şekilde sularını kuzeye pompalayan Oder Nehri'ni durmadan saatlerce seyredebileceğim, küçük daireme taşınmam gerekecekti.

Neyse ki Dyzio gelip eski sobayı yakmıştı. Odunluğa gidip Mart nemiyle doyduğundan çok duman çıkaran, ama az sıcaklık veren bir el arabası dolusu odunu getirmişti. Kornişon turşusu kavanozundakiler ve kalan bazı sebzelerden de çok lezzetli bir çorba yapmıştı.

Birkaç gün yatıp bedenimin isyanlarını bastırmıştım. Sabırla bacaklarımdaki hissizlik nöbetlerine ve içlerindeki dayanılmaz yanma hissine direnmiştim. Kırmızı renkli işiyordum ve kırmızı sıvıyla dolu bir tuvaletin ürkütücü bir görüntü olduğunu söyleyebilirim. Karda yansıyan parlak Mart ışığına dayanamadığımdan perdeleri çekmiştim. Beynim patlayacak gibi ağrıyordu.

Bir Teorim vardı. Beyinciğin beyne doğrudan bağlanmaması çok kötü. Bu bizim programlanmamızdaki en kötü hata olabilir. Bu nedenle modelimizin artık değişmesi gerekiyor. Beyinciğimiz beynimize bağlı olsaydı, anatomimiz hakkında tüm bilgiye sahip olurduk, vücudumuzun içinde neler olup bittiği hakkında. Ah, derdik kendimize, kanımdaki potasyum seviyesi düşmüş. Üçüncü bel omurum baskı hissediyor. Tansiyonum bugün düşük, biraz dolaşmalıyım veya dünkü mayonez kolesterolümü çok yükseltti, o nedenle bugün ne yediğime dikkat etmeliyim.

Ama bizim bedenlerimiz sorunlu birer yük, onlar hakkında gerçekte pek bir şey bilmiyoruz ve onun en doğal süreçlerini öğrenmek için bir sürü Alete gereksinim duyuyoruz. Son seferinde bir doktorun midemde neler olup bittiğini kontrol etmek için endoskopi yaptırması kepazelik değil de nedir? Midemin içini göstermesi için kameralı kalın bir boruyu yutmak zorunda kalmıştım. Bize teselli için verilen tek kaba ve ilkel Alet, çektiğimiz ağrı olmalı. Melekler, eğer gerçekten varsa, katıla katıla bize gülüyorlardır. Bir beden sahibi olmak ve onun hakkında hiçbir şey bilmemek. Yanında kullanım kılavuzu yok.

Ne yazık ki yanlış en başta yapılmış, başka hatalar da var tabii.

Neyse ki uyku düzenim yine değişiyordu, şafakta, gün ışığında uyuklamaya başlıyordum ve öğleden sonra uyanıyordum genelde gündüzlere ve ona ait her şeye karşı doğal bir savunma olabilir bu. Uyandığımda –veya belki de hepsi bir rüyadaydı, sanki son zamanlarda olan her şey yüksek ateş nedeniyle ortaya çıkan yorucu bir halüsinasyonmuş gibi geliyor– Küçük Kızlarımın merdivenlerdeki ayak seslerini duyardım. Ve bunlar güzel anlardı.

Yarı uykulu halde Çekya'yı da düşünmüştüm. Sınır ve ötesindeki o nazik, güzel ülke gözümün önüne gelirdi. Orada her şey Güneş tarafından aydınlatılır, ışıkla yaldızlanırdı. Masa Dağları'nın eteklerinde sakince nefes alan tarlalar, galiba sırf güzel görünme amacına hizmet etmek için yaratılmışlardı. Yollar düzdü, nehirler berrak. Dağ Keçileri ve Alageyikler evlerin yanındaki ağıllarda otlar, Tavşan yavruları mısırların içinde oynaşırken onları güvenli mesafeye kaçırmanın nazik bir yolu olarak

biçerdöverlere küçük ziller bağlanırdı. İnsanların acelesi yoktu ve her zaman birbirleriyle mücadele etmezlerdi. Boş hayallerin arkasından koşmazlardı. Kim olduklarından ve sahip olduklarından memnundular.

Birkaç gün önce Dyzio, Çekya'nın Náchod kasabasındaki küçük bir kitapçıda, Blake'in güzel bir baskısını bulduğunu söylemişti, bu nedenle izin verin şimdi, sınırın diğer tarafında yaşayan ve birbirleriyle yumuşak, çocuksu bir dille konuşan bu güzel insanların akşam işten eve gelince, kalplerinde bir ateş yakıp birbirlerine Blake okuduklarını hayal edelim. Belki de o yaşasaydı ve bütün bunları görseydi, Evrende Sonbaharın olmadığı yerler bulunduğunu, dünyanın tersine dönmediğini ve Cennetin hâlâ var olduğunu söylerdi. Burada, İnsanlık aptal ve sıkı mantık kuralları yerine yürek ve sezgiyle yönetilir. İnsanlar bildikleri şeyleri ilan ederek, gereksiz gevezelikten keyif almazlar, onun yerine hayal güçlerinin peşinde dikkate değer şeyler yaratırlar. Devlet günlük baskı uygulamalarını sona erdirip insanlara umut ve hayallerini gerçekleştirmede yardımcı olur. Ve İnsan, sadece sistemdeki bir dişli, sadece bir rol sahibi değil, özgür bir Yaratıktır. İşte aklımdan geçen ve yatarak dinlenmemi tamamen bir zevk haline getiren bu düşüncelerdi.

Bazen sadece hastaların gerçek sağlıklılar olduğunu düşünürüm.

Kendimi daha iyi hissettiğim ilk gün elbiselerimi giydim ve bir görev duygusuyla harekete geçip her zamanki tu-

ruma çıktım. Kilerde karanlıkta yetişmiş bir patates filizi kadar zayıftım.

Eriyen kar, Yazarın evindeki bir oluğu yırtmıştı ve su doğrudan ahşap duvara akıyordu. Kerestenin çürümesi garantiydi. Onu aradıysam da tabii ki evde değildi, hatta yurt dışındaydı. Bu da olukla benim uğraşmam gerektiği anlamına geliyordu.

Her mücadelenin içimizdeki yaşamsal kuvvetleri tetiklemesi büyük bir gizemdir. Gerçekten kendimi daha iyi hissetmiştim –sadece sol ayağım elektrik akımı gibi bir ağrıyla kıvrandığından, bir protezim varmış gibi dizimi bükmeden yürüyordum. Ama merdiveni hareket ettirmem gerektiğinde, Rahatsızlıklarımı dert etmeyi bırakıp ağrıyı unuttum.

Merdivenin üstünde, kollarım havada yaklaşık bir saat durmama rağmen, yarım daire şeklindeki desteğin içindeki oluğu değiştirmedeki mücadelem başarılı olamamıştı. Üstüne üstlük biri kırılmıştı ve evin kenarına yığılmış derin karın içinde bir yerde yatıyor olmalıydı. Bu akşam yeni bir dörtlükle ve yapacağı alışverişle gelecek Dyzio'yu bekleyebilirdim, ancak Dyzio kırılgandı, elleri küçük bir kızınki gibiydi ve açık söylemek gerekirse azıcık da dalgındı. Bunları ona olan sevgime sığınarak söylüyorum. Yoksa kendi açısından bu bir eksiklik değildi. Bu dünyada her birimiz için haddinden fazla özellik ve karakteristik bahşedilmişti diye düşünürdüm kendi kendime.

Merdivenden, erimenin Yaylaya getirdiği değişimleri gözlemledim. Orada burada, özellikle güney yamaçlarda, kara lekeler ortaya çıkmıştı –kış ordusunu geri çekiyordu,

ama hâlâ tarla sınırlarını ve ormanın alt bölgesini elinde tutuyordu. Tüm Geçit beyazdı. Neden işlenmiş arazi, otlu alanlardan daha sıcaktı acaba? Neden ormanda kar daha hızlı eriyordu? Ağaç gövdelerinin etrafındaki karda neden halkalar ortaya çıkıyordu? Yoksa ağaçlar sıcak mıydı?

Bu soruları Garip'e sordum. Ona Yazarın oluğu için yardım istemeye gitmişim. Bana şaşkın bir bakış atmış ve cevap vermemişti. Onu beklerken, "Çörek Mantarı Toplayıcıları Derneği" tarafından her yıl düzenlenen mantar toplama yarışmasında yer aldığı için verilen diplomasını inceledim.

"Mantar toplamada bu kadar iyi olduğunu bilmiyordum," dedim.

Cevap vermedi, her zamanki gibi hüzünlü bir şekilde gülmüştü.

Beni ameliyathaneye benzeyen –her birinde belirli bir işi yapmak için tasarlanmış bir Alet, yani özel bir Alet olan, türlü çeşit çekmece ve küçük rafların yer aldığı– atölyesine götürmüştü. Kutunun birinden yuvarlak halde bükülmüş yassı bir alüminyum teli bulup çıkarana kadar sanki yıllar geçmişti.

"Boru kelepçesi," dedi.

Yavaşça, kelime kelime, sanki ileri seviyede dil felciyle mücadele ediyormuş gibi, birkaç haftadır kimseyle konuşmadığını ve bu yüzden konuşmasının, ifade etme kapasitesinin azaldığını itiraf etmişti. Sonunda boğazını temizleyerek bana Koca Ayak'ın bir kemikle boğularak öldüğünü anlatmıştı. Görünürde otopsi bunun şanssız bir kaza olduğunu ispat etmişti. Bu bilgiyi oğlundan almıştı.

Gülmekten kırılmıştım.

"Polisin bundan daha akıllıca keşifler yapabildiğini düşünürdüm. Daha ilk bakışta boğulduğu belliydi..."

"Hiçbir şey belli değildi ilk bakışta," diyerek ona uygun olmayan bir coşkuyla kendini kaybetmiş, lafımı unutmama neden olmuştu.

"Onun hakkında ne düşündüğümü biliyorsun, değil mi?"

"Ne?"

"Buraya geldiğimizde dışarıda duran Geyiği hatırlıyor musun? Onu öldürdüler."

Dikkatle elindeki hortum kelepçesine bakmıştı.

"Nasıl?"

"Nasıl, nasıl. Tam olarak bilmiyorum. Belki de sadece o kız kardeşlerini barbarca yerken, onu korkutmuşlardır."

"Bu bir gizli anlaşma mıydı demek istiyorsun? Yani geyikler ona komplo mu kurmuştu?

Bir süre cevap vermedim. Düşüncelerini toplamak ve duyduklarını kavramak için çok zamana gereksinimi var gibi görünüyordu. Daha fazla tuz yemesi gerekiyordu. Söylediğim gibi, tuz hızlı düşünmek için gereklidir. Kar botlarını ve kuzu derisi paltosunu giyerken de oldukça yavaştı.

Eriyen karda yürürken sordum: "Kuyudaki Komutan'dan ne haber?"

"Ne sormak istiyorsun? Ölümünün nedenini mi öğrenmek istiyorsun? Bilmiyorum. Söylemedi."

Siyah Palto'yu kastetmişti elbette.

"Hayır, hayır, ölümünün nedenini biliyorum."

"Neymiş?" diye sordu, daha fazla umurunda olamazmış gibi.

Bu yüzden hemen cevap vermedim, Yazarın evine giden küçük köprüyü geçene kadar bekledim.

"Aynısı."

"Kemikle mi boğuldu demek istiyorsun."

"Dalga geçme. Geyikler onu öldürdü demek istiyorum."

"Merdiveni tut," demişti cevap olarak.

Ben Teorimi açıklarken o basamakları tırmanıp oluğu onarmaya girişti. Bir şahidim vardı –Dyzio. Dyzio ve ben olay yerine ilk gelenlerdik ve Polisin sonradan göremediği şeyleri gördüğümüzden, en çoğunu biliyorduk. Polis geldiğinde hava karanlık ve yağışlıydı. Gözlerimizin önünde eriyen kar, en önemli şeyleri de siliyordu –kuyunun etrafında, bir Geyik sürüsü bir Kişinin etrafını sarmıştı sanki; küçük, yuvarlak ve esrarengiz izler, birçok, yüzlerce, belki daha fazla iz vardı.

Garip dinlemiş ancak cevap vermemişti, çünkü bu sefer ağzında vidaları tutuyordu. Bu nedenle devam ettim –belki de Komutan arabasını sürüyordu ve bir nedenle durmuştu. Belki bir Geyik, katillerden biri, hasta numarası yapmış, o da bir av bulduğuna sevinmişti. Sonra arabadan indiğinde, onun etrafını sarıp kuyuya doğru itmeye başlamışlardı...

"Başı kan içindeydi," dedi Garip, yukarıdan son vidayı da takarken.

"Evet, çünkü düşerken kafasını kuyuya çarpmıştır muhtemelen."

"Bitti işte," dedi uzun bir sessizlikten sonra ve merdivenden inmeye başladı.

Doğrusu oluk, alüminyum hortum kelepçesiyle sıkıca onarılmıştı. Eskisinin bir ay sonra kar eridiğinde bulunacağı kesindi.

"Teorini kendine saklamaya çalış. Bu hiç olası değil ve sana zarar verebilir," dedi Garip ve bana bakmadan evine yollandı.

Herkes gibi o da benim deli olduğumu düşünmüştü, bu da duygularımı incitmişti.

Olsun. Blake'in de dediği gibi: "Muhalefet gerçek dostluktur."

*

Postacının getirdiği taahhütlü bir mektupla başka bir sorgulamaya daha çağrıldım. Kentten Yaylaya bütün yolu tırmandığı için bana kızan postacı, bunu göstermekten de çekinmemişti.

"İnsanların bu kadar uzakta yaşamasına izin verilmemeli," demişti ön kapıda. "Dünyadan böyle saklanarak ne elde ediyorsunuz ki? Her şekilde sizi ele geçirir o." Sesinde hainice bir tatmin vardı. "Burayı imzalayın lütfen, Savcılıktan geliyor."

Ah, o benim Küçük Kızlarımın en iyi arkadaşları arasında olmamıştı. Onu sevmediklerini her zaman açıkça belli etmişlerdi.

"Peki, fildişi bir kulede, daha az önemli ölümlülerin üzerinde, burnun yıldızlarda yaşamak neye benziyor?" diye sormuştu.

İşte çoğu insanda en nefret ettiğim şey buydu –soğuk ironi. Bu alay etmek veya her şeyi küçümsemek için çok korkakça bir tavırdı, ne bir şeye bağlanmak ne de bir bağlılık hissetmemek. Zevki yaşayamayan ama başkalarınınkini de yok etmek için elinden gelen her şeyi yapan iktidarsız bir adam gibi. Soğuk ironi Urizen'in temel silahıdır. Güçsüzlüğün silahları. Aynı zamanda, ironicilerin her zaman muzaffer bir şekilde gösterdikleri bir bakış açıları vardır; gerçi biri detaylar hakkında onlara eziyet etmeye ve sorgulamaya başlasa, ıvır zıvırdan başka bir şey olmadığı ortaya çıkacaktır. Kimseyi aptal diye nitelemeye cüret edemem ve Postacıya da önyargılı davranmam. Ona oturmasını söyleyip Postacıların sevdiği gibi –koyu, hazır bir kahve yapmış, bardakta sunmuştum. Ayrıca Noel'den önce pişirdiğim, bayatlamadığını ve dişlerini kırmayacağını umut ettiğim zencefilli çöreklerden ikram etmiştim.

Ceketini çıkarıp masaya oturmuştu.

"Son zamanlarda çok davetiye getirdim –Komutan'ın ölümüyle ilgili olmalı."

Savcılığın kimi çağırdığını bilmeyi çok istiyordum, ancak belli etmedim. Postacı hiç gelmeyen sorumu bekliyordu. İskemlesinde huzursuzlanarak kahvesini höpürdetti. Bense sessizliği yönetmeyi biliyordum.

"Örneğin, bu davetiyelerden Komutan'ın arkadaşlarına götürdüm," dedi sonunda.

"Ah evet," dedim kayıtsızca.

"Hepsi kafadarlar," diye yavaş yavaş başlamıştı, tereddüt etse de artık kendini kaptırmıştı ve biraz zor duracaktı. "Gücü ele geçirmişler. O süslü arabaları ve evleri nereden alıyorlar? Muhteva gibi biri örneğin? Mezbahadan bir servet yaptığına inanabiliyor musunuz?" diyerek manalı bir şekilde alt gözkapağını çekiştirdi, mukoza zarını göstererek. "Veya tilki çiftliği? Hepsi bir kılıf Bayan Duszejko."

Bir süre sessiz durduk.

"Aynı grubun elemanları olduğu söyleniyor. Biri kuyunun içine girmesine yardım etmiş olmalı, o kadarını biliyorum," diye eklemişti büyük bir tatminle Postacı.

Komşularını kötüleme ihtiyacı öyle büyüktü ki onu durdurmaya gerek yoktu.

"Büyük paralar karşılığında poker oynadıklarını herkes biliyor. Ve onun yeni restoranı olan Casablanca, insan ticaretinin yapıldığı bir genelev."

Abarttığını düşünüyordum.

"Söylentilere göre, yurt dışından kaçak lüks araba getiriyorlarmış. Çalınmış olanları. Birisi bana –kim olduğunu söylemeyeceğim– şafak vakti toprak yolda giden güzel bir BMW gördüğünü söylemişti. Burada ne arasın?" diye retorik bir biçimde sordu, elbette bütün bu açıklamalardan sonra şaşkınlıktan bayılmamı umuyordu.

Söylediklerinin çoğu kesinlikle uyduruktu.

"Korkunç rüşvetler alıyorlardı. Komutan'ınki gibi arabaları nereden aldılar ki örneğin? Polis maaşıyla? Güç insanın başını fena döndürür diyeceksiniz ve de haklısınız. İnsan dürüstlüğünü yitirir. Üç kuruşa satıyorlardı Polonya'mızı.

Komutan'ı yıllardır tanırım. Sıradan bir erdi –ötekiler gibi cam fabrikasına gitmek yerine milis kuvvetlerine yazılmıştı. Yirmi sene önce onunla futbol oynardım. Ama son zamanlarda beni tanımıyordu bile. Yollarımız yaşamda nasıl ayrılıyor... Ben sıradan bir postacıyım, o büyük bir polis müdürü. Ben Fiat Cinquecento sürüyorum, o ise Jeep Cherokee."

"Toyota," dedim. "Toyota Land Cruiser."

Postacı öyle bir iç çekmişti ki bir zamanlar onun da masumlar arasında olduğunu, ancak şimdi yüreğinin kinle dolduğunu düşünerek ona üzüldüm. Yaşamı gerçekten zor olmalıydı. Ve onu böylesine öfkeli yapan karamsarlıktı demek.

"Tanrı İnsanı Mutlu ve Zengin yarattı, ancak kurnazlık masumu fakirleştirdi," diyerek Blake'den alıntı yapmıştım. Neyse zaten, ben de böyle düşünüyorum.

Fakat "Tanrı" kelimesini tırnak işareti içine alıyorum.

*

Dionisos o öğleden sonra geldiğinde üşütmüştü. Şimdi "Zihinsel Gezgin" üzerinde çalışıyorduk ve daha işin başında İngilizce *Mental* sözcüğünü, "zihinsel" mi yoksa "ruhsal" anlamda mı almak bağlamında bir tartışma çıkmıştı. Dyzio orijinal metni esneyerek okumuştu.

I travel'd thro' a Land of Men
A land of Men & Women too,
And heard & saw such dreadful things
As cold Earth wanderers never knew

Önce her birimiz Leh dili dizesine daha uygun olan, bir uzun ve bir kısa heceli ölçüde kendi çevirimizi yazıyor, sonra onları karşılaştırıp düşüncelerimizi karşılaştırıyorduk. Biraz bir mantık oyununa benziyordu, Kelime oyununun karmaşık bir biçimine.

İnsan Ülkelerinde dolaştım
Erkeklerin ve de Kadınların Ülkelerinde
Görerek, işiterek öylesine Korkunç şeyleri
Kimsenin dillendiremediği

Veya:

Yolculuk yapıyorum İnsan Dünyasında
Erkeklerin ve Kadınların diyarında
İşiterek, görerek öylesine kötü görüntüleri
Hiçbir İnsanın bilmediği

Veya:

Baştan başa dolaştım Dünyayı
Erkeklerin ve Kadınların diyarını aşarak
Korkunç Şeyler görüp işiterek
Hiç kimsenin bu ana dek görmediği

"Neden 'kadın' sözcüğünü sona koymakta ısrar ediyoruz?" diye sormuştum. Ya şöyle yapsaydık: "Erkelerin ve kadınların ülkesi"? Sonra uyak "ülkesi" ile olacaktı, "sesi", "nesi" gibi.

Dyzio, hiçbir şey söylemeden parmaklarını kemirmiş ve sonunda muzaffer bir edayla ortaya atılmıştı:

Er diyarında dolaşırken,
Erkeklerin ve Kadınların ortak mekânlarında
Korkunç şeylerle karşılaştım
Kimsenin inanmayacağı bu dünyada

"Mekân" sözcüğünü sevmemiştim, ama şimdi hızla yol alıyorduk, saat on civarında tüm şiir bitmişti. Sonra zeytinyağında kızartılmış yabani havuç yemiştik. Ve elmalı, tarçınlı pilav.

Bu mükemmel akşam yemeğinden sonra, şiirin inceliklerine dalmak yerine, kendimizi Komutan'ın davasına dönmüş bulduk. Dyzio Polisin bildikleri hakkında çok iyi bilgilendirilmişti. Ne de olsa tüm polis ağına erişimi vardı. Elbette her şeyi bilmiyordu. Komutanın ölümünün soruşturması daha üst kademede yürütülüyordu. Üstelik Dionisos iş gizliliği konusunda yemin etmişse de bu benimle ilgili değildi. Bana en büyük sır bile söylense ne yapabilirdim ki? Dedikodu yapmasını bile bilmem. Bu nedenle genelde bana çok şey anlatırdı.

Örneğin, şimdiden Komutan'ın muhtemelen yarı göçük kuyuya düşerken başına aldığı bir darbeyle öldüğünü biliyorlardı. Alkolün etkisi altında olduğunu da keşfetmişlerdi ki bu onun düşüşünü yavaşlatmıştı, zira insanlar sarhoşken daha esnek olurlardı. Aynı zamanda başına aldığı darbe, sıradan bir kuyuya düşüşe göre daha büyük görünüyordu. Birkaç metre yüksekten düşmüş olmalıydı. Ancak başka bir olası açıklama bulunamamıştı. Darbe şakaklarına gelmişti. Bulunan bir Alet yoktu. Ve de bir iz yoktu. Birkaç ıvır zıvır toplanmıştı etraftan –şeker ambalajları, poşetler, eski konserve kutuları ve kullanılmış bir prezervatif.

Hava kötü olduğundan, özel ekip geç gelmişti. Kuvvetli rüzgâr vardı, yağmur yağıyordu ve erime yıldırım hızıyla gerçekleşiyordu. İkimiz de o Geceyi çok iyi hatırlıyorduk. Yerdeki esrarengiz işaretlerin fotoğrafları çekilmişti –geyik toynak izleri diye savunmaya devam ettim. Ama Polis bu izlerin orada olup olmadığından ve orada iseler ölümle bir bağlantıları olduğundan hiçbir biçimde emin değildi. Böyle durumlarda, kesinleştirmek imkânsız oluyordu. Üstelik bot izleri de belirgin değildi.

Ancak Komutan'ın üstünde, pantolon kemerinin altında gri bir zarfa tıkıştırılmış yirmi bin zloti olduğuna dair bir keşif yapılmıştı. Paralar, elastik bantla eşit olarak, iki tomar haline getirilmişti. Araştırmacıları en çok bu şaşırtmıştı. Katil paraları neden almamıştı? Para olduğunu bilmiyor muydu? Ya parayı ona katil verdiyse? Ve ne için? Cinayetin ne için işlendiği belirgin değilse, kesin para içindir. Öyle söylüyorlardı, ancak bu olayı önemli ölçüde basitleştiriyordu diye düşünüyorum.

Biraz zorlama olarak görünen, talihsiz bir kazaya karışma alternatifi de vardı hikâyenin. Bir düşünceye göre, sarhoş durumda parayı saklayacak yer ararken kuyuya düşüp ölmüştü.

Ancak Dyzio bunun cinayet olduğu konusunda çok ısrarlıydı. "Tüm içgüdülerim bana bunu söylüyor. Biz olay yerine ilk gidenlerdik. Havada asılı cinayet hissini hatırlıyor musun?"

Ben de böyle hissediyordum.

7. Kanişle Konuşma

At kamçılanan, çamura düşüp de
İnsan kanı diye haykırır Göklere.

Polis bizi birkaç kere daha taciz etmişti. Yasalara saygılı bir şekilde kendimiz sorguya teslim etmiş ve kasabada çeşitli işlerimizi halletme fırsatına erişmiştik –tohumlar almıştık, AB yardımına başvurmuştuk, hatta bir keresinde sinemaya gitmiştik. Birimiz bile sorgulanacak olsak, her zaman beraber gidiyorduk. Garip, o öğleden sonra evlerimizin önünden geçerken Komutan'ın arabasını duyduğunu anlatmıştı Polise. Kumandan'ın sarhoşken her zaman yan yollardan gittiğini, bu nedenle bu duruma şaşırmadığını söylemişti. İfadesini alan polis memurları utanmış olmalıydılar.

Aksi gibi Garip'in söylediklerini çok istesem de onaylayamamıştım.

"Evdeydim, ne araba sesi duydum, ne de Komutan'ı gördüm. Kazan dairesinde sobayı dolduruyor olmalıyım, yoldan gelen sesler orada duyulmuyor."

Gerçi geçen birkaç hafta boyunca, tüm bölge başka bir şey konuşmayıp ortaya her zamankinden çok daha detaylı

teoriler atsa da kısa süre içinde bu konuda dertlenmeyi bırakmıştım.

Konu hakkındaki düşüncelerimi defetmek için elimden gelenin en iyisini yapmışım –etrafta o kadar az mı ölüm vardı da insan birine böyle saplantılı bir ilgi gösterecekti?

Araştırmalarımdan birine geri dönmüştüm. Bu sefer bulabildiğim kadar çok kanalda televizyon programını dikkatle incelemiş ve yayınlanan filmlerin içeriğiyle, belirli bir günde Gezegenlerin düzenlenişi arasındaki ilişkiyi çalışmıştım. Aralarındaki karşılıklı bağlar yüksek derecede belirgin ve açıktı. Sık sık televizyon programlarını yapan kişinin bize yüksek astrolojik bilgilerini göstermeye çalışıp çalışmadığını düşünürdüm. Veya belki de programı sadece bilinçsiz bir şekilde, engin bilgi stoklarından etkilenmeden hazırlıyordu. Aslında ilişkilerin bizim dışımızda var olması doğru olabilir, ancak biz onları oldukça bilinçsiz seçeriz. Şimdilik araştırmamı, sadece birkaç başlığı içeren, küçük bir ölçekle sınırladım. Örneğin, çok esrarengiz ve heyecan verici olan *Medyum* isimli filmin, transit geçiş yapan Güneş'in Plüton'la ve Akrep burcundaki Gezegenlerle bir açıya girdiğinde televizyonda gösterildiğini fark etmiştim. Film, ölümsüzlük arzusu ve insan iradesinin nasıl ele geçirileceği hakkındaydı. İçinde, ölüm, cinsel takıntı ve diğer Plütonik meselelerin sınırındaki durumlar hakkında konuşmalar vardı.

Uzay gemisinde geçen *Yabancı* adlı dizi filmde de benzerlikler gözlemlemeyi başardım. Burada, Plüton, Neptün ve Mars arasındaki ince oyunlar ortaya çıkmıştı. Mars bu iki Yavaş Gezegenle açıya girer girmez, televizyon *Yabancı* bölümlerinin tekrarını göstermişti. Bu etkileyici değil mi?

Bu tür tesadüfler şaşırtıcıdır. Bu konuda, bir kitap yazacak kadar yeterli deneysel malzemeye sahibiyim. Ama şimdiye kadar, birkaç haftalık dergiye yolladığım kısa bir denemeyle yetinmiştim. Kimsenin yayınlayacağını düşünmüyorum, kim bilir, belki birisi üstünde Kafa yorar.

Mart'ın ortasında kendimi tamamen iyi hissettiğimde, turlarımı genişletmiştim, bu ilgilendiğim evleri denetlemekte kendimi sınırlamadığım anlamına geliyordu; zira önce ormana kadar gidiyor, oradan da kırlardan geçip otoyola çıkıyor, kayalıklarda gezinip daha büyük bir çember çizmeye çalışıyordum.

Yılın bu zamanı dünyanın en nefret edilesi dönemidir. Yerde hâlâ sert ve sıkıştırılmış, geniş, beyaz kar lekeleri, Noel zamanı bizi keyiflendirerek yağan sevimli, masum tüyler olarak hatırladıklarımıza pek benzemez. Şimdi bir bıçak, bir metal yüzey gibidir. Üzerinde yürümesi zordur, bacakları kilitler. Uzun kar botları olmasa baldırları mahveder. Gökyüzü alçak ve gridir –sanki bir tepenin üstünden uzanıp dokunmak mümkünmüş gibi.

Yürürken, Yayladaki bu evde, diğer evlere muhafızlık ederek sonsuza kadar yaşayamayacağımı düşündüm. Eninde sonunda Samurai bozulacak ve kasabaya gitme imkânım olmayacaktı. Ahşap basamaklar çürüyecek, kar olukları yırtacak, soba bozulacak ve bir Şubat günü dondurucu soğukta borular patlayacaktı. Ben de giderek güçsüzleşeceğim. Rahatsızlıklarım yavaş ve acımasızca bedenimi mahvediyor. Her yıl dizlerim daha çok ağrıyor, karaciğerim artık açıkça işe yaramıyor. Ne de olsa uzun zamandır

yaşıyorum. Düşüncem bu, oldukça acınası. Ama bir gün, düzgünce düşünmeye başlamak gerek.

Tam bu sırada hızla ve kıvrakça yol alan Ardıç kuşu topluluğunu gördüm. Sürü halinde gördüğüm tek Kuş bunlardı. Havada büyük, canlı bir sanat eseri gibi çok çevikçe hareket ederlerdi. Gökyüzünde Kutsal Ruh gibi dolaşan, yavaş hareket eden Şahin gibi bir Yırtıcı kuş onlara saldırdığında, Ardıç kuşlarının kendilerini savunduklarını bir yerde okumuştum. Sürü olarak çok özel bir şekilde, haince dövüşebiliyorlardı ve intikamlarını da alıyorlardı –havada hızla yükseliyor, sonra mükemmel bir ahenk içinde onlara baskı yapanın üzerine dışkılarını yapıyorlardı– Yırtıcı kuşun hoş kanatları üstündeki düzinelerce beyaz birikinti, kanatları kaplayıp birbirine yapıştırıyor ve tüyleri aşındırıcı asitle kaplıyordu. Bu da Şahini durumu kavrayıp kovalamayı bırakmaya ve tiksintiyle otlara inmeye zorluyordu. Tüyleri fena halde kirlendiğinden, pekâlâ tiksintiden de ölebilirdi. Tüm gününü onları temizlemekle geçirirdi, hatta ertesi günü de. Uyumazdı, kirli kanatlarla uyuyamazdı. Kendi bunaltıcı kokusuyla hastalanırdı. Bir Fare, bir Kurbağa, bir leş gibi. Gagasıyla sertleşen dışkıyı temizleyemez, hava çok soğuktur ve yağan yağmur suyu, yapışmış tüylerin arasına kolaylıkla sızıp, nazik derisine ulaşır. Kendi türünden diğer Şahinler de kendilerini ondan sakınırlar. Onlara cüzzamlı, aşağılık bir hastalık bulaşmış gibi görünür. Majesteleri yaralanmıştır. Bütün bunlar Şahin için dayanılmazdır ve Kuş ölür.

Şimdi Ardıç kuşları kalabalıkken sahip oldukları gücün farkında olarak, önümde edepsizlikler yapıyor, karışık figürler sergiliyorlardı.

Bir çift Saksağan da görünce Yaylaya kadar gelmeye cüret etmelerine şaşırmıştım. Bu Kuşlar mesafelerini diğerlerinden hızlı genişletiyorlar ve yakın gelecekte Güvercinler gibi her yerde olacaklar. Şansızlık için bir, mutluluk için iki Saksağan. Ben çocukken böyle söylerlerdi, ama o zamanlar daha az Saksağan vardı. Bugün ikiden fazlasını görmek mümkün. Geçen sonbahar, yumurtlama mevsiminden sonra, yüzlercesini Gece tüneyecekleri yere doğru uçarken görürdüm. Acaba bu şansın çoğalması anlamına mı geliyor?

Saksağanları erimiş kardaki su birikintilerinde banyo yaparken izlemiştim. Bana yan bakışlar atmışlardı, ama cesurca kanatlarıyla su sıçratmaya devam etmelerinden ve başlarını suya sokmalarından korkmadıkları açıkça belliydi. Onların neşesini gördükçe, böyle bir banyonun ne kadar eğlenceli olduğundan kimse şüphe edemezdi.

Görünürde Saksağanlar sık sık banyo yapmadan duramazlar. Dahası, zeki ve arsızdırlar. Herkesin bildiği gibi diğer Kuşlardan yuvaları için malzeme çalar ve içine koymak için parlak nesneleri taşırlar. Bazen de yanlışlıkla, yanan sigara izmaritlerini yuvalarına götürdükleri, böylece bir kundakçıya dönüşüp yuvalarını yaptıkları binaları yaktıklarını da duymuştum. Bizim iyi yaşlı Saksağanın Latince çok hoş bir ismi vardı: *Pica pica*.

Dünya ne kadar büyük ve hayat dolu.

Uzaklarda, Konsolos olarak adlandırdığım, tanıdık bir Tilkiyi de gördüm –çok rafine ve iyi yetiştirilmişti. Her zaman aynı patikalarda gezinirdi, kışın gittiği rotaları ortaya çıkarırdı –ok gibi düz ve amaçlı. Yaşlı bir erkek

tilkiydi, Çekya'ya gidip gelirdi –orada sınırlar arası bir işi olduğu belliydi. Son seferinde bu tarafa geldiğinde karda bıraktığı izleri takip etmiş, uzun adımlarla, tepeden aşağı hızla inerken onu dürbünle izlemiştim –bunu yapmasının nedeni, belki de potansiyel iz sürücülerin sadece bir kez yaptığını düşünmelerini sağlamaktı. Eski bir dostuma bakar gibi bakmıştım ona. Bu defa Konsolos'un, izlerden birden ayrıldığını ve ben yetişemeden tarlanın sınırında yetişen çalıların arasında kaybolduğunu fark ettim. O noktada bir av kulübesi vardı ve birkaç yüz metre ileride bir tane daha. Geçmişte onlarla uğraştığım olmuştu. Tilki görüş alanımdan çıkmıştı ve yapacak bir şeyim yoktu; ben de ormanın kenarı boyunca yürüyerek arkasından gittim.

Orada geniş, karla kaplı bir tarla vardı. Sonbaharda sürülmüştü ve şimdi yarı donmuş toprak yumruları altta yürümesi zor bir zemin meydana getirmişti. Tepeye doğru ıkına sıkına çıkarken tam Konsolos'u izleme kararımdan pişman olmaya başlamıştım ki aniden onun dikkatini çeken şeyi gördüm –karın üstünde büyük bir karaltı ve kurumuş kan lekeleri. Konsolos biraz yukarıda dururken, sanki "Görüyor musun? Görüyor musun?" der gibi bana sakin ve korkusuzca bakıyordu. "İşte sana gösterdim, şimdi uğraş dur bakalım." Sonra koşup gitti.

Yanına varınca karaltının bir Yaban Domuzu olduğunu gördüm, pek yetişkin değildi. Kahverengi bir kan birikintisinin üstünde yatıyordu. Sanki Hayvan kıvranmıştı da çevresindeki kar kazınmışçasına toprak ortaya çıkmıştı. Etrafında başka izler de görebiliyordum –Tilkilerin, Kuşların ve Geyiklerin. Birçok Hayvan burada bulunmuştu. Cinayeti kendi gözleriyle görmeye ve zavallı gencin ardından

yas tutmaya gelmişlerdi. Domuzun cesedine bakmaktan çok izleri incelemeyi tercih etmiştim. Kaç kere ölü bir beden görülür? Bunun sonu yok mudur? Ciğerlerime bir acı saplandı, zor nefes aldım. Kara oturdum, gözlerim bir kez daha yaşlarla dolmuştu. Kendi bedenimin devasa, dayanılmaz yükünü hissediyordum. Neden Konsolos'u takip etmeyip başka bir yöne gitmemiştim? Onun hüzünlü patikalarını görmezden gelmemiştim? Her Cinayete tanık olmak zorunda mıydım? Gün oldukça başka geçebilirdi, başka günler de belki. Kurşunların çarptığı yerleri görebiliyordum –göğsünden ve karnından. Yaban Domuzunun nereye gittiğini görebiliyordum –sınıra doğru, Çekya'ya, ormanın diğer tarafında duran yeni av kulübelerinden uzağa. Oradan vurulmuş olmalıydı ki Çekya'ya kaçma çabasıyla yaralı halde bir hayli koşmuştu.

Keder, büyük keder duymuştum, her ölü Hayvan için bitmeyecek bir yas duygusu. Biri bitiyor öteki başlıyor, bu yüzden hep yastayım. Durumum bu. Kanla lekelenmiş karda diz çöküp Domuzun kaba tüylerini okşadım. Soğuk ve sert.

*

"İnsanlardan daha çok hayvanlara acıyorsunuz hanımefendi."

"Hayır, bu doğru değil. İkisi için de üzülüyorum. Ancak kimse savunmasız insanlara ateş etmiyor," dedim Şehir Bekçisine aynı akşam. "En azından bugünlerde."

"Doğru. Biz yasalara saygı gösteren bir ülkeyiz," diye onaylamıştı Bekçi. İyi huylu biriydi ama pek akıllı görünmüyordu.

"Hayvanlar, yaşadıkları ülke hakkındaki gerçekleri gösterir," dedim. "Hayvanlara olan yaklaşım yani. İnsanlar Hayvanlara vahşice davrandıklarında, hiçbir demokrasi biçimi onlara yardımcı olmaz, aslında hiçbir şey yardımcı olmaz."

Polis karakolunda sadece bir rapor vermiştim. Beni başlarından savmışlardı. Verdikleri kâğıda konuyla ilgili bulgularımı yazmıştım. Şehir Bekçisi'nin de yasa ve düzenden sorumlu olduğu aklıma geldiğinden buraya geldim. Bu da işe yaramazsa, Savcılığa gideceğime dair kendi kendime söz verdim. Ertesi gün. Siyah Palto'ya. Ve bir Cinayeti ihbar edecektim.

Biraz Paul Newman'a benzeyen yakışıklı genç adam çekmeceden bir tomar kâğıt çıkarmıştı ve şimdi bir kalem arıyordu. Diğer odadan üniformalı bir kadın gelip adamın önüne dolu bir kupa koymuştu.

"Kahve ister misiniz?" diye bana sormuştu.

Minnetle onayladım. İliklerime kadar donmuştum. Bacaklarım yine ağrıyordu.

"Neden cesedi götürmemişler? Ne düşünüyorsunuz?" diye sordum, cevap beklemeden. İkisi de ziyaretimden dolayı şaşırmış görünüyor, nasıl davranacaklarını bilemiyorlardı. Hoş genç kadından kahveyi aldıktan sonra soruma kendim cevap verdim.

"Çünkü öldürdüklerini bile bilmiyorlardı. Her şeye yasal olmayan bir şekilde ateş ettiklerinden ona da ateş etmişlerdir, sonra da unutmuşlardır. Çalıların içinde bir yere düşeceğine ve kimsenin de onların yasal tarihten sonra bir Yaban Domuzu öldürdüklerini bilemeyeceğini düşün-

müşlerdir." Çantamdan bir belge çıkarıp adamın burnuna soktum. "Tarihleri kontrol ettim. Şimdi Mart'tayız. Bakın, şimdi Yaban Domuzu vurmak yasalara aykırı," diyerek, tatmin olmuş bir şekilde lafımı bitirmiştim. Gerçi mantıken bakıldığında 28 Şubat tarihinde birini öldürebileceğiniz, ancak ertesi gün bunu yapamayacağınız konusunda beni ikna etmek çok zor olsa da muhakememin serzenişin ötesinde olduğundan emindim.

"Hanımefendi," diye söze başladı Paul Newman, "bu gerçekten sizin yargı yetkinizde değil. Neden gidip durumu veterinere bildirmiyorsunuz? Böyle durumlarda ne yapılacağını bilir. Belki de Domuz kuduzdu?"

Kupayı gürültülü bir şekilde masaya koydum.

"Hayır, kuduz olan katildi!" diye bağırdım, zira konuyu biliyordum, Hayvanların Öldürülmesi kuduz olabilecekleri gerekçesiyle sık sık haklı görülüyordu. "Ciğerlerinden vurulmuş, acılar içinde ölmüş olmalı; vurmuşlar ve canlı kaçtığını düşünmüşler. Ayrıca veteriner de onlardan biri, o da avlanıyor."

Adam, kadın meslektaşına umutsuz bir bakış attı.

"Ne yapmamızı bekliyorsunuz?"

"İşe sarılın. Suçluları cezalandırın. Yasayı değiştirin."

"Yok artık. Hepsini birden isteyemezsiniz."

"Ah evet isteyebilirim! Ne istediğimi söyleyecek olan benim!" diyerek öfkeyle bağırdım.

Kafası karışmıştı, durum kontrolünden çıkıyordu.

"Tamam, tamam. Resmî olarak durumu rapor edeceğiz."

"Kime?"

"Önce açıklama için Avcılar Birliği'ne. Bakalım ne diyecekler."

"Ve bu ilk örnek değil, zira üstünde bir kurşun deliğiyle bir Tavşan kafatası bulmuştum Yaylanın öteki tarafında. Biliyor musunuz nerede? Sınırın çok yakınında. Şimdi o koruya Kurukafanın Mevki diyorum."

"Tavşanlarından birini kaybetmiş olmalılar."

"Kayıp mı?!" diye çığlık atmıştım artık. "Hareket eden her şeye ateş ediyorlar." Sanki büyük bir yumruğun tüm gücüyle göğsüme indiğini hissettiğimden biraz ara verdim. "Köpeklere bile."

"Köyden köpekler bazen hayvanları öldürüyorlar. Sizin de köpekleriniz vardır. Geçen sene sizin hakkınızda da şikâyetler olduğunu hatırlıyorum..."

Donup kaldım. Darbe çok acı vermişti.

"Artık Köpeklerim yok."

Kahve iyi değildi, hazır olanlardandı. Midemde kramp gibi bir şey hissettim. İki büklüm olmuştum.

"Neyiniz var? Ne oldu?" diye sordu kadın.

"Önemli değil. Benim yaşımda insanın çeşitli Rahatsızlıkları olur. Hazır kahve içmemeliyim ve size de önermem. Mide için kötü."

Kupayı bıraktım.

"Peki, o zaman? Raporu yazacak mısınız?" diye sordum, işten anlayan tavrı olarak düşündüğüm bir tonda.

Tekrar birbirlerine baktıktan sonra adam formu istekli olarak kendine doğru çekti.

"Tamam o zaman," dedi, ama ne düşündüğünü neredeyse duyabildiğimden şöyle dediğini hissettim: "Kadını susturmak için yazacağım ama birine göstermeye niyetim yok."

Ardından ekledim: "Ve lütfen bana tarihli ve imzalı bir kopyasını verin."

O yazarken düşüncelerimi yavaşlatmaya çalışmıştım, ancak şimdiden hız limitini aşmış olmalılardı, kafamda yarışıyorlardı, her nasılsa bedenimi ve kan dolaşımımı ele geçirmişlerdi. Ancak çelişkili bir biçimde, ayaklarımdan yukarı, garip bir sakinlik yavaşça içime doğru yayılıyordu. Tanıdığım bir durumdu –aynı berraklık, İlahi Gazap, korkunç ve durdurulamaz. Bacaklarımın kaşınmaya başladığını, bir yerlerden kanıma alevlerin aktığını, kanımın hızla akıp bu ateşi beynime taşıdığını, şimdi beynimin parlamaya başladığını, parmak uçlarımın ve yüzümün alev aldığını hissedebiliyordum ve sanki tüm bedenim parlak bir aura ile çevrelenmişti, nazikçe beni yukarı kaldırıp yerden azat ediyor gibiydi.

"Sadece av kulübelerinin nasıl çalıştığına bakın. Kötü –onlara doğru ismiyle hitap etmelisiniz, bu kurnazca, haince, son derecede kötü– oradaki Hayvanları cezbetmek için otluklar yapıyorlar, etrafa taze elmalar ve buğday saçıyorlar, alıştırınca da onları saklandıkları yerden kafalarından vuruyorlar, bir av kulübesinden," diye alçak sesle konuşmaya başladım, bakışlarım yere sabitlenmişti. İşlerini sürdürürken bana endişeyle baktıklarını hissedebiliyordum. "Hayvan alfabesini bilmeyi isterdim," diye

sürdürdüm sözlerimi, "onlar için uyarılar yazabileceğim işaretler: 'Oraya gitmeyin', 'O yiyecek ölümcül', 'Av kulübelerinden uzak durun, buradan size hayır gelmez, oradan iyi haber duymazsınız, ölümden sonra kurtuluşu vadetmezler, ruhlarınız olmadığını iddia edip zavallı ruhlarınıza merhamet etmezler. Sizi yakınları olarak görmezler, size destek vermezler. En kötü suçlunun bile ruhu vardır, ama senin yoktur, güzel Geyik, ne de senin Yaban Domuzu, ne de senin vahşi Kaz, ne de senin Domuz, ne de senin Köpek.' Öldürmek cezadan muaf oldu. Ve kimse artık onu önemsemiyor. Ve kimse önemsemedikçe, mevcut olmuyor. Vitrininde, büyük kırmızı kesilmiş gövde yığınlarının asılı olduğu bir dükkânın önünden geçerken hiç bunun gerçekten ne olduğunu düşünmek için duruyor musunuz? Bu konuda hiç düşünmüyorsunuz, değil mi? Veya bir kebap ya da köfte sipariş ettiğinizde –aslında ne alıyorsunuz? Bunda kötü bir şey yok. Suç normal, günlük aktivite olarak kabul ediliyor. Herkes suç işliyor. Toplama kampları normal olsaydı, dünya işte tam böyle görünürdü. Kimse onları yanlış bulmazdı."

Adam yazarken ben bunları söylüyordum. Kadın odadan ayrılmıştı, şimdi telefonla konuştuğunu duyabiliyordum. Kimse beni dinlemiyordu, ama ben konuşmaya devam ediyordum. Duramıyordum, çünkü kelimeler bir yerlerden kendi ayağıyla geliyordu –ben sadece onları dile getiriyordum. Her cümleden sonra biraz daha rahatlıyordum. Burada işi olan birinin küçük bir Kanişle içeriye girmesiyle daha da çok uyarılmıştım, açıkça tonumdan endişelenmişti ki kibarca kapıyı kapamış ve hemen Newman'a fısıldamaya başlamıştı. Adamın Kanişi sessizce oturmuş, başını eğip bana bakmıştı. Ben de devam ettim:

"Aslında İnsanların Hayvanlara karşı büyük sorumlulukları var –yaşamaları için onlara yardım etmek ve bizden aldıklarından çok daha fazlasını verdikleri için evcilleştirilmiş hayvanlara sevgilerinin ve ilgilerinin karşılığını vermek görevimiz. Yaşamlarını saygı görecek şekilde yaşayabilmeliler, kendi Hesaplarını açıp karmik endekste kendi dönemlerine kayıt olabilmeliler –Ben bir hayvandım, yaşadım ve yedim, yeşil otlaklarda otladım, Gençler doğurdum, onları gövdemle sıcak tuttum, yuvalar yaptım, görevimi yerine getirdim. Onları öldürdüğünüzde, korku ve dehşet içinde can verirler –dün cesedi önümde yatan Yaban Domuzu gibi; hâlâ orada yatmakta, kirletilmiş, çamurlanmış ve kanla sıvanmış, leş haline gelmiş– onları cehenneme mahkûm ettiğinizde, tüm dünya cehenneme döner. İnsanlar bunu göremiyor mu? Akılları önemsiz, bencil zevklerin ötesine geçmeye muktedir değil mi? İnsanların Hayvanlara karşı onları –sıradaki yaşamlarda– Özgürlüğe yönlendirmek gibi bir görevleri var. Hepimiz aynı yönde yol alıyoruz, bağımlılıktan özgürlüğe, ritüellerden özgür seçimlere."

Böyle konuşmuştum işte, bilgece sözcükler kullanarak.

Arka odadan plastik bir kovayla bir temizlikçi ortaya çıkmış ve bana meraklı gözlerle bakmıştı. Bekçi, ifadesiz bir suratla hâlâ formu dolduruyordu.

"Sadece bir Yaban Domuzu," diye devam ettim. "Ancak ya her gün, kıyamet yağmuru gibi kentlerimize yağan kasaplık etlerin tufanına ne diyeceksiniz? Bu yağmur kıyımı, hastalığı, toplu histeri hali, Aklın perdelenmesinin ve kirletilmesinin habercisi. Ne de olsa hiçbir insan kalbi bu kadar acıya dayanamaz. Bütün, karmaşık insan ruhu İnsanı gerçekten ne gördüğünü anlamasına izin verme-

yecek şekilde gelişmiştir. Gerçeğin ona ulaşmasını illüzyonla, boş laflarla sararak önler. Dünya acıyla dolu bir hapishanedir, öyle inşa edilmiştir ki yaşamak için insanın diğerlerine acı çektirmesi gerekir. Beni işitiyor musunuz?" Ama şimdi, temizlikçi bile konuşmamdan hüsrana uğrayıp işine döndüğünden, ben de sadece Kanişe anlatıyordum.

"Nasıl bir dünya bu? Birinin gövdesi ayakkabı, köfte, sosis veya yatağın önüne serilen halı oluyor, birinin kemikleri çorba yapmak için kaynatılıyor... Birinin karnından ayakkabılar, kanepeler, çantalar yapılıyor, birinin kürküyle ısınılıyor, birinin eti yeniyor, küçük parçalara bölünüp, yağda kızartılıyor. Dahice felsefelere ve teolojilere birçok düşünce uygulanmış olmasına rağmen, bu felaket, bu kitle katliamı, zalimce, ruhsuz, otomatik olarak, vicdanlar sızlamadan, bir an bile düşünmeden sahiden de gerçekleşiyor mu? Öldürmenin ve acının ilke olduğu nasıl bir dünya bu? Bizim neyimiz var?"

Bir an sessizlik oldu. Başım dönüyordu, birden öksürmeye başladım. Hemen sonra Kanişli adam boğazını temizledi.

"Haklısınız hanımefendi. Kesinlikle haklısınız," dedi.

Bu kafamı karıştırmıştı. Ona önce öfkeli bir bakış atmıştım, ama etkilendiğini görebiliyordum. Cılız, yaşlıca bir beyefendiydi, iyi giyimliydi, yelekli takım elbisesinin doğruca Müjde'nin dükkânından alındığı belliydi. Kanişi temiz ve bakımlıydı –asil görünüyordu diyebilirdim. Ama beyanım Bekçi üstünde hiçbir etki yaratmamıştı. Dokunaklı şeyleri sevmeyen ironicilerden biriydi, hani bu tarz şeyler onlara bulaşmasın diye ağzını sıkı tutanlardan.

Dokunaklı şeylerden, cehennemden korktuklarından daha çok korkarlardı.

"Abartıyorsunuz," demişti en sonunda, sakince kâğıtları masasının üzerine yayarken. "Hakikaten çok şaşırtıcı buluyorum. Neden acaba yaşlı kadınlar... sizin yaşınızdaki kadınlar, hayvanlarla bu kadar ilgili? İlgilenecek başka insan kalmadığı için mi? Çocukları büyüdüğünden ve artık bakacak kimse kalmadığından, içgüdüleri onları başka bir şeyle mi ilgilenmeye sevk ediyor acaba? Çünkü kadınlarda koruma, birine bakma içgüdüsü vardır, değil mi?" Meslektaşına döndü, ancak kadın bu Hipotezi onaylayacak bir harekette bulunmadı. "Büyükannem mesela. Evde yedi kedisi var ve civardaki tüm sokak kedilerini de besliyor... Bunu okur musunuz lütfen?" dedi, üzerinde kısa bir metin yazılı olan kâğıdı uzatırken. "Meseleye çok duygusal yaklaşıyorsunuz. İnsanlardan çok Hayvanların kaderiyle ilgilisiniz," diye sözlerini bitirirken aynı şeyi tekrarlamıştı.

Artık canım daha fazla konuşmak istemiyordu. Elimi cebime sokup kanla lekelenmiş bir yumak Yaban Domuzu kılını çıkardım ve masanın üstüne, önlerine koydum. İlk tepkileri öne eğilmek olmuştu, ancak hemen tiksintiyle geri çekilmişlerdi.

"Yüce İsa, bu da ne? Öğğ!" diye bağırmıştı Bekçi Newman. "Lanet olsun, alın bunu buradan!"

İskemlemde rahatça arkama yaslanıp, memnuniyetle açıkladım: "Bunlar Kalıntılar. Onları toplayıp biriktiriyorum. Depolamak için üzerleri düzgünce etiketlenmiş kutular var evde. Tüyler ve kemikler. Bir gün tüm öldürülen

Hayvanları klonlamak mümkün olacak. Böylece belki de yapılanları telafi etme fırsatı olur."

"Çıkın buradan," demişti kadın telefonda, kıl yumağının üstüne eğildiğinde, ağzını iğrenerek bükmüştü. "Çabuk çıkın!"

Kurumuş kan ve çamur kâğıtlarını kirletmişti. Bekçi ayağa sıçrayıp masadan uzaklaştı.

"Kan itici mi geldi size?" diye sinsice sordum. "Ama kan sosisini seviyorsunuz, değil mi?"

"Lütfen sakinleşin. Bu kadar gösteri yeter. Ne de olsa size yardım etmeye çalışıyoruz."

Raporun tüm kopyalarını imzaladıktan sonra, dişi görevli kolumdan nazikçe tutup beni kapıya yönlendirmişti. Deli bir kadınmışım gibi. Karşı koymadım. Bu arada hâlâ telefonla konuşuyordu.

*

Bir kez daha aynı rüyayı görmüştüm. Bir kez daha annem kazan dairesindeydi. Bir kez daha buraya geldiği için öfkeliydim.

Doğrudan yüzüne bakmıştım, ancak bakışı yana kayıyordu, gözlerimin içine bakamıyordu. Utanç sebebi bir gizemi biliyormuşçasına kaçamak bakışlar atıyordu. Gülümsemeyi sürdürürken birden ciddileşmişti –yüzünün ifadesi akıcıydı, görüntü dalgalanıyordu. Burası yaşayanlar için, ölüler için değil. Sonra kapıya doğru döndüğünde, gri elbisesi içinde, güzel genç bir kadın olan Büyükannemin de orada durduğunu gördüm. Elinde bir çanta tutuyordu. Kiliseye gidiyorlarmış gibi görünüyorlardı.

Çantayı hatırlamıştım –savaş öncesinden kalma komik bir çanta. Öbür dünyadan ziyarete geldiğinizde çantanızda ne olabilir ki? Bir avuç toz mu? Küller mi? Bir taş mı? Olmayan burnunuz için çürümeye başlamış bir mendil mi? Şimdi ikisi de önümde duruyordu, öyle yakındılar ki kokularını alabildiğimi düşünmüştüm –eski parfüm, ahşap bir gardıropta düzgünce katlanmış çarşaf kokusu.

"Gidin, evinize dönün," dedim, kollarımı Geyiklere yaptığım gibi sallayarak.

Ama hareket etmediler. Bu nedenle geri dönüp arkamdan kapıyı kilitleyerek oradan ilk ayrılan ben oldum.

Kötü rüyalarla uğraşmanın en eski yolu, onları tuvaletin üstünde yüksek sesle söyleyip sonra da sifonu çekmektir.

8. Uranüs Aslan Burcunda

İnanılası her şey
Gerçeğin görüntüsünden ibaret.

Bir Kişinin ilk hesapladığı Yıldız Falı besbelli kendisininkidir, benim durumumda da böyle olmuştu. Bende bir daireyle desteklenen bir yapı ortaya çıkmıştı. Şaşkınlıkla incelemiştim –bu ben miyim? Önümde, olduğum kişi için kılavuz seriliydi, temel yazılı bir kayıtta olabilecek en basit ve en karmaşık haliyle ortaya çıkan gerçek kişiliğim. Yüzün duyumsal görüntüsünü basit bir geometrik haritaya dönüştüren bir ayna gibi. Kendi yüzüm hakkında bana tanıdık ve açık gelen her şey kaybolmuştu; geriye kalan, gök kubbedeki gezegenleri sembolize eden noktaların kendine özgü dağılışlarıydı. Hiçbir şey eskimiyor, hiçbir şey değişime maruz kalmıyor –semadaki konumları kendilerine özgü ve kalıcı. Doğum saati dairenin içindeki uzayı evlere bölüyor ve böylece harita pratikte bir parmak izi gibi benzersiz oluyor.

Kendi Yıldız Falını gören herkes çelişkili duygulara kapılır diye düşünüyorum. Bir yandan bireysel yaşamı, gökyüzüne, bir mektubun üzerine basılmış bir damga gibi iz bıraktığı için gururludur –ki bu onu farklı kılar, türünün tek örneği yapar. Ancak aynı zamanda, bu uzayda bir

tutukluluk biçimi, dövme yapılmış bir mahkûm numarası gibidir de. Ondan kaçış yoktur. Kendimden başkası olamam. Korkunç. Ne zaman özgür olduğumuzu düşünmek istesek, o zaman kendimizi yeniden keşfetmeyi tercih ederiz. Gök gibi büyük ve muazzam bir şeyle bu bağlantı, kendimizi rahatsız hissetmemize neden oluyor. Küçük olmayı tercih etseydik, o zaman olağan küçük günahlarımız bağışlanabilirdi.

Bu yüzden, hapishanemizi iyi tanımamız konusunda ikna olmuş durumdayım.

Meslek olarak bir köprü mühendisi olduğumdan bahsetmiş miydim? Suriye ve Libya'da, ayrıca Elblag yakınlarında, iki tane de Podlaise'de olmak üzere köprüler inşa etmiştim. Suriye'deki garip bir köprüydü, dönemsel olarak ortaya çıkan bir nehrin iki yakasını birleştiriyordu. Yatağında su, iki veya üç ay akıyor, sonra da güneşin pişirdiği toprakta emilip orayı bir kızak pistine çeviriyordu. Vahşi Çöl Köpekleri nehir boyunca birbirlerini kovalıyorlardı.

Her zaman kavramları figürlere dönüştürmekten büyük zevk almıştım –bu figürlerden belirli bir görüntü çıkardı, sonra bir çizim ve sonra da bir tasarım. Figürler kâğıdımın üstünde bir araya gelip anlamlı bir şekle bürünürlerdi. Bunu çok severdim. Cebir yeteneğim, Yıldız Falındaki tüm hesaplamaları sürgülü cetvelle yapmak konusunda bana faydalı olmuştu. Şimdilerde bu gereksiz, bizim için bunları yapan bilgisayar programları var. Bilgiye olan açlığımızın çaresi bir tıklama mesafesinde olunca, sürgülü cetveli kim hatırlar ki? O zamanlar, hayatımın en iyi dönemi sırasında

Rahatsızlıklarım başlamıştı ve Polonya'ya dönmek zorunda kalmıştım. Hastanede uzun zaman geçirdiysem de bir türlü tanı konamamıştı.

Otoyollar yapan bir Protestan'la birlikteydim bir süre, işte o, belki de Luther'e atıfta bulunarak, kim acı çekiyorsa Tanrı'nın arkasını görmüştür, derdi. Omuzlarını mı yoksa kalçalarını mı kastettiğini bilmiyordum, önünü de hayal etmeye muktedir olmadığımızdan o ilahi arka tarafın neye benzediğini düşünmüştüm bir süre. Belki de acı çekenlerin Tanrı'ya özel erişimleri olduğu anlamına geliyordu bu, arka kapıdan kutsanıyor, acı çekmeden kavramanın zor olduğu bir tür gerçeği kucaklıyorlardı. Böylece bir şekilde, kulağa ne kadar garip gelse de, sağlıklı olan tek insan, acı çeken oluyor. Bence bu geri kalanıyla uyumlu olurdu.

Bir yıl boyunca neredeyse hiç yürüyememiştim; Rahatsızlıklarım biraz azalmaya başladıysa da çöllerdeki nehirlerin üstünde köprüler inşa edemeyeceğimi ve içinde glikoz bulunan bir buzdolabından çok uzağa gidemeyeceğimi biliyordum. Bu nedenle mesleğimi değiştirip öğretmen olmuştum. Bir okulda çalışmış, çocuklara yararlı şeyler öğretmiştim: İngilizce, el işleri ve coğrafya. Onların dikkatini çekmek, önemli şeyleri not korkusuyla değil gerçek bir tutkuyla hatırlamalarını sağlamak için elimden gelenin en iyisini yapmıştım.

Bu bana çok zevk vermişti. Ben de çocuksu bir karaktere sahip olduğumdan, çocuklar her zaman beni yetişkinlerden daha çok çekmişlerdi. Bunda yanlış bir şey yok. Önemli olan, bunun farkında olmam. Çocuklar yumuşak

ve uysal, açık fikirli ve yapmacıksızdır. Her yetişkinin yaşam boyunca gevelediği gibi *small talk* işine girmezler. Ne yazık ki yaşlandıkça mantığın gücüne daha çok boyun eğerler, Blake'in ifade ettiği gibi, Ulro'nun[9] vatandaşları olurlar ve eskiden olduğu gibi kolaylıkla, doğal olarak doğru yoldan götürülmeyi artık reddederler. İşte bunun için sadece küçük çocuklar beni mutlu ediyordu. Yaşı büyük olanlar, on yaşının üzerindekiler diyelim, yetişkinlerden çok daha nahoşturlar. O yaşta çocuklar bireyselliklerini yitirirler. Onları kademeli olarak başkaları gibi olmaya zorlayan ergenliğe girdikçe, kaçınılmaz olarak katılaştıklarını görebiliyordum. Çok az durumda, bu yeni var olma durumuyla boğuşurken, bir miktar iç mücadele olsa da, neredeyse tamamı teslimiyetle sonuçlanır. Bu bir kez daha Düşüşe tanıklık etmeye benzeyeceğinden, bundan sonra onlarla temasta olmak için hiçbir çaba göstermezdim. Genellikle bu sınıra kadar olan çocuklara ders vermiştim, en çok beşinci sınıfa kadar.

Sonunda beni emekliye ayırdılar. Bana göre çok erkendi. Birçok deneyime sahip, ancak zaman zaman mevcudiyetle-

9 Blake mitolojisinde, Ulro spektral düzene verilen isimdir, duygular âlemi, çılgın Zoa ve "Antik Günler" olarak adlandırılan, yalancı tanrı Urizen tarafından hükmedilir. Ulro yaşayan ölülerin ülkesidir, hayaletli ve spektral olanların âlemi. Temel gerçekler olarak hakkında yanılgıya düşülen, idollerin, hezeyanların ve soyutlamaların ülkesidir. Ulro ülkesi, içinde yaşadığımız dünyadır –Hinduizmin Kali Yuga olarak adlandırdığı mevcut Dünya Çağıdır. Ulro, Adem ve Havva'nın, doğumun, acının ve ölümün ve ayrıca aç gözlülüğün, kötülüğün ve aldanmanın Genesis hikâyesinde –zaman ve uzay tekerleği içinde hapsolmuş İlahi İnsanlık bölümü– içine düştüğü âlemdir. Bu nedenle Kali Yuga, bilgeliğin ve mücadelenin çağı olarak bilinir. Ulro'nun tarihte Gehenna (Musevilik) ve Cehennem (İslam) olarak adlandırılan isimleri vardır. Budizmde Samsara denir. Spektral dünya olarak, "Maya"ya tekabül eder, yani hayali olanın ülkesi. (ç.n.)

rini belli eden Rahatsızlıklarımdan başka sorunu olmayan, iyi bir öğretmen olduğum için bunun nedenini anlamak zordu. Öğretmenliğe devam edebilmek için ilgili sertifikalarımı, referanslarımı ve başvurularımı verdiğim eğitim kuruluna gitmiştim. Ne yazık ki işe yaramamıştı. Kötü bir döneme rastlamıştım –reformlar, sistemin yenilenmesi, programın değişimi ve artan işsizlik.

Sonra başka bir okulda iş aradım, sonra bir diğerinde, yarı zamanlı, dörtte bir zamanlı, saatlik –şayet birini önerseler, işi o an kabul edecektim ama nereye gitsem, önemsiz ve getirisi az bir iş için bile soluğunu ensemde hissettiğim, sabırsızca kuyruğumda dolaşan, daha genç insanlardan bir ordunun durduğunu hissedebiliyordum.

Sadece burada başarılı olmuştum. Şehirden ayrılır ayrılmaz, bu evi satın alıp komşuların mallarına göz kulak olma işine girdiğimde genç bir müdire nefes nefese tepelerden beni görmeye gelmişti. "Öğretmen olduğunuzu biliyorum," demişti –ve ben işimi birtakım izole aktiviteler yerine ruhsal bir eğilim olarak gördüğümden, anında beni kazanacak olan şimdiki zamanı kullanmıştı. Bana, yapmayı sevdiğim gibi okulunda küçük çocuklarla çalışmak üzere, birkaç saat İngilizce öğretmenliği önermişti. Ben de kabul etmiştim; böylece haftada bir, öğrenmeye büyük bir merakla yaklaşan ama çok çabuk ve aniden sıkılan, yedi ve sekiz yaşındakilere İngilizce öğretmeye başladım. Müdire müzik de öğretmemi istiyordu, bizi *Amazing Grace*'i söylerken duymuş olmalıydı, ancak bu benim gücümün ötesinde bir şey olacaktı.

Her Çarşamba köye koşuşturmak benim için oldukça yeterliydi; temiz elbiseler giymek, saçımı fırçalamak ve

birazda makyaj yapmak –göz kapaklarıma yeşil far sürüp yüzümü pudralıyordum. Hepsi bana epey zamana ve sabra mal oluyordu. Beden eğitimi sınıfını da alabilirdim, uzun ve güçlüydüm. Eskiden spor yapardım. Bir yerlerde hâlâ madalyalarım duruyor. Gerçi yaşımdan dolayı beden eğitimi dersi verme şansım hiç yoktu.

Ama kışın oraya gitmemin zor olacağını şimdi kabul ediyorum. Ders günlerinde, hava hâlâ karanlıkken, her zamankinden erken kalkıp sobayı yakıp Samurai'nin üstünden karları temizlemek zorundaydım ve araba evden uzağa, asfalt yolda park edilmişse, ona ulaşmak için karda yürümek zorunda kalırım ki bu pek zevkli bir şey değildir. Kış sabahları çelikten yapılmış gibidir, metalik bir tadı ve keskin kenarları vardır. Ocak'ta bir Çarşamba günü, sabah saat yedide, dünyanın kesinlikle İnsan ve onun konforu, zevki için yapılmadığını görmek mümkündür.

*

Ne yazık ki ne Dyzio ne de arkadaşlarımdan herhangi biri benim Astrolojiye olan tutkumu paylaştığından, onunla hava atmaya çalışmıyorum. Zaten beni bir kaçık olarak kabul ediyorlar. Komutan'da olduğu gibi, birinin doğum tarihini ve yerini bilmem gerektiğinde ağzımdaki baklayı çıkarıveriyorum sadece. Bu amacım doğrultusunda, Yayladan hemen herkesi, kasabanın da yarısını sorguladım. Bana doğum tarihlerini verirken insanlar aslında gerçek isimlerini de ifşa ediyorlar, gökyüzüyle ilgili mühürlerini gösteriyorlar, geçmiş ve geleceklerini açıyorlar. Ancak asla sorma fırsatı bulamayacağım birçok insan da var.

Doğum tarihini elde etmek göreli olarak kolaydır. Bir kimlik kartı veya sadece başka bir doküman yeterlidir, hatta bazen şans eseri internette de çıkar. Dyzio'nun burada detaylandırmayacağım her tür liste ve veri tabanına erişimi var. Ama doğum saati, önemli olan doğumun saatidir. Dokümanlarda bu yazılı değildir, ama bu saat, bir Kişiye ulaşmanın gerçek anahtarıdır. Tam saati belirsiz bir Yıldız Haritası epey değersizdir –NE olduğunu bilsek de NASIL ve NEREDE olduğunu bilemeyiz.

İsteksiz olan Dyzio'ya geçmişte Astrolojinin, sosyo-biyoloji ile aynı olduğunu anlatmaya çalışmıştım. O zaman, en azından biraz daha ilgiliymiş gibi görünmüştü. Bu karşılaştırmada garip bir şey yok. Astrolog, göksel nesnelerin İnsan kişiliği üzerinde bir etkisi olduğuna inanırken, sosyo-biyolog ise bizi etkileyen şeylerin gizemli moleküler nesneler olduğunu düşünür. Aradaki fark ölçektedir. İkisi de etkinin arkasında ne olduğunu veya nasıl aktarıldığını bilmezler. Gerçekten de aynı şeyden bahseder, farklı ölçek kullanırlar. Bazen bu benzerlik ve Astrolojiye hayran olduğum, sosyo-biyolojiye ise hiç saygımın olmadığı gerçeği karşısında şaşkına dönerim.

Doğuştan gelen Yıldız Haritasında doğum tarihi, ölüm tarihini de belirler. Bu açıktır –doğan birisi ölecektir de. Yıldız Haritasında bizi zamana ve ölümün doğasına doğru yönelten birçok yer vardır –birinin onları nasıl belirleyip birleştireceğini bilmesi yeterlidir. Örneğin, Satürn'ün *hyleg* ile olan geçici açılarının ve sekizinci evde neler olup bittiğini incelenmesi gerekir. Ayrıca Işıkların göreli konumlarına göz atılmalıdır.

Bu iş uzman olmayan birisi için oldukça karmaşık ve sıkıcıdır. Ama dikkatli bakıldığında ve değişik durumlar bir araya getirildiğinde, yukarıdaki gezegenlerin konumlarıyla aşağıdaki olayların eş zamanlılığını pırıl pırıl görünür, demiştim Dyzio'ya. Bu beni her zaman canlandırır. Ne var ki heyecanımın kaynağı anlamaktır. Dyzio'nun hissedememesinin nedeni de budur.

Astrolojiyi savunurken ancak genç akıllara çekici gelen, hoşlanmadığım, istatiksel kanıtlar kullanmaya zorlanırım sık sık. Gençler, çok düşünmeden, kutsal bir hevesle istatistiğe inanırlar. Onlara bir şeyin, bir yüzde veya bir olasılık olarak açıklanması yeterlidir ve bunu bir güven işareti olarak algılarlar. Bu nedenle, Gauquelin[10] ve onun "Mars etkisi"ne değinirdim –tuhaf görünen ancak istatistiklerin onayladığı bir olay. Gauquelin'in yaptığı, sporcuların Yıldız Haritalarında, Mars'ın –sağlık, rekabet, vs. gezeni– sporcu olmayanlarınkilere göre belirli bir bölgede daha sık bulunduğunu istatiksel olarak göstermektir. Elbette Dyzio, bu ve rahatsız edici bulduğu tüm diğer kanıtları hafife almıştı. Doğru çıkan tüm tahmin örnekleri dizisini önüne serdiğimde bile. Örneğin, Hitler'le ilgili olarak, Himmler'in mahkeme Astroloğu, Wilhelm Wolf, o gün Hitler için büyük tehlike anlamına gelen, *"eine grosse Gefahr für Hitler am 20.07.44"*ü tahmin etmişti ki bildiğimiz gibi bu, Kurt İni'nde girişilen suikastın tarihiydi. Ve daha sonra, aynı uğursuz Astrolog ruhsuz bir tahminde daha bulunmuştu: *"dass Hitler noch vor dem 7.05.45 eines geheimnissvollen Todes sterben werde"*, Hitler Mayıs'ın yedisinden önce esrarengiz bir şekilde ölecek.

10 Fransız psikolog ve istatistikçi Michel Gauquelin (1928-1991). (ç.n.)

"Müthiş," demişti Dyzio. "Bu nasıl mümkün olur?" Ama sonra hemen hepsini unutmuş, şüpheciliği de yeniden belirmişti.

Onu başka yollar kullanarak aşağıda ve yukarıda olup biten arasındaki mükemmel uyumu göstererek de ikna etmeye çalışmıştım.

"Şuna bak, dikkatli bak, örneğin, –1980 yazı, Jüpiter Terazi burcunda Satürn'le birlikte. Bu güçlü bir bağlaşım. Jüpiter yetkilileri, Satürn İktidarı temsil ediyor. Dahası, Wałęsa'da, Güneş Terazi burcunda. Görüyor musun?"

Dyzio, ikna olmadan kafasını sallamıştı.

"Ya Polis? Gökte Polisi ne temsil ediyor?" diye sormuştu.

"Plüton. Aynı zamanda gizli servisleri ve mafyayı da temsil ediyor."

"Tabii, tabii..." diye tekrarlamıştı, iyi niyetli olduğunu ve elinden gelenin en iyisini yaptığı halde ikna olmadığını görüyordum.

"Bakmaya devam et," demiş ve gezegenlerin konumunu göstermiştim. "1953'de Satürn Akrep burcundaydı –Stalin'in ölümü ve politik çözülme, 1952'den 1956'ya –baskılama, Kore Savaşı, hidrojen bombasının keşfi. 1953 yılı Polonya ekonomisi için en zoruydu. Bak, Satürn Akrep burcunda yükseldiğinde olmuş. İnanılmaz değil mi?"

Dyzio, iskemlesinde huzursuzca kıpırdamıştı.

"Peki, tamam, şuna bak: Neptün Terazi burcunda –kaos, Uranüs yengeç burcunda –insanlar ayaklanıyor, sömürgeciliğin çöküşü. Fransız Devrimi patladığında, Ocak Ayaklanması meydana geldiğinde ve Lenin doğduğunda

Uranüs Aslan burcuna giriyordu. Aslan burcundaki Uranüs her zaman devrimci gücü temsil eder."

Bunu can sıkıcı bulduğunu görebiliyordum.

Hayır, Dyzio'yu Astrolojiye inandırmanın bir yolu yoktu. Zararı yok, ne yapalım.

Yalnızken araştırma Aletlerimi mutfağa yayıyordum ve bu ilginç benzerliklerin izini sürebildiğim için kendimi memnun hissediyordum. Önce Koca Ayak'ın, hemen arkasından da Komutan'ın Yıldız Haritasını çözmüştüm.

Genel anlamda, belirli bir Kişinin kaza geçirmeye olan eğilimi Yükseleni, yöneticisi ve Yükselendeki gezegenlerle gösterilir. Sekizinci evin yöneticisi, doğal bir ölümün göstergesidir. Şayet birinci evdeyse, o Kişinin ölümü kendi hatasından dolayı olacaktır. Belki de örneğin dikkatsiz bir Kişidir. İmleyen üçüncü eve bağlanmışsa, Kişi ölüm nedeninden haberdar olacaktır. Bağlı değilse, zavallı adam nerede ölümcül hata yaptığını anlamayacaktır bile. İkinci evde ölüm refahın ve paranın sonucu olarak meydana gelir. Bu kurulumda, Kişi soygun amacıyla saldırıya uğrayıp öldürülebilir. Üçüncü ev, yol ve ulaşım kazaları için tipiktir. Dördüncüde, ölümün mülk sahipliliği veya aile, özellikle de baba yüzünden olduğunu görürüz. Beşincide çocuklar yüzünden, fazla zevk veya spor yüzünden. Altıncı evde ihtiyatsızlıktan veya aşırı çalışmaktan dolayı kendimize hastalıklar getirmekten. Sekizinci evin yöneticisi, yedinci evdeyse ölüm sebebi eştir, bu bir düello veya sadakatsizlikten kaynaklanan çaresizlik olabilir. Ve benzerleri.

Komutan'ın Yıldız Haritasında sekizinci evde (yaşama karşı tehdit, ölüm evi) Güneş'i buluyoruz, yaşamın kendi-

sini sembolize eden varlık, ancak aynı zamanda bir iktidar pozisyonu. Dörtlükte, Mars'a (şiddet, saldırganlık) göre konumlanmış –çok zor bir açı– on ikinci evde (Cinayet, öldürücü saldırı, suikast) Akrep burcunda (ölüm, adam öldürme, Suç). Akrebin yöneticisi Plüton'dur ve böylece güç Polis ya da hmm, mafya gibi organizasyonlarla ilgili olabilir. Plüton, Aslan burcunda Güneş'le bağlantıdadır. Bana göre bütün bunlar, Komutan'ın çeşitli uğursuz işlere karışan, belirsiz ve gizemli bir adam olduğu anlamına geliyor. Öyle ki zalim ve acımasız olabilen biriydi ve konumundan avantajlar elde etmişti. Polisteki resmî otoritesi gibi içinde gizemli ve kaygı verici bir şeyler olan başka bir yerde de çok gücü olması fazlasıyla olasıydı.

Dahası, Yükselenin yöneticisi Koç burcundayken şiddet (Mars) onun kafasıyla doğrudan ilişkili; ölümün nedeniyse kafa travması. Ayrıca Satürn'ün bir hayvan burcunda – Koç, Boğa, Aslan, Yay veya Oğlak– olmasının vahşi veya saldırgan bir Hayvanın yaşama karşı bir tehdit oluşturduğuna delalet ettiğini unutmamalı.

"Dante'nin *Cehennem*'inde Vergil, astrologların, ceza olarak fena halde bükülmüş boyunları olduğunu söyler," demişti Dyzio konuşmamı sona erdirmek için.

*

"Hadi kardeşim yürü," demiştim Samurai'ye, önce bana hırlamış ama hemen sonra marş basmıştı. Bu bir sadakat biçimi. Uzun zaman birlikte yaşadığınızda ve birbirinize güvendiğinizde, bir tür arkadaşlık gelişiyor. Yaşını başını aldığını biliyorum, her geçen yıl hareket etmek ona daha zor geliyor. Benim gibi. Onu ihmal ettiğimi de biliyorum,

ayrıca bu kış onda hayli iz bıraktı. Tıpkı bana yaptığı gibi. Bu arabada bir Kaza durumunda bana gereken her şey vardı. İp ve kürek, elektrikli testere, benzin bidonu, maden suyu ve kesinlikle şimdiye kadar tamamen nemlenmiş olan bir paket kraker –onları sonbahardan beri taşıyordum. Ayrıca bir fener (acaba nerede ki), ilk yardım çantası, yedek lastik ve portakal renkli buz kutusu bulunuyordu. Gerçi uzak ihtimal de olsa, yolda birisi saldırırsa diye bir kutu da biber gazım vardı.

Kırlardan ve harikulade vahşiliklerden geçerek Yayladan köye sürmüştük. Nazikçe ve çekine çekine, her şey yeşile dönmeye başlamıştı. Genç ısırgan otları, hâlâ zayıf ve minik, uçlarını topraktan çıkarıyorlardı. İki ay içinde gururlu ve tehditkâr bir şekilde kabarık yeşil tohum keseleriyle dimdik duracaklarını hayal etmek güçtü. Yolun yakınında yerin hemen üstünde papatyaların küçük yüzlerini görebiliyordum –onların sessizce yoldan geçen herkesi izlediklerini, amansızca bizi değerlendirdiklerini hissetmeden edemiyordum. Çiçek halkından bir ordu.

Okulun dışına park edince, sınıfımdaki çocuklar hemen arabaya koşmuşlardı –her zaman Samurai'nin ön kapısına yapışmış olan Kurt kafasından etkilenirlerdi. Sonra cıvıltılar içinde, hepsi aynı anda konuşarak ve kazağımın manşetlerini çekiştirerek sınıfa kadar bana refakat etmişlerdi.

"*Good morning*," demiştim.

"*Good morning*," diye cevap vermişlerdi.

Ve günlerden Çarşamba olduğundan, Çarşamba törenlerine başlamıştık. Ne yazık ki sınıfın yarısı yine yoktu –oğ-

lanlar ilk komünyon provalarına katılmak için derslerden muaf tutulmuşlardı. Bu nedenle gelecek hafta bu dersi tekrarlamamız gerekecekti. Sonraki sınıfa doğa kelimeleri öğretmiştim ki bu ortalığı dağıtmak anlamına geliyordu ve temizlikçi kadın tarafından paylanmama neden olmuştu.

"Her zaman arkanızda bir mezbele bırakıyorsunuz. Burası bir okul, kreş değil. Nedir bu pis taşlar ve yosunlar?"

Bu okulda korktuğum tek insan oydu; onun alıngan, cırtlak sesi beni çıldırtıyordu. Dersler beni fiziksel olarak yormuştu. Alışverişe ve postaneye, zorla gittim. Büyük miktarlarda ekmek, patates ve başka sebzeler aldım. Hatta cambozola[11] için kesenin ağzını açtım, belki bir parça peynirle kendimi neşelendiririm diye. Bazen aldığım çeşitli dergi ve gazeteler var, ama onları okumak bana genellikle tanımlanmamış bir suçluluk duygusu veriyor. Sanki yapmadığım, unuttuğum bir şey varmış, görevin gereksinimlerine uygun değilmişim, önemli bir konuda geri kalanın arkasında kalıyormuşum gibi bir duygu. Gazeteler pekâlâ haklı olabilirler. Ama sokaktan geçen insanlara baktığınızda, birçoğunun da aynı soruna sahip olduğunu ve yaşamlarında yapmaları gerekeni yapmadıklarını düşünebilirsiniz.

Baharın ilk cılız işaretleri, geçmişte düşman birliklerinin olduğu gibi, muhtemelen sınırlarının ötesine, parsellenmiş bahçelere ve akarsu vadilerine yerleşmişlerdi ki kasabaya henüz ulaşmamışlardı. Parke taşları, kaygan kaldırımlara serpilen, kıştan kalma kumlarla kaplıydı, ama şimdi Güneş'in altında toz kaldırıyor, dolaptan çıkarılan bahar

11 Bir çeşit peynir. (ç.n)

ayakkabılarını kirletiyordu. Kasabanın çiçek tarhları sefildi. Bahçeler köpek pislikleriyle doluydu. Solgun insanlar, gözlerini kısarak yürüyordu sokaklarda. Sersemlemiş görünüyorlardı. Bazıları yirmi zloti çekip günün yiyecek parasını ödemek için bankomatların önünde sıraya giriyordu. Ötekiler acele ediyorlardı, çünkü saat 13.35'te randevuları vardı; diğerleri de plastik çiçeklerin yerine bahar nergislerini koymak için mezarlığın yolunu tutmuşlardı.

Tüm bu insan hareketliliğiyle derinden etkilenmiş hissediyordum. Bazen böyle duygusal bir ruh hali saldırır bana –Rahatsızlıklarımla ilgili olduğunu düşünüyorum– ve direncim zayıflar. Eğimli pazar meydanında durmuş, geçen insanlarla yavaş yavaş güçlü bir birlik duygusuna kapıldığımı hissetmiştim. Her adam benim erkek kardeşim, her kadın da benim kız kardeşimdi. Birbirimize çok benziyorduk. Kırılgan, geçici ve kolaylıkla yok edilebilir. Bizim için iyi bir şeyi olmayan gökyüzünün altında güvenle ileri geri gidip geliyorduk.

Bahar bizim için sadece, arkasından ölümün güçlü ordularının gelip kent duvarlarını kuşattığı kısa bir araydı. Bir kuşatma altında yaşıyoruz. Bir anın her bir küçük parçasına yakından baktığında, insanın korkudan nefesi kesilir. Bedenlerimizde çözülme merhametsizce ilerler, çok geçmeden hastalanır ve ölürüz. Sevdiklerimiz bizi terk eder, hatıraları kargaşanın içinde erir, geriye hiçbir şey kalmaz. Sadece dolapta birkaç elbise ve fotoğraftaki herhangi biri, çoktan unutulmuş. En değerli anılar dağılır gider. Her şey karanlığa gömülüp kaybolur.

Bankta oturan ve gazete okuyan hamile bir genç kadını görünce, birden bilinçsiz olmanın nasıl bir nimet olduğu

gelmişti aklıma. İnsan nasıl bütün bunları bilir de düşük yapmaz?

Gözlerim yine akmaya başlamıştı, artık gerçekten sıkıntılı ve sorunlu bir hale gelmişti. Yaşları tutamıyordum. Artık Ali buna bir el atsa fena olmayacaktı.

İkinci el kıyafetlerin potansiyel alıcıları için çok özendirici olmayan Müjde'nin dükkânı, pazar meydanının yanında küçük bir sokaktaydı ve otoparktan doğrudan giriliyordu.

Oraya ilk defa geçen sene sonbaharın sonlarında gitmiştim. Donmuştum ve açtım. Nemli Kasım karanlığı şehrin üzerinde asılıydı ve insanlar, parlak ve sıcak olan her şeyin cazibesine kapılıyorlardı.

Girişte temiz ve renkli halılar insanı içeri yönlendiriyor, sonra farklı gölgelerle oyun oynayan, renklerine göre sınıflandırılmış giysilerin üzerinde durduğu askılara sapıyordu, mekân tütsü kokuyordu ve pencerelerin altındaki büyük sanayi tipi radyatörler sayesinde ılıktı, hatta sıcaktı. Burası, duvarda hâlâ görülebilen tabelada gösterildiği gibi, bir zamanlar Engelliler için Terziler Kooperatifine ev sahipliliği yapmıştı. Köşede büyük bir bitki vardı, vitrini hedefleyen bu devasa kestane, uzun süre önce eski sahibinin dairesinde aşırı büyüdüğünden buraya getirilmiş olmalıydı. Her şey bir sosyalist kafenin, kuru temizleyicinin ve maskeli balo kostüm kiralayıcısının bir karışımıydı. Ve bütün bunların ortasında da Müjde vardı.

Ben öyle isimlendiriyordum. Bu kız ismi, daha ilk görüşte direnmeden kendini önermişti. Direnmeden –bu çok

güzel, güçlü bir sözcük, kullandığımızda, gerçekten de daha fazla açıklama yapmaya gerek duymayız.

"Sıcak tutacak bir ceket istiyorum," demiştim utanarak ve kız da bana koyu gözlerinde bir parıltıyla zekice bakmış, cesaretlendirircesine kafasını sallamıştı.

Kısa bir beklemeden sonra devam etmiştim: "Beni sıcak tutacak ve yağmurdan koruyacak. Diğer ceketlerden farklı olmasını istiyorum, ne gri ne de siyah, vestiyerde kolayca yanlışlıkla karıştırılacaklardan olmasın. Kocaman cepleri olsun istiyorum, anahtarlar, Köpekler için ikramlar, cep telefonu, kimlik falan koymak için büyük cepleri olsun –o zaman çanta taşımama gerek kalmaz ve ellerim serbest kalır."

İsteğimi söylerken kendimi onun ellerine bıraktığımı düşünmüştüm.

"Sanırım size uygun bir şeyimiz var," demişti Müjde ve beni uzun, dar bir alanın derinliklerine yönlendirmişti.

En uzak ucunda üzerinde ceketlerin asılı olduğu yuvarlak giysi askısı duruyordu. Düşünmeden uzanıp koyu kırmızı renkli kaz tüyü bir paltoyu çıkarmıştı.

"Buna ne dersiniz?" Parlak pencerelerin geniş camları hoş, saf bir ışıkla parlayan gözlerinde yansımıştı.

Evet, palto mükemmeldi. Çalınmış kürkü geri verilen bir Hayvan gibi hissetmiştim. Cebinde küçük bir deniz kabuğu bulduğumda, bunun önceki sahibinden küçük bir hediye olduğuna karar vermiştim. Bir dilek gibi: "Güle güle giyin."

Dükkândan eldivenler de almıştım, iki çift. Tam bir sepet dolusu şapkayı karıştırmaya başlayacaktım ki içinde yatan geniş siyah Kediyi fark etmiştim. Yanda, eşarpların arasında bir tane daha vardı, benzer ama daha büyük.

Zihnen Kedileri, Şapka ve Eşarp olarak isimlendirmiştim ama sonradan onları birbirinden ayırmakta hep zorlanmıştım. Müjde'nin Siyah Kedileri.

Mançuryalı güzelliğiyle tatlı, küçük tezgâhtar (aynı zamanda yapma kürkten bir şapka takıyordu) bana bir çay yapıp ısınmam için iskemleyi gazlı sobanın yanına çekmişti.

Arkadaşlığımız işte böyle başlamıştı.

Bazı insanlara baktığında, insanın boğazı düğümlenir, heyecandan gözleri yaşarır. Bu insanlar sanki önceki masumiyetimizin güçlü hafızası onlarda duruyormuş, sanki onlar doğanın ucubeleriymiş de Düşüş tarafından tamamen hırpalanmamışlar gibi bir his uyandırırlar. Belki de onlar habercilerdir, köklerinden haberi olmayan kayıp bir prensi bulan uşaklar gibi, hani ona ülkesinde giydiği elbiseyi gösterip eve nasıl döneceğini hatırlatan.

Kız da kendi özel hastalığından mustaripti. Çok nadir ve tuhaf bir hastalık. Saçı yoktu. Kaşları veya kirpikleri de. Hiç olmamıştı –böyle doğmuştu.

Genler veya Astroloji. Ben Astroloji olduğunu düşünüyorum elbette. Ah evet, onun Yıldız Falında doğrulamıştım bunu: Hasarlı Mars Yükselene yakındı, on ikinci evin yanında ve altıncıda Satürn'e zıt (böyle bir Mars aynı zamanda gizli aktivitelere ve belirsiz güdülere neden olur).

Bu nedenle kız kaşlarının yerine ve kirpik gibi görünmesi için göz kapakları üstüne kalemle küçük, güzel çizgiler çekiyordu ki, bu yanılsama mükemmeldi. Hep bir türban, şapka, bazen de peruk takıyordu veya başına bir eşarp sarıyordu. Yazın kollarına hayretle bakakalmıştım, hepimizde olan o küçük, koyu veya açık tüylerden tamamen yoksundu.

Hep merak ederim, neden bası insanlar hoşumuza gider de bazıları gitmez. Ve bu konuda bir Teorim var. Bedenlerimizin içgüdüsel olarak arzuladığı mükemmel bir şekilde uygun bir biçim bulunmakta. Diğerlerinde bu ideale uygun görünen özelliklerini seçiyoruz. Evrimin amacı tamamen estetik –adaptasyonla hiçbir ilgisi yok. Evrim güzellikle, her şekilde en mükemmel biçime ulaşmakla ilgili.

Ancak o kızı gördüğümde, vücut kıllarımızın ne kadar çirkin olduğunu anlamıştım –alnın ortasındaki şu kaşlar, kirpikler, başımızdaki, koltukaltlarındaki ve kasıklarımızdaki kıllar. Ne diye böyle tuhaf şeylerimiz var? Sanırım cennette kıldan yoksun olmalıydık. Çıplak ve düzgün.

Bana Kłodzko dışındaki bir köyde, kalabalık bir ailede doğduğunu anlatmıştı. Babası çok içtiğinden zamanından önce ölmüştü. Annesinin ciddi bir hastalığı varmış. Depresyondan mustaripmiş ve sonunda hastanelik olmuş, ilaçla sakinleştiriliyormuş. Müjde, elinden geldiğince idare etmiş işte. Liseyi iyi dereceyle bitirmiş, ama parası olmadığından yüksekokula gidememiş, üstüne üstlük, kardeşlerine de bakıyormuş. Eğitimi için para kazanmaya karar vermiş, ama iş bulamamış. Sonunda bu *second hand*[12]

12 İkinci el. (İng.) (ç.n.)

mağazalarının sahibi onu işe almış, fakat maaş o kadar düşükmüş ki zar zor idare ediyormuş ve her yıl eğitimi erteliyormuş. Mağazada kimse olmadığında okuyormuş. Kitapları rafın üzerine koyduğundan ve müşterilerine ödünç verdiğinden, hangilerini sevdiğini biliyordum. Kasvetli korku hikâyeleri, üzerinde bir Yarasa resmi olan, buruşuk kapaklı Gotik romanlar. Sapık rahipler, insanları öldüren kopuk eller, selle mezarlıktan sürüklenmiş tabutlar. Açıkça bu tür şeyler okumak, onun bizim dünyaların en kötüsünde yaşamadığımıza olan inancını doğruluyordu ve ona iyimserliği öğretiyordu.

Müjde'nin yaşam öyküsünü duyduğumda, kafamdan şu sözcüklerle başlayan soruları formüle etmeye başlamıştım: "Neden sen de..." Bunu böyle bir durumda birinin –bizim açımızdan– ne yapması gerektiğinin açıklaması izliyordu. Dudaklarım bu münasebetsiz "neden"lerden birini söyleme noktasındaydı ki dilimi ısırmıştım.

İşte renkli dergilerin yaptığı da bu –bir an için onlar gibi olmak isterim: Bize nerede hata yaptığımızı, nereyi karıştırdığımızı, neyi ihmal ettiğimizi söylerler, sonunda bizi kendimize saldırtırlar, aşağılık duygusuyla doldururlar.

Bense tek kelime dahi etmemiştim. Başkalarının yaşam öyküleri bir tartışma konusu değildir. Bunları sonuna kadar dinlersiniz ve aynı şekilde davranırsınız. Sonra ben de Müjde'ye kendi yaşamımı anlatmış ve Küçük Kızlarımı görmesi için evime davet etmiştim.

Ona yardım etme çabasıyla belediyeye gittim, ancak orada Müjde gibi insanlar için bir destek, burs bulamadım. Masanın arkasındaki kadın banka kredisi almamı önermişti.

Eğitim bitirilip çalışmaya başlandığında kredi ödeniyordu. Ayrıca ücretsiz bilgisayar, dikiş ve çiçek düzenleme kursları da var. Ancak ne yazık ki sadece işsizler için. Bunlardan birine gitmesi için de işinden ayrılması gerekecekti.

Tamamlamam için bir yığın formun verildiği Bankaya da uğramıştım. Ama önemli olan tek şey Müjde'nin yüksekokula girmesiydi. Ve biliyordum ki o sonunda amacına ulaşacaktı.

Müjde'nin dükkânında oturmak güzeldir. Kasabadaki en sıcacık yerdir. Çocuklu anneler, emekli kantininde öğlen yemeğine giden yaşlı hanımlar burada buluşur. Otopark güvenliği ve pazar yerinin donmuş satıcı kadınları buraya gelir. Herkese içecek sıcak bir şey verilir. Müjde burada bir kafe işletiyor denilebilir.

O gün sığınağını kapatması için onu bekliyordum, sonra Dyzio'yla Blake satan kitapçıyı ziyaret etmek için Çekya'ya doğru yola koyulacaktık. Müjde bandanaları katlıyordu. Asla çok konuşmazdı, konuştuğunda da bunu sessizce yaptığından, onu dikkatle dinlemek zorunda kalırdınız. Son birkaç müşteri hâlâ giysi askılarının arasında kelepir bir şey bulma ümidiyle dolaşıyordu. Sandalyeye yaslanıp keyifle gözlerimi kapatmıştım.

"Yaylada görülen tilkileri duydunuz mu, sizin yaşadığınız yerin yakınında? Tüylü, beyaz tilkiler."

Donup kaldım. Yaşadığım yerin yakınında? Gözlerimi açtığımda Kanişli Beyefendi karşımda duruyordu.

"Söylentilere göre o komik isimli zengin adam birkaçını çiftliğinden salmış," dedi, kolunda birkaç çift pantolon asılı olarak önümde dururken. Kaniş, yüzünde köpeksi bir gülümsemeyle bana bakıyordu, beni tanıdığı belliydi.

"Muhteva mı?" diye sormuştum.

"İşte o," diye onayladı, arkasından da Müjde'ye dönüp, "Benim için beli seksen santim olan bir pantolon bulabilir misiniz lütfen?" diye sordu ve sonra hemen hikâyesine geri döndü.

"Şu Muhteva'yı bulamıyorlar. Kaçmış. İz bırakmadan kaybolmuş. Samanlıktaki iğne gibi. Muhtemelen sevgilisiyle daha sıcak bir ülkeye kaçmıştır. Zengindi, kolayca saklanabilir. Görünürde bir tür dolandırıcılık işine karışmış."

Nike veya Puma eşofmanları soran ve şimdi de elbise askıları arasında dolaşan kel kafalı genç bir adam cevap vermişti: "Dolandırıcılık değil, mafyaydı," dedi ağzında geveleyerek. "Çiftliğini kılıf olarak kullanıp Rusya'dan yasal olmayan bir şekilde kürk ithal ediyorlardı. Rus mafyasıyla anlaşamayınca korkup kaçtı."

Bu konu beni huzursuz etmişti. Artık korkmaya başlıyordum.

"Kanişiniz Erkek mi, Dişi mi?" diye nazikçe sordum yaşlı beyefendiye, konuyu çaresizce bir girişimle daha az uğursuz tarafa çekmek için.

"Maksik'im mi? Erkek elbette. Hâlâ bir bekâr," demişti gülerek. Ama yerel dedikodudan daha çok etkilendiği belliydi ki kel kafaya dönüp devam etmişti:

"Çok zengindi. Kłodzko dışında, ana yolun üstünde bir oteli vardı. Bir pastane, bir tilki çiftliği, bir mezbaha ve et işleme fabrikası. Bir hara. Ama ne varsa hepsi karısının üstüneydi!"

"İşte sizin için seksenlik," dedim, eline oldukça güzel bir gri pantolonu tutuşturarak.

Elindekini dikkatle inceledikten sonra yıkama etiketini okumak için gözlüklerini takmıştı.

"Ah evet, bunu beğendim, alacağım. Biliyor musunuz, böyle şık, hoş ve iyi oturan şeyleri severim. İnsanın bedenini ortaya çıkarıyor."

"Gördünüz mü bakın, insanlar ne kadar farklı olabiliyor. Ben her şeyi büyük alırım. Bana özgürlük veriyor," dedim.

Dyzio bazı iyi haberler almıştı. Yerel *Kłodzko* gazetesi, Blake Şiirlerinin çevirilerini şiir köşelerinde yayımlamayı önermişti. O da hemen heyecanlanmış ve korkmuştu. Sınıra doğru, boş otoyol boyunca yol almıştık.

"Öncelikle, Mektuplarını çevirmek isterim, ancak ondan sonra şiire dönerim. Ama şiiri istiyorlarsa... Tanrım, onlara ne verebilirim? Onlara ilk olarak ne vereceğiz?"

Doğruyu söylemek gerekirse, artık Blake üzerinde yoğunlaşamıyordum. Sınırda yıkık dökük binaları geçip Çekya'ya girdiğimizi gördüm. Burada yol daha iyi olduğundan, Dyzio'nun arabası takırdamayı kesmişti.

Müjde arka koltuktan sordu, "Dyzio, tilkiler hakkında söylenenler doğru mudur? Çiftlikten kaçıp ormanda dolaştıkları?"

Dyzio bunu doğruladı.

"Birkaç gün önce oldu. Önce Polis, ortadan kaybolmadan önce tüm hayvanları birine sattığını düşünmüştü. Ancak sanki onları bırakmış gibi görünüyor. Garip değil mi?"

"Onu arıyorlar mı?" diye sordum.

Dyzio, kimsenin onu kayıp olarak rapor etmediğinden, aramaya gerek olmadığını söyledi. Ne karısı ne de çocukları başvurmuştu. Belki de kendine bir tatil vermişti. Karısı bunun ilk defa olmadığını belirtmişti. Bir keresinde bir hafta boyunca ortadan kaybolduğunda, Dominik Cumhuriyeti'nden aramıştı. Bankalar peşinde olduğundan korkmaya gerek yoktu.

Dyzio, "İnsan, bankalarla ters düşene kadar yaşamında istediğini yapmakta hürdür," diyerek sıkıcı bir kesinlikle vaazını vermişti. Sanırım polis için çok iyi bir sözcü olurdu.

Polisin Komutanın pantolon kemerinin altındaki paranın kaynağını da bulmaya çalıştığını söylemişti. Bu bir rüşvetti. Şimdiye dek, onun Muhteva'yla yaptıkları bir görüşmeden döndüğünden emindiler. Ortada olan şeyleri Polisin bulması uzun zaman alıyor.

"Başka bir şey daha var," dedi sonunda, "Komutanı öldürmekte kullanılan aletin üzerinde hayvan kanı izleri vardı."

Tam kapanacakken, son anda kitapçıya yetiştik. Gümüş saçlı Honza, sipariş ettiği iki kitabı eline tutuşturduğunda, Dyzio'nun yanaklarının kızardığını gördüm. Neşe içinde bir pırıltıyla bana ve Müjde'ye bakmış, sonra Honza'ya sarılacakmış gibi kollarını kaldırmıştı. Bunlar düzgünce

notlandırılmış 1970'lerden kalma eski baskılardı. Kolay kolay ulaşılamayan kitaplardan. Mutluluk içinde eve dönmüştük ve kimse o uğursuz olaylardan tekrar bahsetmemişti.

Dyzio bana *Seçilmiş Mektuplar*'ı ödünç vermişti; eve gider gitmez, sobayı yaktıktan sonra, kendime sert bir çay yapıp okumaya başladım.

Bir pasaj bana özellikle ilginç geldiğinden, onu hemencecik kendim için bir kesekâğıdının üstüne çeviriverdim.

"Organizmamın iyi durumda olduğuna inanıyorum," yazmıştı Blake, "ancak benden başka kimsenin bilemeyeceği birçok Özelliği var. Gençken, birçok yeri, beni hasta ederdi, bazen bir günü, bazen iki veya üç günü, tamamen aynı Rahatsızlıkla, Mide ağrısıyla geçirirdim. Sir Francis Bacon, bunun Dağlık Yerlerdeki Disiplin eksikliğinden ileri geldiğini söylerdi. Sir Francis Bacon bir Yalancı. Hiçbir disiplin bir İnsanı başkasına dönüştürmez, en küçük parçasını bile, böyle bir disipline ben Haddini Aşma ve Akılsızlık derim."

Bunu büyüleyici bulmuştum. Okudum, durmadan okumaktan kendimi alamıyordum. Ve belki de bu sadece Yazarın dilediğiydi –okuduğum her şey rüyalarımı istila etmişti– ve bütün Gece sanrılar girmişti rüyama.

9. Küçüktekİ Büyük

Bir Tarla kuşu kanadından yaralı
Susturur Kerubların[13] *şarkısını.*

İlkbahar Mayıs'ta başlar ve farkında olmadan, tarih öncesi donanımını ve aynı derecede antika dişçi koltuğunu dışarı çıkaran Dişçi tarafından ilan edilirdi. Birkaç bez darbesiyle tozunu alırdı, bir, iki, üç hop, artık örümcek ağlarından ve samanlardan arınmış olurdu –alet edevatın hepsi kışı ahırda geçirirdi ve ancak zaman zaman acil bir gereksinim ortaya çıktığında dışarıya çıkarılırdı. Dişçi kışın çalışmazdı: Kışın burada bir şey yapmak imkânsızdır, insanlar sağlıklarıyla ilgilenmezler, ayrıca hava karanlıktır, görüş azalır. Dişçi, orman işçilerinin ve bütün günü köydeki köprünün üzerinde durarak geçirdiklerinden yörede Köprü Birliği olarak bilinen bıyıklı adamlardan oluşan hastalarının ağızlarına bakarken doğrudan parlayan Mayıs ve Haziran aydınlığına gereksinim duyar.

Bir keresinde Nisan çamuru kuruduğunda, turlarımı gerçekleştirme bahanesiyle giderek civarda daha cesurca girişimlerde bulunmaya başlamıştım. Yılın bu zamanında, maden ocağının yanında, Dişçi'nin yaşadığı küçük bir köy

13 Tanrı'ya en yakın melekler. (ç.n.)

olan Achthozja'ya geldiğime çok memnundum. Ve her yıl olduğu gibi, şaşırtıcı bir manzaraya rastgelmiştim –mavi bir gökyüzü altındaki parlak yeşil çimenlerin üstünde duran külüstür, beyaz dişçi koltuğunda, Güneş'e doğru sonuna kadar açılmış ağzıyla yarı yatar durumda bir adam vardı. Dişçi elinde matkabıyla onun üzerine eğilmişti. Bu sırada ayağı monoton bir şekilde hareket ediyor, istikrarlı bir şekilde matkabın pedalına basıyordu. Birkaç metre ileride, iki veya üç adam biralarını çerken kendinden geçmiş bir şekilde ve sessizlik içinde bu manzarayı seyrediyorlardı.

Dişçi'nin temel görevi ağrıyan dişleri çekmekti bazen de nadiren tedavi etmekti. Aynı zamanda takma dişler de yapardı. Varlığından haberdar olmadan önce, burada, bu bölgede ne tür bir ırkın yaşadığını sıklıkla düşünürdüm. Bölge insanlarının çoğu, sanki aynı genlere veya Yıldız Haritaları aynı düzenle sahipmiş, hepsi de bir ailedenmiş gibi, kendilerine has dişlere sahiplerdi. Özellikle de yaşlı olanlar: Dişleri uzun, dar ve hafif mor gölgeli. Garip dişler. Yaylanın altında derinlerde herkesin bildiği gibi çeşitli Anormallikler üzerinde etkili olan uranyum damarları olduğunu duyduğumdan, ben de alternatif bir Hipotez geliştirmiştim.

Artık bunların Dişçi'nin takma dişleri olduğunu biliyordum, onun alametifarikası, markası. Her sanatçı gibi benzersiz.

Bana göre, yaptıkları yasal olsaydı Kłodzko Vadisi'ne turistleri çekebilirdi. Ne yazık ki yıllar önce alkol bağımlılığı yüzünden meslekten men edilmişti. Ayrıca iyi görememe yüzünden bir diş hekiminin profesyonel lisansını almamaları garip. Bu Rahatsızlık hasta için çok daha tehlikeli

olabilir. Dişçi çözüm olarak camlarından biri yerine bantla tutturulmuş kalın camlı bir gözlük takmıştı.

O gün, bir adamın dişini oyuyordu. Acı içinde kıvranan ve Dişçi'nin hastalarını uyuşturmakta kullandığı alkolle hafifçe hissizleşmiş hastanın yüzünün ayrıntılarını hatırlamak zordu. Matkabın ürkütücü sesi beynimi deliyor, kötü çocukluk anılarını karıştırıyordu.

"Nasıl gidiyor?" dedim selam verirken.

"İdare eder," demişti Dişçi bana eski bir özdeyişi, 'Doktor, kendini iyileştirir'i hatırlatan bir gülümsemeyle birlikte. "Uzun zamandır burada yoktunuz. Sanırım son defa karşılaştığımızda siz şeyinizi arıyordunuz..."

"Evet, evet," diye kesmiştim sözünü. Bu kış uzağa yürümek imkânsızdı. Kardan çıkabildiğimde karanlık oluyordu.

Dişçi delmeye devam etmişti, ben de diğer izleyenlerin arasında durup öylece bir insan ağzında matkabın çalışmasına bakmıştım.

"Beyaz tilkileri gördünüz mü?" diye sormuştu adamlardan biri bana. Güzel bir yüzü vardı. Yaşamı başka şekilde olsaydı, bir film yıldızı olacağına emindim. Ama şimdi yakışıklılığı, oluk oluk çizgilerden ve kırışıklıklardan oluşan bir ağın altında kayboluyordu.

"Kaçmadan önce Muhteva'nın onları saldığı söyleniyor," dedi ikinci bir adam.

"Belki de vicdan azabı çekiyordur. Belki de Tilkiler onu yemiştir," dedim.

Dişçi bana merakla baktı. Başını sallayıp matkabı adamın dişine bastırdı. Zavallı adam bir anda sandalyeden sıçradı.

"Dişi oymadan doldurmak mümkün değil mi?" diye sordum.

Ne var ki kimse hastayla özellikle ilgilenmiş görünmüyordu.

"Önce Koca Ayak, sonra Komutan, şimdi de Muhteva..." diye iç çekmişti Güzel Adam. "İnsan evden çıkmaya korkuyor. Karıma karanlıktan sonra dışarıdaki işlerle ilgilenmesini söylüyorum."

"Akıllıca bir çözüm bulmuşsunuz," dedim ve sonra ekledim: "Hayvanlar avlandıkları için onlardan intikam alıyorlar."

"Yok canım... Koca Ayak avlanmazdı," dedi Güzel Adam kuşkuyla.

"Ama o avcılara yardım ederdi" dedi başka biri. "Bayan Duszjeko haklı. Buralardaki en büyük kaçak avcı oydu, değil mi?"

Dişçi küçük bir tabağa biraz macun sürdükten sonra onu bir spatulayla oyulmuş dişe yerleştirdi.

"Evet, mümkün," diye mırıldandı kendi kendine. "Gerçekten mümkün, biraz adalet olmalı, değil mi? Evet, evet. Hayvanlar..."

Hasta acıklı bir şekilde inlemişti.

"İlahi yargıya inanır mısınız?" diye Dişçi birden sormuştu bana hastanın üstünde öylece dururken. Sesinde kışkırtıcı bir tını vardı.

Adamlar sanki uygunsuz bir şey duymuş gibi kıs kıs gülmüşlerdi. Bu konuda düşünmeliydim.

"Çünkü ben inanıyorum," demişti bir cevap beklemeden. Hastanın omuzuna dostça bir şaplak attıktan sonra, adam mutlu mesut iskemleden kalktı. "Sonraki!" İzleyiciler grubundan biri ileri çıkıp gönülsüzce iskemleye oturdu.

"Neyin var?" diye sordu Dişçi.

Cevap olarak adam ağzını açtı, Dişçi de şöyle bir baktı. Geri çekilip, "Hay içine..." demişti ki bu hastanın diş durumunun mümkün olan en kısa değerlendirmesi olmalıydı. Bir süre parmaklarıyla adamın dişlerinin ne kadar sağlam olduklarını kontrol etmek için dürttü ve sonra da arkasındaki votka şişesine uzandı.

"Hadi, iç bakalım. Çekeceğiz."

Adam anlaşılmayan bir şeyler mırıldanmış, bu tatsız kararla tümüyle cesaretini kaybetmişti. Dişçi tarafından uzatılan doluya yakın bir su bardağı votkayı kabul etti ve tek dikişte devirdi. Bu kadar anesteziden sonra herhangi bir acı duymayacağına emindim.

Alkolün etkisini göstermesini beklerken, adamlar heyecanla, söylentilere göre yeniden açılacak maden ocağı hakkında konuşmaya başlamışlardı. Her geçen yıl Yaylayı yutacaktı, ta ki her şeyi yok edene kadar. Buradan gitmek zorunda kalacaktık. Gerçekten yeniden açarlarsa, Dişçi'nin küçük köyü ilk yeri değiştirilen olacaktı.

"Hayır, ben ilahi yargıya inanmıyorum," dedim. "Bir protesto komitesi oluşturun. Bir gösteri organize edin," diye öneride bulundum sonra.

"*Après nous le déluge,*"[14] dedi Dişçi, parmaklarını neredeyse baygın hastanın ağzına sokarken. Sonra kolayca, çaba harcamadan kararmış dişi çıkardı. Bayılacak gibi hissetmeme neden olmuştu bunlar.

"Hepsinin intikamını almalıydılar," dedi Dişçi. "Hayvanların bunların ta ... lazım."

"Öyle ya, hepsinin ta ... lazım," diyerek onun izinden gittim, adamlar bana şaşkınlık ve saygıyla bakmışlardı.

Eve dolambaçlı bir yoldan gittim, vakit neredeyse öğleden sonra olmuştu. Tam bu sırada ormanın kenarındayken beyaz Tilkileri gördüm, ikisini de. Arka arkaya, yavaş yürüyorlardı, Yeşil çayır üstündeki beyazlıkları sanki başka bir dünyadan gibiydi. Hayvanlar Âleminin buraya keşif yapmaya gelen diplomatik görevlileri gibi görünüyorlardı.

Mayıs'ın başında hindibalar çiçeklenmişti. Güzel geçen yıllarda, kıştan sonra ev sahipleri ilk defa evlerine döndüklerinde, uzun hafta sonunda çiçek açmış olurlardı. Daha kötü geçen yıllarda ise, Zafer Günü'ne kadar kırları sarı lekelerle kaplamazlardı. Her yıl Dyzio ve ben bu mucizelerin mucizesine hayran kalırdık.

Ne yazık ki Dyzio için bu zor zamanların alametiydi, iki hafta sonra, çeşitli alerjileri onu vururdu –yaşlar gözlerinden akar, öksürür ve tıkanırdı. Kasaba biraz daha dayanılır olurdu, ama Cumaları beni görmeye geldiğinde, görünmez alerjenlerin Dyzio'nun burnuna girmesini önlemek için tüm kapıları ve pencereleri kapatmak zorundaydım.

14 Benden sonra tufan. (Fr.) (ç.n.)

Haziran'da, otlar çiçeklendiğinde, çeviri seanslarımızı kasabadaki evine taşırdık.

Uzun, yorucu, verimsiz kıştan sonra Güneş'in de üstümde fevkalade kötü bir etkisi oluyordu. Sabahları uyuyamıyordum, şafak sökerken kalkıyordum ve sürekli huzursuz hissediyordum. Bütün kış, Yaylada sonsuza dek esen rüzgâra karşı korumak durumundaydım, ancak şimdi, içeri girip küf kokulu endişelerimi ve tüm Rahatsızlıklarımı götürsün diye pencereleri ve kapıları sonuna kadar açıyordum.

Her şey çatırdıyor, otların, toprak tabakasının altında, şişmiş devasa yeraltı sinirlerinin her an patlayacakmış gibi ateşli titreşimini hissediyorum. Bunun altında güçlü, düşüncesiz bir iradenin yattığı izleniminden kurtulmak zordu, hani Garip'in havuzunda, Kurbağaları sürekli birbirinin üstüne çıkartan o iğrenç güç gibi.

Güneş ufka yaklaşır yaklaşmaz, bir Yarasa ailesi ortaya çıkardı. Sessizce, yumuşakça uçarlardı, her zaman uçuşlarının akıcı olduğunu düşünürdüm. Bir keresinde evlerin etrafında sırayla uçarlarken on iki tanesini saymıştım. Yarasaların dünyayı nasıl gördüklerini bilmeyi çok isterdim, hiç olmazsa bir kez olsun onlardan biri olup Yaylanın üstünde uçabilmeyi. Onların duygularının algıladığı şekilde, aşağıya nasıl bakarız? Gölgeler gibi mi? Titreme demetleri, gürültü kaynakları gibi mi?

Akşama doğru dışarıda oturup ortaya çıkmalarını, sırayla her birimizi ziyaret ederken Profesörlerin evinin üstünden teker teker uçmalarını beklerdim. Selamlamak için onlara nazikçe el sallardım. Gerçek şu ki, onlarla ortak çok şeyim var –ters duran diğer kürelerdeki dünyayı da görmüştüm.

Ben de Akşam karanlığını tercih ederdim. Gün ışığında yaşamaya uygun değildim.

Derim acımasız, haşin ışınlara kötü bir şekilde tepki veriyordu; henüz yapraklar ve kabarık bulutlar tarafından sertleştirilmemişti. Kızarmış ve tahriş olmuştu. Her yıl olduğu gibi yazın ilk günlerinde, küçük kaşınan kabartılar ortaya çıkmaya başlamıştı. Onları ekşi sütle ve Dyzio'nun yanık merhemiyle tedavi ettim. Rüzgâr uçurmasın diye çenemin altından kurdelelerle bağladığım geçen yıldan kalan geniş kenarlı şapkalarımı dolaptan çıkarmak zorunda kaldım.

Bir Çarşamba günü, bu şapkalardan biriyle okuldan eve gelirken dolambaçlı yolu seçmiştim, zira... Aslında niye o yolu seçtiğimi ben de bilmiyorum. Ziyaret etmek istemediğimiz yerler vardır, ancak bir şey bizi onlara doğru çeker. Muhtemelen bu şey Korkudur. Belki de bu yüzden, Müjde gibi ben de korku hikâyelerini seviyorum.

Garip bir tesadüfle, o Çarşamba kendimi Tilki çiftliğinin yakınında bulmuştum. Kavşakta birden her zamanki yolumun tam aksi yönüne döndüğümde Samurai'mi eve doğru sürüyordum. Kısa bir süre sonra asfaltın bittiği noktada, yürümek için dışarı çıkmış herhangi birini ürkütebilecek berbat leş kokusunu duyabiliyordum. Çiftlik iki hafta önce kapatılmış olsa da kötü koku hâlâ duruyordu.

Samurai de kokuyu almış gibi davranıyordu –durmuştu. Kokunun saldırısına uğramış bir şekilde arabada otururken yüz metre ileride, yüksek bir tel çitle çevrilmiş birkaç yapı gördüm –birbiri arkasına sıralanmış barakalar. Çitin üstü boyunca üçlü sargılı dikenli tel vardı. Güneş

göz kamaştıracak kadar parlaktı. Her bir yapraktan keskin gölgeler düşüyor, her dal bir şişi andırıyordu. Etrafta çıt çıkmıyordu. Bu barikatın arkasından, geçmişte olanların yansımalarını duyacağım korkutucu seslerin beklentisiyle kulağım kirişteydi. Ancak içeride, bir insanın ya da hayvanın yaşamadığı kolayca anlaşılıyordu. Yaz boyunca çiftliği dulavrat ve ısırgan otları kaplayacaktı. Bir veya iki yıl içinde, yeşilliğin içinde ortadan kaybolacak, en fazla bir korku evine dönüşecekti. Burada bir müze kurabileceği geçti aklımdan. Uyarı olarak.

Kısa bir süre sonra arabayı çalıştırıp ana yola çıkmıştım.

Ah evet, ortadan kaybolan sahibinin neye benzediğini biliyorum. Buraya taşınmamın üzerinden çok zaman geçmemişti ki onunla küçük köprümüzde karşılaşmıştık. Tuhaf bir karşılaşmaydı. O zaman daha kim olduğunu bilmiyordum.

O öğleden sonra, Samurai'mle kasabadaki alışverişten eve dönüyorduk. Deremizin üstündeki köprünün ilerisinde bir arazi arabası görmüştüm; kemiklerini uzatmak istercesine kıyıya kadar yaklaşmıştı, tüm kapıları açıktı. Yavaşlamıştım. Ben, doğanın kucağında yürümek yerine, savaşları düşünerek yapılan bu yüksek, güçlü arabaları sevmiyorum. Geniş tekerlekler toprak yollarda izleri bozup patikalara hasar veriyor. Güçlü motorları çok gürültü ve egzoz dumanı çıkarıyor. Sahiplerinin bir eksikliği olduğuna ve bu eksikliklerini büyük arabalarla telafi ettiklerine eminim. Her yıl bu arabalarla yapılan rallileri, muhtar nezdinde protesto ediyorum ve bir dilekçe veriyorum. Formalite icabı, muhtarın benim yorumlarımı zamanı gelince dikkate alacağını söyleyen bir cevap alıyorum ve

sonra tık yok. Ama şimdi bunlardan birisi buraya, vadi yolunda hemen derenin kenarına ve neredeyse bizim kapıların önüne park edilmişti işte. Yavaş yavaş ilerleyerek bu davetsiz misafiri incelemiştim.

Ön koltukta, güzel bir genç kadın oturuyor sigara içiyordu. Omuzlarına kadar peroksit sarısı saçları ve dikkatle uygulanmış makyajı vardı ki dudaklarının ana hatlarını koyu bir kalemle belirginleştirmesi göze çarpan bir özelliğiydi. Izgaradan henüz alınmış gibi yanık görünüyordu. Ayak tırnakları kırmızı ojeliydi. Bacaklarını arabadan dışarı sallandırırken ayaklarından birinden bir sandalet kayıp çimlerin üstüne düşmüştü. Durup camdan dışarı uzanmıştım.

"Yardım lazım mı?" diye sormuştum dostane bir şekilde.

Hayır demek için başını sallamış, sonra da gözlerini gökyüzüne kaldırarak, başparmağıyla arkasında bir yeri işaret etmişti. Aynı anda bilerek gülmüştü. Davranışını anlamasam da, çok hoş görünüyordu. Böylece arabadan çıkmıştım. Sözcükler yerine bir jestle cevap vermesi beni sessizce hareket etmeye yöneltmiş, ben de ona neredeyse parmak uçlarımda yaklaşmıştım. Sorgular gibi kaşlarımı kaldırmıştım. Bu gizem havasını sevmiştim.

"Bir şey yok, bir şey yok," demişti fısıltıyla. "...Kocamı bekliyorum."

Kocasını? Burada? Şans eseri içinde yer aldığım durumu anlayamamıştım. Etrafa şüpheyle bakınca onu görmüştüm. Çalıların içinden çıkıyordu. Garip ve komik görünüyordu. Yeşil ve kahverengi kamuflajlı, üniforma gibi bir şey giymişti. Üstüne, baştan aşağı çam dalları yapışmıştı.

Başlığı üniformayla aynı kumaştandı. Beyaz, düzgün kesilmiş bıyığı, yüzüne sürülmüş siyah boyayla bir zıtlık oluşturuyordu. Gözlerini göremiyordum –gözlükçülerin göz bozukluklarını test etmek için kullandıklarına biraz benzeyen, çok sayıda vidası ve eklemi olan, farklı bir optik aygıtın arkasına gizlenmişlerdi. Oysaki geniş göğsü ve kocaman göbeği sefer tasları, haritalar, pusula takımları ve mermi kemeriyle süslenmişti. *Yıldız Savaşları*'ndan çıkmış bir silahı andıran, dürbünlü bir tüfek vardı elinde.

"Kutsal Annemiz..." Elimde olmadan nefesim kesilmişti.

Birkaç saniye herhangi bir insan sesi çıkaramamıştım. Kadın bir fiskeyle sigarasını yola savurup ironik bir tonda: "Ve işte burada," diyene kadar, korkuyla ve şaşkınlıkla bu yaratığa bakmıştım.

Adam bize doğru gelip başlığını çıkarmıştı.

Sanırım daha önce hiç bu kadar Saturyen görünümlü bir insan görmemiştim. Ortalama yapıda, geniş alınlı ve kalın kaşlıydı. Hafifçe kambur duruyor ve ayakları içe basıyordu. Sefahate yatkın olduğunu ve yaşamı boyunca tek bir şeyin –neye mal olursa olsun kendi arzularının istikrarlı bir şekilde tatmin edilmesinin– onu yönlendirdiğini düşünmeden edememiştim. Bu yörenin en zengin adamıydı.

Karısından başka biri tarafından görülmekten memnun olduğunu hissetmiştim. Kendisiyle gurur duyuyordu. Beni el sallayarak karşılasa da hemen varlığımı göz ardı etmişti. Başlığını ve tuhaf gözlüklerini tekrar takıp sınır yönüne bakmıştı. Birden her şeyi anlamış ve Bir Öfke patlaması hissetmiştim içimde.

"Hadi gidelim," demişti karısı, bir çocuğa seslenir gibi sabırsızdı. Belki de benden yayılan Öfke titreşimlerini hissedebiliyordu.

Bir süre duymamış gibi davranmış, ancak sonra arabaya gitmiş, başından tüm takımı çıkarıp tüfeği de bir kenara koymuştu.

"Burada ne yapıyorsunuz?" diye sormuştum aklıma başka bir şey gelmediğinden.

"Ya siz?" demişti, bana bakmadan.

Karısı sandaletini giyip sürücü koltuğuna yerleşmişti.

"Burada yaşıyorum," diye cevap vermiştim soğuk bir şekilde.

"Ah, siz şu iki köpekli hanımefendisiniz... Daha önce de size onları eve yakın tutmanızı söylemiştik."

"Özel mülkiyetteydiler..." diye başlamıştım ama sözümü kesmişti. Gözlerinin akı, kararmış yüzünde kaygı verici bir şekilde parlamıştı.

"Bizim için özel mülkiyet diye bir şey yoktur hanımefendi."

İki yıl önceydi, hâlâ bir şeyleri yapmayı kolay bulduğum zamanlardı. Muhteva'yla karşılaştığımı unutmuştum. Ne önemi vardı ki? Ancak sonra, hızla hareket eden gezegen birden görünmez bir noktayı geçmiş ve bir değişim meydana gelmişti, bizim burada, aşağıda farkında olmadığımız türden. Belki de küçük işaretler bu tür bir kozmik olayı gösterirler, ama onlara da dikkat etmeyiz –biri patika-

da yerdeki dallara basmıştır, biri zamanında çıkarmayı unuttuğu için dolapta bir şişe bira çatlamıştır veya iki kırmızı meyve yaban gülü çalısından yere düşmüştür. Bütün bunları anlamak mümkün mü?

Büyük şeylerin en küçüğün içinde olduğu çok açıktır. Bu konuda şüphe olamaz. Hemen şu anda, ben yazarken, masanın üstünde gezegenlere ait bir kurulum var, hatta tüm Kozmos denebilir: Bir termometre, bir bozuk para, bir alüminyum kaşık ve bir porselen kupa. Bir anahtar, bir cep telefonu, bir parça kâğıt ve kalem. Ve atomları yaşamın kökenini, dünyaya başlangıcını veren kozmik Felaketi barındıran, gri saçlarımdan bir tel.

10. Yassı Kın Kanatlı Böcek

Güvenin ya da Kelebeğin kıyma canına,
Çünkü Kıyamet yakında.

Haziran başlarında evler dolmaya başlardı, en azından hafta sonlarında, ama ben hâlâ görevlerimi oldukça ciddiye alırdım. Örneğin, hiç olmazsa günde bir defa, tepeye çıkıp dürbünle her zamanki gözlemimi yapardım. Önce evleri izlerdim elbette. Bir anlamda, evler ve İnsanlar, örnek alınacak bir birliktelik yaşayan yaratıklardır. Simbiyontların[15] döndüklerini şimdi açıkça gördüğümden, kalbim neşeyle kabarmıştı. Geliş gidişleriyle, bedenlerinin sıcaklığıyla, düşünceleriyle boş mekânları doldurmuşlardı. Narin elleri, kışın bıraktığı tüm küçük kesikleri ve yaraları onarıyor, nemli duvarları kurutuyor, pencereleri yıkıyor ve muslukları onarıyordu. Şimdi evler rahatsız edilmediklerinde malzemenin içine gömüldüğü o derin uykudan uyandırılmış gibi görünüyorlardı. Plastik masalar ve iskemleler şimdiden ön bahçelere taşınmış, ahşap panjurlar açılmış ve sonunda Güneş içeri girebilmişti. Hafta sonları, bacalardan duman yükseliyordu. Profesör ve karısı, hep bir arkadaş grubuyla, daha sık görünüyorlardı. Yol boyunca yürürlerdi –asla tarla sınırlarına doğru

15 Ortak yaşama durumunda bulunan (canlı). (ç.n.)

bir girişimde bulunmuyorlardı. Her gün yemek sonrası derin bir sohbet içinde yapılan yürüyüşle şapele gidip geri geliyorlardı. Arada sırada, rüzgâr onların yönünde estiğinde, garip sözcükler bana ulaşıyordu: Canaletto,[16] ışık-gölge, tenebrism.[17]

Artık her Cuma, Kuyucular da görünmeye başlarlardı. Hep birlikte, dükkândan aldıkları diğerlerini dikmek için, şimdiye kadar evlerinin etrafında büyüyen bitkileri koparmaya koyulurlardı. Hangi mantığın onları yönettiğini söylemek zordu. Neden mürver ağacını sevmezlerdi de onun yerine morsalkımı tercih ederlerdi. Bir keresinde onların yüksek çitlerinin üstünden bakabilmek için parmak uçlarımda dikilip morsalkımın buradaki Şubat soğuklarına dayanamayacağını söylediğimde sadece gülümsemiş, başlarını sallamış ve işlerini yapmaya devam etmişlerdi. Güzel bir yaban gülünü kesip bir kekik kümesini parçalamışlardı. Evin önünde tuhaf bir tümsek yapmak için taşlar getirmişler ve kozalaklı ağaçlar dikmişlerdi, söyledikleri üzere: Süslü sedir, sürüngen çam, cüce selvi ve köknar. Bana göre tamamen anlamsızdı.

Küllü Hanım artık daha uzun süreli kalışlar için geliyordu; onu tarlaların sınırlarında yavaş yavaş, bir direk kadar dik yürürken görüyordum. Bir akşam anahtarlar ve onarım faturalarıyla evine gitmiştim. Bana bitki çayı ikram etmişti.

---

16 Yaygın olarak Canaletto olarak bilinen Giovanni Antonio Canal (1697-1768) Venedik, Roma ve Londra'dan şehir manzaraları çizen İtalyan ressam. Ayrıca hayali görüşleri de çizmiştir, ancak eserler ile gerçekler arasındaki eserlerindeki ayrım hiçbir zaman net değildir. (ç.n.)

17 Zaman zaman dramatik aydınlatma olarak da adlandırılan tenebrism, aydınlık ve karanlığın şiddetli karşıtlıklarının olduğu ve karanlığın görüntünün baskın bir özelliği haline geldiği, bir resim tarzıdır. (ç.n.)

Nezaketen içmiştim. Hesapları bitirdiğimizde bir soru sormaya cüret ettim.

"Şayet anılarımı yazmak isteseydim, nasıl yapardım?" demiştim, biraz şaşkınca.

"Masaya oturup kendinizi yazmaya zorlamalısınız. Kendiliğinden gelir. Kendinize sansür uygulamayın. Aklınıza gelen her şeyi yazın."

Garip bir tavsiye. "Her şeyi" yazmak istemezdim. Sadece iyi ve olumlu bulduğum şeyleri yazmak isterdim. Başka şeyler de söyleyeceğini düşünmüştüm, ama söylememişti. Kendimi hayal kırıklığına uğramış hissetmiştim.

"Hayal kırıklığı, ha?" diye sormuştu, sanki düşüncelerimi okuyabiliyormuş gibi.

"Evet."

"İnsan konuşamadığında yazmalı," demişti. "Çok işe yarar," diye eklemiş ve sessizleşmişti. Rüzgâr artmıştı, şimdi dışarıda ağaçların işitilemeyen müziğin ritminde, bir amfi konserindeki seyirciler gibi sürekli sallandığını görebiliyorduk. Yukarıda cereyan gürültüyle bir kapıyı kapatmıştı. Sanki biri ateş etmiş gibi Küllü Hanım ürpermişti.

"Bu gürültüler benim keyfimi kaçırıyor, buradaki her şey canlı sanki!"

"Rüzgâr her zaman böyle ses çıkarır. Alışığım ben."

Ne tür kitaplar yazdığını sorunca, korku hikâyeleri cevabını almıştım. Bu beni memnun etmişti. Onu Müjde ile tanıştırmalıydım, kesinlikle konuşacak ortak çok şey bulabilirlerdi. Aynı zincirin halkaları onlar. Böyle şeyler yazabilen biri mutlaka cesur bir Kişi olmalı.

"Ve kötülük sonunda mutlaka cezalandırılmalı mıdır?" diye sormuştum.

"Bunu önemsemiyorum. Cezalandırmayla ilgilenmiyorum. Sadece korkutucu şeyler hakkında yazmayı seviyorum. Belki de ben çok korkağım. Bana iyi geliyor."

"Neyiniz var?" diye sormuştum, yaklaşan Alacakaranlıkla cesaretlenerek ve boynundaki ortopedik boyunluğu işaret etmiştim.

"Boyun omurunda dejenerasyon var," demişti sakin bir şekilde, sanki kırılmış bir ev aletinden bahsediyordu. "Görünüşe göre başım çok ağır. Yani bana öyle geliyor. Omurlar ağırlığını taşıyamadığından eziliyor eziliyor, dejenere oluyor."

Gülümseyip bana berbat çaydan biraz daha koymuştu.

"Burada yalnız hissetmiyor musunuz?" diye sormuştu.

"Bazen."

"Size hayranım. Keşke sizin gibi olsaydım. Cesursunuz."

"Ah hayır, hiç de cesur değilim. Burada yapacak bir şeylerimin olması iyi bir şey."

"Agata'sız burada kendimi çok yabancı hissediyorum. Burada dünya çok geniş, kavraması imkânsız," demişti, bakışlarını birkaç saniye üstümde sabitleyerek test etmişti. "Agata benim hayat arkadaşım."

Gözlerimi kırptım. Bir kadının başka bir kadından böyle bahsettiğini daha önce duymamıştım. Ama hoşuma gitmişti bu.

"Şaşırdınız, değil mi?"

Bir süre düşünmüştüm.

"Benim de bir hayat arkadaşım olabilirdi," demiştim inançla. "Biriyle yaşamak, yalnız olmaktan daha iyi. Tek başına olmaktansa, birlikte yaşamak daha kolay."

Cevap vermemişti. Onunla konuşmak zordu. Sonunda bana bir kitap ödünç vermesini istemiştim. En korkunç olanını. Agata'dan getirmesini isteyeceğine dair söz vermişti. Hava kararmasına rağmen, ışıkları yakmamıştı. Karanlık bizi sardığında, veda edip evime dönmüştüm.

*

Şimdi evlerin sahiplerinin geri dönmelerinden ve evlerine kendilerinin bakacak olmalarından dolayı rahattım. Hâlâ bu gezilere turlarım desem de giderek daha uzun yürüyüşlere çıkarak eğleniyordum. Yalnız bir Dişi Kurt gibi alanımı genişletiyordum. Evlerin ve yolun manzaralarını arkada bıraktığım için ferahlamıştım. Ormana gidecektim –sonsuza kadar kaybolarak dolaşabilirdim. Burada her şey daha sessizdi, orman birinin saklanabileceği büyük, derin bir sığınak gibiydi. Zihnimi sakinleştirmişti. Burada Rahatsızlıklarımın en belalısını saklamak zorunda değildim, yani ağladığım gerçeğini. Burada gözyaşlarım akabilirdi, gözlerimi yıkayıp görmemi iyileştirirdi. Belki de kuru gözlü insanlardan daha iyi görebilmem bu yüzdendi.

Önce Geyiklerin olmadığını fark etmiştim –kaybolmuşlardı. Veya otlar çok yüksekti de onların mükemmel kızıl sırtlarını saklamıştı belki? Bu aslında Geyiklerin yavrulamaya başladıkları anlamına geliyordu.

Aynı gün, önce güzel benekli bir yavruyla birlikte bir Genç Hanımla karşılaştığımda, ormanda bir Adam görmüş-

tüm. Oldukça yakında olmasına rağmen beni görmemişti. 70'lerdekiler gibi dış çerçeveli yeşil bir sırt çanta taşıması, bana adamın benle aynı yaşlarda olması gerektiğini düşündürmüştü. Ve doğruyu söylemek gerekirse öyle de görünüyordu –yaşlı. Kel kafalıydı ve yüzü muhtemelen sokak pazarından satın alınmış ucuz Çin malı bir makineyle kısa kesilmiş, gri sakallarla kaplıydı. Geniş ebatlı, solmuş pantolonu çirkin bir şekilde kalçalarında çıkıntı yapmıştı.

Bu adam orman boyunca giden yolda dikkatle, ayaklarının altına bakarak hareket ediyordu. Herhalde benim yakınına gelmeme bu nedenle izin vermişti. Devrilmiş çamların yığıldığı kavşağa ulaştığında, sırt çantasını çıkarıp bir ağaca yaslamış ve ormanın içine doğru ilerlemişti. Dürbünüm bana titrek, net olmayan bir görüntü verdiğinden, orada ne yaptığını sadece tahmin edebilirdim. Adamın yere eğilip çam iğnelerini karıştırdığını görmüştüm. Onun bir mantar toplayıcısı olduğunu düşünebilirdiniz, ancak henüz mantar mevsimi gelmemişti. Bir saat kadar onu izlemiştim. Çime oturup sandviç yemiş ve defterine bir şeyler yazmıştı. Kırk dakika kadar kolları başının altında katlanmış durumda yatarak gökyüzüne bakmıştı. Sonra sırt çantasını alıp yeşilliğin içinde kaybolmuştu.

Bu haberi –ormanda dolaşan bir yabancı gördüğümü– anlatmak için okuldan Dyzio'yu aramıştım. Ona insanların Müjde'nin dükkânında konuştuklarını da anlatmıştım.

Komutan'ın teröristleri kaçak olarak yeşil alan aracılığıyla sınırdan geçirme işine karıştığını söylüyorlardı. Yakalanan bazı şüpheli tipler buradan çok uzakta değildi. Ama Dyzio

bunlara kuşkuyla tepki vermişti. Ve yabancının potansiyel kanıtları ortadan kaldırmak için dolaşıyor olabileceği konusunda ikna olmayı reddetmişti. Belki de orada saklanmış bir silah vardı?

"Seni endişelendirmek istemiyorum, ancak olayı aydınlatacak hiçbir şey bulunmadığından, soruşturma muhtemelen rafa kaldırılacak."

"Ne demek istiyorsun? Ya etraftaki Hayvan izlerine ne diyorsun? Onu kuyuya iten Geyikti."

Bir anlık sessizlikten sonra Dyzio sormuştu: "Neden herkese bu Hayvanlardan bahsediyorsun? Kimse sana inanmıyor nasıl olsa ve senin için diyorlar ki o bir... bir..." diye bocalamıştı.

"Bir kaçık, değil mi?" demiştim yardımcı olmak için.

"Peki, evet. Niye hep üstüne gidiyorsun? Sen de bunun olanaksız olduğunu çok iyi biliyorsun," demişti Dyzio ve aklıma artık onlara gerçekten açıkça anlatmam gerektiği gelmişti.

Sarsılmıştım. Ama ders zili çalıyordu: "Birinin insanlara ne düşüneceğini söylemesi gerek. Başka seçenek yok. Aksi takdirde bunu başkası yapar."

O Gece, bir yabancının evin yakınına gizlice yaklaştığını düşünüp doğru dürüst uyuyamadım. Ama araştırmanın potansiyel kapatılma haberi, stres ve rahatsız edici bir kaygıya neden olmuştu. Nasıl rafa kaldırılabilirdi? Böyle hemen mi? Tüm olasılıklar değerlendirilmeden mi? Ya

izler? Onları dikkate almışlar mıydı? Sonuç olarak bir Kişi ölmüştü. Nasıl sümen altı edilirdi böyle, lanet olsun.

Buraya taşındığımdan beri ilk defa kapı ve pencereleri kilitledim. Ev havasız kaldığını hissettirmişti hemen. Uyuyamamıştım. Haziran'ın başı olduğundan Geceler ılık ve kokuluydu. Yaşam boyu kazan dairesine hapsolduğumu hissetmiştim. Evin etrafında ayak seslerini dinlemiş, her hışırtıyı analiz etmiş ve her dalın çıtırtısında sıçramıştım. Gece en hafif sesleri bile yükseltmiş, onları homurtulara, iniltilere, daha yüksek seslere dönüştürmüştü. Sanırım korkmuştum. Buraya yaşamaya geldiğimden beri ilk defa.

Ertesi sabah, sırt çantalı adamı evimin önünde duruyordu. Başta korkuyla paralize olmuştum, biber gazını almak için gizli dolaba elimi uzatmaya başlamıştım.

"Günaydın. Rahatsız ettiğim için beni affedin," dedi havayı titreten, alçak bariton bir sesle, "inekten biraz süt satın almak isterdim."

"İnekten mi?" demiştim şaşkınlıkla. "İnekten sütüm yok, sadece Kurbağa'dan yani bakkaldan var, olur mu?" Hayal kırıklığına uğramıştı.

Şimdi, gün ışığında, çok sempatik görünüyordu. Biber gazını kullanmama gerek kalmayacaktı. Eski güzel günlerde insanların giydiği türden, mandarin yakalı beyaz keten bir gömleği vardı. Yakından pek kel olmadığı açıkça görülebiliyordu. Başının arkasında hâlâ biraz saçı kalmıştı ve onu pis bir ayakkabı bağı gibi görünen, küçük bir sıçankuyruğu halinde örmüştü.

"Peki ya ekmek pişiriyor musunuz?"

"Hayır," dedim şaşkınlıkla. "Tepenin aşağısındaki bakkaldan alıyorum onu da."

"Aha. Güzel, peki."

Tam mutfağa gitmeye hazırlanıyordum ki onu bilgilendirmek için geri döndüm: "Dün sizi gördüm. Ormanda mı yattınız?"

"Evet, yattım. Biraz burada oturabilir miyim? Kemiklerim ağrıdı."

Biraz şaşkın gibi görünüyordu. Gömleğinin sırtı çimen lekelerinden yeşildi. Uyku tulumundan kaymış olmalıydı. Kendi kendime kıkırdadım.

"Bir kahve alır mıydınız?"

Ellerini çırptı.

"Ben kahve içmem."

Pek akıllı olmadığı belliydi. Olsaydı, onun mutfakla ilgili sevdikleri ve sevmedikleriyle ilgilenmediğimi bilmesi gerekirdi.

"O zaman belki de bir parça kek istersiniz," dedim, Dyzio'yla dışarı yeni çıkardığımız masayı göstererek. Üstünde önceki gün pişirdiğim ve neredeyse tamamen yenmiş ışgın otu turtası vardı.

"O zaman banyonuzu kullanabilir miyim?" diye sordu, sanki pazarlık yapıyormuşuz gibi.

"Elbette," dedim, evin içine doğru onu önüme katarak.

Biraz kahve içip bir dilim turta yemişti. İsmi Borys Sznajder'di, ama ilk ismini komik bir şekilde, sesli harfleri

uzatarak telaffuz ediyordu: "Booroos". Ve benim için ismi öylece kaldı. Yumuşak bir güneyli aksanı vardı, sonra gelen birkaç sözü kökenini açıklamaya yetmişti – Bialystok'tandı.

"Ben bir entomolojistim," demişti ağzı turtayla dolu halde. "Özellikle soyu tehlikede olan, nadir bulunan ve güzel, yassı kabuklu bir böcek üzerinde çalışıyorum. Avrupa'da *Cucujus haematodes*'in yani Yassı Kın Kanatlı Böceğin bulunduğu en güney yörede yaşadığınızın farkında mısınız?"

Bunun farkında değildim. Açıkçası memnun olmuştum –sanki yeni bir aile üyesi buraya gelip bize katılacaktı.

"Neye benziyor?"

Boros eski sırt çantasına uzanıp dikkatle küçük plastik bir kutu çıkardı. Sonrada burnuma soktu.

"Bunun gibi."

Şeffaf kutunun içinde ölü bir Kum Böceği yatıyordu, yani ben öyle diyordum –bir Kum Böceği. Küçük, kahverengi, oldukça ortalama görünüşte. Bazen çok güzel Böcekler görürdüm. Bu hiç de olağanüstü değildi.

"Neden ölmüş?" diye sordum.

"Lütfen beni örnekleri arasına katmak için böcekleri öldüren amatörlerden biri olarak düşünmeyin. Bulduğumda ölüydü."

Boros'a bir bakış atıp hastalığının ne olduğunu tahmin etmeye çalıştım.

Devrilmiş veya doğal olarak çürümüş üç kuru ağaç kökünde ve tomruklarda Yassı Kın Kanatlı Böcek larvalarını araştırmıştı. Larvaları sayıp kataloglamış, sonra da 'Kłodzko İlçesi Ormanlarında, Avrupa Topluluğu Habitat

Direktifinin, II. ve IV. Eklerindeki Listelerde Gösterildiği Üzere, Saproksilik[18] Böceklerin Seçilmiş Örneklerinin Dağılımı ve Korunmaları Hakkındaki Öneriler Projesi" başlıklı defterine sonuçları yazmıştı. Beni içine bakmaktan kurtaran başlığı dikkatle okudum.

Sonra anlattı. Devlet Ormanları İşletmesi, Direktifin 12. maddesinin, üye devletleri üreme habitatlarını koruma ve zarar görmelerini engellemek için sıkı bir sistem oluşturmaya zorladığından tamamen habersizmiş. Ama Böceklerin yumurtalarını bıraktıkları ve sonradan larvaların dışarı çıkacağı kerestelerin ormandan götürülmesine izin veriyorlarmış. Larvaların yaşamı kereste fabrikalarında veya ağaç işleme fabrikalarında son buluyormuş. Onlardan geriye hiçbir şey kalmıyormuş. Ölüyorlarmış, ama kimsenin umurunda değilmiş. Böylece ortada suçlayacak kimse de kalmıyormuş.

"Burada, ormanda, her bir kütük Yassı Kın Kanatlı larvalarıyla doludur," dedi. "Orman ağaçlardan temizlendiğinde dalların bazıları yakılır. Böylece larvayla dolu dalları da ateşe atarlar."

İnsafsızlıktan kaynaklanan her ölümün, topluma teşhir edilmeyi hak ettiğini düşündüm. Böcek ölümünün bile. Kimsenin fark etmediği bir ölüm iki kez skandaldır. Ve ben Boros'un yaptıklarını sevmiştim. Ah evet, beni ikna etmişti, tamamen onun tarafındaydım.

Yine de günlük turuma devam etmek durumunda olduğumdan, yararlıyla ilginci birleştirmeye karar verdim, böylece Boros ile ormana gittik. Onun yardımıyla ağaç

18 Çürümüş oduna bağımlı. (ç.n.)

gövdeleri bana sırlarını açmışlardı. En sıradan kökler, buralarda koridorlar, odacıklar ve geçitler açıp değerli yumurtalarını bırakan Yaratıkların krallıkları çıkmıştı. Larva güzel olmayabilirdi, ancak onların güven duygusundan etkilenmiştim –o dev, hareketsiz Yaratıklar aslında çok kırılgan yaşamlarını, ayrıca tamamen insanların takdirine kaldıklarını düşünmeden, ağaçlara emanet etmişlerdi. Larvaların ateşlerde can verdiklerini düşünmek zordu. Boros, diğer nadir ve daha az nadir örnekleri göstermek için ormandaki çer çöpü kazımıştı: Keşiş Böceği, Tahtakurdu –kim düşünürdü ki onun burada yaşadığını, bir tabaka kabuğun altında? Altın Zemin Böceği –ah, ismi buydu demek, önceden çok görmüştüm, onun hep parlak ama isimsiz olduğunu düşünmüştüm. Palyaço Böceği, bir cıva damlası gibi güzel. Nadir görülen Geyik Böceği. İlginç bir isim. Böceklerin isimleri çocuklara verilmeli. Kuşların ve diğer Hayvanların da tabii. Mayıs Böceği Kowalski, Meyve Sineği Nowak, Karga Duszejko. Bunlar hatırlayabildiğim isimlerden sadece bazıları. Boros'un elleri illüzyon numaraları yapmış, gizemli işaretler çizmiş ve ne çıksa beğenirsiniz, bir Böcek çıkmıştı ortaya, bir larva veya bir küme halinde yatan küçük yumurtalar. Hangisinin yararlı olduklarını sorduğumda, Boros öfkelenmişti.

"Doğanın bakış açısına göre, hiçbir yaratık yararlı ya da yararsız değildir. Bu insanlar tarafından yapılan aptalca bir ayırımcılıktır."

Gece kalması için davet ettiğimde, akşam, Alacakaranlıktan sonra gelmişti. Yatacak yeri olmadığına göre... Ona çalışma odasında bir yatak yaptım ancak oturup biraz daha konuştuk. Garip'in ziyaretinden kalan yarım şişe

likörü getirdim. Devlet Ormanları İşletmesi tarafından yapılan suiistimallerden ve kepazeliklerden bahsedince biraz rahatlamıştı. Bir insanın Devlet Ormanları İşletmesi olarak isimlendirilen bir şeye karşı nasıl bu kadar duygusal bir yaklaşımı olabileceğini kavrayamamış, onu anlamakta biraz zorlanmıştım. Bu kuruluşla ilişkilendirdiğim tek kişi ormancı Kurt Gözü idi. Gözbebeklerinin dikdörtgen biçiminde olmasından dolayı onu böyle isimlendirmiştim. O da dürüst bir Kişiydi.

Böylece Boros evimde birkaç gün daha kaldı. Her gece DOİ'ye karşı Eylemde olan öğrencilerinin veya gönüllülerin sabah gelip onu alacaklarını açıklıyordu, ancak her gün yeni bir sorun ortaya çıkıyordu: Ya arabaları bozulmuştu ya da acil bir işleri çıkmıştı veya yolda Varşova'ya uğramışlardı, bir keresinde de belgelerle dolu bir çantayı kaybetmişlerdi. Ve işte böyle. Boros'un bir ladin tomruğundaki bir Böcek larvası gibi evi istila edeceğinden endişe duymaya başlamıştım, öyle ki sadece Devlet Ormanları İşletmesi onu ortaya çıkarabilirdi. Gerçi rahatsız etmemek için elinden geleni yapıyordu ve aslında yardımcı bile oluyordu. Örneğin banyoyu titizlikle tepeden tırnağa temizlemişti.

Sırt çantasında, görünürde sentetik de olsa, doğal böcek feromonlarıyla aldatıcı biçimde benzer, bazı kimyasal Maddeler bulunan küçük kutuları ve şişeleri içeren minyatür bir laboratuvar vardı. O ve öğrencileri, gerektiğinde Böcekleri farklı yerlerde üremeye ikna etmek için bu etkili kimyasal ajanlarla deneyler yapıyorlardı.

"Şayet bu nesneyi bir parça ahşabın üzerine sürersen, dişi böcekler yumurtalarını yaymak için buraya hücum ederler. Tüm yöreden koşarak bu tomruğa gelirler –birkaç kilometre uzaktan kokusunu alabilirler. Gereken sadece birkaç damladır."

"İnsanlar neden böyle kokmaz?" diye sordum.

"Kokmadıklarını kim söyledi?"

"Ben bir koku alamıyorum."

"Belki de alabildiğini bilmiyorsun, ya canım, insan guruyla özgür iradene inanmakta ısrar ediyorsun."

Boros'un varlığı, bana biriyle yaşamanın neye benzediğini hatırlatmıştı. Ve ne kadar sıkıntılıydı. Sizi kendi düşüncelerinizden ne kadar saptırıyor ve dikkatinizi ne kadar dağıtıyordu. Bir başka Kişi nasıl sadece orada bulunmakla, rahatsız edici bir şey yapmadan sizin sinirlerinizi bozabiliyor? O sabahları ormana gidince, ben de şanlı yalnızlığımı kutsuyordum. İnsanlar nasıl küçük bir mekânda birlikte yıllar geçirebilmişler diye düşündüm. Aynı yatakta nasıl uyuyabiliyorlar, uykularında birbirlerine hohlayarak, istemeden birbirlerini itip kakıyorlar? Bunun benim başıma geldiğini de söylemiyorum elbette. Bir süre yatağımı bir Katolik'le paylaşmıştım ve bundan iyi bir sonuç çıkmamıştı.

11. Yarasa Şarkısı

Mahpus bir canlı hani kafes içinde
Neden olur Göğün Öfkesine.

Polise,

Bu yılın Ocak ayında komşumun ve onun ardından, altı hafta sonra da Komutan'ın ölümünün soruşturmalarında, yerel Polisin ilerleme kaydetmediği konusundaki endişelerimin ışığında bu mektubu yazmayı gerekli gördüm.

Bu feci olayların ikisinin de çok yakın çevremde gerçekleşmesi nedeniyle kişisel olarak Üzüntülü ve Rahatsız hissetmemi şaşırtıcı bulmayacağınızı düşünüyorum.

Onların Öldürüldüğünü vurgulayacak çok sayıda bariz kanıt olduğuna dair inancım tamdır.

Arkadaşlarımla birlikte benim ölüm anına olmasa bile, ölümden hemen sonra, Polis gelmeden önceki duruma tanık olmasaydım (bir ev için tuğlalar veya bir organizma için hücreler neyse, Polis için de gerçeklerin o olduğunu anlıyorum; bunlar tüm sistemi meydana getirirler), asla böyle büyük bir iddiada bulunmazdım. İlk olaydaki tanık arkadaşım komşum olan, Świerszczyński'dir; ikincisindeki ise eski öğrencim Dyzio'dur.

İki gözleme dayanarak söylüyorum ki kanımca Maktuller Cinayet kurbanlarıdır.

Birincisi: Her iki olayda da Hayvanlar Cinayet mahallindeydiler. İlk olayda, her iki tanık da Świerszczyński ve ben Koca Ayak'ın evinin yakınında bir grup Geyik görmüştük (arkadaşları kurbanın mutfağında kesilmiş yatarken). Komutan'ın olayında, aşağıda imzası bulunan şahsı da içeren tanıklar, cesedin bulunduğu kuyunun etrafındaki karlar üzerinde çok sayıda Geyiğin ayak izini görmüşlerdir. Ne yazık ki olumsuz hava, bizi her iki cinayetin de faillerine doğrudan yönlendirecek Polis için çok önemli ve olağandışı kanıtların hızla tahrip olmasına neden olmuştur.

İkincisi: Kurbanların kozmogramlarından (genelde Yıldız Haritası olarak bilinir) elde edilecek yüksek derecede özgün bilgi parçalarını incelemeye karar vermiştim; her iki olayda da onların ölümcül bir şekilde hayvanların saldırısına maruz kalmış olabilecekleri açıkça görülmekteydi. Bu, gezegenlerin çok nadiren yaptıkları bir kurulum olduğundan, bilgileri Polisin dikkatine sunmaktan yana eminim. Her iki Yıldız Haritasını, bir polis Astroloğun onlara başvuracağı ve sonra Hipotezimi destekleyeceği umuduyla, anlayışınıza sığınarak mektubun içine koyuyorum.

Saygılarımla,

Duszejko

*

Boros'un bende kalışının üçüncü veya dördüncü günüydü ki Garip'in yorgun argın evime gelmesi, bir olay olduğunun ifadesiydi, çünkü beni hiç ziyarete gelmezdi.

Evimde yabancı bir adamın varlığı onu biraz rahatsız etti de araştırmaya geldi diye düşündüm. İki büklüm, bir eli sırtında ve yüzünde kederli bir bakışla ayaklarını sürüye sürüye gelmişti. İç çekerek oturdu.

Selam vermek yerine, "Lumbago," dedi.

Avludan evine doğru yeni bir kuru patika yapmak için kovaların içinde çimento karıştırmış ve tam dökecekken, kovayı almak için eğildiğinde, omurgasında bir şey çatırdamış. Böylece o rahatsız şekilde, bir eli kovaya uzanmış vaziyette tutulmuş kalmış, ağrıdan doğrulamamış. Şimdi biraz gevşemiş –geçen yıl beni benzer şekilde beton dökerken gördüğü ve benim inşaat hakkında her şeyi bildiğimi düşündüğü için yardımımı istemeye gelmiş. Boros'a ve çok ekstravagan bulmuş olmalıydı ki, özellikle de sıçankuyruğuna çok ciddi bir bakış atmıştı.

Onları tanıştırdım. Garip, fark edilebilir bir tereddütle elini uzattı.

"Etrafta dolaşmak tehlikeli –buralarda tehlikeli şeyler oluyor," dedi kaygı verici bir tavırla, ancak Boros uyarısını dikkate almamıştı.

Böylece kovalardaki betonu sertleşmekten kurtarmak için yola koyulmuştuk. Garip, bir iskemlede oturup, "size şöyle yapmanızı, böyle yapmanızı öneririm..." diye başlayan yorumlarla öneri kılığında emirler verirken, Boros ve ben çalışıyorduk.

"Size her seferinde az az dökmenizi öneririm, şimdi buraya, şimdi oraya, –bir kerede doldurmak dağıtır. Size kuruyana kadar beklemenizi, ayrıca birbirinizin yoluna çıkamamanızı öneririm, yoksa karışıklık olur."

Oldukça rahatsız ediciydi. Ama işi bitirip dışarıda şakayıkların yavaş yavaş açmaya başladığı, ılık Güneşli bir yere oturduğumuzda, tüm dünya ince altın bir örtüyle kaplanmış gibi görünmüştü.

"Nasıl gidiyor hayat?" diye sordu Boros birden.

Bu soru öyle beklenmedik gelmişti ki kendimi hemen anılarıma kaptırmıştım. Gözümün önünden bir bir geçmeye başlamışlardı; genelde anılarda olduğu gibi içlerindeki her şey gerçekte olduğundan daha iyi, hoş ve mutlu görünüyordu. İlginçti, ama kimse bir şey söylememişti.

Benim yaşımdaki insanlar için, gerçekten sevdikleri ve bir zamanlar ait oldukları yerler artık orada değildir. Çocukluklarının ve gençliklerinin yerleri artık yoktur, tatile gittikleri köyler, ilk aşklarının çiçeklendiği rahatsız banklı parklar, kentler, kafeler ve geçmişlerinin evleri. Hatta dış biçimlerinin aynı kalmış olması daha da acı verir, artık içi boşalmış bir kabuk gibi. Dönecek bir yerim yok. Hapsolma durumu gibi bir şey. Hücrenin duvarları görebildiklerimin ufku. Ötesinde bana yabancı bir dünya var ve bana ait değil. Yani benim gibi insanlar için mümkün olan tek şey burada ve şimdi, her gelecek şüpheyle dolu olduğundan henüz gelmemiş olan her şey, havanın en küçük kıpırtısıyla bile yok olabilecek bir serap gibi zar zor çizilmiş ve belirsiz. Sessizlik içinde otururken aklımdan işte bunlar geçiyordu. Konuşmaktan daha iyiydi. İki adamın da ne düşündüğü hakkında ise en ufak bir fikrim yoktu. Belki de aynı şeylerdi.

O akşam buluşup birlikte biraz şarap içmiştik. Hatta şarkı bile söylemiştik. "Bir gece ansızın gelebilirim..." ile başlamıştık, ama sanki meyve bahçesine açılan pencerelerin ötesinde, Gecenin büyük kulakları gizlice dinliyor, her düşüncemize, her sözcüğümüze kulak misafiri oluyormuş, sonra da onları incelenmek üzere en üst mahkemeye sunacakmış gibi, yumuşak ve çekingence.

Sadece Boros rahatsız görünmüyordu. Bu anlaşılabilirdi –evinde değildi ve misafirlerin performansları her zaman en rahat olanlarıdır. İskemlesine yaslanıp gitar çalıyormuş gibi yapmış ve gözleri kapalı söylemeye başlamıştı:

"*Deeer iz a haaaus in Niuu Orliiinz, dey kaaal dı Raysin Saaan...*"[19]

Bir büyünün etkisi altındaymış gibi Garip ve ben sözcükleri ve melodiyi alıp birbirimize bakmış, bu ani karşılıklı anlaşmanın verdiği şaşkınlıkla onunla birlikte söylemiştik.

Bize anılarımızı hatırlatan, *Oh mother, tell your children*'a[20] kadar sözlerini az çok bildiğimiz ortaya çıkmıştı. Bundan sonra ise ne söylediğimizi biliyormuşuz gibi mırıldanmaya başladık. Ama bilmiyorduk. Gülmekten patladık. Ah, çok hoş ve etkileyiciydi. Sonra sessizce oturduk, diğer şarkıları hatırlamaya çalışarak. Diğer şarkıcıları bilmiyordum, zira tüm şarkı listem kafamdan uçmuştu. Sonra Boros, içinden kurutulmuş yabani otlardan bir tutam aldığı küçük plastik bir torbayı getirmek için içeri girmiş ve onunla bir sigara sarmaya başlamıştı.

---

19 There is a house in New Orleans They call the Rising Sun: New Orleans'ta Yükselen Güneşin evi olarak adlandırdıkları bir ev var. (İng.) (ç.n.)

20 Anne çocuklarına söyle. (İng.) (ç.n.)

"Aman Tanrım, yirmi yıldır sigara içmemiştim," dedi Garip birden, gözleri parlamıştı, ben de ona şaşkınlıkla bakmıştım.

Çok aydınlık bir Geceydi. Hazirandaki Dolunaya Mavi Ay denir, çünkü yılın bu zamanında muhteşem bir safir rengini alır. Benim Efemerisime göre bu gece sadece beş saat sürer.

Meyve bahçesinde, elmaları henüz beliren yaşlı elma ağacının altında oturuyorduk. Bahçe, hoş kokuyor ve tatlı tatlı hışırdıyordu. Zaman duygumu kaybetmiştim, her konuşmanın arası sonsuzmuş gibi geliyordu. Önümüzde engin bir zaman boşluğu açılmıştı. Yüzyıllarca gevezelik etmiştik, durmadan aynı şey hakkında konuşarak –şimdi bir çift dudakla, şimdi diğeriyle, şimdi itiraz ettiğimiz durumu, öncesinde savunduğumuzu unutmuştuk hepimiz. Ama aslında tartışmıyorduk, bir diyalogu, triyologu sürdürüyorduk, üç orman tanrısı gibi, başka bir tür, yarı insan ve yarı hayvan. Ve düşündüm ki, bizden bahçede ve ormanda çok var, yüzlerimiz tüylerle kaplı. Tuhaf hayvanlar. Yarasalar ağaca yerleşmiş, şarkı söylüyorlardı. Tiz, titreşen sesleri mikroskobik sis parçacıklarını harekete geçirirken bizi çevreleyen Gece de yumuşakça çınlayarak tüm Yaratıkları Geceye özgü ibadete davet ediyordu.

Garip ve ben konuşmadan otururken Boros evin içinde sonsuzluğa kadar kaybolmuştu. Garip, gözlerini kocaman açmıştı ve bana o kadar dikkatli bir şekilde bakıyordu ki bakışlarından kaçmak için bir ağacın gölgesine kaçmak zorunda kaldım. Ve orada saklandım.

"Affedersin," tek söylediğiydi, onu anlamaya çalışırken aklım büyük bir lokomotif gibi hareket ediyordu. Garip'i ne için affedecektim? Selamıma karşılık vermediği zamanları düşündüm. Veya ona postasını getirdiğimde, benimle eşikte konuşup içeri, sevimli, tertemiz mutfağına girmeme izin vermediğini. Ha bir de Rahatsızlıklarımla yatağıma gömüldüğümde asla benimle ilgilenmemesini.

Ancak neden bunlardan biri için onu affedecektim? Belki de siyah paltolu soğuk, ironik oğlunu düşünüyordu. Ama biz çocuklarımızdan sorumlu olamayız, değil mi?

Sonunda Boros koridorda, öncesinde kullandığı dizüstü bilgisayarımla ortaya çıktığında kurt dişi şeklindeki kolyesini takmıştı. Uzun, kesintisiz bir sessizliğin içinde bir işaret bekledik. Sonunda bir fırtına duyduk, ama bu bizi ne korkutmuş ne de şaşırtmıştı. Sisten çalan zillerin sesini bastırmıştı. Başka hiçbir müzik ortama daha uygun olamazdı –tam da bu akşam için bestelenmişti.

"*Riders on the storm*"dan sözcükler bir anda yankılandı.

Riders on the storm
Into this house we're born

Into this world we're thrown
Like a dog without a bone
An actor out on loan
Riders on the storm...[21]

21 Fırtına süvarileri / Fırtına süvarileri / Doğduğumuz bu evde / Fırlatıp atıldığımız bu dünyada / Kemiksiz bir köpek / Parasız bir oyuncu gibi / Fırtına Süvarileri. (İng.) (ç.n.)

Boros iskemlesinde sallanırken, her seferinde defalarca tekrarlanan şarkının sözlerini mırıldanmıştı.

"Neden bazı insanlar kötü ve fena?" diye retorik bir soru attı Boros ortaya.

"Satürn," dedim. "Batlamyus'un[22] geleneksel kadim Astrolojisi bize bunun sebebinin Satürn olduğunu söylüyor. Uyumsuz açılarında, Satürn'ün insanları kötü ruhlu, hain, yalnız ve dertli yapma gücü var. Onlar kötücüldür, korkaktır, utanmaz ve huysuzdurlar, asla dolap çevirmeyi bırakmazlar, iftira atarlar, kendi bedenlerine dikkat etmezler. Sürekli sahip olduklarından daha fazlasını isterler ve hiçbir şey onları memnun etmez. Bu tür insanlar mı kastettiğin?"

"Yetiştirilmedeki hataların sonucu da olabilir," diye ekledi Garip, dilinin ona oyun oynayacağından ve tamamen başka bir şey söyleyeceğinden korkuyormuş gibi, her sözcüğü yavaşça ve dikkatle telaffuz etmişti. Hemen şu cümleyi dile getirmiş, başkasını eklemeye cesaret edememişti: "Veya sınıf savaşı."

"Veya kötü bir tuvalet eğitimi," dedi Boros ve ben de ekledim:

"Toksik bir anne."

"Otoriter bir baba."

"Çocuklukta cinsel suiistimal."

"Emzirilmemek."

---

22 Batlamyus (Ptolemy): Klaudyos Batlamyus (85-165) İskenderiyeli Yunan astronom, matematikçi, coğrafyacı ve müzik bilginidir. Kopernik'in güneş merkezli modeline kadar Batlamyus dünya merkezli modeli, Batı ve İslam dünyalarında geçerli evren modeli olmuştur. (ç.n.)

"Televizyon."

"Beslenmede lityum ve magnezyum eksikliği."

"Borsa!" diye bağırdı Garip, müthiş bir coşkunlukla, ancak bana göre abartıyordu.

"Yok artık," dedim. "Ne şekilde?"

Bunun üzerine kendini düzeltmişti:

"Travma sonrası şok."

"Psikofiziksel yapı."

Tükenene kadar ortaya fikirler atıp tartıştık, bu çok eğlenceli bulduğumuz bir oyundu.

"Ama bu Satürn," dedim, gülmekten katılarak.

Yazarı uyandırma korkusuyla, elimizden geldiğince sessiz olmaya çalışarak Garip'e kulübesine kadar eşlik ettik. Ancak bunda pek başarılı olamamıştık ki durup durup kahkahayla gülmüştük.

Yatmaya giderken, şarabın da verdiği cesaretle, bu gece için birbirimize teşekkür ederek Boros'la sarıldık. Kısa bir süre sonra onu mutfakta haplarını alıp musluktan aldığı suyla yuttuğunu gördüm.

Boros'un çok iyi bir İnsan olduğunu düşündüm. Onun da Rahatsızlıklarının olması iyi bir şeydi. Sağlıklı olmak tehlikeli bir durumdur ve iyiye alamet değildir. Sessizce hasta olmak daha iyidir, zira en azından neden öleceğimizi biliriz.

Gece yanıma gelip yatağımın yanına çöktü. Uyumuyordum.

"Uyuyor musun?" diye sordu.

"Dindar mısın?" Bunu sormam gerektiği için sordum.

"Evet," diye gururla cevap verdi, "ben ateistim."

Bunu garip bulmuştum.

Yorganı kaldırıp bana katılması için onu davet ettim, ancak ben ne Aşırı Duygusal ne de Hassas biriyimdir, konuyu uzatmama gerek yok.

*

Ertesi gün Cumartesiydi ve Dyzio sabah erkenden görünmüştü.

Bahçemde toprakla uğraşıyor ve Teorilerimden birini test ediyordum. Modern genetikle zıt düşen, fenotipleri bizim miras yoluyla aldığımız gerçeğine kanıt bulabileceğimi düşünüyordum. Bazı edinilmiş özelliklerin, sonraki kuşaklarda düzensiz görünümler ortaya çıkardığını fark etmiştim. Böylece üç yıl önce, Mendel'in bezelye deneylerini tekrarlamaya başlamıştım ve şimdi de tam ortasındaydım. Çiçeklerin taçyapraklarını üst üste beş kuşak boyunca (yılda iki kere) çentip, sonra tohumların hasarlı taç yapraklı çiçekler üretip üretmediklerini incelemiştim. Bu deneyin sonuçlarının çok cesaretlendirici olduğunu söylemeliyim.

Dyzio'nun sarsak eski arabası dönemeçten öyle bir aceleyle çıkmıştı ki gören soluğu kesilmiş ve haddinden fazla heyecanlı derdi. Dyzio arabadan telaşla atladı.

"Muhteva'nın cesedini bulmuşlar. Meğer haftalardır sizlere ömür."

Bayılacak gibi olmuştum. Oturmak zorunda kaldım. Buna hazır değildim.

"Demek ki sevgilisiyle kaçmamış," dedi Boros, mutfaktan elinde bir kupa çayla çıkarken. Hayal kırıklığını saklamamıştı.

Dyzio ona ve bana tereddütle baktı, ancak bir şey söylemek için çok şaşkındı. Onları hızlıca tanıştırmak durumunda kalmıştım. El sıkıştılar.

"Ah, bunu çoktan biliyorlardı," demişti Dyzio, yitirdiği heyecanıyla. "Kredi kartlarını arkasında bırakmış ve banka hesaplarına dokunulmamış. Gerçi pasaportu da hiç bulunmamış."

Dışarıda oturmuştuk. Dyzio onun kereste hırsızları tarafından bulunduğunu söylemişti. Dün öğleden sonra Tilki çiftliği yönünden ormana doğru gittiklerinde orada, Alacakaranlıktan hemen önce, ceset kalıntılarıyla karşılaşmışlar –böyle anlatmışlardı. Kalıntılar, bir zamanlar kil çıkarılan bir çukurda, eğrelti otlarının arasında yatıyormuş. Ve bu kalıntılar oldukça korkunçmuş, öyle bükülmüş ve deforme olmuş ki bir insan bedenine baktıklarını anlamaları uzun sürmüş. Önce, korku içinde kaçmışlar, ama vicdanları onları rahatsız etmiş.

Tabii ki basit bir nedenden dolayı Polise gitmemişlerdi –gider gitmez, anında suçları ortaya çıkacaktı. Ne olmuş yani, her zaman oradan geçtiklerini iddia edebilirlerdi... O akşam geç vakitte Polisi aramışlardı ve o Gece adli tıp ekibi gelmişti. Giysilerden kalanlardan geçici olarak

Muhteva'nın kimliğini belirlemişlerdi, zira kendine özgü bir deri ceket giyiyordu. Ancak her şeyden Pazartesi emin olacaktık.

Garip'in oğlunun davranışlarımızı sonradan "çocuksu" olarak belirtmesine rağmen, bana olabildiğince anlaşılır görünmüştü –şöyle ki, hepimiz Samurai'ye binip ormanda Tilki çiftliğinin ötesinde cesedin bulunduğu bölgeye kadar gitmiştik. Ve kesinlikle çocuksu davranan tek insanlar değildik –yirmiye yakın insan da gelmişti, Transilvanya'dan kadınlar, erkekler, orman işçileri de, şu bıyıklılar da oradaydı. Ağaçların arasında plastik turuncu şeritler çekilmişti ve seyirciler için öngörülen mesafeden, hiçbir suretle bir şey anlamak mümkün değildi.

Orta yaşlı bir kadın gelip dedi ki:

"Söylenildiğine göre aylardır burada yatıyormuş, pekâlâ tilkiler tarafından yenmiş olabilir."

Başımı sallamıştım. Onu tanımıştım. Müjde'nin dükkânında sıklıkla karşılaşırdık. İsmi Innocenta'ydı ve beni çok etkilemişti. Bunun ötesinde onu kıskanmıyordum –hiçbir işe yaramayan birkaç serseri oğlu vardı.

"Oğlanlar onun beyaz bir küfle kaplandığını söylemişti. Tamamen küflenmiş."

"Bu mümkün mü?" diye dehşet içinde sordum.

"Ah evet hanımefendi," demişti kendine güvenerek. "Ve bacağına sarılı bir tel olduğunu söylediler, etin içinden çıkmış gibi, çok sıkı, çok."

"Tuzak," dedim, "bir tuzağa yakalanmış olmalı. Etrafta her yere onlardan koyuyorlar."

Özellikle bir şey yapmak için şerit boyunca hareket etmiştik. Bir cinayet mahalli her zaman korkuya neden olduğundan, seyirciler birbiriyle zar zor konuşurlar, konuşurlarsa da bir mezarlıktaymış gibi sessizce konuşurlar. Bizden sonra konuyu değiştiren Innocenta, şoktan sessizleşenler adına konuştu.

"Ancak kimse bir tuzak yüzünden ölmez. Dişçi bunun hayvanların intikamı olduğunda ısrar ediyor. Çünkü avlanıyorlardı, bunu biliyor musunuz? O ve Komutan."

"Evet, biliyorum," dedim, haberlerin bu kadar çabuk yayılmasına şaşırarak. "Onunla aynı düşüncedeyim."

"Gerçekten mi? Bu sizce mümkün müdür, hayvanların..."

Omuz silktim.

"Mümkün olduğunu biliyorum. İntikam aldıklarını düşünüyorum. Anlayamayacağımız bazı şeyler var, ancak onları pekâlâ hissedebiliriz."

Biraz düşündükten sonra bana hak verdi. Şeridin etrafından dolaşıp polis arabalarını ve orman zemininde çömelmiş lastik eldivenli adamları rahat görebileceğimiz bir yerde durduk. Polisin, Komutan'ın davasında olduğu gibi, aynı hataları yapmaktan kaçınmak için tüm potansiyel kanıtları toplamaya çalıştığı belliydi. Zira gerçekten hata yapmışlardı. İki üniformalı polis bizi yola doğru bir Tavuk sürüsü gibi güttüğünden daha yakına gidemedik. Ancak özenle ipuçları aradıklarını görebiliyorduk, birkaç memur da ağır adımlarla ormanı dolaşıp her detaya dikkat

ediyorlardı. Dyzio onlardan korkmuştu. Polis için çalışsa da, ne olursa olsun, böyle yerlerde bulunmak istemiyordu.

Sonra, akşamüstü dışarıda atıştırırken –hava çok güzeldi– Dyzio düşüncelerini açıkladı:

"Bu benim hipotezimin tamamen çürütülmesi demek oluyor. Muhteva'nın Komutan'ın kuyuya düşmesine yardım ettiğine oldukça emin olduğumu itiraf ediyorum. Karşılıklı çıkarları vardı ve tartışmışlardı veya Komutan ona şantaj yapıyordu. Kuyunun orada buluşup tartışmaya başladıklarını düşünmüştüm. Sonra Muhteva, Komutan'ı itti ve olay meydana geldi."

"Ama şimdi herkesin düşündüğünden daha kötüsü olduğu ortaya çıktı. Katil hâlâ serbest," dedi Garip.

"Yakınlarda bir yerlerde gezdiğini düşünmek de var," deyip çilekli pastaya yumuldu Dyzio.

Çilekleri çok tatsız bulmuştum. Bunun nedeni, onları çamurla gübrelediklerinden mi, yoksa bedenimizin geri kalanı gibi tat alma organlarımızın yaşlanmasından dolayı mı diye düşündüm. Artık geçmişin tatlarını asla bulamayacağız. İşte geri döndürülemeyen başka bir şey daha.

Bir bardak çayın üstüne Boros, Böceklerin etin çürümesine nasıl katkıda bulunduklarını anlatan profesyonel bir açıklama yaptı. Karanlık bastıktan sonra, Polis çekildiğinde, ormana geri dönüp Boros'un araştırmalarını sürdürebilmesi konusunda ikna olmuştum. Makberî bir tuhaflık olarak düşündükleri bu olaydan tiksindiklerinden, Dyzio ve Garip, arkada verandada kalmışlardı.

*

Parıltılı turuncu şerit, ormanın yumuşak karanlığının ortasında fosforlu gibi parlıyordu. Önce yakına gitmeyi reddetmiştim, ancak Boros kendinden çok emindi ve beni teklifsizce arkasından sürüklemişti. Başındaki feneri çalılığa tutup eğrelti otlarının arasında Böceklerin izlerini ararken ve çer çöpün içine parmağını sokarken ben de başında ayakta duruyordum. Gecenin tüm renkleri silişi nasıl da garipti, bu ekstarvagan dünyayı takmıyormuş gibi. Yüreğim ağzımda beklerken Boros ileride kendi kendine mırıldanıyordu, bir hayalin beni alıp götürmesine izin verdim:

Çiftliğe dönüp pencereden baktığında, Muhteva genellikle ormanı, eğrelti otlarıyla dolu orman duvarını görürdü; ama o gün, bazı güzel, tüylü, vahşi kırmızı Tilkiler görmüştü. En küçük bir korkuları bile yoktu, orada Köpekler gibi oturuyorlar, sabit bir şekilde, meydan okurcasına onu seyrediyorlardı. Belki de onun küçük, para canlısı kalbinde bir ümit doğmuştu –burada kolayca para kazanmanın yolunu bulmuştu, güzel Tilkiler alıştırıldıklarında kandırılıp yakalanabilirlerdi. Ama bunların nasıl bu kadar güven duyduklarını ve evcil olduklarını düşünmüştü. Belki de kafeste yaşayanlara ve kısa yaşamlarının tamamını, burunları değerli kuyruklarına dokunacak kadar küçük mekânlarda daireler çizerek geçirenlere dargındılar. Hayır, bu mümkün değil. Ve bu Tilkiler büyük ve güzeldiler. Böylece o akşam onları tekrar gördüğünde, onu gerçekten neyin cezbettiğini, ne tür bir şeytan olduğunu görmek için arkalarından gitmeyi düşünmüştü. Deri ceketini giyip

dışarı çıkmıştı. Sonra onların kendisini beklediklerini gördü –bilge yüzlü güzel, asil Hayvanlar. "Kuçu kuçu," diye seslendi onlara, minik yavrulara seslenirmiş gibi, ancak o yaklaştıkça, onlar yılın bu zamanında hâlâ açık ve nemli olan ormanın içlerine doğru çekilmişlerdi. Birini yakalamanın zor olmadığını düşünmüştü –neredeyse ayaklarına sürünüyorlardı. Kuduz olabilecekleri de aklından geçmişti, ama onun için fark etmezdi. Vurduğu bir Köpek onu ısırdığında, kuduz aşısı olmuştu. Tüfeğinin dipçiğiyle işini bitirmek zorunda kalmıştı. Bu nedenle, kuduz olsalar bile önemli değildi. Tilkiler onunla esrarengiz bir oyun oynuyorlardı, ikisi, üçü gözden kayboluyorlar, arkasından tekrar ortaya çıkıyorlardı, sonra güzel, tüylü Tilki yavrularını da görebileceği aklına gelmişti. Ve sonunda, onlardan biri, en büyükleri, en yakışıklı Erkek Tilki sakince önüne oturmuştu. Muhteva şaşkınlıkla çömelip ayakları bükük, bir eli ileri uzanmış halde öne eğilerek, parmakları arasında Tilkiyi cezbedebilecek lezzetli bir parça varmış gibi, yavaşça ilerlemeye başlamıştı, ondan güzel bir kürk ceket olabilirdi. Ancak, birden bir şeye takıldığını fark etmişti, bacakları takılmıştı ve Tilkinin arkasından hareket edemiyordu. Pantolonun paçası yukarı sıyrıldığında bileğinde soğuk ve metalik bir şey hissetmişti. Ayağı yakalanmıştı. Bir tuzağa bastığı kafasına dank ettiğinde, içgüdüsel olarak bacağını arkaya doğru aniden çekse de çok geçti. Bu hareketle ölüm fermanını imzalamıştı. Tel gerilmiş ve ilkel bir kancayı serbest bırakmıştı –eğilip yere çivilenmiş genç bir huş ağacı birden dikilerek Muhteva'nın bedenini büyük bir kuvvetle yukarı çekip havaya kaldırmış, bacaklarını kısa bir süre salladıysa da hemen hareketsizleşmişti. Saniyeler sonra, aşırı ağırlığı taşıyamayan huş ağacı kırıldığında,

Muhteva da böylece yere, ayrık otu sürgünlerinin yaprakların altından çıkmaya başladığı, kazılmış kil çukurunun içine düşmüştü.

Şimdi Boros bu noktada çömeliyordu.

"Biraz ışık tutar mısın lütfen?" dedi. "Sanırım burada biraz *Cleridae* larvaları var."

"Vahşi Hayvanların bir Kişiyi öldürebileceğine inanıyor musun?" diye ona sordum, zihnimde canlananlarla kafam meşgulken.

"Ah evet, tabii ki yapabilirler. Aslanlar, leoparlar, boğalar, yılanlar, böcekler, bakteriler, virüsler..."

"Geyik gibi Hayvanlara ne demeli?"

"Eminim bir yol bulabilirler."

Demek ki benim tarafımdaydı.

Ne yazık ki gözlerimin zihnimde canlananlar, çiftlikten Tilkilerin nasıl çıktığını açıklamıyordu. Ne de bacağındaki tuzağın onun ölümüne neden olmasını.

"*Acarina*, *Cleridae*, eşek arısı larvaları ve *Dermaptera*, yani kulağakaçan buldum," dedi Boros, Garip'in mutfağımda yaptığı yemeği yerken. "Ve elbette karıncalar. Evet ve de çokça küf, ama cesedi alırlarken çok zarar vermişler. Bana göre bütün bunlar, bedenin yağ asitleri fermantasyonu sırasında bulunduğunun kanıtı."

Rokfor peyniri soslu makarna yiyorduk.

"Bilemezsiniz," demişti Boros, "bu küf mü, yoksa adipoz mu, yani ceset yağ dokusu mu."

"Ne diyorsun sen? Ceset yağ dokusu da nedir? Sen bütün bunları nasıl biliyorsun?" diye sordu Garip, ağzında makarnalar, kucağında da Marysia olduğu halde.

Boros da eskiden Polise danışmanlık yaptığını açıklamıştı. Tafonomi konusunda da biraz eğitim almıştı.

"Tafonomi?" diye sormuştum. "O da nedir?"

"Cesetlerin nasıl çürüdüğünü inceleyen bilim dalıdır. Taphos, mezarın Yunancasıdır."

"Aman Tanrım..." diye iç çekmişti Dyzio, ilahi bir müdahale istermişçesine. Ancak, elbette hiçbir şey olmamıştı.

"Bu cesedin kırk elli gündür orada yattığını gösteriyor."

Hızla akıldan biraz hesaplama yaptık. Dyzio en hızlımızdı.

"Mart başları olabilir," dedi dikkatle, "Komutan'ın ölümünden bir ay sonra yani."

Üç hafta boyunca, sonraki olay meydana gelene kadar, hiç kimse başka bir şeyden bahsetmedi. Ancak şimdi çevrede Muhteva'nın ölüm sebebi olasılıklarının sayısı muazzamdı. Dyzio, Mart'ta kaybolduktan sonra, Polisin onu pek aramadığını, zira sevgilisinin de ortadan yok olduğunu söylemişti. Herkes kızı biliyordu, hatta karısını da. Çeşitli tanıdıkları onların birden çekip gitmesinin garip olduğunu düşündükleri halde, hepsi de Muhteva'nın gizli işler yürüttüğünden yana hemfikirdi. Hiç kimse başkasının işine burnunu sokmak istemiyordu. Karısı da bu ortadan

kayboluşu kabullenmişti –dahası, bu onun işine gelmişti. Zaten boşanmak için başvurduysa da artık bunun gerekli olmadığı açıktı. Şimdi bir duldu ve bu onun için çok daha iyiydi. Bu arada sevgili bulunmuştu, Aralık ayında ayrıldıkları ve Noel'den beri kız kardeşiyle birlikte Amerika Birleşik Devletleri'nde yaşadığı ortaya çıkmıştı. Boros, onların her tür şüpheli işe karıştıklarını görünce, Polisin Muhteva için bir arama emri çıkarması gerektiğini düşünmüştü. Ama belki de Polis bizim bilmediğimiz bir şeyi biliyordu.

Ertesi Çarşamba, Müjde'nin dükkânında görünüşte bir Hayvanın çevrede dolaştığını, özellikle de insanları öldürmeye düşkün olduğunu öğrenmiştim. Geçen sene aynı Hayvan, Opole bölgesinde arayış içindeydi ve aralarındaki tek fark onun evcil Hayvanlara saldırmasıydı. Şimdi taşradaki insanlar korku içindeydiler, geceleri evlerini ve ahırlarını kilit altına alıyorlardı.

"Evet, çitimdeki tüm delikleri çiviledim," demişti bu kez şık bir yelek alan Kanişli Beyefendi.

Onu gördüğüme memnun olmuştum. Ve Kanişini de. Kibarca otururken gözlerinde bilge bir ifadeyle bana bakıyordu. Kanişler, öyle görünmeseler de insanların düşündüğünden daha zekidirler. Aynı şey birçok başka Yaratık için de geçerlidir –zekâlarını takdir etmeyiz.

Müjde'nin dükkânından hep birlikte ayrıldık ve bir süre Samurai'nin yanında durduk.

"O zaman, Karakolda dediklerinizi hatırlıyorum. Doğru bulmuştum. Bu tek bir katil hayvanın işi değil, ancak genelde hayvanların işi. Belki de iklimsel değişimlerle

geyik ve tavşanlar bile saldırganlaşıyorlar. Şimdi de her şey için intikam alıyorlar."

Böyle dedi yaşlı beyefendi.

Boros gitti. Onu kasabadaki istasyona bıraktım. Öğrencileri gelmedi –neticede, bu ekologların araçları tamir edilemez şekilde bozulmuştu. Belki de hiç öğrenci yoktu. Belki de Boros'un, Kın Kanatlı Böcekten başka burada görecek işleri vardı.

Birkaç gün boyunca yokluğunu çok hissettim –banyodaki tuvalet malzemelerinin ve hatta evin her tarafında bıraktığı boş çay bardaklarının yokluğunu bile. Her gün telefon ediyordu. Sonra bu giderek azaldı, iki günde bir konuşur olduk. Başka bir boyutta gibi yaşıyor gibi konuşuyordu, ülkenin kuzeyinde, binlerce yıllık ağaçların olduğu, kocaman Hayvanların onların arasında yavaş adımlarla hareket ettiği, zamanın ötesinde bir ruh dünyasında. Entomolojist ve tafonomist, Boros Sznajder'in görüntüsünün buharlaşıp kaybolmasını sakince izlemiştim, ta ki ondan havadaki küçük gri sıçankuyruğu kalana dek, çok saçma. Her şey geçer.

Akıllı İnsan bunu başından beri bilir ve pişman olmaz.

12. İntikam Peşindeki Gulyabani

Dilencinin Köpeği ve Dulun Kedisidir kalan
Sen ise yağlı göbeğini kabartan.

Haziran'ın sonuna doğru, yağmurlar bardaktan boşanırcasına yağmaya başladı. Burada yazın sık sık böyle olurdu. Arkasından, insan hazır ve nazır, nem içinde büyüyen otların, duvara tırmanan sarmaşığın ve mantar sporlarının yer altında genişlerkenki hışırtılarını duyabilirdi. Yağmurdan sonra, Güneş bulutların arasından bir süreliğine göründüğünde, her şey öyle bir derinlik kazanırdı ki insanın gözleri yaşlarla dolardı.

Günde birkaç kez, suların götürmediğinden emin olmak için, derenin üstündeki köprünün durumunu kontrole giderdim.

Sıcak, fırtınalı bir günde Garip çekingen bir taleple evime geldi. Yaz Dönümü Arifesinde yapılacak olan, onun da veznedarı olduğunu şaşkınlıkla öğrendiğim, Çörek Mantarı Toplayıcıları Birliği tarafından organize edilen balo için, kendisine bir kostüm dikmek konusunda yardımcı olmamı istedi.

"Ama sezon henüz başlamadı," dedim tereddütle, ne düşüneceğimden emin olamadığımdan.

"Yanılıyorsun. İlk çörek mantarı ve tarla mantarı göründüğünde sezon başlar ve bu da genellikle Haziran ortalarına denk gelir. Bundan sonra, mantar toplamakla meşgul olduğumuzdan, balo için zaman olmaz." Kanıt olarak, iki güzel huş mantarı tuttuğu elini uzattı.

Terasımın çatısı altında oturmuş, astrolojik araştırmamı yapıyordum. Mayıs ortasından beri üstümdeki ilham verici etkilerden farkında olduğum üzere Neptün, Yükselenimle iyi bir açıdaydı.

Garip beni onunla baloya birlikte gitmemiz için ikna etmeye çalıştı. Hatta sanırım benim üye olup aidatımı ödememi istemişti. Ancak ben herhangi bir birliğe ait olmayı sevmiyordum. Onun Yıldız Haritasına hızlı bir bakış atınca, Neptün'ün, onun için de Venüs'e iyi açılandığını fark ettim. Belki de mantar toplayıcılarının balosuna gitmek iyi bir fikirdi? Ona baktım. Karşımda, gri, solmuş bir gömlek ve dizlerinde bir sepet çilekle oturuyordu. Mutfağa gidip bir kâse getirdim. Çileklerin saplarını ayırmaya başladık, biraz olgunca olduklarından acele etmeliydik. Garip, özel bir alet kullanıyordu elbette. Ben de onunla ayırmayı denedim, ancak parmaklarla yapmak daha uygun olacaktı.

"Bu arada senin ilk ismin ne?" diye sordum. "Soyadının önündeki Ś ne anlama geliyor?"

"Świętopełk," dedi biraz durakladıktan sonra, yüzüme bakmadan.

"Olamaz!" diye bağırmıştım ilk tepki olarak, ama sonra kim ona bu garip, geleneksel ismi verdiyse, tam on ikiden

vurmuş diye düşündüm. Świętopełk.[23] Sanki bu itiraf onu rahatlatmıştı. Ağzına bir çilek attı: "Babam, anneme inat bu ismi vermiş bana."

Babası maden mühendisiymiş. Ona, savaştan sonra adı Wałbrzych olarak değiştirilen Waldenburg'da –şimdi Polonya toprakları içinde kalan– eski bir Alman kömür madenini canlandırma görevi verilmiş. Makineler çalışmaya başlayana kadar ülkeyi terk etmesine izin verilmeyen ve Madenin Alman müdürü olan, kendinden daha yaşlı bir adamla çalışmış. O zamanlar kent boşmuş, Almanlar orayı terk etmişler ve trenler her gün doğu Polonya'dan transfer edilen yeni işçileri getiriyormuş, ancak sanki boş kentin büyüklüğü onları korkutmuşçasına, hepsi aynı yere, tek bir bölgeye yerleşmişler. Alman müdür görevini mümkün olduğunca çabuk tamamlamak için elinden geleni yaptığından, sonunda Swabia, Hessa veya neresi olursa gidebilecekmiş. Neyse, Garip'in babasını bir akşam yemeği için eve davet ettiğinde, mühendis, yöneticinin çekici kızına göz koyuvermiş. Aslında gençlerin evlenmesi en iyi çözüm olmuş. Hem madene hem müdüre hem de bir Alman'ın kızını bir tür rehine olarak aldığı için, sözüm ona insanların iktidarına, uygun olmuş bu durum. Ama evlilikleri baştan sorunluymuş. Garip'in babası işte çok zaman geçirirmiş, zor ve çok özveri isteyen bir maden olması, antrasitin çok derinlerden çıkması nedeniyle sıklıkla madene inermiş. Hayal etmek bile zor, ama sonunda yerin altında, üstündekinden daha iyi hissetmeye başlamış. Her şey başarıyla yürüyüp maden çalıştığında ilk çocukları dünyaya gelmiş. Batı Bölgelerinin Anavatana dönüşünü

23 Eski Slav ismi, Kutsal Birlik anlamına gelir. (ç.n.)

kutlamak adına küçük kıza, geleneksel bir Slav ismi olan Żywia ismini vermişler. Ancak zamanla, karı ve kocanın birbirini hiç sevmediği ortaya çıkmış. Świerszczyński eve başka bir kapıdan girmeye başlamış ve bodrumu kendi çalışma ve yatak odasına dönüştürmüş. Bu noktada oğulları doğmuş, yani Garip, belki de veda niteliğindeki, son birlikteliklerinin meyvesiymiş. Sonra, Alman karısının kendi soyadını bile telaffuz etmekte sorun yaşadığını bildiğinden, şimdilerde pek anlayamayacağımız intikamcı bir duyguyla, mühendis oğluna eski moda Slav ismi olan Świętopełk'i koymuş. Çocuklarının adlarını bile telaffuz edemeyen anne, onlar lisedeyken ölmüş. Bu sırada, baba da aklını tamamen yitirip geri kalan yaşamını villanın altında, bodrumda sürekli odalar ve koridorlar açarak geçirmiş.

"Garipliklerimi babamdan almış olmalıyım," diye sözlerini bitirdi Garip.

Öyküden çok etkilenmiştim, ama ayrıca komşumun daha önceden (veya sonrasında da) böyle uzun bir konuşma yaptığını duymamıştım. Yaşamındaki diğer bölümleri de duymayı çok isterdim –örneğin, Siyah Palto'nun annesi kimdi– ama şimdi üzgün ve yorgun görünüyordu. Ayrıca gördük ki farkında olmadan bütün çilekleri de yemişiz.

Gerçek ismini ifşa etmesi nedeniyle baloda ona eşlik etmeyi reddedemezdim artık, böylece öğleden sonra yola koyulduk. Samurai'nin arkasında bulundurduğum Aletler biz yol aldıkça takırdamışlardı.

"Bu arabada ne taşıyorsun?" diye sordu Świętopełk. "Bunların hepsine neden ihtiyacın var ki? Buz kutusu? Benzin bidonu? Kürekler?"

Dağlarda yalnız yaşayan birinin kendi kendine yetmesi gerektiğini bilmiyor muydu sanki?

Oraya gittiğimizde, herkes masalarına oturmuş, bardakta demlenmiş sert kahvelerini içiyorlardı. Şaşkınlıkla Çörekotu Mantar Toplayıcıları Birliği'nin, dükkânlardan ve büfelerden çok iyi bildiğim veya bazılarını da güçlükle tanıdığım insanların da içinde olduğu, oldukça geniş bir üye kitlesinin olduğunu fark etmiştim. Demek ki bu insanları bir araya getirecek bir şeymiş mantar toplamak. Konuşma başından beri gürültü çıkaran kuşlar gibi, birbirine ilginç olmayan ve ikisinin de "anekdot" olarak adlandırdıkları maceralarını anlatma çabası içinde bağıran Ağaçkakan türünden iki adamın egemenliğindeydi. Diğerleri de onları susturmak için çaba harcasalar da faydası olmamıştı. Solumda oturan kadından öğrendiğim üzere, balo Tilki çiftliğinin yakınlarında, Öküz Yüreği Köşesi'nden pek de uzakta olmayan, itfaiye binasında düzenlenecekmiş, ama üyelerden bazıları bu planı protesto etmişler.

"Tanıdığımız birinin öldüğü yerin yakınında festival düzenlemek pek de eğlenceli olmayacak," demişti toplantıya başkanlık eden ve okulun tarih öğretmeni olduğunu hatırladığıma memnun olduğum adam. Onun da mantarlara düşkün olduğunu hiç tahmin edemezdim.

"Bu bir," demişti karşımda oturan ve işlettiği gazete büfesinde, çoğu kez benim için dergileri bekleten kadın. "Bunun yanında oralar hâlâ tehlikeli olabilir. Örneğin, bazı hanımlar ve beyler sigara da içtiklerinden, temiz hava almak için dışarı çıkmak isteyeceklerdir..."

"Aldığımız izne göre, içinde sadece içki içebileceğimiz itfaiye binasında sigara içmenin yasak olduğunu hatırlatayım. Aksi takdirde bu kamu tüketimi olarak sınıflandırılır ki bu da yasal değildir."

Toplananlar aralarında mırıldandılar.

"Bu da nedir?" dedi haki yelekli bir adam. "Ben içerken tüttürmeyi de severim. Veya tersi. O zaman ben ne yapacağım?"

Toplantıya başkanlık eden tarih öğretmeninin aklı iyice karışmışken, bunu izleyen karmaşada, herkes durumun nasıl çözüleceğine dair akıl vermeye başlamıştı.

"Kapının ağzında dururken, bardak olan elinizi içeride, sigara olan elinizi dışarıda tutarsınız," diye arkalardan biri bağırdı.

"Duman yine de içeri gelir..."

"Orada çatılı bir teras da var. Peki veranda içerisi olarak mı sayılıyor, dışarısı mı?" diye sordu bir başkası makul bir biçimde.

Toplantı başkanı masanın üstüne hafifçe vurduğu anda, içeri birliğin onursal üyesi Başkan girmişti. Geciken Başkan'ı görünce herkes sessizleşmişti. Başkan, ilgi odağı olmaya alışmış insanlardan biriydi. Gençliğinden beri, bir şeylerin yönetim kurullarındaydı: Okul öğrenci birliği, Polonya Halkının Hizmetindeki Erkek İzciler, bölge konseyi, maden şirketi –mümkün olan her türden denetleme organı. Bir dönem milletvekili olarak hizmet etmesine rağmen, herkes ona Başkan diyordu. Şimdi de yönetme alışkanlığıyla hemen sorunu çözmüştü.

"Doğrusunu söyleyeyim, Verandada bir büfe yapabiliriz ve terası da büfeli tampon bölge olarak sunabiliriz," diyerek neşeyle şaka yaptı, ama pek az insan kelime oyununa güldü.

Büyük göbeği şeklini bozsa da hakkını teslim etmeli, yakışıklı bir adamdı. Kendine güvenen, etkileyici biriydi, Tanrısal fiziği güven duygusu veriyordu. Ah evet, bu adam yönetmek için doğmuştu. Ve başka bir şey yapmayı bilmiyordu.

Kendinden memnun Başkan, en büyük trajedilerden sonra bile yaşamın nasıl olması gerektiği konusunda kısa bir konuşma yaptı. Konuşmayı küçük şakalarla süsleyip "hoş hanımefendilerimize" hitap etmeyi sürdürdü. En gözde lafını devamlı tekrarlamak gibi sıradan bir âdeti vardı: Doğrusunu söyleyeyim. Bu türden laf arasında söylenenler için bir Teorim vardı: Her İnsanın, kadın veya erkek, gereğinden fazla kullandığı kendine has lafları vardır. Veya yanlış kullandığı. Bu kelimeler ya da cümleler, onların anlayışlarının anahtarıdır. Bay *Görünüşte*, Bay *Genelde*, Bayan *Muhtemelen*, Bay *Lanet olası*, Bayan *Öyle değil mi?*, Bay *Sanki*. Başkan, Bay *Doğrusunu söyleyeyim*. Elbette, çılgınca bir nedenden dolayı birden herkesin aynı ayakkabı ve giysilerle dolaşması gibi, bazı sözcüklerin de modası vardır –insanlar birdenbire belirli bir sözcüğü veya cümleyi kullanmaya başlarlar. Son zamanlarda, "genelde" sözcüğü modaydı, ancak şimdilerde "bu durumda" onun önüne geçti.

"Rahmetli, doğrusunu söyleyeyim" bu noktada istavroz çıkarır gibi bir hareket yapmıştı, "benim iyi bir arkadaşımdı –birçok konuyu paylaşırdık. Ayrıca harika bir mantar

toplayıcısıydı ve bu yıl bize katılacağından emindim. Geniş ufuklara sahip, doğrusunu söyleyeyim, çok dürüst adamdı. İnsanlara iş vermişti ve doğrusunu söyleyeyim, sadece bunun için onun anısına saygı göstermeliyiz. İşler sokakta gezmez. Gizemli bir şekilde öldü, ancak doğrusunu söyleyeyim, Polis yakında olayın nedenini bulup çözecektir. Doğrusunu söyleyeyim, bizi korkutmalarına izin vermeyelim ve paniğe teslim olmayalım. Yaşamın kuralları vardır, onları göz ardı edemeyiz. Cesaret, sevgili arkadaşlarım ve güzel hanımlar, doğrusunu söyleyeyim, ben burada dedikodulara ve yersiz histeriye son noktayı koyuyorum. Yetkililere güvenmeliyiz ve doğrusunu söyleyeyim, ortak değerlerimize göre yaşamayı sürdürmeliyiz." Başkan sanki yaklaşan seçimlerde adaymış gibi konuşmuştu.

Bu konuşmadan sonra toplantıyı terk etti, herkes hayran kalmıştı.

"Doğrusunu söyleyeyim" ifadesini bu kadar çok kullanan birinin kesinlikle bir yalancı olduğunu düşünmeden edemedim.

Toplantıdaki insanlar tekrar kaotik tartışmalarına döndü. Birisi bir kez daha köyün yakınlarında bir canavarın gizlendiği konusunu ortaya attı. Doğruca bu bölgedeki en büyük ormanın kenarındaki İtfaiye binasında balo düzenlemek gerçekten güvenli miydi?

"Televizyonun Eylül'de Kraków yakınlarındaki bir köyde gizemli bir hayvanı yakalamak için sürdürdükleri operasyonu nasıl izlediğini hatırlıyor musunuz? Yerel halktan birisi yırtıcı hayvanı hareket halindeyken filme almıştı,

muhtemelen genç bir aslan," dedi hararetli genç bir adam. Onu Koca Ayak'ın evinden hatırladığımı düşündüm.

"Yok artık, aklın mı karışık senin; aslan ne arar burada?" dedi hakiler içindeki adam.

"Aslan değildi, genç bir kaplandı," dedi Bayan Meripipo; onu böyle isimlendirmiştim, zira uzun boylu ve sinirliydi, yöredeki hanımlara incelikle hazırlanmış kostümler diktiğinden bu isim ona çok iyi uyuyordu. "TV'de resimlerini gördüm."

"Adam haklı, bırakalım bitirsin, bu iş böyle," demişti kadınlar öfkeyle.

"Polis o hayvanı, aslanı veya kaplanı, aramak için iki gün harcamıştı, helikopterler ve bir anti-terör timi kullanmışlardı, hatırlıyor musunuz? Hepsi yarım milyona mal olmuştu, ama onu asla bulamadılar."

"Belki de buraya gelmiştir?"

"Söylediklerine göre bir pençe darbesiyle öldürebiliyormuş."

"Kafayı koparıyormuş."

"Chupacabra,"[24] dedim.

Bir sessizlik oldu. İki Ağaçkakan bile bakışlarını üzerime sabitlemişlerdi.

"Chupacabra da ne?" diye sordu Meripipo, paniğe kapılmış bir sesle.

---

24 Chubacabra, ilk kez 1995'te Porto Riko'da görüldüğü iddia edilen, keçi, tavşan, köpek, tavuk ve benzeri hayvanları, kanını emerek öldürdüğü söylenilen efsanevi bir yaratıktır. (ç.n.)

"Yakalanamayan gizemli bir bir Hayvan. İntikam isteyen bir canavar."

Şimdi herkes bir ağızdan konuşuyordu. Garip'in telaşlanmaya başladığını görebiliyordum. Sanki ayağa fırlayıp önüne ilk geleni boğazlayacakmış gibi, ellerini ovuşturuyordu. Toplantının sonuna gelindiği açıktı ve artık kimse düzeni sağlayamıyordu. Chupacabra'yı ortaya attığım için suçluluk duydum, ancak ne olacaktı ki? Ben de kendi kampanyamı yürütüyordum.

Hayır, hayır, ülkemizdeki insanlar bir topluluk oluşturmak için bir araya gelme yeteneğine sahip değiller, çörek mantarı bayrağının altında bile. Burası, herkesin kendini başkalarının arasında bulur bulmaz emir vermeye, eleştirmeye, küstürmeye ve şüphe götürmez üstünlüklerini göstermeye başladıkları, nevrotik egoistlerin ülkesi.

Çekya'nın tamamen farklı olduğunu düşünüyorum. Oradaki insanlar meseleleri sakince tartışabiliyorlar ve kimse başkasıyla çekişmiyor. İsteseler bile yapamıyorlar, zira dilleri ağız dalaşına uygun değil.

*

Eve geç vakit telaş içinde gelmiştik. Garip dönüş yolunda ağzını açmamıştı. Samurai'yi çukurlarla dolu kestirmelerden getirmiştim ve araba bir su birikintisinden diğerine atladıkça, bizi sağa sola savurmasından zevk almıştım. Kısa ve öz bir "görüşürüz"le vedalaşmıştık.

Karanlık ve boş mutfakta dikildim, her zamanki gibi aynı şey tarafından ele geçirildiğimi hissettim –ağlamak. Bu nedenle düşünmeyi bırakıp bir şeyler yapmanın en iyisi

olduğunu düşündüm. Böylece masaya oturup aşağıdaki mektubu yazdım:

Polise,

Yasaya göre, ülkedeki tüm kamu kuruluşlarının on beş gün içinde cevap vermeye zorunlu olmalarına rağmen, önceki mektubuma sizden bir cevap alamadığımdan, bölgemizdeki son ve oldukça trajik olaylarla ilgili endişelerime dair açıklamalarımı tekrarlamak ve bunu yaparken de kendimi, Komutan'ın ve tilki çiftliğinin sahibi Muhteva'nın gizemli ölümlerine ışık tutacak olan belirli gözlemleri sunmak zorunda hissediyorum.

Olaylar, bir kazaymış veya talihsiz bir tesadüfmüş gibi görünse de Polisin, "KURBAN O SAATTE, ORADA NE YAPIYORDU?" diye bir soru sorması gerekmez miydi? Altta imzası da bulunan ve birçok kişiye aşırı tuhaf gelen, bilindik nedenler var mıydı? Dahası, mevzu bahis olan oradaydı ve özellikle geyik toynakları olmak üzere, çok sayıda Hayvanın izi bulunmuştu (Polis için önemli olabilirdi). Sanki maktul aracından cezbedilerek, altında ölümcül kuyunun gizlendiği çalılığa yönlendirilmişti. Eziyet ettiği Geyikten doğan bir adalet olması yüksek bir olasılık.

Üzerinden uzun bir zaman geçmesi nedeniyle, herhangi bir ayak izinin mevcudiyetini doğrulamak mümkün olmasa da, sonraki kurbanın durumu da benzer görünüyor. Ancak, olayların dramatik gidişatı, ölüm şekliyle açıklanabilir. Kurbanın genellikle tuzakların kurulduğu çalılara çekildiği durumu tahmin etmek kolay. Burada tuzağa düşüyor ve canından oluyor. (Nasıl? İşte araştırılması gereken budur.)

Aynı zamanda, Polis Beylere, Hayvanların yukarıda bahsedilen trajik olayların failleri olabileceği düşüncesinden imtina etmemeleri hususunda çağrıda bulunmak isterim. Uzun zamandır bu yaratıklar tarafından işlenen suçlar nedeniyle, bu meselelere küçük bir ışık tutacak birkaç bilgi hazırladım.

Bir Öküz bir kadını veya adamı öldürürse, o da taşlanarak öldürülmelidir diye açıkça yazan, İncil ile başlamalıyım. Aziz Bernard, uğultularıyla kendini çalışmaktan alıkoyan bir oğul Arıyı aforoz etmişti. Arılar ayrıca 846 yılında, Worms şehrinde bir Adamın ölümünden sorumlu tutulmuşlardı. Yerel parlamento onları boğularak ölüme mahkûm etmişti. 1394'te Fransa'da birkaç Domuz bir çocuğu öldürüp yemişti. Anne domuz asılarak idama mahkûm edilmiş, ancak altı yavrusu genç yaşta olmaları dikkate alınarak bağışlanmıştı. 1639'da Fransa Dijon'daki bir mahkeme, bir Adamı öldürmekten bir Atı mahkûm etmişti. Sadece Cinayetler değil, doğaya karşı işlenen suçlar da var. Böylece, 1471'de Basel'de, garip renkli yumurtalar yumurtlayan bir Tavuğa karşı dava açılmıştı. Tavuk şeytanla iş birliği yaptığı için yakılarak ölüme mahkûm edilmişti. Burada kendi yorumumu da eklemeliyim ki entelektüel sınırlama ve insan zulmü sınır tanımıyor.

En meşhur dava 1521'de Paris'te görülmüştü. Bu, etrafa büyük zarar veren birkaç Farenin davasıydı. Kasabalılar tarafından mahkemeye çağrılan farelere, Bartolomeo Chassenée isimli zeki bir avukat olan kamu savunma danışmanı da atanmıştı. Müvekkilleri ilk duruşmaya gelmediğinde, Chassenée, Farelerin dağınık halde yaşadıklarını ve mahkeme yolunda birçok tehlikenin onları beklediğini ifade ederek erteleme için bir dilekçe vermişti. Ayrıca davacılara ait Kedilerin duruşma yolunda davalılara zarar vermemelerini

sağlamayı garanti etmeleri için mahkemeye başvurmuştu. Ne yazık ki böyle bir garanti verilemediğinden, dava birkaç kez daha ertelenmişti. Sonunda, savunma avukatının yaptığı gayretli bir konuşmadan sonra Fareler beraat etmişlerdi.

1659'da İtalya'da Tırtıllar tarafından bağları harap edilen sahipleri onları yazılı olarak mahkemeye davet etmişlerdi. Tırtıllar suçlamayı bilsinler diye, davetin yazılı olduğu kâğıt parçaları bölgedeki ağaçlara çakılmıştı.

Bu bilinen tarihsel gerçeklerden alıntı yaparken, Sanılarım ve Tahminlerimin ciddi olarak dikkate alınmasını talep ediyorum. Bunlar, benzer düşüncenin Avrupa yargısında önceden de ortaya çıktığını gösterdiğinden, örnek olarak ele alınabilirler.

Aynı zamanda, Geyik ve diğer olası Hayvan Suçluların cezalandırılmamasını talep ediyorum, zira onların iddia edilen fiiliyatları, baştan sona araştırdığım gibi, aktif avcılar olan kurbanların ruhsuz ve zalim davranışlarına bir tepkiydi.

Saygılarımla

Duszejko

Ertesi sabah ilk işim postaneye gitmek oldu. Postaladığımın kanıtı olarak da mektubu taahhütlü göndermek istedim. Ancak Polis karakolu, postanenin tam karşısında, caddenin öteki tarafında olduğundan, bunlar biraz manasız gelmişti.

Dışarı çıkınca, önümde duran bir taksiden Dişçi'nin eğildiğini gördüm. İçtiğinde taksiye binerdi ve diş çekerek kazandığı parayı böyle harcardı.

"Hey, Bayan Duszeńko," diye seslendi. Yüzü kıpkırmızıydı ve gözlerinde sisli bir bakış vardı.

"Duszejko," diye onu düzeltmiştim.

"İntikam günü yakın. Cehennemin alayları yaklaşıyor," diye bağırdı ve el salladı. Sonra da gıcırdayan lastikleriyle taksi Kudowa'ya doğru yola koyuldu.

13. Gece Okçusu

Kim ki eziyet eder Mayıs Böceğine
Yiter gider sonsuz bir gecede

Mantar toplayıcılarının planladıkları festivalden iki hafta önce Müjde'yi görmeye gittim, kostüm için arka odada tonlarca giysiyi gözden geçirdik. Ne yazık ki yetişkinler için fazla seçenek yoktu burada. En süslü olanlar çocuklar içindi ve pek çok eğlenceli şey vardı –çocuklar kim olmak isterlerse olabilirlerdi –Bir Kurbağa, Zorro, Batman veya bir Kaplan. Yine de iyi bir kurt maskesi bulabilmiştik. Böylece Kurt olmaya karar verdim, kıyafetin geri kalanında doldurulmuş eldivenlerden yapılmış pençelere sahip tüylü bir tulumla hallettik. Kostüm bana tam uymuştu. Maskeyi taktığımda, dünyaya bir Kurdun çenesi üstünden, serbestçe bakabiliyordum.

Ne yazık ki Garip için durum daha kötüydü. Böyle heybetli bir fizik için uygun bir şey bulamamıştık. Her şey ona küçük geliyordu. Ama sonunda, Müjde'nin aklına basit ama parlak bir fikir gelmişti. Halihazırda bir Kurtumuz varsa... Geriye kalan Garip'i bu fikre ikna etmekti.

Festival günü, geceki fırtınadan sonra, şiddetli yağmurun deneysel bezelye bitkilerime verdiği zararı inceliyordum

ki, erkenden ormancının arabasını yolda görüp durması için el salladım. Acayip gözbebekleri –tekinsiz, dikdörtgen şekilli– yüzünden kör olduğuna dair yemin edebileceğimden, Kurt Gözü olarak isimlendirdiğim, iyi bir genç adamdı. O da fırtına nedeniyle buradaydı –bölgede kaç yaşlı ladinin zarar gördüğünü sayıyordu.

Hal hatır sorduktan sonra Meselenin özüne geldim, "Yassı Kın Kanatlı Böceğe aşina mısınız?" diye sordum ona.

"Evet," diye cevap vermişti. "Az çok."

"Yumurtalarını ağaç tomruklarına bıraktıklarını biliyor muydunuz?"

"Evet, ne yazık ki öyle." Bu sorgulamanın nereye gittiğini anlamak için çok uğraştığını görebiliyordum. "Zaman içinde, sağlıklı, değerli ağaçlara zarar veriyorlar. Ancak siz ne demek istiyorsunuz?"

Konuyu açıkça anlattım. Boros'un bana söylediklerini aynen tekrarladım. Ancak, Kurt Gözü'nün ifadesinden, bana deli bir kadın gözüyle baktığını söyleyebilirdim. Gözleri, küçümseyen bir gülümsemeyle incelmiş ve benimle bir çocukla konuşur gibi konuşmuştu.

"Bayan Duszeńko..."

"Duszejko," diye onu düzeltmiştim.

"Çok iyi bir kadınsınız. Her şeyi içselleştiriyorsunuz. Ancak herhalde, kütüklerdeki birkaç böcek için kereste işini durduracağımızı düşünmüyorsunuz, değil mi? İçecek soğuk bir şeyiniz var mı?"

Birden tüm enerjim uçup gitmişti. Beni ciddiye almıyordu. Boros olsaydım veya Siyah Palto, o zaman belki de beni

dinlerdi, düşüncelerini söylerdi ve meseleyi tartışırdı. Ama ona göre ben, delirip burada, doğada yaşayan yaşlı bir kadındım. Yararsız ve önemsiz. Gerçi beni sevmediğini söyleyemezdim. Hatta sempatisini hissedebiliyordum.

Ağır adımlarla eve girdim, o da beni izledi. Terasta rahatına bakıp hızla yarım litre hoşafı hüpletti. Bu sırada onu seyrederken hoşafına inci çiçeği özü karıştırabileceğim veya Ali'nin benim için yazdığı uyku haplarını toz haline getirip ekleyebileceğim ihtimalleri düşündüm. Ve uyuduğunda onu kazan dairesine kilitleyip bir süreliğine ekmek ve suya mahkûm edebilirdim. Veya tersi –onu şişmanlatıp kızartılmaya uygun mu değil mi diye, parmak kalınlığıyla her gün kontrol edebilirdim. Saygı göstermeyi öğrenmiş olurdu böylece.

"Artık doğayla ilgili hiçbir şey doğal değil," dedi, bu noktada bu ormancının gerçekten ne olduğunu görmüştüm: Sadece bir memur. "Çok geç. Doğal süreçler doğru gitmiyor, bir felaket olmaması için hepsini kontrol altında tutmalıyız."

"Yassı Kın Kanatlı Böcek yüzünden bir Felaketle karşılaşabilir miyiz?"

"Elbette hayır. Merdivenler, zeminler, mobilya ve kâğıt için keresteye gereksinimimiz var. Ne sanıyorsunuz? Biz ormanda Kın Kanatlı Böcek ürüyor diye parmak ucunda mı yürüyoruz? Nüfusları artıp diğer türler için bir tehdit oluşturmasınlar diye tilkileri vurmak zorunda kalıyoruz. Birkaç yıl önce tavşanlar o kadar çoğalmışlardı ki ürünlere zarar veriyorlardı..."

"Öldürmek yerine, çoğalmalarını önlemek için etrafa gebelik önleyiciler dağıtabiliriz."

"Dediğinize bakın, ne kadara mal olur biliyor musunuz? Ve etkili de değil. Biri çok, diğer az alır. Doğal olanın artık var olmadığını kabul edip bir tür düzen sağlamalıyız."

"Tilkiler..." diye başladım, Çekya'ya gidip gelen, asil Konsolos'u düşünerek.

"Evet tilkiler," diye lafı ağzımdan aldı. "Düşünebiliyor musunuz, çiftlikten bırakılan tilkiler nasıl bir tehlike oluşturuyor örneğin? Şans eseri bazıları şimdi yakalanıp başka bir çiftliğe nakledildiler."

"Hayır," dedim sızlanarak. Bu düşünceyi dayanılmaz buluyordum, ancak hemen kısa da olsa, biraz özgürlüğü hissettikleri düşüncesiyle kendimi avutmaya çalıştım.

"Özgür yaşama alışık değiller, Bayan Duszejko. Telef olurlardı. Avlanmayı bilmiyorlardı, sindirim sistemleri farklıydı, kasları zayıftı. Güzel kürkleri özgürlükte onlara ne ifade ederdi ki?"

Bana bir bakış attığında, irislerindeki pigmentlerin eşit dağılmadığını fark ettim. Göz bebekleri aslında tamamen normaldi, yuvarlak, sizinki benimki gibi.

"Böyle şeylere üzülmeyin. Tüm dünyayı omuzlarınıza almayın. İyi olacak," dedi, sandalyesinden kalkarken. "Pekâlâ, haydi iş başına. Şu ladinleri indirmemiz lazım. Kış için biraz odun almak ister misiniz? Ucuz olur."

Kabul etmedim. Gider gitmez, bedenimin ciddi bir şekilde ağırlaştığını hissettim, festivale gitmek için hiç arzum kalmamıştı, hele de sıkıcı mantar toplayıcıları balosuna.

Bütün günü ormanda mantar arayışı içinde dolaşarak geçiren insanlar, mutlaka çok sıkıcıdırlar.

*

Kostümümün içinde çok sıcak ve rahatsız hissetmiştim, kuyruğum yerlerde sürünüyordu ve üstüne basmamak için dikkatli olmalıydım. Samurai'yi Garip'in evine doğru sürmüş, onu beklerken şakayıklarına hayran olmuştum. Kısa bir süre sonra da kapıda göründü. Şaşkınlıktan dilim tutulmuştu. Siyah bağlı botlar, beyaz çoraplar ve önünde küçük bir önlük olan, hoş çiçekli bir elbise giyiyordu. Başında, çenesinin altından bir ilmekle bağladığı, küçük kırmızı bir kapüşon vardı.

Öfkeliydi. Yolcu koltuğuna oturdu ve itfaiyeye kadar, yol boyunca tek kelime etmedi. Kırmızı başlığını dizlerinin üstüne koymuştu, ancak itfaiye binasının önünde durunca geri taktı.

"Gördüğün gibi hiç espri anlayışım yok," dedi.

Buradaki herkes, doğruca özel bir ayinden, mantar toplayıcıları için gelmişti ve kutlamalar henüz başlıyordu. Başkan bu kutlamalara büyük bir hevesle katılıyordu ve olağanüstü görünüşünden o kadar emindi ki her zaman olduğu gibi giyinip sadece bir takım elbiseyle gelmişti. Festivale gelenlerin çoğu, kiliseye kostümleriyle gitmeye cesaret edemediklerinden, şimdi tuvalette üstlerini değiştiriyorlardı. Peder Hışırtı soluk benziyle hemen yerini almıştı siyah cüppesi içinde sanki bir rahip kılığına girmiş gibi görünüyordu. Misafir olarak çağrılan Köyün Ev Kadınları Grubu birkaç halk şarkısı söyledikten sonra, klavyeyle birlikte bir aygıtı ustaca kullanan ve çaldıklarını,

en tanınmış parçalara oldukça iyi benzetmeyi beceren tek kişilik orkestranın sırası gelmişti.

İşte böyleydi. Müzik gürültülü ve rahatsız ediciydi. Konuşmak çok zor olduğundan herkes salatalarla, avcı yahnisiyle ve soğuk et dilimleriyle meşguldü. Çeşitli mantar türlerine benzeyecek şekilde işlenmiş, küçük sepetlerde votka şişeleri duruyordu. Biraz yemek ve birkaç bardak votkadan sonra Peder Hışırtı masadan kalkıp istavroz çıkardı. Sanki rahibin mevcudiyeti şimdiye kadar garip hissetmelerine neden oluyormuş gibi, ancak ondan sonra, insanlar dans etmeye başladılar. Sesler, eski itfaiye binasının yüksek tavanından yansıyarak aşağıda dans edenlere çarpıyordu.

Yanıma, beyaz bluzlu, dik ve gergin sırtlı, küçük bir kadın oturmuştu. Bana Garip'in Köpeği, Marysia'yı hatırlatmıştı –o da böyle sinirli ve gergindi. Öncesinde çakırkeyif Başkan'ın yanına gidip onunla bir süre konuştuğunu görmüştüm. Başkan üzerine eğilmiş, sonra sabrını yitirerek kaşlarını çatmıştı. Onu kolundan yakaladığında fazla sıkmış olmalıydı ki kadın kendini kenara çekmişti. Sonra, sanki kendini rahatsız eden bir Böceği kovalarcasına elini sallamış ve dans eden çiftlerin arasında gözden kaybolmuştu. Kadın karısı olmalı diye düşündüm. Masaya dönüp yahniye çatalını batırdı. Garip, Küçük Kırmızı Başlıklı Kız olarak harika bir başarı elde ettiğinden, ben de kadına doğru yanaşıp kendimi tanıttım. "Ah, siz," dedi ve üzgün yüzünde gülümsemenin gölgesi belirmişti. Konuşmaya çalıştıysak da müziğin gürültüsü, ahşap zeminin üstündeki dans adımlarının gümbürtüsüyle şimdi daha da güçlenmişti. Güm, güm. Ne dediğini anlamak için dudaklarını okumak zorundaydım. Anladığım kadarıyla, kocasını bir

an önce eve götürmek konusunda endişeliydi. Herkes Başkan'ın alkol konusunda epey hızlı olduğunu ve hem kendisi, hem de başkaları için tehlikeli tipik hiddetli bir Sarmat[25] damarı olduğunu biliyordu. Daha sonra maskaralıklarını hasıraltı etmek gerekiyordu. *Cool*[26] olduğumu düşünen en küçük kızlarına İngilizce dersi verdiğim ortaya çıkmış, bu da sohbeti daha kolaylaştırmıştı. Bu çok hoş bir komplimandı.

"Komutan'ın cesedini sizin bulduğunuz doğru mu?" diye sordu kadın, bir yandan kocasını bakışlarıyla bulmaya çalışırken.

Onayladım.

"Korkmadınız mı?"

"Elbette korktum."

"Biliyor musunuz, bütün bunlar kocamın arkadaşlarının başına geldi. Onlarla yakın bağları vardı. Onun da korktuğunu düşünüyorum, gerçi ortak ne işleri olduğundan pek emin değilim. Sadece bir şey beni tedirgin ediyor..." Tereddütle sessizleşti. Cümlesini bitirmesi için baktım, ama sadece kafasını sallamış ve gözleri yaşlarla dolmuştu.

Müzik daha da hareketlenmiş ve gürültülü hale gelmişti, şimdi de "Hey Şahinler" çalıyorlardı. Şimdiye kadar dans

25 M.Ö. 6-4. yüzyıllarda Orta Asya'dan Ural Dağları'na, ardından Güney Rusya ve Kuzey Kafkasya'ya, sonrasında ise Balkanlara kadar yayılan, İran dillerini konuşan, İran veya Turan kökenli antik göçebe halk. Doğudan gelen Sarmatlar Don Nehri'ni geçip oradaki halklarla karıştılar; ancak Macar, Polonya kavimleri tarafından hep ata olarak kabul edildiler. Polonya kilisesi tarafından Latince ile karışık, s-armat (savaşçı) kökeninden geldikleri varsayıldı. (ç.n.)

26 Havalı. (İng.) (ç.n.)

etmemiş olanlar, dans pistine atlıyorlardı. Tek kişilik bir orkestrayla bağırıp çağırmaya niyetim yoktu.

Kocası bir an için çekici bir Çingene'yle görüş alanına girdiğinde, elimi çekiştirip dedi ki: "Hadi dışarı çıkıp bir sigara içelim."

Söyleme şekliyle burada sigara içilip içilmediğini önemsemediğini ima etmişti. On yıl önce sigarayı bırakmış olsam da itiraz etmedim.

Çılgına dönmüş kalabalık arasında yolumuzu açmaya çalışırken itip kakılarak dansa davet edilmiştik. Şenlikli mantar toplayıcıları balosu bir içki âlemine dönüşmüştü. İtfaiye binasının pencerelerinden taşan ışık bolluğu içinde dışarıda durmak bizi rahatlatmıştı. Nemli, yasemin kokulu bir Haziran akşamıydı. Ilık yağmur henüz durmuştu, ama gökyüzü tam aydınlanmamıştı. Sanki yeniden yağmaya başlayacak gibiydi. Çocukluğumdaki böyle geceleri hatırlamış ve hüzünlenmiştim. Bu endişeli, kafası karışık kadınla konuşmaya devam etmek konusunda pek emin değildim.

Öfkeyle bir sigara yaktı, derin bir nefes çekti: "Düşünmeden duramıyorum. Ölü bedenler. Biliyor musunuz, ne zaman avdan gelse, masanın üstüne bir geyiğin çeyreğini atardı. Genellikle dört parçaya bölerlerdi. Koyu kan masanın üstüne akardı. Sonra parçalara ayırıp derin dondurucuya koyardı. Ne zaman dolabın yanından geçsem, orada kesilmiş bir beden olduğu gerçeği aklıma gelir." Sigarasından derin bir nefes daha aldı. "Veya kışın ölü tavşanları balkona asar, onlar da orada gözleri açık, burunlarında kurumuş kanla sallanır dururlar. Biliyorum,

biliyorum, ben nevrotik ve aşırı duyarlıyım ve gidip tedavi olmam gerekir."

Sanki aksini söyleyecekmişim gibi ani bir umutla baktı bana, oysa bu arada hâlâ bu dünyada normal insanların olduğunu yazıyordum kafama.

O tekrar konuşmaya başlamadan harekete geçecek zaman bulamadım.

"Küçükken Gece Okçusu diye bir masal anlattıklarını hatırlıyorum. Biliyor musunuz?"

Kafamı hayır anlamında salladım.

"Buralardan, yerel bir efsane, Almanlara dayanıyor. Karanlıktan sonra sinsice gezinen ve kötü insanları avlayan Gece Okçusu'ndan bahsediyor. Köpeklerin eşlik ettiği, siyah bir leyleğin üzerinde uçarmış. Herkes ondan korkar, geceleri evini sıkı sıkı kilitlermiş. Bir gün, buradan veya Nowa Ruda'dan veya Kłodzko'dan gelen bir oğlan, bacadan bağırarak Gece Okçusu'ndan onun için avlanmasını dilemiş. Birkaç gün sonra, oğlanın ve ailesinin evine bacadan üçte bir insan bedeni düşmüş, sonra onlar gövdeyi bir araya getirip, gömene kadar, aynı şey üç kez daha olmuş. Okçu bir daha görünmemiş ve köpekleri de yosuna dönüşmüş."

Birden ormandan gelen bir esinti, ürpertiyle titrememe neden oldu. Yosuna dönüşen Köpeklerin hayali, gözümün önünden gitmiyordu. Gözlerimi kırpıştırdım.

"Garip bir hikâye, kötü bir rüya gibi, değil mi?" Başka bir sigara yakarken ellerinin titrediğini görebiliyordum.

Onu sakinleştirmek için bir yol bulmayı denesem de ne yapacağım hakkında hiçbir fikrim yoktu. Daha önce hiç sinirsel bir çöküntünün sınırında olan birini görmemiştim. Bileğine elimi koyup nazikçe okşadım.

"Siz iyi bir İnsansınız," dedim. Bana Marysia'nın gözleriyle bakıp birden ağlamaya başladı. Çok yumuşak ağlıyordu, omuzlarının titremesi dışında, küçük bir kız ağlıyordu sanki. Bu hali hayli uzun sürdü, ağlayacak çok şeyi olduğu belliydi. Onun yanında durmalı, izleyip tanıklık etmeliydim. Tüm beklentisi buymuş gibi görünüyordu. Kollarımı boynuna doladım, öylece durduk –sahte bir Kurt ve itfaiye binasından gelen ışık huzmesinin içinde küçük bir kadın. Dans edenlerin gölgeleri üstümüzde uçuşuyordu.

"Ben eve gidiyorum. Gücüm kalmadı," dedi acıklı bir şekilde.

İçeriden güçlü ayak sesleri gelmişti. Yine "Hey Şahinler"in disko versiyonuyla dans ediyorlardı, –diğer şarkılardan daha popüler olmalıydı ki, tekrar tekrar "Hey! Hey!" diye bağırdıklarını duymuştuk. Sanki bombalar patlıyordu.

"Sen git canım," dedim, biraz düşündükten sonra. Ona sen demeyi rahatlatıcı bulmuştum. "Kocanı bekleyeceğim ve onu eve getireceğim. Buna hazırım. Zaten komşumu da beklemeliyim. Tam olarak nerede yaşıyorsunuz?"

Öküz Yüreği'ndeki dönüşlerden birinden bahsetmişti. Nerede olduğunu biliyordum.

"Hiç merak etme," dedim. "Banyoyu doldur ve biraz dinlen."

Çantasından arabanın anahtarlarını çıkarırken tereddüt etmişti.

"Bazen, durmadan, yıllarca birlikte yaşadığımız kişiyi hiç tanıyamadığımızı düşünüyorum," dedikten sonra, gözlerime korkuyla öyle bir baktı ki kaskatı kesildim. Aklında ne olduğunu biliyordum.

"Hayır, o değil. Kesinlikle o değil. Bundan eminim," dedim.

Şimdi bana sorgular gibi bakıyordu. Bunları ona anlatıp anlatmamakta kararsızdım.

"İki Köpeğim vardı. Her şeyin eşit paylaştırıldığından emin olmak için dikkat ederlerdi –yiyecek, okşanmak, ayrıcalıklar. Hayvanların güçlü adalet duyguları vardır. Ne zaman yanlış bir şey yapsam, ne zaman gereksiz yere azarlasam veya sözümü tutmasam, gözlerindeki bakışları hatırlarım. Benim kutsal yasaya nasıl karşı gelebileceğimi anlayamamışlar gibi bana öyle bir kederle bakarlardı ki. Oldukça temel, yalın ve basit adaleti öğretmişlerdi bana." Bir an için sustum, sonra ekledim: "Bizim bir dünya görüşümüz var, ancak Hayvanların da dünyaya karşı bir algısı var, anlıyor musun?"

Bir sigara daha yaktı.

"Sonra onlara ne oldu?"

"Öldüler."

Kurt maskesini yüzümden çekip indirdim.

"Eğlenmek için birbirlerine numaralar yaptıkları kendi oyunları vardı. Birisi uzun zamandır kaybolmuş bir kemiği bulmuşsa ve diğeri de onu nasıl ele geçireceğini bilmiyorsa,

yolun aşağısından havlanacak bir araba geliyormuş gibi yapardı. Böylece birincisi kemiği düşürüp sahte bir uyarı olduğunu anlamadan yola koşardı."

"Gerçekten mi? İnsanlar gibi."

"Birçok yönden insanlardan daha insanlardı. Daha sevecen, bilge, daha neşeli... İnsanlar, Hayvanlara nesnelermiş gibi, ne isterlerse yapabileceklerini düşünüyorlar. Sanırım, Köpeklerim de avcılar tarafından vuruldular."

"Hayır –neden böyle bir şey yapsınlar ki?" diye sordu, tedirgin.

"Sadece vahşi Hayvanlara tehdit oluşturan başıboş Köpekleri öldürdüklerini söylüyorlar, ama bu doğru değil. Evlerin yakınına kadar geliyorlar."

Ona Hayvanların intikamından bahsetmek istedim, ancak Teorilerimi herkese anlatmamam konusunda Dyzio'nun uyarılarını hatırlamıştım. Şimdi karanlıkta duruyorduk ve birbirimizin yüzlerini göremiyorduk.

"Bu çok saçma," dedi. "Onun bir köpeği öldürdüğüne asla inanmam."

"Tavşan, Köpek ve Domuz arsında gerçekten büyük bir fark var mı?" diye sordum, ancak cevap vermedi.

Arabasına binip hemen uzaklaşmıştı. Büyük, havalı bir Jeep Cherokee idi. Hatırlamıştım. Ufak tefek, narin bir kadının nasıl böyle büyük bir araçla başa çıkabildiğini düşündüm ve tekrar yağmur yağmaya başladığından, içeri girdim.

Komik derecede kızarmış yanaklarıyla Garip, Kraków yerel giysileri içindeki şişman bir kadınla dans ediyordu ve çok

mutlu görünüyordu. Onu seyrettim. Abartmadan, zarifçe hareket ediyor, eşini sakince yönetiyordu. Sanırım, ona baktığımı görmüştü, zira aniden eşini bir şevkle etrafında döndürmüştü. Ancak nasıl giyindiğini unutmuş olacaktı, görüntü oldukça komikti –iki kadın dans ediyordu, biri dev gibi, diğeri ise minicik.

Bu danstan sonra, en iyi kostüm için oylama sonuçları açıklandı. Kazananlar Transilvanya'dan şapkalı mantar gibi giyinmiş bir karı kocaydı. Ödül, mantarlar için alan rehberiydi. Biz ikinci gelmiştik ve mantar şeklinde bir pastayla ödüllendirilmiştik. Herkesin önünde, Küçük Kırmızı Başlıklı Kız ve Kurt olarak dans etmek zorundaydık, sonrasında ise tamamen unutulmuştuk. Ancak şimdi bir bardak votka içebiliyordum ve neşelenmek için güçlü bir dürtü hissediyordum –evet, onların tekrar "Hey Şahinler"i çalmaya başlamalarından bile mutlu olurdum. Ancak Garip artık eve gitmek istiyordu. Hiç bu kadar uzun süre yalnız bırakmadığı Marysia için endişeleniyordu, ne de olsa Koca Ayak'ın barınağında yaşadıkları yüzünden sarsılmıştı. Ona, Başkan'ı evine götüreceğime söz verdiğimi söyledim. Çoğu erkek, bu zor görev için bana eşlik etmek üzere kalırdı, Garip hariç. Festivalden erken ayrılmak isteyen birini bulmuştu, bu çekici Çingene kadın olabilirdi, ortadan pek de kibarca olmayan bir şekilde kaybolmuştu. Ne yapalım, zor işleri kendim yapmaya alışıktım.

*

Şafak sökerken aynı rüyayı gördüm. Kazan dairesine indiğimde, Annem ve Büyükannem oradaydı. İkisi de çiçekli yazlık elbiseleriyleydi ve ikisinin de çantası vardı; sanki

kiliseye gidiyorlarmış da yollarını kaybetmişler. Onlara serzenişte bulunmaya başladığımda gözlerime bakmamışlardı.

"Burada ne yapıyorsun Anne?" diye sordum öfkeyle. "Bu nasıl olur?"

Odun yığını ile kazanın arasında duruyorlardı, giysilerindeki desenler solmuş ve silinmiş görünse de anlamsız bir şekilde şıktılar.

"Gidin buradan!" diye bağırmıştım, ancak birden sesim boğazıma takılmıştı. Garajdan gelen kaçamak sesler ve yükselen fısıltıları duyabiliyordum.

O yöne dönünce çok sayıda insan olduğunu görmüştüm: Garip bir şekilde solmuş ve grileşmiş bayram giysileri içinde adamlar, kadınlar ve çocuklar. Sanki burada gerçekten ne yaptıklarını bilmiyorlarmış gibi gözlerinde aynı huzursuz ve korkak bakışlar vardı. Bir yerlerdeki kalabalıktan çıkıp içeri girme kararsızlığı içinde, kapı aralığında toplanıyorlardı. Tutarsız bir şekilde birbirleriyle fısıldaşıyorlar, ayakkabılarının topuklarını kazan dairesinin ve garajın taş zeminine sürtüyorlardı. Arkadan bastıran kalabalık, öndeki sıraları ileri itmeye devam ediyordu. Tam anlamıyla korkuya kapıldım.

Arkamdaki kapıyı açıp sessizce, dikkatleri üzerime çekmemek için belli etmeden oradan kaçtım. Sonra, korkudan titreyen ellerimle, kazan dairesinin kapısını sürgülemek için uzun süre oyalandım.

*

Uyandığımda, bu rüyanın verdiği endişe hâlâ etkisini koruyordu. Ne yapmam gerektiğini bilmiyordum; ya-

pabileceğim en iyi şeyin gidip Garip'i görmek olduğunu düşünmüştüm. Güneş henüz tam yükselmemişti, pek de uyuyamamıştım. Her şeyin üstünde süzülen hafif sis, çiye dönüşmek üzereydi.

Garip kapıyı bana uykulu gözlerle açmıştı. Yüzünü iyi yıkayamamıştı: Önceki gün rujla ona yaptığım kırmızı benekler hâlâ yanaklarında duruyordu.

"Ne oldu?" diye sordu.

Ne diyeceğimi bilemedim.

"İçeri gel," diye mırıldandı. "Nasıl gitti?

"Bir şey yok. İyi gitti," diye kısaca yanıtladım, Garip'in kısa soruları ve kısa cevapları sevdiğini bilerek.

Oturdum, o da bana kahve yapmaya girişti. Önce, makineyi temizlemek için uzun zaman harcadı, sonra ölçülü bir sürahiden su koydu, ben de sürekli konuştuğunu fark ettim bu arada. Onu böyle neşeli görmek çok garipti. Konuştukça konuşan Świętopełk.

"Şu çekmecede ne sakladığını hep öğrenmek istemişimdir," dedim.

"Buyur," dedi, göstermek için çekmeceyi açarak. "Lütfen buyur –gerekli eşyalardan başka bir şey yok."

"Aynı benim Samurai'deki gibi."

Çekmece, parmağının nazik bir dokunuşuyla hafifçe kayarak açılmıştı. Şık gri bölmeler içinde çok iyi düzenlenmiş mutfak Aletleri duruyordu. Bir oklava, bir yumurta çırpıcı, küçük bir süt çırpıcısı ve bir dondurma kaşığı. Ayrıca ne olduğunu bilemediğim Aletler –uzun kaşıklar, spatulalar

ve tuhaf kancalar. Karmaşık operasyonlarda kullanılan ameliyat Aletleri gibi görünüyorlardı. Sahiplerinin onlara özen gösterdiği açıkça görülüyordu –parlatılmış ve yerlerine yerleştirilmişlerdi.

"Bu nedir?" diye sordum, geniş metal kıskacı elime alarak.

"Onlar folyo rulosu yapıştığında çıkarmak için" dedi, kahveyi fincanlara doldurmuştu.

Sonra, uzanıp aldığı küçük bir çırpıcıyı, sütü karlı bir köpüğe dönüştürmekte kullandı ve kahveye döktü. Çekmeceden özel dairesel kalıplar ve küçük kakao tozu kutusunu çıkardı. Bir süre hangi şekli seçeceğini düşündü, sonunda da küçük kalplerde karar kıldı. Sonra kakao tozunu üstüne serpti ve kahvemin köpüğünün üstünde kahverengi kakaodan bir kalp belirdi. Belirgin bir şekilde gülümsemişti.

O gün sonradan tekrar çekmecesini düşündüm; içine bakmak beni rahatlatmıştı, ben de gerçekten o faydalı Aletlerden biri olmayı isterdim.

Pazartesi günü herkes Başkan'ın öldüğünü öğrenmişti. İtfaiye binasını temizlemeye gelen kadınlar onu Pazar akşamı bulmuşlardı. Anlaşılan onlardan biri şok geçirmişti ve hastaneye kaldırılmıştı.

*

Polise,

Anladığım kadarıyla çok önemli nedenlerden dolayı Polisin halktan gelen mektuplara cevap verecek fırsatı bulunmuyor

(sadece isimsiz olanlara değil). Bu nedenlere girmeden, bir kez daha önceki mektubumda bahsettiğim konuyu dile getirme hakkımı kullanacağım. Ancak, ne Polisin ne de başka birinin bu şekilde yok sayılmasını dilerim. Halkla ilişkiler servisinin dikkate almadığı bir vatandaş, bir şekilde var olmamaya mahkûm edilmiştir. Ancak, var olma hakkı olmayan birinin, devletine karşı sorumluluklarının da olmayacağını unutmak bir hatadır.

Müteveffa Bay Muhteva'nın doğum tarihini ve Yıldız Haritasını çıkardığımı (ne yazık ki çalışmamın daha hassas olmasını sağlayan doğum saati olmadan) ve içinde, size önceden sunduğum Hipotezi tamamen onaylayan çok ilginç bir gerçek bulduğumu, size bildirmekten memnuniyet duyuyorum.

Gerçi kurbanın ölüm anında Mars'ın, Başak burcuna geçiş yaptığı ortaya çıkmıştı ki geleneksel Astrolojinin prensiplerine göre, kürklü Hayvanlarla arasında birçok bağlantı vardı. Aynı zamanda Balık burcundaki Güneş, bilekler gibi bedenin en zayıf kısımlarını gösterir. Böylece, Bay Muhteva'nın ölümünün temel Yıldız Falında kesinlikle öngörülebilir olduğu görülmektedir. Bu sebeple Polis, Astrologların bulgularını dikkate alacak olursa, birçok insan aksiliklerden korunabilecektir. Yıldızların kurulumu bize, bu zalim Cinayetin yırtıcılarının, bir şekilde kurbanı, insanların yıllardır kurdukları tuzaklara yönlendirmeyi başaran kürklü Hayvanlar, muhtemelen vahşi veya çiftlikten kaçan (veya danışıklı olarak hareket eden her iki grup da) Tilkiler olduklarını açıkça söylemektedir. Bay Muhteva, "darağacı" olarak bilinen, çok acımasız bir tuzak tipine yakalanmış ve bir süre havada asılı kalmıştır.

Bu bulgu bizi doğrudan genel bir sonuca yönlendirmektedir. Polisler, kurbanların her birinin Satürn'ünün nerede olduğunu incelesin lütfen. Hepsinin Satürn'ünün bir hayvan burcunda olduğunu bulacaklardır, Başkan'ınki ilave olarak, bir Hayvanın neden olduğu boğulma sonucu, vahşi bir ölümü bildiren Boğa burcundadır...

Opole yöresinde görüldüğü rapor edilen ve diğer Hayvanların göğsüne attığı pençeyle öldürdüğü söylenen, ancak teşhis edilemeyen hayvan hakkındaki gazete alıntısını da eklemek arzusundayım. Yakın zamanda televizyonda, genç bir Kaplanın açıkça görülebildiği, cep telefonuyla çekilmiş bir video seyretmiştim. Bunların hepsi Opole yöresinde meydana gelmektedir ve bizden pek uzakta değildir. Belki de bunlar bir hayvanat bahçesinden kaçmış ve sellerden kurtularak şimdi özgür olan Hayvanlardır? Her durumda, özellikle de benim farkına vardığım üzere, yerel halkın paniğe kapılmasa da yavaş yavaş patolojik korkuya teslim olmaya başlaması nedeniyle, bu konu araştırılmaya değer.

Bu mektubu yazarken, biri ürkekçe kapıma vurdu. Bu Yazar'dı, Küllü Hanım.

"Bayan Duszejko," diye seslendi eşikten. "Buralarda neler oluyor? Duydunuz mu?"

"Lütfen kapıda kalmayın, cereyan yapıyor. İçeri gelin."

Neredeyse yere değecek uzunlukta, örme bir yün kazak vardı üzerinde. Küçük adımlarla içeri girip bir iskemlenin kenarına oturdu.

"Bize neler oluyor?" diye dramatik bir tavırla sordu.

"Hayvanların bizi de mi öldüreceğinden mi korkuyorsunuz?"

Dikleşmişti.

"Teorinize inanmıyorum. Saçma."

"Yazar olarak sizin varsayımlar yönünden hayal gücünüz ve kapasiteniz olduğunu ve ilk bakışta umulmadık görünen düşüncelere kapalı olmadığınızı düşünmüştüm. İnanılması mümkün her şeyin, gerçeğin bir görüntüsü olduğunu bilmeniz gerekir," diye bitirdim, Blake'den alıntı yaparak; onun üzerinde etkili olmuş gibi görünmüştü.

"Ayaklarım yere iyice basmadan tek bir satır bile yazmamışımdır Bayan Duszejko," dedi bir resmî görevli tavrıyla ve sonra daha yumuşak bir tonda devam etti: "Hayal edemiyorum. Lütfen bana söyler misiniz –gerçekten Mayıs böcekleri mi boğmuş onu?"

Çay yapmakla meşguldüm. Siyah çay. Ona ne Çayı olduğunu söyledim.

"Doğru," dedim. "Cesedi Böceklerle kaplıydı, ağzına, ciğerlerine, midesine, kulaklarına girmişlerdi. Kadınlar, Böceklerin onu sürüdüğünü söylemişti. Görmedim ama çok iyi hayal edebiliyorum. Her yerde Kın Kanatlı Böcekler."

Bana delici bir bakış attı. O bakışı yorumlayamadım.

Çayını servis ettim.

14. Düşüş

Öyle sinsice oturan Sorgucu
Bilmez ki Cevabın ne olduğunu.

Sabah erkenden benim için gelmişlerdi, ifade vermem gerekiyormuş. Ben de hafta içinde uğramaya çalışacağımı söyledim.

"Anlamıyorsunuz," diye cevap verdi eskiden Komutan'la çalışan genç polis. O öldükten sonra terfi ettirilmiş ve kasabadaki polis karakolunun başına getirilmişti. "Şimdi bizimle Kłodzko'ya geliyorsunuz."

Sesin tonunu dikkate alarak itiraz etmedim. Sadece evi kilitleyip bir diş fırçası ve belki gerekir diye ilaçlarımı yanıma aldım. Kriz geçirmek ve orada hastalanmak eksik kalmıştı sanki.

İki haftadır yağan yağmur ve seller yüzünden, güvenli ama uzun asfalt yoldan dolandık. Yayladan vadiye inmeye başladığımızda, bir Geyik sürüsü görmüştüm, hareketsiz duruyorlar, polis cipine korkmadan bakıyorlardı. Neşeyle onları tanımadığımı anladım –bu, bizim çekici yeşil dağ otlaklarında otlamak üzere, Çekya'dan gelen yeni bir sürü olmalıydı. Polisler Geyiklerle ilgilenmemişlerdi. Ne benimle ne de birbirleriyle konuşmuşlardı.

Bana verilen bir kupa süt tozlu, hazır kahveden sonra görüşme başladı.

"Siz Başkan'ı evine bırakacaktınız? Doğru mu? Lütfen bize detayıyla anlatır mısınız, anbean, tam olarak ne gördünüz?"

Ve benzeri bir sürü soru.

Söyleyecek çok şey yoktu, ama her detayı en hassas şekilde anlatmak için elimden geleni yaptım. Ortam gürültülü olduğundan, Başkan'ı dışarıda beklemeye karar verdiğimi söyledim. Artık kimse büfeli tampon bölgeyi takmadığından, herkes içeride sigara içiyordu ki bu durum beni kötü etkiliyordu. Bu nedenle, basamaklara oturup gökyüzüne bakmıştım bir süre.

Yağmurdan sonra Sirius ortaya çıkmış, Büyükayı'nın da kuyruğu yükselmişti... Yıldızlar bizi görüyorlar mıdır diye düşünmüştüm. Ve görüyorlarsa hakkımızda ne düşünürler? Gerçekten geleceğimizi biliyorlar mıdır? Bizim için üzülüyorlar mıdır? Şimdiki zamanda sıkıştığımız ve hareket şansımız olmadığı için mi acaba? Ancak, bütün bunlara, kırılganlığımıza ve cahilliğimize rağmen, yıldızlara göre inanılmaz avantajlıyız –zaman bizim için çalışıyor, acı çeken, ağrıyan dünyayı mutlu ve barışçıl bir yer haline dönüştürmek için bize fırsat veriyor. Yıldızlarsa kendi güçlerinde hapsolduklarından bize yardımcı olamazlar. Sadece ağları tasarlarlar ve kozmik tezgâhlarda, kendi örgümüzle tamamlamamız gereken çözgüleri dokurlar. Ve sonra aklıma ilginç bir Hipotez gelmişti –belki de yıldızlar bizi, bizim Köpekleri gördüğümüz gibi görü-

yor, mesela onlarınkinden daha çok farkındalığa sahip olduğumuzdan, zaman içinde bazı noktalarda, onlara yararlı olanı daha iyi biliriz, kaybolmasınlar diye tasmayla gezdiririz, düşüncesizce üremesinler diye kısırlaştırırız, tedavi için veterinere götürürüz. Onlar bunun nereden geldiğini, neden olduğunu, amacını anlamazlar. Ama bize teslim olurlar. Bu nedenle, belki de bizler de kendimizi yıldızların etkisine bırakmalıyız, ancak süreç içinde, insan hassasiyetini canlandırmalıyız. Karanlıkta basamaklarda otururken kafamı buna yoruyordum işte. Birçok insanın dışarı geldiğini, yürüyerek veya arabalarıyla ayrıldıklarını görünce Başkan'a onu evine bırakacağımı hatırlatmak için içeri girdim. Ama ne oradaydı ne de başka yerde. Tuvaletleri kontrol edip itfaiye binasının etrafında dolaştım. Nereye gitmiş olabileceğini sarhoş mantar toplayıcılarına da sordum, ancak kimse bana mantıklı bir cevap veremedi. Bazıları hâlâ "Hey Şahinler" diye mırıldanıyordu, diğerleri biralarını bitiriyorlardı ve dışarıda içerek kuralları hiçe sayıyorlardı. Durum böyle olunca, ben de birinin onu eve götürdüğünü, ama benim farkına varmadığımı düşündüm. Hâlâ da bunun mantıklı bir varsayım olduğuna eminim. Ona ne zarar gelebilirdi ki? Dulavrat otları arasında uyuyakalmış olsa bile Gece ılıktı ve herhangi bir tehlike söz konusu değildi. Hiçbir şey bana şüpheli gelmediğinden gidip Samurai'yi aldım, sonra eve gittik."

"Samurai kim?" diye sordu polis memuru.

"Bir arkadaş," diye cevap verdim, gerçeklere sadık olarak.

"Soyadı lütfen."

"Samurai Suzuki."

Çok bozulmuştu, ama öteki bıyık altından gülümsemişti.

"Lütfen söyleyin bize, Bayan Duszeńko..."

"Duszejko," diye onu düzelttim.

"...Duszejko. Başkan'a zarar vermek için bir sebebi olabileceği konusunda herhangi birinden şüpheleniyor musunuz?"

Şaşırmıştım.

"Mektuplarımı okumuyorsunuz. Hepsini orada açıklamıştım."

Birbirlerine bakmışlardı.

"Hayır, ciddi bir soru soruyoruz."

"Ben de size ciddi bir cevap veriyorum. Size yazmıştım. Aslında, hâlâ bir cevap alamadım. Mektuplara cevap vermemek terbiyesizliktir. Ceza Yasası'nın 171. maddesi, 1. paragrafına göre, sorgu altındaki insanlar mevcut görevin amacı için belirtilen sınırlar çerçevesinde kendilerini ifade etmekte özgür bırakılmalıdırlar ve ancak bundan sonra onların ifadelerini tamamlamaya, açıklamaya veya doğrulamaya yönelik sorular sorulabilir."

"Haklısınız," dedi birincisi.

"Tamamen Böceklerle kaplı olduğu doğru mu?" diye sordum.

"Bu soruya cevap veremeyiz. Soruşturmanın selameti açısından."

"Ama nasıl ölmüş?"

"Soruları biz soruyoruz, siz değil," dedi birincisi ve ikincisi de ekledi: "Festivalde Başkan'la konuştuğunuzu gören tanık, sizin basamaklarda durduğunuzu söylemişti."

"Bu doğru, karısı benden istediği için onu eve bırakacağımı hatırlatıyordum. Ancak ne dediğim konusunda pek dikkatini topluyormuş gibi görünmüyordu. Ben de en iyisi, balo bitip ayrılmaya hazır olana kadar onu bekleyeyim diye düşünmüştüm."

"Komutan'la tanışır mıydınız?"

"Elbette. Bunu çok iyi biliyorsunuz," dedim genç olana. "Biliyorsanız neden soruyorsunuz? Boşuna zaman harcamıyor musunuz?"

"Anzelm Muhteva hakkında ne diyorsunuz?"

"İsmi Anzelm miymiş? Asla tahmin edemezdim. Onunla bir kez buralarda karşılaşmıştım, küçük köprünün üstünde. Kız arkadaşıylaydı. Epey oldu, üç yıl önce. Kısa bir görüşme olmuştu."

"Ne hakkında?"

"Genel konular, hatırlayamam. O kadın da oradaydı, hepsini onaylayabilir."

Polisin her şeyi onaylatmak istediğini biliyordum.

"Av sırasında saldırgan davrandığınız doğru mu bu bölgede?"

"Öfkeli davrandım derdim, saldırgan değil. Arada fark var. Hayvanları öldürmeleri sebebiyle Öfkemi ifade etmiştim."

"Ölüm tehdidinde bulundunuz mu?"

"Öfke, insanı çeşitli sözcükler sarf etmeye teşvik edebilir, ancak sonradan onları unutmasına da neden olabilir."

"Sizin, alıntı yapıyorum," bu noktada masanın üstünde yayılı duran kâğıtlara bakmıştı, "'Sizi öldüreceğim, siz (sansürlü sözcükler) bu suçlarınız için cezalandırılacaksınız. Sizin utanmanız yok, hiçbir şeyden korkmuyorsunuz. Suratınızı dağıtacağım,' diye bağırdığınızı belirten tanıklar var."

Duyguya kapılmadan okumuştu ki bunu oldukça eğlenceli bulmuştum.

"Neden gülüyorsunuz?" diye sordu ikincisi alıngan bir tavırla.

"Böyle şeyler söylemiş olduğumu komik buluyorum. Ben barışçıl bir insanım. Belki de tanığınız abartıyordur?"

"Av kulübelerini devirmek ve onlara zarar vermek suçlarından mahkeme önüne çıktığınızı inkâr mı ediyorsunuz?"

"Hayır, inkâr etmeyi aklımdan bile geçirmem. Mahkemede bir ceza ödemiştim. Bunu ispat edecek belgeler var."

"Neyin belgesi yok ki?" demişti biri, kandırmacalı bir soru sorduğunu zannederek, ancak ben, "Birçok şeyin bayım. Benim ve sizin yaşamınızdaki. Bırakın resmî belgeleri, sözcüklerde bile her şeyi kaydetmek imkânsızdır," diye yanıtladım.

"Neden yapmıştınız?"

Ona sanki aydan gelmiş gibi baktım.

"Çok iyi bildiğiniz bir şeyi neden soruyorsunuz?"

"Lütfen sorulara cevap verin. Belgelere dahil edilmeli ifadeniz."

Şimdi tamamen rahatlamıştım.

"Aha. Öyleyse tekrarlayayım: Onlardan kimse bir daha Hayvanlara ateş etmesin diye yapmıştım."

"Cinayetlerin belirli detay bilgilerine nasıl sahip olabiliyorsunuz?"

"Ne gibi mesela?"

"Başkan örneğin. Böceğin," notlarına baktı, "Kın Kanatlı Böcek olduğunu nereden biliyorsunuz? Yazara söylemişsiniz."

"Ah, öyle mi? Buraların yaygın Böceğidir."

"Öyleyse nereden biliyorsunuz? Baharda sizinle kalan o ento... böcekçi adamdan mı?"

"Belki de. Ancak hepsinden öte, açıkladığım gibi Yıldız Haritalarından. Onlar her şeyi bilir. En küçük detayları. Hatta bugün nasıl hissettiğinizi veya favori iç çamaşır renginizi. Tek bilmeniz gereken, nasıl okuyacağınız. Başkan, küçük Hayvanların evi olan üçüncü evde çok kötü açılara sahipti. Böcekler de dahil."

Polisler, birbirlerine manalı bakışlar atmaktan kendilerini alamıyorlardı ki bu bana göre nezaket dışıydı. Bu meslekte hiçbir şey onları şaşırtmamalıydı. Tam bir özgüvenle devam ettim, artık onların bir çift beceriksiz olduklarını biliyordum.

"Yıllardır Astroloji üzerine çalışıyorum ve büyük deneyim sahibiyim. Her şey, her şeyle bağlantılı ve bizler her tür-

den ilişkinin ağına yakalanmış durumdayız. Bunu polis kolejinde size öğretmeleri gerek. Bu sağlam, kadim bir gelenek. Swedenborg'dan.[27]"

"Kimden?" diye birlikte sordular.

"Swedenborg. Bir İsveçli."

Birinin ismi not ettiğini gördüm.

Benimle böyle iki saat daha konuştular ve o öğleden sonra benim için kırk sekiz saatlik gözaltında tutma emri ve evimi arama izni çıkardılar. Hararetle, ortada acaba pis iç çamaşırı bırakmış mıyımdır diye düşündüm.

O akşam elime bir naylon poşet tutuşturduklarında, Dyzio veya Müjde'dendir diye tahminde bulunmuştum. İçinde iki diş fırçası (Neden iki? Belki de sabah veya akşam içindi?) çok lüks ve seksi bir gecelik (Müjde yeni gelenlerin arasından bulmuş olmalıydı), biraz şeker ve Fostowicz diye birisi tarafından çevrilmiş bir Blake cildi. Sevgili Dyzio.

Yaşamımda ilk kez tam fiziksel bir hapse düşmüştüm ve bu oldukça zor bir deneyimdi. Hücre temiz, sefil ve kasvetiydi. Kapı arkamdan kilitlenince paniğe kapıldım. Kalbim göğsümde atmaya başladığında, bağıracağımdan korkmuştum. Ranzaya oturdum, hareket etmeye korkuyordum. O anda, yaşamımın geri kalanını böyle bir yerde geçirmektense, ölmeyi tercih etmeyi düşündüm. Ah evet,

27 Emanuel Swedenborg 1688-1772, İsveçli bilim insanı, filozof, Hıristiyan mistiği ve din bilimcisi. Mucit ve bilim insanı olarak çok verimli bir kariyer geçiren Swedenborg elli altı yaşında spiritüel bir döneme girdi. (ç.n.)

şüphesiz. Bütün gece uyuyamadım –hatta uzanmadım bile. Sabaha kadar aynı pozisyonda oturmuştum. Terli ve pistim. O gün söylediğim sözcüklerin, sanki dilimi ve ağzımı kirlettiğini hissetmiştim.

Her kıvılcım tek ışık kaynağından çıkar ve en saf parlaklığa sahiptir –der eski efsaneler. Ne zaman bir İnsan dünyaya gelse, bir kıvılcım düşmeye başlar. Önce dış uzayın karanlığından geçer, sonra galaksilerden ve sonunda, buraya, Dünya'ya düşmeden önce, zavallı şey gezegenlerin yörüngelerine çarpar. O kararıp kaybolurken her bir kıvılcımı, bazı Özelliklerle kirletir.

Önce Plüton bu kozmik deney için çerçeveyi çizer ve temel prensiplerini ortaya koyar –yaşam, ölümün izlediği geçici bir olaydır, çıkış yolu yoktur. Yaşam aşırı zorlayıcı bir tür parkurdur. Bundan böyle yapacağın her şey, her düşünce ve her eylem tek tek sayılır; ancak sonradan cezalandırılmak veya ödüllendirilmek için değil, zira dünyayı bunlar meydan getirirler. İşleyiş de böyledir. Düşmeye devam ettikçe, kıvılcım Neptün'ün kuşaklarını geçer ve onun sisli buharlarında kaybolur. Teselli olarak Neptün, ona her türlü illüzyonu sağlar, toplu çıkışın uykulu bir anısı, uçmayla ilgili rüyalar, fantezi, narkotik ve kitaplar. Uranüs, onu isyan yeteneğiyle donatır, bundan sonra artık bu kıvılcımın nereden geldiğinin anısının kanıtı olacaktır. Kıvılcım, Satürn'ün halkalarını geçerken, onu altta bekleyenin bir hapishane olduğu açıkça görülür. Bir çalışma kampı, bir hastane, kurallar ve formlar, hasta bir beden, ölümcül hastalık, sevilen birinin ölümü. Ancak Jüpiter onu teselli eder, itibar ve iyimserlik bahşeder, mü-

kemmel bir armağan: Her-şey-iyi-olacak. Mars, muhakkak kullanılacak olan güç ve saldırganlığı ekler. Uçarak Güneş'i geçtiğinde körleşir; artık önceki, geniş kapsamlı bilincinden kalan, geridekilerden ayrılmış, küçük, kavruk bir Ben'dir ve öyle de kalacaktır. Şöyle hayal ediyorum: Küçük bir gövde, kanatları koparılmış, sakat bir varlık, zalim çocukların işkence ettiği bir Sinek; kim bilir, Kasvet içinde nasıl yaşayacak. Tanrıçalara şükür, Düşüş yolunda şimdi Venüs var. Kıvılcım, ondan, onu ve diğerlerini kurtarabilecek tek şey olan aşkı, en saf sevgi armağanını alır, Venüs'ün armağanları sayesinde birleşip birbirlerini destekleyebilirler. Düşüşten hemen önce, hipnotize olmuş bir Tavşanı andıran, ancak kendi ekseninde dönmeyen, fakat hızla hareket ederek Güneş'e bakan, küçük ve garip bir gezegene yakalanır. Bu, ona dili, konuşma yeteneğini veren Merkür'dür. Ay'ın yanından geçerken ruh gibi elle tutulamayan bir şey alır.

Ancak ondan sonra Dünya'ya düşer ve hemen beden giysisini giyer. İnsan, hayvan veya sebze.

İşte aynen böyle olur.

O talihsiz kırk sekiz saat geçmeden, ertesi gün serbest bırakıldım. Üçü birlikte beni almaya geldiklerinde, yıllardır başka bir dünyadaymışım gibi kendimi onların kollarına atmıştım. Müjde ve Garip arabanın arkasında dimdik otururken Dyzio ağlamıştı. Başıma gelenlerden benden daha çok korkmuşlardı ve sonunda onları benim rahatlatmam gerekmişti. Dyzio'ya bakkalın önünde durmasını rica etmiştim, sonra dondurma almıştık.

Gözaltında kaldıktan sonra dalgın bir insana dönüştüm. Polislerin evimi aradıkları gerçeğini kabullenemiyordum, artık onların varlığını her yerde hissediyordum –çekmeceleri, dolapları ve masayı karıştırmışlardı. Hiçbir şey bulamamışlardı, ne bulabilirlerdi ki? Ama düzen bozulmuştu, huzur yok edilmişti. Kendimi koyvermiştim, evde iş yapamaz haldeydim. Sürekli kendi kendimle konuşuyor, içimde bir şeylerin ters gittiğini düşünüyordum. Geniş pencerelerim dikkatimi çekmişti –önünde durup görebildiklerimden gözümü ayıramamıştım –dalgalanan kırmızı otlar ve hareketlerinin azmettiricisi olan görünmez rüzgârdaki dansları. Ve yeşilin her tonundan yanardöner toprak parçaları. Dalıyor ve saatlerce düşünceler içinde kayboluyordum. Örneğin, anahtarlarımı garaja bırakmıştım ve bir hafta boyunca bulamamıştım. Çaydanlığı yakmıştım. Dolaptan sebzeleri çıkarmıştım ve onları ancak buruşup çürüdükten sonra hatırlamıştım. Yan gözle evimde ne kadar hareket olduğunu görebiliyordum – insanlar gelip gidiyordu, kazan dairesinden yukarıya ve bahçeye, sonra tekrar geriye. Küçük Kızlarım salonda neşeyle koşuyorlardı. Annem terasta oturup çay içiyordu. Fincana vuran çay kaşığının sesini ve onun uzun, üzgün iç çekişlerini duyabiliyordum. Ancak Dyzio gelince etraf sakinleşiyordu; ertesi gün Müjde'ye mal teslimatı olmadığı müddetçe, o da her zaman Dyzio ile birlikte geliyordu.

Bir gün ağrılarım arttığında, Dyzio ambulans çağırmıştı. Görünürde hastaneye gitmem gerekiyordu. Ambulansın gelmesi için iyi bir zamandı –Ağustos, yol sert ve kuruydu, hava güzeldi ve –gezegenlere şükür– sabah duşumu almıştım, ayaklarım da tertemizdi.

Şimdi tuhaf bir şekilde boş koğuşta yatıyordum, bahçelerden içeri olgun domates, kuru ot ve yanan sapların aromalarının girdiği pencereler açıktı. Güneş, sonbahar toparlanmasına başlayan ve kış için stok yapan Başak burcuna girmişti.

Elbette beni görmeye gelmişlerdi, ancak hastanede ziyaret edilmek kadar hiçbir şey rahatsız etmez beni. Gerçekten ne yapacağımı bilemem. Bu zevksiz yerde yapılan her konuşma, yapmacık ve zorlama gelir. Umarım eve gitmelerini söylediğim için hakkımda kötü düşünmemişlerdir.

Dermatolojist Ali sık sık gelip yatağıma otururdu. Yandaki koğuştan yıpranmış dergiler getirmişti. Ona Suriye'deki köprümden bahsetmiştim (acaba hâlâ orada duruyor mudur?), o da bana çöldeki gezgin kabilelerle yaptığı işleri anlatmıştı. Bir süre göçebeler için çalışmış, onlarla yolculuklar yapmış, onları muayene edip iyileştirmişti. Kendisi de zaten bir göçebeydi. Daha bir şey onu birden dürtmeye ve tedirgin etmeye başlamadan, aynı hastanede iki yıldan fazla kalmamış, başka yerde, başka iş aramıştı. Tüm önyargılarının üstesinden gelen ve sonunda ona güvenen hastalar ise onu tarafından terk ediliyorlardı –bir gün odasının kapısında, Doktor Ali artık burada değildir yazan bir uyarı olacaktı. Elbette gezgin yaşam tarzı ve etnik kökeni onun çeşitli özel hizmetlere ilgi duymaya mahkûm etmişti –sonuç olarak telefonu hep dinleniyordu. Veya en azından öyle olduğunu iddia ediyordu.

"Sizin de kendi Rahatsızlıklarınız var mı?" diye sormuştum bir keresinde ona.

Ah evet, vardı. Her kış depresyondan mustaripti ve yerel yetkililerin ona tahsis ettiği işçi lojmanındaki odası, melankolisini daha da derinleştiriyordu. Yıllarca çalışması sonucu aldığı bir tek kıymetli nesnesi vardı –güneş ışığına benzer ışık veren büyük bir lamba, bu bir biçimde Ali'nin ruhunu yüceltiyordu. Genellikle akşamları, aklında Libya'nın veya Suriye'nin ya da belki de Irak'ın çölleri varken yüzü de bu yapay Güneş'e dönük halde geçiriyordu.

Onun Yıldız Falının neye benzediğini çok düşünmüştüm. Ancak hesaplamak için çok hastaydım. Bu sefer kötü durumdaydım. Karartılmış bir odada yatıyordum ve ciddi bir ışık alerjisinin sıkıntısını çekiyordum, kızarmış ve kabarmış derim, küçük neşterlerle kesiliyormuş gibi sızlıyordu.

"Güneş ışığından uzak durmalısınız," diye beni uyarmıştı. "Daha önce sizinki gibi bir deri görmemiştim –yer altında yaşamak için y a r a t ı l m ı ş s ı n ı z."

Gülmüştü, zira onun için bu inanılmazdı –o bir ayçiçeği gibi her şeyiyle Güneş'e yönelmişti. Bense, beyaz bir hindibaya, patates filizine benziyordum –yaşamımın geri kalanını kazan dairesinde geçirmeliydim.

Bir çırpıda iki bavula dolduracak kadar eşyaya sahip olduğu gerçeğine –öyle söylemişti– hayrandım. Ondan bu beceriyi öğrenmeye azmetmiştim. Hastaneden çıkar çıkmaz deneyeceğime söz verdim. Bir sırt çantası ve dizüstü bilgisayar her İnsana yetmeliydi. İşte böylece, neresi olursa olsun, Ali hep kendi evindeydi.

Avare doktor, bana herhangi bir yerde asla kendimizi çok rahatlatmamamız gerektiğini hatırlatmıştı ki, ben bu konuda evimde çok ileri gitmiştim. Doktor Ali bana

bir jellabiya[28] –boğaza kadar iliklenen, uzun kollu, ayak bileklerine kadar uzanan bir gömlek– vermişti. Beyaz rengin bir ayna gibi görev yapıp ışığı yansıttığını söylemişti.

Ağustos'un ikinci yarısında, durumum daha da kötüleştiğinden, hiç dert etmediğim testler için Wrocław'a götürüldüm. Günlerce süren yarı bilinçli durumdayken endişeyle kokulu bezelyelerimi hayal etmiş, altıncı kuşağa bakıyor olmam gerektiğini, yoksa araştırmamın sonuçlarının geçerliliğini yitireceğini ve yine yaşam deneyimlerimizi miras bırakmayacağımızı varsayacağımızı, dünyadaki tüm bilimlerin zamanı boşa harcamak olduğunu ve tarihten bir şeyler öğrenmeye muktedir olmadığımızı düşünerek endişelenmiştim. Rüyamda Dyzio'yu aradığımı görmüştüm, ama telefona cevap vermemişti, çünkü benim Küçük Kızlarım henüz doğum yapmışlardı ve onlardan salonda ve mutfakta yerde çok ama çok kan vardı. İnsan doğurmuşlardı, Hayvanlar tarafından doğurulan yeni bir insan ırkı. Görmüyorlardı –henüz gözleri açılmamıştı. Ve rüyamda Küçük Kızlarımı büyük şehirde aradığımı gördüm, rüyada hâlâ ümidim vardı, ama bu aptalca bir ümitti, hem de çok acı verici.

Bir gün Yazar, beni görmek için Wrocław'daki hastaneye gelmişti; beni kibarca rahatlatmak ve evini satılığa çıkardığı konusunda bilgilendirmek istiyordu.

"Yayla çok değişti," dedi, Agata'nın mantar kreplerinden ikram ederken.

28 Nil Vadisi'ne özgü geleneksel bir Mısır giysisi. (ç.n.)

Orada kötü enerjiler hissettiğini, geceleri korktuğunu ve iştahını kaybettiğini söylemişti.

"Böyle şeylerin olduğu bir yerde yaşamak imkânsız. Bu ürkütücü cinayetler, türlü çeşitli ufak tefek dalavereleri ve uygunsuzlukları ortaya çıkardı. Canavarların arasında yaşadığımız anlaşıldı," dedi huzursuzlanarak. "Buradaki tek dürüst insan sizsiniz."

"Biliyor musunuz, zaten gelecek kış evlere bakmayı bırakmayı planlıyordum," dedim, kompliman aklımı altüst etmişti.

"Akıllıca bir karar. Sıcak bir ülkede daha iyi olursunuz..."

"...Güneşsiz," diye ilave etmiştim. "Böyle bir yer biliyor musunuz, banyodan başka?"

Sorumu dikkate almamıştı.

"Gazeteye evim için satılık ilanı vermiştim," dedi ve düşünmek için biraz durdu.

"Her neyse, orası çok rüzgârlıydı. Rüzgârın uğultusuna dayanamıyordum. Bir şeyler sürekli hışırdarken ıslık çalarken mırıldanırken dikkati toplamak imkânsız. Ağaçlardaki yaprakların ne kadar ses çıkardığına dikkat ettiniz mi? Özellikle kavaklarınki –açıkçası dayanılmaz. Haziran'da başlıyor ve Kasım'a kadar sallanmaya devam ediyorlar. Kâbus gibi."

Bunu hiç düşünmemiştim.

"Beni sorguya çektiler, biliyor musunuz?" demişti öfkeyle, birden konuyu değiştirerek.

Pek şaşırmamıştım, zira herkesi sorguya çekmişlerdi. Bu dava şimdi onların önceliğiydi. Ne kadar berbat bir sözcük.

"Ee? Onlara yardımcı oldunuz mu?"

"Biliyor musunuz, bazen kendimiz için ürettiğimiz bir dünyada yaşıyormuşuz gibi geliyor bana. Neyin iyi, neyin kötü olduğuna biz karar veriyoruz, kendimize anlam haritaları çiziyoruz... Sonra da, tüm yaşamımızı kendimiz için planladığımız şeyle mücadele etmekle geçiriyoruz. Sorun şu ki her birimizin kendi uyarlaması olduğundan, insanlar birbirini anlamakta güçlük çekiyor."

Söylediklerinde doğruluk payı vardı.

Veda ederken eşyalarımı karıştırıp ona bir geyik ayağı verdim. Kâğıt ambalajını açarken yüzü tiksintiyle çarpıldı.

"Bu da nedir böyle? Tanrı aşkına, Bayan Duszejko, bana ne veriyorsunuz?"

"Lütfen alın. Bu Tanrı'nın parmağı. Tamamen kurutulmuş, kokmuyor."

"Bununla ne yapmam gerekiyor?" diye korkuyla sordu.

"Güle güle kullanın."

Ayağı tekrar sardı, kapıda biraz tereddüt edip gitti.

Küllü Hanım'ın dediklerine uzun bir zaman kafa yordum. Sanırım Teorilerimden biriyle örtüşüyordu –insan ruhunun, gerçeğin görülmesine karşı bizi korumak üzere evrimleştiğine dair inancımla. Mekanizmayı fark etmemizi önlemek için. Ruh bizim savunma sistemimizdir –etrafımızda olup biteni asla anlamamamızı sağlar. Beynimiz çok yetenekli olsa da onun temel görevi bilgileri süzmektir.

Bilginin ağırlığını taşımak imkânsızdır. Zira dünyanın en küçük parçası bile ıstıraptan yapılmıştır.

*

Böylece önce hapishaneden çıktım. Sonra da hastaneden. Satürn'ün etkileriyle mücadele ettiğimden şüphe yoktu. Ancak negatif bir açı yaratmayı durduracak kadar uzağa gittiğinden, yılın geri kalanını iyi bir aile olarak geçirdik. Karartılmış bir odada yatıyordum, Garip evi düzenleyip işleri yürütürken Dyzio ve Müjde yemek pişirip alışverişi yapmışlardı. Kendimi iyi hisseder hissetmez, Çekya'ya bir yolculuk daha yapmış, Honza'yı ve kitaplarını ziyaret ettiğimiz olağanüstü mağazaya gitmiştik. Onunla iki kez yemek yemiş ve Avrupa Birliği bağış ve desteği olmaksızın, Blake üzerine kendi minyatür konferansımızı yapmıştık.

Dyzio İnternette kısa bir video bulmuştu. Bir dakikadan daha uzun değildi. Yakışıklı bir Geyik bir avcıya saldırıyor. Arka ayakları üstünde durduğunu, toynaklarıyla Adama vurduğunu görüyoruz. Avcı yere düşüyor, ancak Hayvan durmuyor, öfkeyle üzerine basıyor, dizlerinin üstünde sürünme şansı bile tanımıyor. Adam öfkeli Hayvandan kafasını korumaya ve kaçmaya çalışıyor, fakat Geyik onu yine yere düşürüyor.

Sahnenin sonu yok –sonra avcıya veya Geyiğe ne oldu bilmiyoruz.

Yazın ortasında, karanlık odamda yatarken bu videoyu tekrar tekrar izledim.

15. Aziz Hubert

Meleme, Uluma, Kükreme, Havlama
Cennetin Kıyılarını Döven Dalgalar burada.

Venüsüm hasar görmüş veya sürgünde, buna bir Gezegenin olması gereken burçta bulunamaması denebilir. Dahası Plüton Venüs'e negatif bir açıda ve benim durumumda, Plüton, Yükseleni yönetiyor. Gördüğüm kadarıyla, bu durumun sonucu Tembel Venüs sendromu. Buna Düzenlilik diyorum. Böyle bir durumda, cömertçe verilmiş bir bahta sahip, ancak potansiyelini kullanamamış bir İnsanla uğraşıyoruz. Böyle İnsanlar parlak ve zekidir, ama kendilerini çalışmalarına uydurmazlar ve onun yerine zekâlarını kâğıt oyunları oynamak için kullanırlar. Güzel bedenleri vardır, ancak onları ihmal ettiklerinden yok ederler, kendilerini zararlı nesnelerle zehirlerler, doktorları ve diş hekimlerini önemsemezler.

Bu Venüs, garip bir tembelliği tetikler –yaşam fırsatları ıskalanır, çünkü fazla uyumuşsunuzdur, çünkü canınız gitmek istemiyordur, çünkü geç kalmışsınızdır, çünkü ihmalkârsınızdır. Bu eğlence ve lükse karşı bir eğilimdir, yarı bilinçli bir durumda yaşamak, yaşamınızı önemsiz zevklerle ziyan etmek, çabalamayı sevmemek ve rekabet için herhangi bir eğilimden yoksun olmak. Uzun sabah-

lar, açılmamış mektuplar, ertelenmiş işler, terk edilmiş projeler. Bir otoriteden hoşlanmamak ve ona boyun eğmeyi reddetmek, suskunluk içinde kendi yoluna gitmek, gereksiz tavırlar. Böyle insanların hiç işe yaramadığını söyleyebilirsiniz.

Belki de çaba sarf etseydim, Eylül'de okula dönebilirdim, ama kendimi toplayacak güce erişememiştim. Çocukların bir aylık eğitimi alamadıklarına üzgündüm. Fakat ne yapabilirdim? Her yerim ağrıyordu.

Ancak Ekim'de işe dönebilmiştim. Ondan sonra kendimi daha iyi hissedip haftada iki defa bir İngilizce kulübü organize ettim ve yapamadıkları dersleri telafi etmeleri için öğrencilerime yardımcı oldum. Ancak normal çalışmak imkânsızdı. Ekim'de, yeni yapılan şapelin açılışı ve kutsanması için hazırlıklar tam gaz ilerlediğinden, çocuklar derslerimden muaf tutulmaya başlamışlardı. Şapel Aziz Günü'nde Hubert'e ithaf edilecekti, 3 Kasım'da. Çocuklara izin vermeyi reddettim. Azizlerin yaşamını ezberlemek yerine iki kelime daha İngilizce öğrenmelerini tercih ederdim. Ama genç müdire araya girmişti.

"Abartıyorsunuz. Bazı öncelikler vardır," demişti, ama öyle bir tonda konuşmuştu ki sanki söylediğine kendi de inanmıyordu.

Bana göre, "öncelik" sözcüğü, "ceset" veya "gayrimeşru ilişki" kadar çirkindi, ancak onunla ne çocukların muafiyeti, ne de sözcükler hakkında tartışmak geliyordu içimden.

"Elbette siz de şapelin kutsanması sırasında orada olacaksınız, değil mi?"

"Ben Katolik değilim."

"Fark etmez. Ne de olsa hepimiz kültürel Katoliğiz, sevsek de sevmesek de. Onun için lütfen gelin."

Böyle bir konuşmaya hazırlıklı olmadığım için bir şey dememiştim. Çocuklar ve ben, kaçırdığımız dersler için öğleden sonra kulübünde bir araya geldik.

Dyzio iki kere daha sorguya çekilmiş ve sonuçta, karşılıklı anlaşma yoluyla işinden ayrılması için uyarı almıştı. Yıl sonuna kadar işine devam edecekti. Muğlak gerekçeler, eleman azaltma, kesintiler gibi sıradan bahaneler ileri sürmüşlerdi. Dyzio gibi insanlar ilk gözden çıkarılacak olanlardır. Ancak, açıklamalarıyla da ilgili olduğunu düşünüyorum. Şüpheli miydi? Dyzio bundan rahatsız olmamıştı. Zaten çevirmen olmaya karar vermişti. Blake'in şiirlerini çevirerek geçinmeye karar vermişti. Ne kadar harika –bir dilden ötekine çevirmek ve böylece insanları birbirine yaklaştırmak –ne güzel bir düşünce.

Kendi araştırmasını da sürdürüyordu ve elbette herkes merakla Polisin bir an önce bu zincirleme ölümlere son verecek yeni keşifler, açıklamalar yapmasını bekliyordu. Bu amaç doğrultusunda, Bayan Muhteva'yı ve Başkan'ın karısını bile ziyarete gitmiş, elinden geldiğince cinayet kurbanlarının hareketlerini izlemişti.

Üçünün de başa alınan ağır darbelerden öldüğünü biliyorduk, ancak ne tür bir Aletin buna yol açtığı belli değildi. Sadece bir tahta parçası, belki de kalın bir dal olabileceği üzerine kafa yormuştuk, ancak bu derinin üstünde kendine özgü bir kanıt bırakırdı. Onun yerine sanki sert, düz yüzeyli büyük bir nesne kullanılmış gibi görünüyordu.

Üstüne üstlük Polis darbe noktasında, muhtemelen bir Geyiğe ait olan Hayvan kanı izleri bulmuştu.

"Haklıydım," diye bir kez daha ısrar ettim. "Geyikmiş, görüyor musunuz?"

Dyzio, bir hesaplaşma meselesi olduğu Hipotezine doğru kayıyordu. Komutan'ın, o akşam Muhteva'nın evinden döndüğü, Muhteva'nın da ona rüşvet verdiği bilinen bir gerçekti.

"Belki de Muhteva onu yakalayıp parayı geri almaya çalıştığında boğuşmuşlar, Komutan düşmüş, sonra da Muhteva korkup paranın peşine düşme düşüncesinden vazgeçmiştir," dedi Dyzio dalgın dalgın.

"Peki Muhteva'yı kim öldürdü?" diye sordu Garip düşünceli bir tavırla.

Doğruyu söylemek gerekirse, birbirini zincirleme yok eden kötü insan kavramı hoşuma gitmişti.

"Ha, belki de Başkan'dı?" diye fantezi yapmıştı Garip yine.

Komutan, Muhteva'nın suçlarını örtbas ediyor gibi görünüyordu. Ancak Başkan'ın da bu işle bir ilgisi var mıydı, bilemiyoruz. Şayet Başkan, Muhteva'yı öldürdüyse, o zaman Başkan'ı kim öldürmüştü? İntikam gerekçesi üçü için de olasıydı ve bu durumda da işle ilgili olmalıydı. Mafya dedikodusu doğru olabilir miydi? Bu konuda Polisin bir kanıtı var mıydı? Diğer polislerin de bu netameli işlere bulaştıkları yüksek bir olasılıktı ve soruşturmanın yavaş ilerlemesinin nedeni buydu.

Kendi Teorimden bahsetmekten vazgeçmiştim. Gerçekten de kendimi yalnızca bir alay konusu haline getirmiştim.

Küllü Hanım haklıydı –insanlar sadece kendileri için icat ettikleri ve üstünden beslendikleri şeylerden anlarlardı. Yerel yetkililerin İnsanlar arasındaki gizli anlaşma düşüncesi yozlaşmış ve moral bozucu olup televizyon ve gazetelerin haber verirken zevk aldığı türden hikâyelere uygundur. Ne gazeteler ne de televizyon, bir Kaplan hayvanat bahçesinden kaçmadıkça Hayvanlarla ilgilenir.

*

Kış hemen Azizler Günü'nden sonra başlar. Burada işler böyledir, sonbahar takım taklavatını ve oyuncaklarını alıp yaprakları silkip atar –artık onlara gerek yoktur– onları tarlaların sınırlarına süpürür ve grileşip yitene dek renkleri otlardan soyar. Sonra her şey siyah beyaz olur: Sürülmüş tarlalara karlar düşer.

"Sür pulluğunu ölülerin kemikleri üzerinde," demiştim kendi kendime Blake'in sözcükleriyle, böyle mi olmuştu?

Pencerede durmuş, hava kararana kadar doğanın düzenini hızla yerine getirmesini seyretmiştim, ondan sonra da kışın yürüyüşü karanlığa doğru ilerlemişti. Ertesi sabah, Müjde'nin dükkânından aldığım kuştüyü, kırmızı paltomu ve yün şapkalarımı çıkarmıştım.

Samurai'nin pencereleri donmuş kırağıyla kaplanmıştı, hâlâ tazeydi, çok düzgün ve hassastı, kozmik bir mantar gibiydi. Azizler Günü'nden iki gün sonra, Müjde'yi ziyaret etmek ve kar botları almak amacıyla kasabaya indim. Şimdiden insan en kötüsüne hazırlanmalıydı. Yılın bu zamanında olduğu gibi gökyüzü aşağıdaydı. Mezarlıklardaki adak mumlarının hepsi henüz yakılmamıştı ve tel çitten, gün ışığında bile renkli ışıkların, sanki insanlar

bu güçsüz küçük alevlerle Akrep burcunda zayıflayan Güneşe destek olmaya uğraşıyorlarmışçasına titreştiklerini görebiliyordum. Plüton, dünyanın kontrolünü ele geçirmişti. Bu beni çok üzmüştü. Dün zarif işverenlerime, artık bu kış evlerine bakma görevini üstlenemeyeceğime dair e-postalar yazmıştım.

Daha bugünün 3 Kasım olduğunu hatırlamadan önce yola koyulmuştum, kasabada Aziz Hubert Günü için kutlamalar vardı.

Ne zaman şüpheli işler düzenlense, her zaman içine önden çocukları sürüklerlerdi. Komünist-çağda, 1 Mayıs gösterilerinde bize aynı şeyi yaptıklarını hatırlıyorum. Uzun, uzun zaman önce. Şimdiyse çocuklar, "model modern ekolojist olarak Aziz Hubert" teması altında, Kłodzko Çocuk ve Genç Yetişkinler Yaratıcı Sanatlar Yarışmasına, sonra da azizin yaşamı ve ölümü hakkında bir gösteriye katılmaya zorunlu tutuluyorlardı. Ekim'de eğitim kuruluna bu konuda bir mektup yazdıysam da bir cevap alamadım. Bunu –birçok şey gibi– bir skandal olarak değerlendiriyorum.

Yol boyunca çok sayıda arabanın park etmesi bana ayini hatırlattığında, İngilizce derslerimi sekteye uğratan uzun sonbahar hazırlıklarının sonucunu görmek üzere kiliseye gitmeye karar verdim. Saatime bakıp ayinin başlamış olduğunu düşündüm.

Arada bir kiliseye girip insanlarla huzur içinde oturmuşluğum vardır. İnsanların orada birbirleriyle konuşmadan, bir araya geldikleri gerçeğinden her zaman hoşlanmışımdır. Sohbet edebilselerdi, hemen birbirlerine saçma sapan

şeyler veya dedikodular anlatmaya, uydurmaya ve gösteriş yapmaya başlarlardı. Ancak burada sıralarda oturup derin düşüncelere dalarlar, akıllarından son zamanlarda olup biteni geçirip yakında neler olacağını hayal ederler. Bu biçimde yaşamlarını kontrol altına alırlar. Herkes gibi ben de bir sıraya oturup bir tür yarı bilinçli duruma girerdim, Düşüncelerim, sanki benim dışımdan, başka insanların kafalarından veya yakınımda konuşlanmış ahşap meleklerin kafalarından yankılanıyormuş gibi başıboş hareket ederdi. Evde düşündüklerimden farklı olarak her zaman, aklıma yeni bir şeyler gelirdi. Bu açıdan kilise iyi bir yerdir.

Bazen, eğer istersem, buradaki insanların aklını okuyabilecekmişim gibi hissederdim. Birkaç kez, diğerlerinin düşüncelerini duymuştum içimden: "Yatak odası için yeni duvar kâğıdının deseni nasıl olsun? Düz mü daha iyi, yoksa kabartmalı mı? Hesabımdaki para çok az faiz getiriyor, diğer bankalar daha yüksek oran veriyor, Pazartesi ilk işim, tekliflerini alıp parayı transfer etmek olmalı. O adam parayı nereden buluyor? Kadının giysilerine para mı yeter? Belki de yemiyorlar ve tüm gelirlerini giysilere harcıyorlar... Adam nasıl da yaşlanmış, saçları beyazlamış! Köydeki en yakışıklı adam olduğunu düşününce. Ancak şimdi bak? Enkaza dönmüş... Doktora doğrudan söyleyeceğim –hasta raporu versin... Hayatta olmaz, böyle bir şeye asla razı olmam, çocukmuşum gibi davranmalarını istemiyorum..."

Bu düşüncelerde yanlış bir şey var mı? Benimkiler farklı mı sanki? Varsa da yoksa da Tanrı'nın bize huzur içinde düşünebileceğimiz bir yer vermesi güzel bir şey. Bence dua etmenin püf noktası bu –huzur içinde olduğunuzu

düşünmek, hiçbir şey istememek, hiçbir şey dilememek, sadece kendi aklınızı çözümlemek. Bu yeterli olmalı.

Rahatlamanın verdiği huzur dolu ilk birkaç dakikadan sonra, çocukluktan kalma aynı eski sorular hep geri geliyordu. Muhtemelen, yapı itibarıyla küçük ve çocuksu olmam nedeniyle. Tanrı tüm dünyadaki duaları aynı anda nasıl dinliyor olabilir? Ya birbirleriyle çelişiyorlarsa? Tüm bu şerefsizlerin dualarını dinlemek zorunda mı, iblislerin ve kötülerin? Onlar dua ediyor mu? Bu Tanrı'nın olmadığı yerler var mı? Tilki çiftliğinde mi, örneğin? Bu konuda ne düşünüyor acaba? Veya Muhteva'nın mezbahasında? Oraya gider mi? Bunların, aptal ve safça sorular olduklarını biliyorum. İlahiyatçılar bana gülerdi. Yapma gökyüzünün tonozundan asılmış melekler gibi tahtadan bir başım var.

Ancak, Peder Hışırtı'nın ısrarlı ve sevimsiz sesiyle, düşünmekten alıkonmuştum. Sarkık, koyu deriyle sarılı kuru, kemikli bedeni hareket ettikçe hafif hafif hışırdıyor gibiydi. Cüppesi pantolonuna, çenesi yakasına sürtünür, eklemleri çıtırdardı. Tanrı'nın ne tür bir Yaratığıydı bu rahip? Kuru, buruşmuş derisi her yerinde biraz fazlacaydı. Dediklerine göre, eskiden çok şişmanmış, ancak cerrahiyle midesinin yarısını aldırarak zayıflamış. Belki de şimdi sıska olduğundandır. Abajur yapımında kullanılan krapon kâğıdından yapıldığını düşünmeden edemiyordum. Bana göre yapma bir yaratıktı, içi boş ve de yanıcı.

Küçük Kızlarım sebebiyle hâlâ en karanlık çaresizliğimin içinde olduğum Ocak ayı başlarında, sorumluluk gereği yaptığı geleneksel yeni yıl turları sırasında ziyaretime

gelmişti. Önce, sıcak paltolarının üstüne giydikleri beyaz cüppeler içindeki yardımcıları uğramıştı, rahibin temsilcileri olarak oğlanların kırmızı yanakları ciddiyetlerini sarsıyordu. Ara sıra çöplenmeyi sevdiğim helvamdan hepsine birer parça vermiştim. Yemişler, birkaç şarkı söyleyip dışarı çıkmışlardı.

Peder Hışırtı ortaya çıktığında hızlı hızlı yürüyordu ve nefessiz kalmıştı, botlarındaki karı silkelemeden küçük çalışma odama girip doğrudan halıya basmıştı. Duvarlara kutsal kabıyla su püskürtmüş, bakışlarını düşürüp dua okumuş, sonra da bir an kadar kısa sürede masanın üstüne kutsal bir resim koyup kanepenin köşesine ilişmişti. Hepsini yıldırım hızıyla yapmıştı –gözümle onu zor takip edebilmiştim. Evimde rahat hissetmediğinden mümkün olduğunca çabuk ayrılmak istiyormuş gibi gelmişti bana.

"Belki de bir bardak çay?" diye utangaç bir şekilde sormuştum.

Reddetmişti. Bir süre sessizlik içinde oturmuştuk. Rahip yardımcısı oğlanların dışarıda kartopu savaşı yaptıklarını görebiliyordum.

Birden yüzümü geniş, temiz, kolalı yakasına yerleştirmek için saçma bir gereksinim duymuştum.

"Neden ağlıyorsun?" diyerek –"korkma" yerine "ürperme", "dikkate al" yerine "kulak ver", "öğren" yerine "güçlen" gibi garip, rahiplere has bir tonda sormuştu. Ancak bu bile beni durduramamıştı. Ağlamaya devam etmiştim.

"Köpeklerim kayboldu," diyebilmiştim en sonunda.

Bir kış öğleden sonrasıydı, Kasvet küçük pencerelerden çalışma odasına dolmaya başlamıştı bile ve ben yüzündeki ifadeyi göremiyordum.

"Acını anlıyorum," demişti bir süre durduktan sonra. "Ancak onlar sadece hayvan."

"Onlar benim tek sevdiklerimdi. Ailemdi. Kızlarımdı."

"Lütfen saygısızlık etme," diye diklenmişti. "Köpeklerinden kızlarım diye bahsedemezsin. Daha fazla ağlama. Dua etmek daha iyi –acıyı rahatlatır."

Onu pencerenin önüne getirmek için hoş, temiz yakasını çekiştirmiş ve mezarlığı göstermiştim. Mezar taşları, karla kaplı, kederle dikiliyorlardı, birinin üstünde küçük bir fener yanıyordu.

"Zaten öldükleri gerçeğiyle uzlaştım. Muhtemelen avcılar tarafından vuruldular, biliyor musunuz Peder?"

Cevap vermemişti.

"En azından onları gömmeyi isterdim. Nasıl öldüklerini ve bedenlerinin nerede olduğunu bilmeden nasıl yas tutarım?"

Rahip öfkeyle kıpırdanmıştı.

"Hayvanlara insanmış gibi davranmak yanlıştır. Günahtır –böyle bir mezar insan kibrinin sonucudur. Tanrı hayvanlara, insanların hizmetinde, daha alt bir sınıf vermiştir."

"Lütfen bana ne yapmam gerektiğini söyler misiniz. Belki biliyorsunuzdur, Peder?"

"Dua etmelisin."

"Onlar için mi?"

"Kendin için. Hayvanların ruhları yoktur, ruhları ölümsüz değildir. Selameti bilmezler. Lütfen kendin için dua et."

Aklıma, geçen seneki bu üzücü sahne gelmişti, şimdi bildiğimi henüz bilmediğim zamanlardan.

Ayin hâlâ devam ediyordu. Çıkışa yakın oturmuştum, oldukça ilginç görünen, üçüncü sınıfta okuyan çocuklarının yanına. Çoğu Karaca, Geyik ve Tavşan gibi giyinmişlerdi. Kartondan yapılmış maskeleri vardı ve onlarla gösteri yapmak için sabırsızlanıyorlardı. Gösterinin ayinden hemen sonra yapılacağını fark ettim. Bana yardımsever bir biçimde yer açmışlardı. Bu nedenle, çocukların arasına oturmuştum.

"Nasıl bir gösteri olacak?" diye fısıldıdım, 3A'dan güzel isimli Jagoda'ya.

"Aziz Hubert'in ormanda geyikle karşılaşması. Ben tavşanı oynuyorum."

Ona gülümsedim, ancak mantığı anlayamamıştım: Hubert, henüz aziz değil ve işe yaramazın teki, bir serseri. Avcılığa hayran. Öldürüyor. Ve bir gün, av sırasında, öldürmeye çalıştığı Geyiğin başının üstünde, çarmıhtaki İsa'yı görüyor. Dizlerinin üstüne çöküyor ve dine dönüyor. Şimdiye kadar ne çok günah işlediği aklına geliyor. Böylece öldürmeyi bırakıyor ve bir aziz oluyor.

Böyle biri nasıl avcıların koruyucu azizi olabilir ki? Buradaki temel mantıksızlık beni etkilemişti. Şayet Hubert'in peşinden gidenler gerçekten ona özeniyor olsalardı, öl-

dürmeyi bırakmış olmaları gerekirdi. Ancak avcılar onu koruyucuları olarak görüyorlarsa, onu eskiden işlediği ve kurtulduğu günahın azizi yerine koyuyorlar demektir. Böylece, onu günahın koruyucu azizi olarak ilan ediyorlar. Tam ağzımı açıp şüphelerimi Jagoda ile paylaşmak üzere ciğerlerime hava çekecektim ki özellikle rahip yüksek sesle ilahi söylediğinden ve birbirimizi duyamadığımızdan, bir tartışmanın ne yeri ne de zamanı olduğunu düşündüm. Bu nedenle, buradaki meselenin antitez aracılığıyla benimseme olduğuna dair aklımda bir Hipotez oluşturuverdim.

Kilise doluydu, ancak buraya güdülüp getirilen okul öğrencilerinden çok, ön sıraları dolduran çok sayıda tanımadığım adam sayesinde. Üniformaları yüzünden gözümün önündeki her şey yemyeşildi şimdi. Mihrabın yan taraflarında da, onlardan solgun renkli bayraklar tutan çok sayıda adam vardı. Peder Hışırtı bile bugün neşeliydi, ancak sarkık, gri yüzü cansız görünüyordu. Her zaman olduğu gibi, en sevdiğim durumuma gömülüp kendimi derin düşüncelere terk edemezdim. Tedirgindim ve dolmuştum, yavaşça titreşimlerin içimde oradan buraya koşmaya başladığı bir duruma doğru kayıyormuşum gibi hissediyordum.

Birisi nazikçe koluma dokununca etrafıma bakındım. Grześ, son sınıftan, güzel gözlü bir oğlan. Ona geçen sene ders vermiştim.

"Köpeklerinizi buldunuz mu?" diye fısıldadı.

Hemen, geçen sonbahar, çitlerin ve otobüs duraklarına ilanlar yapıştırırken sınıfının bana nasıl yardımcı olduğunu hatırlamıştım.

"Hayır Grześ, maalesef bulamadım."

"Çok üzüldüm Bayan Duszejko."

"Teşekkür ederim."

Peder Hışırtı'nın sesi soğuk sessizliği bozmuştu, sadece hafifçe bir ayak sürtme ve boğaz temizleme sesi yayılmıştı; herkes irkilmiş, saniyeler sonra her tonoza etki eden bir gürültüyle dizlerinin üstüne çökmüşlerdi.

"Ey Tanrı'nın Kuzusu..." sözler üstümüzde gürlemişti ve ben, her yönden gelen zayıf bir düşme sesine benzer, garip bir gürültü duymuştum –bu Kuzuya dua eden insanların göğüslerine vururken çıkardıkları sesti.

Sonra mihraba yönelmişlerdi, elleri katlanmış halde sıralardan çıktıktan sonra koridorda bir itiş kakış başlamıştı, ancak hepsi de her zamankinden daha iyi niyetli olmalıydılar ki göz göze gelmeden birbirlerine yol veriyorlardı ve müthiş ciddi görünüyorlardı.

Midelerinde ne olduğunu düşünmeden edemedim. Bugün ve dün ne yemişlerdi, jambonu sindirmişler miydi, Tavuklar, Tavşanlar ve Danalar midelerinde miydi hâlâ?

Ön sıralardaki yeşil ordu da ayağa kalkmış, sıralardan mihraba doğru hareket ediyordu. Peder Hışırtı, bir yardımcı oğlan eşliğinde tırabzanlar boyunca ilerlerken, onları bir et parçasıyla besliyordu, sembolik biçimde elbette, ancak yine de canlı bir Varlığın bedeniyle.

Gerçekten İyi bir Tanrı varsa, bu korkunç riyakârlığa tamamen son vermek için, gerçek haliyle, Koyun, İnek veya Geyik olarak ortaya çıkar, güçlü sesiyle gürler ve ortaya çıkamıyorsa, vekillerini, kızgın baş meleklerini gönderir-

di diye düşünmüştüm. Ancak elbette kimse müdahale etmemişti. Asla da etmez.

Sürtünen ayakların sesleri giderek azalmıştı, toplanan insanlar, artık yavaş yavaş sıralarına dönmüşlerdi. Sessizlik içinde Peder Hışırtı da ciddiyetle tasları yıkamaya başlamıştı. Bu işi sofra takımı içine sığabilecek, küçük bir bulaşık makinesiyle yapabileceğini düşünmüştüm, sadece bir düğmeye basacaktı ve vaazı için daha fazla zamanı olacaktı. Kürsüye tırmanıp dantelli yakalarını düzeltti –bir sene öncesinden odamdaki halleri aklıma gelmişti– ve şöyle konuştu:

"Bu mutlu günde şapelimizi kutsayabildiğimiz için çok memnunum. Avcıların rahibi olarak bu değerli girişimde yer aldığım için daha da çok memnunum." Sanki herkes şölenden sonra hazmetmek için biraz zaman geçirmek istermişçesine bir sessizlik oldu. Rahip etrafında toplananlara bakıp devam etti:

"Bildiğiniz gibi, sevgili kardeşlerim, bir süredir cesur avcılarımızın koruyucusu oldum. Onların kutsal öncüsü olarak avcılık karargâhını kutsuyorum, toplantılar düzenliyorum, dinî törenler yönetiyorum ve ölenleri, 'ebedi avlanma alanlarına' gönderiyorum, ayrıca avcılık etiğiyle ilgili meselelerle ilgileniyorum ve avcılara ruhsal destek sağlamak için elimden geleni yapmaya çalışıyorum."

Rahip devam ettikçe ben de huzursuzlanmaya başlıyordum:

"Kilisemizde, Aziz Hubert'in şapeli bir nef içinde yer almaktadır. Mihrap üzerinde zaten kutsal bir figür bulunmaktadır ve yakın zamanda da şapel iki renkli pencereyle

daha süslenecektir. Bunlardan biri, efsaneye göre Aziz Hubert'in av sırasında karşılaştığı, parlak haçlı geyiği; diğeri ise azizin kendini gösterecektir."

Toplananlar, başlarını Peder Hışırtı'nın gösterdiği yöne doğru çevirdiler.

"Ve bu yeni şapele öncülük edenler," diye devam etti Rahip, "bizim cesur avcılarımızdır."

Tüm gözler şimdi ön sıralara dönmüştü. Benimkiler de elbette –istemeden. Peder Hışırtı boğazını temizlediğinde, çok önemli bir konuşma yapmaya hazırlandığı belliydi.

"Sevgili kardeşlerim, avcılarımız, yaratma işinde, av hayvanlarının önemsenmesinde ve iş birliğinde, Yüce Tanrımızın elçileri ve ortaklarıdır. İnsanın içinde yaşadığı doğanın gelişebilmesi için yardıma gereksinimi vardır. Avcılar avlayarak doğru önlemleri alırlar. Karacalar için kırk bir yemlik, geyikler için dört beslenme deposu, sülünleri beslemek için yirmi beş yem saçıcı ve geyikler için yüz elli tuz yalama yeri yapmışlardır..." – bu noktada notlarına ihtiyatlı bir bakış attı.

"Ve Hayvanlar beslenmeye geldiklerinde, onlar da ateş etmişlerdir," diye yüksek sesle seslendiğimde, yakınımda oturan insanların başları kınayıcı bir şekilde bana döndü. "Bu birini yemeğe davet edip öldürmeye benziyor," diye ekledim.

Çocuklar, fal taşı gibi açılmış gözleriyle bana bakıyorlardı. Benden ders alan aynı çocuklardı –3B sınıfı.

Söylev vermekle meşgul olan Peder Hışırtı beni duymak için çok uzaktaydı. Kürsüde, ellerini cüppesinin dantelli

manşetlerinin içine sokmuş duruyordu ve gözlerini, uzun zaman önce boyanmış, ama artık soyulmaya başlayan yıldızların olduğu kilisenin tonozuna dikmişti.

"Sadece mevcut av sezonunda, kış dönemi için on beş ton konsantre besin hazırlamışlardır..." diye devam etti. "Avcılar Birliği, yıllardır bütçelerine destek sağlayan turistlere yönelik paralı avlanma amaçlı sülünler alıp doğaya bırakmaktadır. Avcılığın gelenek ve göreneklerini seçim süreci ve yeni üyeler için yemin töreniyle geliştiriyoruz," dedi kibirli kibirli. "Bugün, Aziz Hubert'in gününde ve Noel arifesinde, geleneklere göre ve avcılığın yasalarına saygı için yılın en önemli iki avını yürütüyoruz. Ancak en büyük arzumuz, doğanın güzelliğini deneyimlemek, gelenek ve görenekleri geliştirmektir," diyerek gayretle devam etti. "Hâlâ, doğanın yasalarını göz ardı eden ve avlanma yasasına saygı göstermeden, hayvanları zalimce öldüren çok sayıda kaçak avcı var. Siz bu yasayı uyguluyorsunuz. Neyse ki bugünlerde av kavramı değişmiştir. Bizler artık, hareket eden her şeye ateş etmeyi isteyen adamlar olarak görünmek yerine, doğanın güzelliğine, düzenine ve uyumuna önem veren insanlar olarak kabul ediliyoruz. Son zamanlarda, sevgili avcılarımız avlanırken, kültür, etik, disiplin, güvenlik ve ilgilerini çeken diğer konuları tartışmak üzere toplandıkları, kendi av kulübelerini inşa etmişlerdir..."

Öyle püskürte püskürte gülmüştüm ki artık kilisenin yarısı bana bakmak için dönmüştü. Neredeyse katılıyordum. Çocuklardan biri, bana kâğıt mendil vermişti. Aynı zamanda bacaklarımın sertleşmeye başladığını hissetmiştim, arkasından ayağımı, sonra da baldırlarımı oynatmamı

gerektiren, o nahoş hissizlik gelmeye başlamıştı –bunu yapmasaydım, korkunç bir kuvvet kaslarımı anında parçalayacaktı. Bir Kriz geliyor diye düşündüm ve bunun çok iyi bir şey olacağını. Evet, gerçekten, lütfen, bir Kriz geçiriyorum.

Şimdi, o av kulelerinin neden toplama kamplarındaki gözetleme kulelerine çok benzediğini ve onlara 'kürsü' denildiğini daha iyi anlıyordum. Kürsüde İnsan kendini diğer Yaratıkların üstünde görüyor ve onların yaşam ve ölüm hakkını kendine bahşediyor. Bir tiran ve gaspçı haline geliyor. Rahip ilham ve coşkuyla devam etti:

"Toprağı denetiminiz altına alın. Bu sizleredir, Tanrı bu sözcükleri siz avcılara yöneltti, zira Tanrı, yaratma işinde yer alması ve bu işin sonuna kadar devam etmesini garantilemek için insanı yardımcısı yaptı. Avcılar, Tanrı'nın armağanına göz kulak olma mesleklerini devam ettireceklerdir ki bu, doğaya bilinçli olarak, sağduyuyla ve akıllıca davranmaktır. Birliğinizin başarılı olmasını, üyelerinize ve tüm doğaya hizmet etmesini dilerken..."

Sıradan çıkabilmiştim nihayet. Tuhaf bir şekilde sertleşmiş bacaklarımla kürsüye yürüdüm.

"Hey sen, in oradan aşağıya!" dedim. "Bu kadar yeter."

Sessizlik olmuştu ve sesimin tonozdan ve koridordan yansıyarak güçlendiğini duydum zevkle, insanın burada kendi vaazından etkileneceğinden şüphe yoktu.

"Sana söylüyorum. Beni duyamıyor musun? İn aşağıya!"

Hışırtı gözleri iyice açılmış halde bana bakmıştı, korkmuştu, dudakları titriyordu, hazırlıksız yakalandığından

söyleyecek uygun bir şey bulmaya çalışıyormuş gibiydi. Ama yapamamıştı.

"Ama, ama..." demeyi sürdürmüştü, ne çaresiz, ne de saldırganca.

"Hemen o kürsüden in! Ve buradan defol!" diye bağırdım.

Sonra birinin elini kolumda hissettiğimde, üniformalı adamlardan birini arkamda gördüm. Kolumu çektim ancak başka biri koşup birlikte kollarımdan sıkıca yakalamışlardı.

"Katiller!"

Çocuklar korkuyla bana bakıyorlardı. Kostümleri içinde gerçekdışı, doğmak üzere olan, yeni bir yarı insan, yarı hayvan ırkı olarak görünüyorlardı. İnsanlar koltuklarında mırıldanmaya ve kıpırdanmaya başlamışlardı, birbirlerine öfkeyle fısıldıyorlardı, ancak gözlerinde beni daha da kudurtan bir acıma da görebiliyordum.

"Aval aval ne bakıyorsunuz?" diye bağırdım. "Uyuyor musunuz? Böyle saçma şeyleri gözünüzü bile kırpmadan nasıl dinleyebiliyorsunuz? Aklınızı mı yitirdiniz? Veya yüreğinizi? Hâlâ yüreğiniz var mı?"

Artık serbest kalmak için çabalamıyordum. Beni sakince kiliseden çıkarmalarına izin vermiştim, ancak tam kapıda, dönüp onlara bağırmıştım: "Defolun buradan. Hepiniz! Hemen şimdi!" Kollarımı salladım. "Defolun! Kışt! Hipnotize mi oldunuz? Merhametinizin son kırıntılarını da mı kaybettiniz?"

"Lütfen sakin olun. Burası daha serin," dedi adamlardan biri dışarı çıktığımızda. Diğeri tehdit edercesine ekledi:

"Yoksa Polisi çağırırız."

"Haklısınız, çağırın Polisi. Burada Suça azmettirme var."

Beni bırakıp kiliseye geri dönmemem için ağır kapıyı kapatmışlardı. Peder Hışırtı'nın vaazına devam ettiğini tahmin ediyordum. Alçak bir duvarın üstüne oturup yavaş yavaş kendime geldim. Sinirim geçmişti ve soğuk rüzgâr, yanan yüzümü serinletmişti.

Öfke her zaman arkasında, içine aniden bir tasa selinin aktığı, başlangıcı veya sonu olmayan büyük bir nehir gibi çağlamaya devam ettiği, kocaman bir boşluk bırakır. Gözlerim yaşarmıştı, bir kez daha kaynakları tazeleniyordu.

İki Saksağanın papaz evinin önündeki bahçede, beni eğlendirmek istercesine yaramazlık etmelerini izledim. Sanki üzülme, zaman bizden yana, görev yerine getirilmeli, başka seçenek yok diyorlardı... Parlak bir sakız ambalajını merakla incelediler, ardından biri onu gagasıyla alıp uçtu. Onu gözlerimle takip ettim. Papaz evinin çatısında yuvaları olmalıydı. Saksağanlar. Kundakçılar.

*

Ertesi gün, dersim olmadığı halde genç müdire arayıp öğleden sonra bina boşken okula gelmemi istedi. Sormadan bana bir kupa çay ve bir dilim elmalı kek getirmişti. Ufukta neyin göründüğünü biliyordum.

"Eminim anlıyorsunuz Bayan Janina, ondan sonra ne olduğunu..." dedi endişeli biçimde.

"Ben 'Bayan Janina' değilim, daha önce de beni böyle çağırma diye senden rica etmiştim," onu düzeltmiştim ama belki de işe yaramamıştı. Ne diyeceğini biliyordum

–muhtemelen bu formalitelerle kendi özgüvenini artırmaya çalışıyordu.

"...Peki, Bayan Duszejko."

"Evet biliyorum. Sizin ve çocukların avcılar yerine beni dinlemesini tercih ederdim. Söyledikleri şeyler çocuklar için moral bozucuydu."

Müdire boğazını temizlemişti.

"Bir skandala neden oldunuz ve dahası bunu kilisede yaptınız. İşin kötüsü, çocukların önünde oldu, bir rahibe karşı hem de çok özel bir yerde."

"Özel mi? Onların böyle şeyleri duymamaları için daha iyi bir neden. Kendin de duydun."

Genç kadın derin bir nefes alıp bana bakmadan devam etti: "Bayan Duszejko, hatalısınız. Yaşamımızın özünde olan bazı kurallar ve gelenekler vardır. Onları hemen reddedemeyiz..."

Artık zor bir işe hazırlandığı belliydi ve ne diyeceğini de biliyordum.

"İfade ettiğin gibi hiç de onları reddetmemizi istemiyorum. Sadece insanların çocukları kötü şeyler yapmaya özendirmesine veya onlara ikiyüzlülüğü öğretmesine karşıyım. Öldürmeyi övmek kötüdür. Bu kadar basit."

Müdire kafasını ellerinin arasına alıp alçak sesle konuştu: "Sözleşmenizi sona erdirmek zorundayım. Bunu tahmin etmiş olmalısınız. Bu dönem için hastalık izni almanız iyi olur–. Zaten pek iyi değilsiniz, bu nedenle hastalık izninizi uzatabilirsiniz. Lütfen beni anlayın, yapabileceğim başka bir şey yok."

"Ya İngilizce ne olacak? Kim İngilizce öğretecek çocuklara?"

Kıpkırmızı olmuştu.

"Din öğretmeni dil okulunu da bitirmiş," demişti, bana tuhaf bir bakış atarak. "Zaten..." Devam etmeden önce tereddüt etmişti. "Sizin farklı öğretim metotlarınız hakkındaki söylentiler önceden kulağıma gelmişti. Dediklerine göre mumlar getiriyormuşsunuz, derste bir tür ateş yakıyormuşsunuz yani, sonra diğer öğretmenler de sınıftaki duman kokusundan şikâyet ediyormuş. Ebeveynler de bunun şeytani bir şey, Satanizm olmasından korkuyorlarmış. Belki de onlar sadece basit insanlar... Ve çocuklara yemesi için garip şeyler veriyormuşsunuz. Duryanlı şekerler, örneğin. Nedir bu sahi? Birisi zehirlense kim sorumlu olacak? Hiç düşünmediniz mi?"

Bu sözleri beni sarsmıştı. Her zaman bir şekilde çocukları şaşırtmak, ilgilerini çekmek için elimden geleni yapmıştım. Şimdiyse tüm gücümün aktığını hissedebiliyordum. Daha fazla konuşma arzumu yitirmiştim. Hiçbir şey söylemeden ayağa kalkıp odayı terk ettim. Yan gözle müdirenin masasındaki kâğıtları öfkeli öfkeli karıştırdığını görmüştüm, elleri titriyordu. Zavallı kadın.

Bana gereken her şey Samurai'de vardı. Gözlerimin önüne inen Alacakaranlık benden yanaydı. Zaten her zaman benim gibilerden yanadır.

*

Hardal çorbası. Çabuk yapılır, çok çaba gerektirmez, böylece tam zamanında hazırdı. Önce tavada biraz tereyağı

ısıtırız ve beşamel yapacakmışız gibi biraz un ekleriz. Un eriyen tereyağını güzelce emdikten sonra iyice kabarır. Bu noktada, ona yarı yarıya süt ve su ekleriz. Ne yazık ki bu, un ve tereyağı arasındaki oynaşmanın sonu olsa da çorba yavaş yavaş ortaya çıkar: şimdi bu berrak, hâlâ masum olan sıvıya bir çimdik tuz, biber ve kimyon ekledikten sonra kaynamaya bırakmalı ve sonra da ateşi kapatmalıyız. Ancak şimdi hardalı üç şekilde ekleyebiliriz –taneli Fransız Dijon hardalı, macun kıvamında kahverengi hardal veya acısız, krema tipi ve hardal tozu. Hardalın kaynamasına izin vermemek önemlidir, yoksa çorba lezzetini kaybedip acılaşır. Ben bu çorbayı kızarmış ekmek parçacıklarıyla servis ederim ve Dyzio'nun ne kadar sevdiğini de bilirim.

Üçü birlikte geldiklerinde, bana nasıl bir Sürpriz yaptıklarını düşünmüştüm, belki de bir tür yıldönümüydü –çok ciddi bir hava içindeydiler. Dyzio ve Müjde çok hoştu, birbirinin aynı paltolara sahip olduklarından bana çok iyi bir çift olabilecekler gibi gelmişti, ikisi de yol kenarında büyüyen nazik kardelenler gibi küçük ve güzeldiler. Kederli görünen Garip, ellerini ovuşturarak adım adım yaklaşıyordu. Bir şişe, kendi evinde ürettiği kuş kirazı likörü getirmişti. Hiçbir zaman evde yaptığı alkollü içkileri sevmemişimdir, bana göre şekeri esirgediğinden likörleri her zaman ağızda acı bir tat bırakırdı.

Artık sofraya oturmuşlardı. Hâlâ ekmekleri kızartmakla meşguldüm ve onlara belki de son defa bakmıştım. Aklımdan tam olarak bu geçmişti –ayrılmanın artık zamanı diye. Birden dördümüzü de başka bir şekilde gördüm – sanki birçok ortak yönümüz varmış, sanki bir aileymişiz gibi. Bizim, dünyanın yararsız bulduğu türden insanlar

olduğumuzun farkına varmıştım. Gerekli hiçbir şey yapmıyorduk, önemli fikirler, yaşamsal nesneler veya besin üretmiyorduk, arazileri ekip biçmiyorduk, ekonomiyi beslemiyorduk. Garip hariç, üretmemiştik bile, adı Siyah Palto da olsa, en azından onun bir oğlu vardı. Bugüne kadar dünyaya yararlı bir şey sağlamamıştık. Bir şey keşfetmemiştik. İktidarımız yoktu, küçük mallarımızdan başka bir kaynağımız yoktu. İşimizi yapmıştık, ancak bu kimse için bir önem taşımıyordu. Ortadan kaybolsak, hiçbir şey değişmezdi. Kimse de fark etmezdi.

Akşamın sessizliğinde ve mutfak sobasının alevlerinin gürültüsünde, aşağılarda bir yerlerde sert rüzgârla köyden buraya ulaşan sirenlerin uğultusunu duydum. Diğerlerinin de bu kaygı verici sesi duyup duymadıklarına baktım. Ancak onlar, birbirlerine eğilmiş sakin sakin, sessizce konuşuyorlardı.

Hardal çorbasını kâselere paylaştırırken varlığımı ele geçiren güçlü bir duyguyla gözyaşlarım tekrar akmaya başladı. Şans eseri, bu durumu fark etmeyecek kadar sohbete dalmışlardı. Tencereyi, onları uzaktan izlediğim pencerenin altındaki tezgâha koymak için geri çekildim. Garip'in solgun, sarı yüzünü, bir yana düzgünce taranmış gri saçlarını ve yeni tıraş olmuş yanaklarını gördüm. Müjde'nin burnu ve boynu profilden ne güzeldi, başına renkli bir eşarp dolamıştı ve Dyzio'nun küçük ve kambur omuzları da el örgüsü bir süveterin içindeydi. Onlara ne olacaktı? Bu çocuklar nasıl başa çıkacaktı?

Ya ben nasıl başa çıkacaktım? Ne de olsa, ben de onlara benziyordum. Yaşamımın semeresi hiçbir şeye malzeme

olmaz, ne benim zamanımda, yani şimdi, ne de başka bir zaman, asla.

Zaten neden yararlı olmak zorundayız ve hangi nedenle? Dünyayı kim yararlı veya yararsız diye ayırıyor ve ne hakla? Devedikeninin yaşama hakkı yok mu veya bir depoda tahılları yiyen Farenin? Arılara, İşçi Arılara veya otlara veya güllere ne diyorsunuz? Kimin aklı, kimin iyi, kimin kötü olduğunu yargılama küstahlığına sahip ki? Büyük bir ağaç, çarpık ve deliklerle dolu, kesilmeden yüzyıllardır yaşayabilmiş, zira ondan hiçbir şey yapılamazmış. Bu örnek bizim gibilerin ruhunu yükseltmeli. Herkes yararlı şeylerden kâr etmeyi bilir, ama kimse yararsız olandan elde edilecek faydaları bilmez.

"Aşağıda bir parıltı var, köyde," demişti Garip, pencerenin yanında dururken. "Bir şey yanıyor."

"Oturun. Ekmekleri getireceğim," dedim, gözlerimin kuruduğundan emin olur olmaz. Ancak masaya gelmemişlerdi. Sonra bana baktılar. Dyzio gerçek bir acıyla, Garip inançsızlıkla ve Müjde ise kalbimi kıran bir tasayla, yan gözle.

Tam o sırada Dyzio'nun telefonu çaldı.

"Cevap verme!" diye bağırdım. "Arama Çekya'dan, pahalıya patlar."

"Cevap vermemek olmaz, hâlâ Polis için çalışıyorum," dedi Dyzio ve sonra telefonu açtı: "Evet?"

Beklentiyle ona baktık. Hardal çorbası soğuyordu.

"Hemen geliyorum," dedi Dyzio ve her şeyin kaybolduğu düşüncesiyle beni bir panik dalgası sardı, şimdi sonsuza kadar gidiyorlardı.

"Papaz evi yanıyor. Peder Hışırtı ölmüş," dedi Dyzio, ancak gitmek yerine masada oturup mekanik bir şekilde çorbasını içmeye başlamıştı.

Merkür ters yönde gittiğinden, kendimi konuşmaktansa, yazarak daha iyi ifade ediyorum. İyi bir yazar olabilirdim. Ancak aynı zamanda davranışlarım için duygularımı ve güdülerimi ifade etmede sorunlarım var. Onlara söylemeliyim, ama aynı zamanda söyleyemem de. Bunu nasıl kelimelere dökecektim ki? Sırf onlara olan sadakatimden, başkalarından öğrenmeden yaptıklarımı açıklamalıydım. Ancak ilk konuşan Dyzio oldu.

"Sen olduğunu biliyoruz," dedi. "Bugün onun için gelmiştik. Bir karar vermek için."

"Seni götürmek istemiştik," demişti Garip, kasvetli bir tonda.

"Ancak tekrar yapacağını düşünmemiştik. Yaptın mı?" demişti Dyzio, yarısı içilmiş çorbayı kenara iterek.

"Evet," dedim.

Tencereyi sobanın üstüne geri koyup önlüğümü çıkardım. Yargılama için önlerinde hazır duruyordum.

"Başkanın nasıl öldüğünü duyunca anlamıştık," dedi Dyzio yavaşça. "Böcekler. Bunu sadece sen yapabilirdin. Veya Boros, ama Boros gideli uzun zaman oldu. Bu nedenle kontrol etmek için onu aradım. İnanamadı, ama değerli feromonlarından bazılarının açıklayamayacağı bir

biçimde kaybolduğunu itiraf etti. Kendi ormanındaydı ve bir tanığı vardı. Senin Başkan gibi biriyle ortak ne yönün olabileceğini düşünmekle uzun zaman geçirdim, sonra Küçük Kızlarınla bağlantılı olmalı diye tahmin ettim. Her neyse, onların avlandıkları gerçeğini hiç saklamadın, değil mi? Hepsinin. Şimdi anlıyorum ki Peder Hışırtı da avlanıyordu."

"Onların papazıydı," diye fısıldadım.

"Daha önce arabanda taşıdıklarını gördüğümde şüphelenmiştim. Kimseye bundan bahsetmedim. Ancak Samurai'nin bir komando aracına benzediğinin farkında mısın?"

Birden bacaklarımdaki gücü kaybediyormuşum gibi hissedince yere oturdum. Beni taşıyan güç bedenimi terk etmişti, buharlaşmıştı sanki.

"Beni tutuklayacaklarını mı düşünüyorsunuz? Şimdi benim için gelip hapse mi tıkacaklar tekrar?" diye sordum.

"İnsanları öldürdün. Bunun bilincinde misin? Farkında mısın?"

"Sakin ol," dedi Garip. "Sakin."

Dyzio öne eğilip omuzlarımdan yakaladıktan sonra beni sarstı: "Bu nasıl oldu? Nasıl yaptın? Neden?"

Dizlerimin üstünde, büfeye doğru sürünüp muşambanın altından Koca Ayak'ın evinden aldığım fotoğrafı çıkardım. Bakmadan onlara verdim. Beynime kazınmıştı, en küçük detayını bile unutamıyordum.

16. Fotoğraf

Öfkeli kaplanlar eğitimli atlardan daha akıllıdır.

Fotoğrafta açıkça görünüyordu. Bir insanın aklına gelebilecek en iyi Cinayet kanıtı.

Üniformalı adamlar ayakta sıra halinde duruyorlardı, önlerindeki çimenlerin üstünde Hayvanların dikkatle düzenlenmiş cesetleri yatıyordu –yan yana Tavşanlar, iki Yaban Domuzu, biri büyük biri küçük Geyikler, Sülünler ve Yaban Ördekleri ve Çamur Ördekleri, küçük benekler gibiydi, sanki bu Hayvanların bedenleri bana yazılmış bir cümle gibiydi ve Kuşlar, "bu iş sürecek de sürecek" demek için uzun bir elips oluşturmuşlardı.

Ancak fotoğrafın köşesinde gördüğüm şey neredeyse bayılmama neden olmuştu ve gözlerim kararmıştı. Sen fark etmemiştin Garip, Koca Ayak'ın cesediyle meşguldün, ben bulantıyla uğraşırken bir şeyler söylüyordun. Kim o beyaz kürkü ve o siyah lekeleri unutur? Fotoğrafın köşesinde, düzgünce yatırılmış üç ölü Köpek yatıyordu, ödül gibi. Biri bana yabancıydı. Diğer ikisi benim Küçük Kızlarımdı.

Adamlar, fotoğraf için poz verirken üniformaları içinde gururlu görünüyorlardı. Onları teşhis etmekte zorlanmamıştım. Ortada Komutan, yanında Başkan vardı. Diğer

tarafta, komando gibi giyinmiş olan Muhteva duruyordu ve onun da yanında, rahiplere özgü yakasıyla Peder Hışırtı vardı. Sonra da hastane müdürü, itfaiye şefi, petrol istasyonunun sahibi. Aile babaları, örnek vatandaşlar. Bu protokol sırasının arkasında ise yardımcılar ve av bulucular bir tarafa yığılmış, poz vermeden duruyorlardı. Koca Ayak sanki çekiniyormuş ve resme son anda girmişçesine, yüzünün dörtte üçünü dönmüştü, Bıyıklıların bazıları da yakacakları büyük bir ateş için kollarını dallarla doldurmuşlardı. Ayaklarının ucunda duran cesetler olmasa, bu adamların, kendinden memnun duruşlarından mutlu bir olayı kutladıklarını düşünürdünüz. Kazanlar dolusu avcı yahnisi, sosisler ve şiş kebaplar, kovalarda soğuyan şişelerce votka. Yanmış derinin erkeksi kokusu, yağlanmış tüfekler, alkol ve ter. Hükmedici davranışlar, güç gösterileri.

Bir bakışta her detayı, hiç uğraşmadan tamamıyla hatırlamıştım.

Bütün bunlara rağmen, rahatlamam şaşırtıcı gelmemişti. Sonunda Küçük Kızlarıma ne olduğunu anlamıştım. Onları ümidimi kaybedinceye kadar, Noel'den beri aramıştım. Tüm turistik misafirhanelere gidip sormuştum, ilanlar asmıştım. "Bayan Duszejko'nun köpekleri kayıp –onları gördünüz mü?" diye okuldan çocuklar bile sormuşlardı. İki Köpek buhar olup uçmuştu. İz bırakmadan. Kimse onları görmemişti –ve onlar nasıl, öldükleri göz önüne alınırsa? Şimdi bedenlerinin nereye gittiğini tahmin edebiliyorum. Birisi bana, Muhteva'nın avdan kalanları her zaman çiftliğe götürüp Tilkileri bunlarla doyurduğunu söylemişti.

Koca Ayak bunu baştan beri bildiğinden, benim acımla eğleniyor olmalıydı. Onları çaresizlik içinde çağırdığımı

ve sınırın diğer tarafına kadar yürüdüğümü görmüştü. Tek kelime etmemişti.

O uğursuz gecede, kendine kaçak avladığı Geyikten bir yemek hazırlamıştı. Doğruyu söylemek gerekirse, "kaçak avlanmak"la "avlanmak" arasındaki farkı hiç anlamamışımdır. İki sözcük de öldürmek anlamına geliyor. İlki gizli, yasalara aykırı, sonrakiyse açıkça, yasanın tam yetkisiyle. Ve Koca Ayak, onun kemiklerinden biriyle boğulmuştu. Tam ona layık bir Cezaydı. Bunun Ceza olduğunu düşünmeden edemezdim. Geyikler, onları zalimce öldürdüğü için onu cezalandırmıştı. Neden avcılar Koca Ayak'ın kaçak avına karşı çıkmamışlardı? Bilmiyorum. Peder Hışırtı bizi kendilerini etik tartışmaya adadıklarına inandırırken avdan sonra neler olup bittiğini onun çok iyi bildiğini düşünüyorum.

Bu nedenle, sen telefon sinyali ararken Świętopełk, ben bu fotoğrafı bulmuştum. Ayrıca, geriye kalanları mezarlığıma gömmek için Geyiğin kafasını da almıştım.

Şafakta, Koca Ayak'ı giydirdiğimiz korkunç Gecede, ne yapmam gerektiğini biliyordum. Evin dışarısında gördüğümüz Geyikler bana söylemişlerdi. Beni, onların Adına eylemlerini sürdürmem için diğerlerinin arasından seçmişlerdi –belki de et yemediğimi hissettiklerindendi. Önüme çıkmışlardı, aynı Aziz Hubert'in önüne çıkan Geyik gibi, adaletin ceza veren gizli eli olmam için. Yalnızca Geyikler için değil, diğer Hayvanlar için de. Parlamentoda sesleri olmadığından. Hatta bana çok akıllıca bir Alet bile vermişlerdi. Kimse bunu düşünemezdi.

Birkaç gün Komutan'ı izlemek bana mutluluk vermişti. Yaşamını gözlemlemiştim. İlginç değildi. Örneğin sık sık Muhteva'nın yasal olmayan genelevine gittiğini keşfetmiştim. Absolut votkadan başkasını da içmezdi.

O gün yolda, her zamanki gibi işten geri dönmesini bekliyordum. Arabamı peşinden sürdüğümde, yine beni fark etmemişti. Kimse etrafta alışveriş torbalarıyla dolaşan, ihtiyar kadınlara dikkat etmez.

Muhteva'nın evinin önünde uzun süre çıkmasını bekledim, ancak sonunda, yağmur ve rüzgârdan üşüyüp eve döndüm. Yine de Geçit aracılığıyla tali yollardan geri geleceğini biliyordum, zira kesinlikle bir yerlerde içiyorlardı. Ne yapacağım konusunda bir fikrim yoktu. Onunla konuşmak, yüz yüze durmak istemiştim –benim koşullarımla, onunkilerle değil, polis karakolunda olduğum çaresiz, acınası, gülünç, sıradan bir ricacı, sıkıcı çatlak bir kadın gibi.

Belki de onu korkutmak istemiştim. Sarı bir yağmurluk giymiştim. Böyle büyük bir yer cücesine benzemiştim. Dışarı çıkınca Geyiğin başını içine koyup eve getirdiğim, sonradan suyla doldurup erik ağacına astığım plastik poşetin donup taş kesildiğini fark ettim. Torbayı çözüp yanıma almıştım. Kullanma niyetiyle mi, almışım bilmiyorum. Böyle şeyler olurken insan pek düşünmüyor. Dyzio'nun o akşam geleceğini bildiğimden, Komutan'ı uzun süre bekleyememiştim. Ancak Geçide ulaşır ulaşmaz, arabası geldiğinde, bunu da bir işaret olarak algıladım. Yola çıkıp kollarımı salladım. Ah evet, korkmuştu. Yüzümü göstermek için kapüşonumu açtım. Çok öfkelenmişti.

"Yine ne istiyorsunuz?" diye, pencereden uzanıp bağırdı.

"Size bir şey göstermek istiyorum."

Ne yapacağım konusunda hiçbir fikrim yoktu. Bir an için tereddüt etse de biraz sarhoş olduğundan, macera modundaydı. Arabadan çıkıp arkamdan sarsak sarsak yürüdü.

"Ne gösterecekmişsin bakalım?" diye birden, siz'den sen'e geçerek sordu.

"Koca Ayak'ın ölümüyle ilgili," diye aklıma ilk gelen şeyi söyledim.

"Koca Ayak mı?" diye şüpheyle sormuş, sonra da hemen kim olduğunu anlayarak haince bir gülüşle kahkahaya boğulmuştu. "Evet, gerçekten de kocaman ayakları vardı."

Çalılara ve kuyuya, sola doğru birkaç adım atarak merak içinde beni takip etti.

"Neden Köpeklerimi vurduğunu bana söylemedin?" diye sordum, birden yüzümü ona dönerek.

"Bana ne göstermek istiyorsun?" dedi öfkeyle, kontrolü kaybetmemeye çalışarak. Soruları soracak olan oydu.

İşaret parmağımı tabanca namlusu gibi ona doğrultup göbeğinden dürttüm.

"Köpeklerimi vurdun mu?"

Gülmüş, hemen rahatlamıştı.

"Neyin peşindesin? Bilmediğim bir şeyi mi biliyorsun?"

"Evet," dedim. "Soruma cevap ver."

"Onları vuran ben değildim. Muhteva olabilir veya Rahip."

"Rahip mi? Avlanıyor mu?" Diyecek bir şey bulamamıştım.

"Neden olmasın? O bir papaz. Herkes gibi avlanır."

Yüzü şişmişti ve sürekli pantolon kemerini düzeltiyordu. Orada para olacağı hiç aklıma gelmezdi.

"Arkanı dön kadın, işeyeceğim," dedi aniden.

Fermuarına elini uzattığında, hemen kuyunun yanında duruyorduk. Hiç düşünmeden, elimdeki bir torba donmuş buzla, çekiç atacakmış gibi hazırlanmıştım. Kısa süren tek düşüncem şuydu: "Bu *die kalte Teufelshand*"[29] –ah evet, bu da nereden çıkmıştı şimdi? Size sporda tüm madalyalarımı çekiç atma ile kazandığımı söylememiş miydim? 1971'de ülke ikincisiydim. Bu nedenle bedenim gereken pozisyonu alıp tüm gücünü toplamıştı. Ah, beden ne kadar da akıllı. Kararı verenin bedenim olduğunu söyleyebilirdim, sallayıp darbeyi vurmuştu.

Bir çatırtı duydum. Komutan birkaç saniye ayakta sallandıktan hemen sonra, başından kanlar akmaya başladı. Soğuk yumruk onun kafasına inmişti. Kalbim güm güm atıyor, kanımın uğultusu beni sağır ediyordu. Kafam bomboştu. Yavaşça, neredeyse zarifçe kuyunun yanına devrilişini izledim, göbeği kuyunun ağzını kapatmıştı. Kalanını içine itmek büyük bir çaba gerektirmemişti. Gerçekten de.

İşte hepsi buydu. Sürekli bunu düşündüm. Onu öldürdüğüme emindim ve yaptığım doğru gelmişti. Vicdan azabı çekmiyordum. Sadece çok rahatlamış hissediyordum.

29 Şeytanın soğuk eli. (Alm.) (ç.n.)

Başka bir şey daha vardı. Cebimde, Tanrı'nın Parmağı, Koca Ayak'ın evinde bulduğum dört ayaktan biri olan, Geyik toynağı vardı. Başı ve diğer üç ayağı gömmüştüm, ancak bunu kendime saklamıştım. Neden, bilmiyorum. Onunla kaotik bir biçimde, karda birçok iz yaptım. Geyiğin buralarda olduğunu göstermek için, izlerin sabah hâlâ burada olacağını düşünmüştüm. Ama Dyzio, senden başka kimse görmemişti. O gece gökten su indi ve tüm izleri sildi. Bu da bir İşaretti elbette.

Akşam yemeğimizi hazırlamak için eve dönmüştüm.

Çok şanslı olduğumu biliyordum, beni cesaretlendiren de bu olmuştu. Bu kesinlikle iyi bir ana rastladığım manasına mı geliyordu, Gezegenlerin bana izin verdikleri bir zamana? Her yerde olan kötülüğü durdurmak için neden kimse müdahale etmez? Benim kuruluşlara yazdığım mektuplara mı benziyor? Cevap vermeleri gerekir, ama vermezler. Bu tür bir müdahaleyi ikna edici bir şekilde yeterli derecede talep etmiyor muyuz? İnsan hiç rahatsızlık vermeyen önemsiz şeylere tahammül edebilir, ancak mantıksız şeylere edemez. Bu gayet basit –şayet diğer insanlar mutlu iseler, biz de mutlu oluruz. Dünyadaki en basit denklem bu. Soğuk Yumrukla birlikte Tilki çiftliğine ulaştığımda, her şeyi kötülüğe dönüştürecek bir süreci tetiklediğimi hayal etmiştim. O Gece Güneş Koç burcuna girecekti ve tamamen yeni bir yıl başlayacaktı. Dünyayı kötülük yarattıysa, iyilik de yok etmeliydi.

Ve böylece Muhteva'yı görmek için evine gittim. Önce onu arayıp görüşmemiz gerektiğini söyledim, ölümünden hemen önce Komutan'ı gördüğümü ve bana bir şey getirmemi söylediğini anlatmıştım. Muhteva hemen ka-

bul etti, o zaman Komutan'ın üstünde para olduğunu bilmiyordum, ancak şimdi Muhteva'nın onu geri almayı umduğunu anlıyorum. Yalnız kaldığında çiftliğine geleceğimi söyledim. Komutan'ın ölümüyle sarsılmıştı.

O gün önceden, öğleden sonra bir tuzak hazırlamıştım –Koca Ayak'ın ahırından birkaç tel tuzak almıştım. Nasıl çalıştıklarını çok iyi anlamadan önce, onları birçok kez söküp takmam gerekti. Genç, esnek bir ağaç seçilir ve yere doğru eğilir, sonra da sağlam bir dalı üstüne koyup sabitlenir. Ona telden bir kement iliştirilir. Hayvan kementle yakalandığında mücadele etmeye başlar ve ağaç doğrularak Hayvanın boynunu kırar. Bu tel kemendi, orta boylu bir huş ağacını eğmek için büyük çaba harcadıktan sonra, eğreltiotlarının arasına saklamıştım.

Çalışanların hiçbiri gece çiftlikte kalmazdı, ışıklar söndürülürdü ve kapı kilitlenirdi. O akşam, kapı açıktı. Benim için. İçeride, ofisinde buluştuk. Beni gördüğünde gülümsemişti.

"Sizi bir yerden tanıyor muyum?"

Köprüdeki karşılaşmamızı hatırlamış olamazdı. Zira kimse benim gibi yaşlı bir kocakarıyla olan karşılaşmasını hatırlamaz.

Dışarı çıkmamız gerektiğini, Komutan'ın verdiği şeyin orada olduğunu, ormana sakladığımı söyledim. Anahtarlarını ve paltosunu alıp peşimden geldi. Ona ıslak eğreltiotları arasında yol gösterirken sabırsızlanmaya başlamıştı, ancak rolümü iyi oynadım, ısrarlı sorularına tek heceli kısa cevaplarla geçiştirdim.

"Ah, işte burada," dedim sonunda.

Etrafına belirsizce göz gezdirip bana sanki yeni anlamış gibi bir bakış attı.

"Burada ne var ki? Hiçbir şey yok."

"Burada," dedim işaret ederek; ileri doğru bir adım atıp ayağını kemendin içine sokmuştu. Dışarıdan komik görünmüş olmalıydı –söylediklerimi anaokulundaki bir çocuk gibi yapmıştı. Tuzağımın bir Geyiğinki gibi boynunu kıracağını umuyordum. Olmasını istediğim de buydu, çünkü o benim Küçük Kızlarımın bedenlerini tilkilere yedirmişti. Çünkü avlanmıştı. Çünkü Hayvanların derilerini yüzmüştü. Bunun çok adil bir Ceza olacağını düşünüyorum.

Ne yazık ki ben Cinayet işinden anlamam. Tel bileğinden yakalamıştı ve ağaç dik duruma geldiğinde onu sadece devirmişti. Düştüğünde acıyla inlemişti –tel derisini, muhtemelen kaslarını da kesmiş olmalıydı. Torbayı içeren bir destek planım vardı. Bu sefer bilerek buzdolabında hazırlamıştım. Yaşlı bir kadın için ideal bir cinayet Silahıydı. Benim gibi Kocakarılar her zaman plastik torbalarla gezerler, değil mi? Kolaydı –kalkmaya çalıştığında tüm gücümle ona vurdum, bir kez, iki kez, belki de daha fazla. Her darbeden sonra, hâlâ nefes aldığını duyar mıyım diye bir süre bekledim. Sonunda sessizleşti. Sessizlik ve karanlık içinde, kafam bomboş, cesedin önünde durdum. Bir kez daha rahatlamadan başka bir şey hissetmemiştim. Paltosundan anahtarlarını ve pasaportunu alıp bedenini kil çukuruna ittim ve dallarla örttüm. Sessizce çiftliğe dönüp içeri girdim.

Orada gördüklerimi unutabilmeyi dilerdim. Ağlayarak kafesleri açmayı ve Tilkileri dışarı kovalamayı denediysem de Muhteva'nın anahtarlarının sadece diğerlerine açılan ilk salona uyduğunu keşfetmiştim. Uzun süre çaresizce diğer anahtarları aradım, dolapların, çekmecelerin içini eşeledim bulana kadar. Kendi kendime bu Hayvanları serbest bırakana kadar burayı terk etmeyeceğimi tekrarladım. Tüm kafesleri açmam uzun sürmüştü. Tilkiler şaşkın, saldırgan, pis ve hastaydı, bazılarının da bacaklarında yaralar vardı. Kafesleri terk etmek istememişlerdi –özgür olmaya alışık değillerdi. Ellerimi sallayınca hırladılar. Sonunda, aklıma bir fikir geldi –kapıyı dış dünyaya açıp arabama çekildim. Sonra hepsinin kaçtığı ortaya çıkmıştı.

Eve dönerken anahtarları attım ve doğum tarihiyle yerini ezberledikten sonra da Muhteva'nın pasaportunu kazan dairesinde yaktım. Plastik çöpleri yakmaktan hiç hoşlanmasam da aynısını torbaya da yapmıştım.

Kimse fark etmeden eve gelmiştim. Arabaya bindikten sonra hiçbir şey düşünemedim. Bitap düşmüştüm, kemiklerim ağrıyordu, gece boyunca kustum.

Muhteva'nın cesedinin neden bulunmadığını merak ediyordum. Tilkilerin onu yediğini, kemiklerini temizlediklerini ve sonra da ormana sürüklediklerini hayal ettim. Ama dokunmamışlardı. Küflenmişti ki bana göre bu onun İnsani bir Yaratık olmadığının kanıtıydı.

Ondan sonra, Aletlerimi, Samurai'nin arkasında taşıdım hep. Buz kutusunda bir torba buz, balta, çekiç, çiviler, hatta bazı şırıngalar ve glukozum. Her an eyleme hazırdım. Hayvanlar insanlardan intikam alıyor diye ısrar

ederken yalan söylemiyordum. Gerçek buydu. Ben onların Aletiydim.

Bunların tamamını bilinçli yapmadığımı söylesem bana inanır mısınız? Sanki beni koruyan güçlü Savunma Mekanizmaları varmış gibi anında ne olduğunu unutuyordum. Belki de bunu Rahatsızlıklarıma yormalıyım –çok basit, zaman zaman Janina değildim, Bożygniewa ya da Nawoja'ydım.

Boros'un feromon şişesini nasıl ve ne zaman aldığımı bilmiyorum. Sormak için beni sonradan aradıysa da itiraf etmemiştim. Kaybetmiş olabileceğini söyleyip suçu unutkanlığına atmıştım.

Böylece, Başkan'ı evine götüreceğimi söylediğimde, neler olacağını zaten biliyordum. Yıldızlar geri sayımı başlatmışlardı. Ben sadece onları izlemeliydim.

Duvara dayanıp oturmuş, aptal aptal boşluğa bakıyordu. Görüş alanına girdiğimde, beni pek fark ettiğini düşünmedim, ancak sonra kasvetli bir tonda, "Kendimi iyi hissetmiyorum Bayan Duszejko," dedi.

Bu Adam acı çekiyordu. "İyi hissetmemek" onun aşırı içtikten sonraki mevcut durumuna pek uygun düşmemişti. Genelde hasta olması bizi yaklaştırmıştı.

"İçkide ifrata kaçmamanız gerekir."

Cümlemi devam ettirmeye hazırdım, ancak henüz son kararımı vermemiştim. Haklıysam, her şey yerine oturacaktı ve ben de ne yapacağımı tam olarak bilecektim.

"Bana yardım et," diye güçlükle nefes aldı. "Beni eve götür."

Üzücü bir tabloydu. Ona acımıştım. Evet, onu eve götürmeliydim, haklıydı. Onu kendinden kurtarmalıydım, sürüdüğü kokuşmuş, zalim yaşamdan. Bu İşaretti, hemen anlamıştım.

"Burada biraz bekleyin, hemen döneceğim," dedim.

Arabaya gidip buz kutusundan bir torba buzu aldım. Ortaya çıkabilecek bir tanık, migreni için ona soğuk kompres yapacağımı düşünebilirdi. Ancak ortada tanık falan yoktu. Arabaların çoğu çoktan gitmişlerdi. Biri hâlâ ön girişte bağırıyordu, ben de yükselen sesleri duyabiliyordum.

Cebimde, Boros'tan aldığım küçük şişe vardı.

Döndüğümde kafası geriye düşmüş halde oturmuş, ağlıyordu.

"Bu kadar çok içerseniz, bir gün kalp krizi geçirirsiniz," dedim. "Hadi gidelim."

Onu kolumun altına alıp sürükledim.

"Neden ağlıyorsunuz?" diye sordum.

"Çok iyisiniz..."

"Biliyorum."

"Neyiniz var? Siz neden ağlıyorsunuz?"

İşte onu bilmiyordum.

Ormanın içlerine doğru yürüdük. Onu ağaçların arasına doğru itmeye devam ediyordum, itfaiye binasının ışıkları artık zar zor görülmeye başladığında onu bıraktım.

"Kusmaya çalışın, bir an önce iyi hissetmenizi sağlayacak," demiştim. "Sonra da sizi evinize göndereceğim."

Boş bakışlarla bana bakmıştı.

"Nasıl eve göndereceksin?"

Rahatlatıcı bir tavırla sırtını okşamıştım.

"Hadi kus."

Bir ağaca yaslanıp öne eğildi. Ağzından tükürükler sızmaya başlamıştı.

"Beni öldürmek istiyorsun, değil mi?" diyerek hırıltıyla soludu.

Öksürmeye ve öğürmeye başlamıştı, çıkan gurultudan hemen sonra kustu.

"Ah," demişti utanarak.

Ben de ona içmesi için şişe kapağının içinde biraz Boros'un feromonundan verdim.

"Şimdi daha iyi hissedeceksin."

Gözünü bile kırpmadan içip hıçkırmaya başlamıştı.

"Beni zehirledin mi?"

"Evet."

Artık zamanının geldiğinden emindim. Naylon torbanın saplarını elime dolayıp en iyi vuruşu yapmak için bedenimi büktüm. Hızla savurdum. Sırtından ve boğazından darbe almıştı, benden çok uzun olmasına rağmen darbe öyle güçlüydü ki dizlerinin üstüne çökmüştü. Ve yine her şeyin amaçlandığı gibi bir bir yerine oturduğu aklıma gelmişti. Ona bir kez daha vurdum, bu sefer başarılıydım. Bir şeyler çatırdamış, o da inleyip yere düşmüştü. Bunun için bana minnettar olmalı diye düşündüm. Karanlık-

ta, başını ağzı açık olacak şekilde yerleştirdim. Sonra da feromonun kalanını, boynuna ve elbiselerine döktüm. Dönerken buzu itfaiye binasının altına atmış, torbayı da cebime saklamıştım.

İşte tam da böyle olmuştu.

Hareketsiz oturuyorlardı. Hardal çorbası çoktan soğumuştu. Kimse bir şey söylemediği için montumu giyip evden çıktım ve Geçide doğru yürüdüm.

Köy tarafından uluyan sirenleri duyabiliyordum, kederli sesleri rüzgârla tüm Yaylaya yayılıyordu. Sonra her şey sessizleşmişti. Sadece Dyzio'nun arabasının uzaklaştığını gördüm.

17. Genç Kız

Her Gözün döktüğü Gözyaşı
Bir Çocuğa dönüşür Sonsuzlukta;
Ve kucaklanır Genç kız tarafından,
hani pırıl pırıl olan, ışıltılı
Ve döndürülür tekrar mutluluğa

Dyzio, sabah erkenden, ben ilaçların etkisiyle uyuyorken gelmiş olmalıydı. Olan bunca şeyden sonra başka türlü nasıl uyuyabilirdim ki? Kapıyı çalışını duymamışım. Hiçbir şey duymak istemiyordum. Neden biraz daha beklememiş ve pencereyi tıklatmamıştı acaba? Bana söyleyeceği önemli bir şeyi olduğu belliydi. Acele ediyordu.

Verandada şaşkınca kalakalmıştım, kapının altından Blake'in Çekya'dan aldığımız mektuplarının bir kopyasının atıldığını gördüm. Neden bana bunu bırakmıştı? Ne demek istemişti? Kitabı açtım, düşünmeden sayfaları çevirdim, ne bir kâğıt parçasına ne de bir nota rastladım.

Gün karanlık ve ıslaktı. Bacaklarımı zorla sürüdüm. Kendime koyu bir çay yapmaya gittim ve işte ancak o zaman kitabın sayfalarından birinin ince uzun bir otla işaretlendiğini fark ettim. Blake'in Richard Philips'e yazdığı ve henüz üstünde çalışmadığımız mektuplarından

biri; kurşun kalemle işaretlenmişti (Dyzio kitapların altını çizmeyi çok severdi.):

13 Ekim 1807 tarihli makalede şunları okumuştum:... Kâhin ve Gerçek Britanyalı –ve buraya Dyzio kurşun kalemle, şöyle yazmıştı; "bir Bay Siyah Palto"– *Robespierre'in Soğuk Öfkesine sahip bir Cerrah, bir Astroloğun üstünün ve tüm malvarlığının polis tarafından aranıp hapishaneye kapatılmasına sebep olmuştur. Yıldızları okuyabilen bu adam, tıpkı yıldızları okumayı bilmese de yaptıkları akıl yürütme ve deneyler yüzünden yıldızlar tarafından rahat bırakılmayan Newtoncular gibi sık sık yıldızların etkisinde kalır. Hepimiz Hatayla karşı karşıyayız: Kim hepimizin Suçla karşı karşıya olmadığımızı söyleyebilir?*

Bunu anlamam on saniye sürdü, sonra fenalaştığımı hissettim. Karaciğerim kör ve güçlü bir ağrıyla varlığını haber veriyordu.

Sırt çantama eşyalarımı, bilgisayarı falan koymaya başlamıştım ki araba motoru sesi duydum, en azından iki araba olmalıydı. Düşünecek zaman yoktu, eşyaları kaptığım gibi kazan dairesine koştum. Bir an sanki Annem, Büyükannem ve Kızlarım beni orada bekliyorlarmış gibi bir hisse kapılmıştım. Belki de en esaslı çözüm onlara katılmam olurdu, ama kimse yoktu ortada. Kazan dairesi ile garaj arasında, su sayaçları, kablolar ve paspasların durduğu küçük bir boşluk vardır. Savaş ve Baskın gibi durumlar için her evin böyle bir sığınağı olmalı. Her evin. Oraya, sırt çantam ve dizüstü bilgisayarım kolumun altında, pi-

jamalar ve terliklerimle sıkışmıştım. Karnım gittikçe daha fazla ağrıyordu.

Önce kapının vurulduğunu duydum, sonra gıcırtıyla açıldığını ve ayak seslerini. Siyah Palto'nun ve Komutan'la çalışan, beni sorguya çeken genç polisin seslerini de duydum. Başkaları da vardı, ama onları tanımıyordum. Bütün eve dağıldılar. Bana sesleniyorlardı:

"Vatandaş Duszejko! Bayan Janina!" tam da bu nedenle onlara cevap vermek istemedim.

Yukarı çıktılar, kesin etrafa çamur bulaştırmışlardı, bütün odaları gezdiler. Sonra kazan dairesinin kapısı açıldı, biri aşağıya inmeye başladı. İçeri girdi, kilere sonra da garaja dikkatle baktı. Beş on metre ötemden geçerken oluşturduğu hava akımını hissettim. Soluğumu tutmuştum.

"Adam, neredesin?" diye yukarıdan bir ses geldi. Beriki kulağımın dibinde, "Buradayım!" diye bağırdı. "Kimse yok burada."

Biri yukarıda bir küfür savurdu. Çok çirkin bir küfür.

"Bırr, ne nahoş bir yer," dedi kazan dairesindeki ve yukarı çıktı. Işığı söndürmemişti.

Antrede durmuş konuşuyorlardı. Durumu tartışıyorlardı.

"Evden çıkmış olmalı..."

"Araba burada ama. İlginç değil mi bu? Yürüyerek mi gitti acaba?

O sırada onlara Garip'in sesi eklendi, sanki Polisin peşi sıra koşup yetişmiş gibi nefes nefeseydi.

"Bana Szczecin'deki bir arkadaşına gideceğini söylemişti."

Szczecin aklına nereden gelmişti ki, komik!

"Neden daha önce söylemedin bunu Baba?"

Cevap yok.

"Szczecin ha? Orada biri var mı? Bildiğin biri mi Baba?" diye sordu Siyah Palto dalgın dalgın. Oğlu onu bu kadar zorladığı için Garip üzülüyor olmalıydı.

"Oraya nasıl varmalı?" cümlesiyle canlı bir tartışma başlamıştı. Genç Polis'in sesi yeniden duyuluyordu:

"Ya, nasıl geç kaldık. Yakalamaya şu kadar kalmıştı. Burnumuzun dibindeydi. Kaç kez avcumuza kendi gelmişti."

Şimdi hepsi birden antrede duruyorlardı, birinin sigara içtiğini hissetmiştim.

"Hemen şu Szczecin'i arayıp nasıl gitmiş olabileceğini öğrenmemiz gerek. Otobüsle mi gitmiş, trenle mi, otostopla mı? Tutuklama emri göndermek gerek," dedi Siyah Palto.

Genç Polis ise şöyle devam etti:

"Herhalde, anti-terör birimiyle arama yapmayacağız, sonucunda yaşlı, tuhaf bir kadın. Üstelik de kaçık bir kadın."

"Tehlikeli bir kadın," demişti Siyah Palto. Dışarı çıkmışlardı.

"Kapıları mühürlemek gerek."

"Aşağıdaki kapıyı da. Haydi. Başla," dediler birbirlerine.

Birden Garip'in yüksek sesle konuştuğunu duydum.

"Hapisten çıktığında onunla evleneceğim."

Hemen ardından Siyah Palto'nun öfkeli sesi duyuldu:

"Bu dağ başında iyice aklını mı yitirdin sen Baba?"

O köşede, tümüyle karanlıkta, sıkışmış kalmıştım; onlar gideli bir hayli zaman olmuştu ki arabalarını çalıştırdıklarını duydum ve bir saat daha orada bekledim, sadece kendi nefesimi duyarak. Uyumamam gerekiyordu. Kazan dairesindeydim rüyalarımda, Ölülerin geldiği yerde. Sanki seslerini garajın altında, tepenin derinliklerinde büyük bir yeraltı geçidiymiş gibi duyuyordum. Ama her zaman Yaylada duyulan rüzgârdan başka bir ses yoktu çevrede. Hırsız gibi sessizce yukarı çıktım hızla giyindim, iki küçük çantam vardı. Ali beni saklardı herhalde. Tabii ki evin depo tarafından üçüncü bir çıkışı daha vardı, evi Ölülere bırakarak oradan sıvıştım. Profesörlerin oradaki kulübede hava kararana kadar bekledim. Yanımda sadece önemli şeylerim vardı –defterlerim, Blake, ilaçlarım ve Astrolojik cetvelimi içeren dizüstü bilgisayarım. Belki ileride bir Issız Adaya düşerim diye, elbette Efemerisim. Evden uzaklaştıkça, sulanmış, sığ karda moralim daha da düzelmişti. Sınırdan Yaylama bakınca, onu gördüğüm ilk günü hatırladım –çok hoşuma gitmişti, ancak bir gün burada yaşayacağımı henüz hissedememiştim. Gelecekte ne olacağını bilemediğimiz gerçeği, dünyanın programlanmasında berbat bir hata. İlk fırsatta düzeltilmeli.

Şimdi Yaylanın arkasındaki vadiler yoğun Hüzün içinde olmalıydılar ve ben buradan daha büyük kasabaların ışıklarını görebiliyordum –Lewin ve Frankenstein ufukta uzaklarda, Kłodzko ise kuzeydeydi. Hava berraktı ve ışıklar göz kırpıyorlardı. Burada, yukarıda, henüz gece olmamıştı, batıdaki gökyüzü hâlâ portakal rengi ve kahverengiydi, hâlâ giderek kararıyordu. Karanlıktan korkmuyordum. İleriye Masa Dağları'na doğru, donmuş toprak parçaları ve kurumuş ot kümeleri üstünde sendeleyerek yürüdüm.

Montumun, şapkamın ve eşarbımın içinde çok sıcak hissediyordum, ancak sınırı geçer geçmez, onlara daha fazla gereksinim duymayacağımı biliyordum. Çekya her zaman daha ılıktır, sadece güney yamaçları.

Ve tam o sırada, Çekya tarafında, benim Genç Kızım Venüs ufkun üstünde parıldadı.

Sanki gökyüzünün karanlık yüzünde bir gülücük yükselmişçesine her dakika daha parlaklaşıyordu, bu nedenle artık hayırlı olan yönü seçtiğimi ve doğru yolda gittiğimi biliyordum. Ormanı güvenle geçerken sınırı aştığımı bile fark etmeden gökte parlıyor, bana yol gösteriyordu. Sürekli onun yönünde hareket ederek Çekya çayırlarında yürüdüm, aşağılara indikçe, onu ufukta izlemem için beni cesaretlendiriyor gibiydi.

Beni Nachod kasabasını görebildiğim, otoyola kadar yönlendirmişti. Yolda, neşeli ve mutlu bir havayla yürümüştüm –şimdiye kadar ne olmuşsa Doğru ve İyiydi. Çek kasabasının sokakları şimdi boş olsa da hiç korku duymuyordum. Çekya'da korkacak ne vardı ki?

Bir sonraki adımda neler olacağını bilmeden, bir kitapçının önünde durduğumda, görüntüsü çatıların arkasında kalsa da, Genç Kızım hâlâ benimle birlikteydi. Geç saate rağmen dükkânda birini bulmuştum. Kapıyı vurduğumda Honza hiç şaşırmamıştı. Gece için bir yere ihtiyacım olduğunu söyledim.

"Haa!" dedi, hiçbir soru sormadan, beni içeri aldı.

Birkaç gün sonra Boros beni almaya gelmiş, Müjde'nin dikkatle hazırladığı birkaç giysi ve peruğu getirmişti. Ar-

tık cenazeye giden yaşlı bir çifte benziyorduk ki bu bir anlamda doğruydu –cenazeme gidiyorduk. Boros, hoş bir çelenk bile getirmişti. Öğrencilerden ödünç almış olsa da bu sefer bir arabası vardı, onu hızlı ve iddialı bir şekilde sürüyordu. Park yerlerinde birçok kez durmuştuk –gerçekten hasta hissediyordum. Yolculuk uzun ve yorucuydu. Hedefimize ulaştığımızda, ayakta duramadığımdan, Boros beni eşiğe kadar taşımak zorunda kalmıştı.

Artık Białowieża Ormanı'nın kenarındaki Entomolojistlerin araştırma istasyonunda yaşıyorum ve kendimi iyi hissettiğimden beri, her gün kısa bir tur atıyorum. Ancak şimdilerde yürümek zor geliyor. Ayrıca burada göz kulak olunacak çok şey yok ve ormanın içine girmek de imkânsız. Bazen, sıcaklık yükseldiğinde ve sıfır civarında oynamaya başladığında, miskin Sinekler, yay kuyruk böcekleri ve Mazı Arıları karda ortaya çıkarlar –artık isimlerini de öğrendim. Örümcekler de görüyorum burada. Gerçi çoğu Böceğin kış uykusuna yattığını öğrendim. Karıncalar, yuvalarının derinlerinde, birbirlerine büyük bir top halinde sarılıp bahara kadar böyle uyurlar. İsterdim ki insanlar da birbirlerine böyle güven duysunlar. Belki de farklı hava ve son deneyimlerimden ötürü, Rahatsızlıklarım daha kötüleştiğinden, zamanımın çoğunu oturup pencereden dışarıyı izleyerek geçiriyorum.

Boros ne zaman gelse, her zaman termosunda ilginç bir çorba getiriyor. Kişisel olarak pişirecek gücüm yok. Bana gazeteler getirip okumaya teşvik etse de tiksinmeme neden oluyor bunlar. Gazeteler, duygularımızı gerçekten bizim için önemli olan şeylerden saptırıyorlar ve bizi sürekli bir tedirginlik halinde tutmaya çalışıyorlar. Neden onların gücüne

teslim olayım ve bize ne düşünmemiz gerektiğini söylemelerine izin vereyim? Küçük evin etrafında hızla yürüyorum ve bir o yana bir bu yana yolları arşınlıyorum. Bazen karda kendi ayak izlerimi bile hatırlamıyorum ve soruyorum: Bu tarafa kim gelmiş olabilir? Bunlar kimin ayak izleri? Kendini tanımamanın iyiye İşaret olduğunu düşünüyorum. Ancak Soruşturmalarımı da tamamlamaya çalışıyorum. Kendi Yıldız Falıma bininci kez bakıyor, sık sık oturup anlamak için elimden geleni yapıyorum. Ben kimim? Emin olduğum bir şey var –ölüm tarihimi biliyorum.

Sanırım Garip bu kışı Yaylada yalnız geçirecek. Döktüğüm betonu düşünüyorum –dona dayanır mı acaba diye. Hepsi bir kışı daha nasıl atlatacaklar? Profesör'ün kilerindeki Yarasalar. Geyikler ve Tilkiler. Müjde Wrocław'da okuyor ve benim dairemde yaşıyor. Dyzio da orada –birlikte yaşamaları daha kolay. Onu Astrolojiye çekmeyi başaramadığım için üzgünüm. Ona Boros aracılığıyla yazıyorum. Dün ona küçük bir hikâye yolladım. Ne hakkında olduğunu bilecektir:

Ortaçağda bir rahip ve Astrolog –Aziz Augustine yıldızlardan geleceği okumayı yasaklamadan önce– kendi Yıldız Falında ölümünü önceden görmüştü. Kafasına düşecek bir taşın darbesiyle ölecekti. Bu nedenle rahip kapüşonunun altına hep bir metal başlık giyiyordu. Bir Kutsal Cuma gününe kadar; o gün Tanrı sevgisinden çok, kilisede dikkat çekerim korkusuyla başlığı kapüşonla birlikte çıkardı. Tam bu sırada küçük bir çakıl taşı, açık olan başına düşüp belli belirsiz bir çizik atıverdi. Ancak rahip öngörünün gerçek olacağından emindi; tüm işlerini yoluna koydu, bir ay sonra da öldü.

İşte böyle Dyzio. Ama ben daha çok zamanım olduğunu biliyorum.

Yazar'dan

Metindeki epigraflar ve alıntılar *Proverbs of Hell* (Cehennem Özdeyişleri), *Auguries of Innocence* (Masumiyet Şarkıları), *The Mental Traveller* (Astral Seyyah) ve William Blake'in mektuplarından alınmıştır.

Peder Hışırtı'nın vaazı, internetten toplanan av papazlarına ait gerçek vaazlardan bir derlemedir.

Netherlands Institute for Advanced Study'ye (NIAS), bana rahat bir çalışma olanağı sağladığı için teşekkürlerim sunuyorum.

Janina, uzak bir Polonya köyünde, karanlık kış günlerini astroloji çalışarak, yıldız haritalarını inceleyerek, William Blake'in şiirlerini tercüme ederek ve varlıklı Varşova sakinlerinin yazlık evlerine göz kulak olarak geçirir. İnsanlar yerine hayvanlarla vakit geçirmeyi tercih eder, fazlasıyla tuhaf ve münzevi tavırları kimilerine göre "kaçık"lıktır. Bir gün komşusu Koca Ayak gizemli bir şekilde ölü bulunur. Gelecek günler daha da tuhaf ölümleri beraberinde getirir. Şüpheler ve soru işaretleri yükselirken Janina, tuhaf teorileriyle kendini soruşturmanın göbeğine yerleştirir. Birileri ona kulak verseydi her şey böyle mi olurdu oysa...

Sür Pulluğunu Ölülerin Kemikleri Üzerinde tuhaf bir gerilim masalı, bir kara komedi, her şeyiyle kendine özgü bir hikâye. Akıl sağlığı ve çılgınlık, suç ve adalet, doğa ve insan arasındaki karanlık sınırların kışkırtıcı bir keşfi. Çağdaş Polonya edebiyatının en güçlü sesi, Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Olga Tokarczuk'tan baş döndürücü bir roman.

"Muhteşem bir yazar." ~ **Svetlana Alexievich**

"Bu kitap yalnızca bir 'katil kim' romanı değil: Yaşam ve ölüm hakkında, sırlarla dolu, felsefi bir masal. Kulağınızı yere yaklaştırırsanız, iliklerinizde hissedeceğiniz sırlar." ~ **New York Times Book Review**

"Baş döndürücü, yaratıcı, türüne meydan okuyan bir hikâye. Kısmen bir polisiye, kısmen bir masal, **-Sür Pulluğunu Ölülerin Kemikleri Üzerinde**, bazı canlıların diğerlerinden üstün olma biçimleri üzerine heyecan verici bir felsefi sorgulama." ~ **TIME**

"Olga Tokarczuk geçen çeyrek yüzyılın sayılı Avrupalı romancısından biri. Bu romansa alaycı mizahı ve karanlık sürprizleriyle pastoral bir kara komedi." ~ **The Economist**

"Doğa için bir coşkulu bir şarkı... William Blake'e bir methiye... [ve] bir tür ağıt. Tokarczuk Blake'i aşar mı? Tartışılabilir -belki." ~ **NPR**

THG
0652202
RDL

TİMAŞ
DÜNYA
EDEBİYATI
ISBN 978-605-08-3231-0
timas.com.tr timasyayingrubu